FRANCISCI
ANTONII VIVOLI,
PHILOSOPHI
NEAPOLITANI,

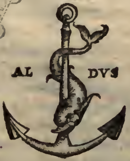
IN ALMO GYMNASIO
Neapolitano librum Poſteriorum, & Topicorum ordinarie profitentis,

EXPOSITIO IN QVINQVE PORPHIRII
voces Logicis omnibus pernecceſſaria.

AD ILLVSTRISS. ATQVE EXCELLENTISS.
D. D. Nicolaum Berardinum Sanſeuerinum Biſoniani Principem Inuictiſſimum.

Cum licentia Superiorum.

CARMELITANI SCALZI DI S. MARIA DELLA SCALA
BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

N E A P O L I,

Apud Horatium Saluianum, & Cæſarem Cæſaris.
M. D. LXXXV.

Non la prendere per edizione aldina. —

FRANCISCI ANTONII VIVOLI, PHILOSOPHI NEAPOLITANI,

IN ALMO GYMNASIO Neapolitano librum Poſteriorum, & Topicorum ordinarie profitentis,

EXPOSITIO IN QVINQVE PORPHIRII voces Logicis omnibus perneceſſaria.

AD ILLVSTRISS. ATQVE EXCELLENTISS. D. D. Nicolaum Berardinum Sanſeuerinum Biſoniani Principem Inuictiſſimum.

Cum licentia Superiorum.

CARMELITANI SCALZI DI S. MARIA DELLA SCALA
BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

S. Mariæ de scala

NEAPOLI,

Apud Horatium Saluianum, & Ceſarem Ceſaris.
M. D. LXXXV.

ILLVSTRISS. ATQ; EXCELL. D. D. NICOLAO BERARDINO SANSEVERINO, BISONIANI PRINCIPI.

FRANCISCVS ANTONIVS VIVOLVS Philoſophus Neapolitanus æternam Fœlicitatem.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

MOS eſt apud omnes Illuſtrißime Princeps, pręclaris facinoribus domi militięq; quicumq; ad poſterorum memoriam vtilitatemq; aliquod opus prodire atq; immortalitati commendare ſtudio flagrat, alicui dignißimo viro dedicare, vt ſcripta & lucubrationes maiorẽ authoritatem gloriamq; aſſequi valerent: Ego autem doctorum veſtigia perſequens, ne viderer ab eorum doctrina, prudentia, ſcientia, degenerare tibi labores quos in Porphyrij expoſitione ſuſcepi, conſecrare conſtitui, mihi enim perſuadeo te horum acerrimo defenſore longè lateq; legi, laudisq; meæ prohœmium diffundi, & obtrectator nullas tenebras obducere audebit: eos imitari putaui qui cum domũ ędificant ſentientes non ſatis eſſe marmore ſolo ędificationem ornare diligenter inquirunt ſtatuas margaritas gẽmas fulgentes, quibus ornatiorem efficiant ſplendidißimiq; ornatus multũ dignitatis atq; eximię pulchritudinis afferunt quam ędificatio ipſa nullo pacto habere poſſet. Ego autem hoc mecum ipſe cogitaui hanc meam fabricam huiuſce operis dignitate aliqua vt ornare poßem ad te mittere Italię decus, & ornamentum; Tu enim vnus es Illuſtrißime Sanſeuerinę domus & prolis ſplendor, ordinisq; equeſtris, qui omnibus pręclaris factis immo diuinis Patrem tuum imitaris, qui Carolum inuictum Imperatorem multis muneribus affectus ſemper ſecutus, et multa bella cum eo geßit & confecit quibus quantum laudis ſibi acquiſiuerit, non ſolum Europa teſtis, ſed Africa & Aſia, quaſi ſingula enumerarem, dies mihi deficeret; ò felices omnes atq; beati quibus non dominaris, ſed protegis, regis, defendis, pupillos curas, nec ſinis iniurijs affici pauperes, quibus ſemper opem fers, & adiuuas; materno genere originẽ ducis ab Epiri Rege Magnanimo Georgio nomine Scãderbeghs qui cum Turchas expugnaſſet fugaſſet, atq; epyrum ex illorum manibus

bus eripuiſſet in acie fortiter cecidit, existimauit nemq; pulchrum eſſe pro patria mori: non opus eſt maiores tuos illuſtrare ſua enim virtute armisq; Europam totam illuminduerint, & ſi velim eos amplificare his meis literis eſſem ſimilis qui ver. varijs floribus ornare optaret atq; lucem ſoli addere, & eo magis horreſco quo magis mihi ſit te, tuosq; laudandi campus, tamen vereor ne difficiliorem exitum habeam, & cum hæc ita ſint pluribus te tenere non poſſum, es enim maioribus negotijs occupatus, et illis præſertim quæ ad rem publicam gubernandam ſummopere pertinent hoc tibi dedico opus incitatus & eximia tua virtute inflammatus & amore quo ſapientiſsimos doctiſsimos quosq; perſequeris cum nihil aliud mihi tribui poßit à Deo Optimo Maximo ni tibi ſupplicem hoc opus tibi dedicatum protegas defendas & aliquando legas, ſi quid otij tuis occupationibus nactus fueris. Vale decus omnium & me in tuorum numero non dico domeſticorum ſed familiarium adſcribas.

DON FERDINANDI BARLESII

Gymnaſiarcæ Viuolique clariſsimi Philoſophi
Epigramma ſtudioſiſsimi.

VIVERE ſiquis auet, logicaquè volumina noſſe,
  Franciſcum poſcat, Viuolum atquè legat;
Quod multi multis conati expandere verbis
  Dulcibus alloquijs, panditur hic breui.
Quid genus ac ſpecies, quid cætera turba vocetur,
  Quis fructus, quæ ars eſt, præſidiumquè tenes.
Grates immenſas CHRISTO perſoluere debes,
  VIVOLUS eſt genitus poſtmodum, quòd claruit.

FRANCISCI ANTONII VIVOLI,

PHILOSOPHI NEAPOLITANI.

PRAEFATIO.

SOLENT Grȩci laborioſiſſimi Ariſtotelis interpræ-
tes vt Alexander, Magnus magiſter Simplicius, Am-
monius ſimplicij Præceptor, Ioannes grammati-
cus atque Dilucidiſſimus Themiſtius quibus omnibus Alulidus Roſa-
dis quem vulgò Auerroem vocãt aſtipulari vi-
detur, priuſquam ad ſingulas Ariſtotelis ſen-
tentias perſcrutandas deſcendant, quædã pro-
logomena ab eis dicta, à latinis verò præcogni
tiones facere, quod quidem nõ immerito actũ
eſſe arbitramur, quoniam prȩceptum eſt Ariſt.
in primo poſt. tex. primo nec non 2. poſt. tex.
101. verum c. 6 topicorum in primo loco de-
finitionis, vbi inquit ꝙ omnis doctrina & om
nis diſciplina, hoc eſt omnis ſcientia concluſio
nis naturaliter ignotæ, & omnis intelligentia
atq; introductio cuiuslibet libri fit & agenera
tur ex præſiſtente cognitione, quod etiam 6.
ethicorum cap. 4. exarauit, ſine qua præſiſten-
te cognitione impoſſibile eſt aliquid addiſcere
veluti idem Ariſt. 2. poſt. tex. 101. affirmauit,
& quoniam intentio noſtra eſt exponere librũ
Porphirij, in expoſitione cuius maiores no-
ſtros imitabimur, antequam ad eius interpræ
tationem deſcendamus. prædictas præcogni-
tiones declarabimus, vt facilior libri interprȩta
tio fiat, quȩ quidem vt (inquit Ammonius)
numero ſunt decem, Boëthus verò ſex Auer. ad
mentem ſimplicij octo, veluti primo phyſico-
rum in prologo teſtatur, quæ vt ſigillatim di-
cantur, hæ ſunt videlicet, Intentio ſeu libri ſco
pus, aut ſubiectum, Vtilitas, Ordo, Diuiſio Via
doctrinæ, Proportio, Nomen libri, & Nomẽ
auctoris; Primum ergo quod aggredi intendi-
mus, eſt huius libri ſubiectum ſeu materia cir-
ca quam Porphyrius verſatur, & quoniam ſu-
biectum eſt nomen equiuocum multa conti-
nens ſignificata, ideò operepretium eſt eius ſi-
gnificata numerare, quibus numeratis tunc de
terminabimus de quo ſubiecto ſumus verba fa
cturi in hoc libro iuxtà illud Ariſt. primo cæli
110. omne nomen Equiuocum Peritus artifex
debet prius diuidere in ſua ſignificata deinde
debet determinare: ne ergo à tanti principis in
ſtituto diſcedamus, dicimus Primo modo ſu-
biectum prioriſticum, Secundo modo ſubie- Quot modis dicitur ſubiectum.
ctum Poſterioriſticum, Tertio modo ſubiectũ
actuale, Quarto modo ſubiectũ virtuale, Alio
modo ſubiectum totale, Alio modo ſubiectũ
partiale tantùm, Alio modo ſubiectum partia
le principale, Alio modo ſubiectum vniuocũ,
Alio modo ſubiectum analogum, Alio modo
dicitur ſubiectum cõtentiuum, Alio modo ſu
biectum vt genus ſeu genericum, Alio modo
ſubiectum inhęſionis, Alio modo ſubiectum
attributionis, Alio modo ſubiectum acciden-
tis, Alio modo ſubiectum formæ, Alio modo
ſubiectum pro conceſſo, Alio modo ſubiectũ
ſecundum ſimilitudinem: plura quidem poſ-
ſent recenſeri ſubiecti ſignificata, quæ breuita
tis cauſa ommictimus, de quibus dicemus in
quæſtione de ſubiecto naturalis philoſophię,
quæ etiam videri poſſunt in noſtra expoſitio-
ne ſuper lib. poſt. his ergo numeratis ſubiecti ſi
gnificatis quiſq; certus ſit qui aggredi intẽdit
hunc librum, ꝙ intentio noſtra eſt examinare
triplex ſubiectum in hoc libro, primum quod
dicitur totale, ſecundum quod partiale appel-
latur, tertium quod partiale principale nuncu
patur. ¶ Sed dicet aliquis quarè in principio Petitio.
libri quæritur ſubiectum? ¶ Huic petitioni, re Reſp.
ſpondet Alexander in primo lib. priorum cap.
1. & dicit ꝙ ſi quis operis intentionem ſeu ſu-
biectum ignorauerit, cȩco ſimilis efficitur, qui
quò vadat ignorat, & in multos incidit labe-
rinthos. ¶ Poteſt etiam alio modo reſponderi, Alia rñſio.
ſi primò non quæreretur ſubiectũ tunc ipſum
ignoraretur, quo ignorato ignorarentur prin
cipia, & paſſiones, quæ continentur in ſubie-
cto. Sed iterum aliquis dicet ſi prȩcognitiones
ſunt octo (vt dictum eſt ſupra) quare prius de
ſubiecto intendimus loqui & non de vtilitate,
ordine, diuiſione, vel de aliqua aliarum præ-
cognitionum? Reſpondetur quoniam Ariſt.
in principio omnium ſuorum operum tàm lo-
gicaliũ quam naturalium ſemper primo loco
proponit & nominat ſubiectũ, deinde vtilitatẽ
veluti etiã Porphy. ſumens ab Ariſt. in prologo
huius libri primò ꝑponit ſubiectum deindè vti

litarē in illis verbis qñ dicit. Cum ſit neceſſariū chryſaori noſſe quid ſit genus, quid differētia, quid ſpecies, quid propriū, & quid accidēs, quę quidem genus, ſpecies, differentia, propriū, & accidēs (vt dicemus) ſunt ſubiecta partialia in hoc libro aſſignat deindè vtilitatē, & dicit ad eā quæ eſt apud Ariſt. p̄dicamentorum doctrinā, quaſi dicat Porph. ò chryſaori neceſſarium hoc eſt vtile eſt tibi ſi vis ad altiora peruenire noſſe hoc eſt ſcire qd eſt genus, quid differētia, quid ſpecies, quid propriū, & quid accidens, Dices ad quid eſt vtile ſcire hæc? Rñdet Porph. & dicit ad eam quę eſt apud Ariſt. p̄dicamentorum doctrinam: Sed Dices quòd videtur oppoſitū, qm̄ Porphy. primò pręponit vtilitatem, deindè ſubiectum, ergo non primò debemus quærere ſubiectū, Dicas q̄ attendendus eſt ſenſus Porphyrij & non verba, nā oportet legere verba ſicuti nos ſuprà diximus, & ſic conſtruere, & nō ſicut iacent: Alio modo rñderi poteſt q̄ ideò primùm de ſubiecto q̄ de alijs pręcognitionibus, qm̄ ſubiectum aſſimilatē ſubſtantiæ, alię verò p̄cognitiones aſſimilanē accidentibus, & qm̄ ſubſtantia eſt prior accidente vt dicit Ariſt. 7. met. tex. 2. & 4. ſic ſubiectum quod aſſimilatur ſubſtantiæ eſt prius alijs p̄cognitionibus, quę aſſimilanē accidentibus, nam ſicut ſe habet verū ad verum, ſic ſe habet ſimile ad ſimile, & ideò primùm de ſubiecto, & hac de cauſa Ariſt. in libro p̄dicamentorum prius pertractauit de ſubſtātia & poſt de alijs p̄dicamentis quæ oīa poſt ſubſtantiam ſunt accidentia, aliæ quidem poſſent aſſignari cauſæ & reſpōſiones, quas breuitatis cauſa & ne illorū in quibus nunc incipiūt logicæ principia oriri ingenia perturbemus & in tot cōfundamus, omittimus tñ laborioſi ſtudētes ſi ipſas videre cupiunt videant queſo noſtrā expoſitionem ſuper libro poſt. in p̄cognitione de ſubiecto vbi hęc & alia pulcriora addiſcent, cum ergo ſubiectū tot dicatur modis primùm quod nobis veſtigandum ſe offert eſt ſubiectum totale in hoc libro ſecūdò quid nam eſt ſubiectū partiale tm̄, Tertiò & vltimo quod eſt ſubiectum partiale principale in hoc libro. Sed quis dicet quare primùm de ſubiecto totali deindè & poſt ipſum de alijs ſubiectis fit ſermo? Dicas cum Ariſt. 1. phy. tex. 4. qm̄ id quod eſt notū præcedit id quod eſt ignotum, & qm̄ totum eſt notum vt ibidem inquit Ariſt. & partes ſunt ignotę ideò primò eſt inquirēdum de ſubiecto totali quod eſt totū poſt de ſubiecto partiali quod eſt pars, ſed antequam inquiratē de ſubiecto huius libri ſiue fuerit totale, ſiue partiale, eſt ſciendum q̄ omne ſubiectū habet duas partes eſſentiales, quarū vna ab Auer. vocatur res conſiderata à latinis verò ſubiectum materiale Alia verò pars modus conſiderandi nuncupatur vt inquit Auer. 1. poſt. 179. Vnde nos debemus inquirere de vtraq; parte hoc eſt de re conſiderata & de modo cōſiderandi in libro Porphyrij ſolum veritatem determinantes ne ingenia nouitiorū cōfundantur primò de re conſiderata poſt de modo conſiderandi.

Nonnulli quidem expoſitores tractantes de ſubiecto nullam prorſus facientes diſtinctionē de ſubiecto, ſed interrogati de ſubiecto ſtatim rñ[illegible] imperitè, rñ inartificialiter & ſine regula artis per ſubiecta partialia inter quos Ammonius in prohemio expoſitionis Porphyrij aſſignans ſubiectū & intentionē ait eſſe de quinq; vocibus ſcilicet genere ſpetie, differentia, proprio, & accidente, de quo quidem non poſſum non admirari qūo ſic confusè & indiſtinctè loquatur, nā 2. poſt. 33. ſubiectū eſt triplex quoddam totale, quodā principale, quodā verò partiale ipſe aūt non diſtinguit de quo ſubiecto loquitur eoq; magis qm̄ quando quęrimus quid eſt ſubiectū in libro nō primò quæritur ſubiectū partiale veluti rñdet Ammonius, ſed quæritur ſubiectum totale relinquatur ergo in hoc Ammonius & videamus alios Doctor ſubtilis Scotus aliud votum ſequens ait q̄ ſubiectū huius libri eſt vniuerſale ſeu p̄dicabile in cōmuni & in genere ſumptum prout ſub ſe continet tāquam genus quinq; vniuerſalia ſeu p̄dicabilia vt ſpecies hac rōne motus, qm̄ id eſt ſubiectum in ſcientia quod p̄dicatur de oībus in ſcientia conſideratis, ſed vniuerſale vel p̄dicabile p̄dicatur de oībus in libro Porphyrij conſideratis vt de genere, ſpetie, differentia, proprio, & accidēte; ergo vniuerſale eſt ſubiectum totale & adæquatum in libro Porphyrij ſed quamuis Scotus optimè dicat & artificialiter loquatē tamen habita tanti viri licētia videtur deficere in vno qm̄ omne ſubiectum vt dictū ſuprà conſtat ex duplici re videlicet ex re conſiderata & modo conſiderandi modo & ſi iſte tantus vir benè ſe habeat circa rem conſideratam & in hoc maximè ſupplet dicēdo q̄ eſt ipſum vniuerſale deficit in hoc qm̄ non facit mentionem de modo conſiderandi vnde ſupplet in vno, & deficit in alio ſi me mea non fallit ſententia, ſed dices vniuerſale & p̄dicabile quod eſt ſubiectum ſeu res cōſiderata in lib. Porphy. eſt vnum & idem an vniuerſale differt à p̄dicabili? Dicas q̄ idem eſt vniuerſale & p̄dicabile re, & ſubiecto, ſed ſi vnū differt ab alio non niſi rōne & habitudine, qm̄ vnum & idē eſt vniuerſale & p̄dicabile, ſed dicitur vniuerſale inquantum eſt aptum natū eſſe ī multis dicitur p̄dicabile inquātum eſt aptum natum p̄dicari de pluribus & per hoc habētur definitiones ipſius vniuerſalis & ipſius p̄dicabilis dicendo, q̄ vniuerſale eſt aptum natū eſſe in pluribus p̄dicabile eſt aptum natum p̄dicari de multis qm̄ eſſe in multis naturaliter p̄cedit p̄dicari de multis ideò ratio ipſius vniuerſalis p̄cedit rationem p̄dicabilis quod quidē manifeſto exēplo pro nouitijs poteſt illuſtrari vt homo qui eſt ſpecies dicitur vniuerſalis qm̄ hō eſt in indiuiduis & ſingularibus & nō eſt actu exiſtens

exiſtens præter ſingularia, vt inquit Ariſt. 7 met. 57. in illis verbis cũ dicit (quare patet quòd nihil vniuerſalium ſeparatim ꝑter ſingularia eſt) & ipſemet homo qui eſt ſpeties eſt ꝑdicabilis de ſingularibus in quibus eſt vt hõ eſt in Petro Franciſco Antonio & prędicatur de Petro Franciſco Antonio, & cæteris indiuiduis, vñ habes ꝙ prius oportet ꝙ ſpẽs ſit in pluribus hoc eſt in ſingularibus & ꝑdicatur de ſingularibus ex quo ſequiť quod eſſe ĩ multis ꝓcedit prędicari de multis iuxtà illud ab inherere & nõ inherere ſumitur ꝑdicari, & non ꝑdicari, nam tunc aliquod ꝑdicatur de aliquo, qñ eſt in illo & tunc aliquod non ꝑdicatur de aliquo qñ non eſt in illo, hinc nota ꝙ ideò prima ſubſtantia de nullo ꝑdicatur quia in nullo eſt, & ideo in ꝑdicamentis cap. de ſubſtantia dixit Ariſt. quòd ſubſtãtia prima de nullo ſubiecto ꝑdicatur ſed dices cõtra qm̃ ſol eſt quoddam ꝑdicabile ſimiliter Luna, mundus, fenix & multa alia quorum nõ reperitur niſi vnum indiuiduum & tñ non prædicãtur de pluribus ergo non fuit benè dictum ſuprà ꝙ ꝑdicabile eſt aptum natum ꝑdicari de pluribus, Rñdetur ꝙ licet ſol luna & cætera quę diximus actu non ꝑdicẽtur de pluribus, tñ aptitudine poſſunt de pluribus ꝑdicari, nam ſi plures eſſent ſoles vtiq; ſol de pluribus prędicaretur & ſic remanet ꝙ ſol eſt quoddam ꝑdicabile dicens aptitudinem & non actum, nam aliud eſt dicere aliquod eſſe ꝑdicabile, & aliud eſt dicere aliquod prędicari. Amplius Dubitatur nam Deus eſt quodam vniuerſale vt 1. met. cap. 2. inquit Ariſt. & tñ Deus non eſt aptus natus eſſe in pluribus ergo non fuit bene dictum quòd vniuerſale eſt illud quod eſt aptũ natum eſſe in multis Dicas ꝙ vniuerſale eſt duplex aliud in cauſando aliud verò in ꝑdicando, tunc dicitur illud vniuerſale eſt aptum natum eſſe in multis, quod dicitur vniuerſale in ꝑdicando, vt animal quod eſt genus non autem vniuerſale in cauſando quod eſt Deus, & ſic vniuerſale in ꝑdicando eſt in multis nõ autem vniuerſale in cauſando, ſed iterũ ingenioſus diceret ſi vniuerſale diciť pluribus modis ne dubius atq; ambiguus remaneat intellectus vellem ſcire quot modis ſumitur vniuerſale, & poſtquam dictum eſt quot modis dicitur vniuerſale, iterum vellem ſcire qđ vniuerſale eſt ſubiectum totale in hoc libro Porphyrij huic iuſtę petitioni ſatisfaciendũ eſt quidem, & dicimus primò ꝙ vniuerſale vno modo dicitur ĩ cauſando vt eſt Deus glorioſus de quo meminit Ariſt. 1, met. cap. 2. Alio modo ſumitur vniuerſale in prędicando de quo meminit Ariſt. primo perihermenias cap. 5. Alio modo vniuerſale in cognoſcendo ſicut eſt intellectus de quo loquitur Ariſt. in 3. libro de anima, Alio modo vniuerſale in diſtribuendo ſicut eſt ſignum vniuerſaliter ſignificatiuum vt oĩs, & nullus, de quo verba facit Ariſt. 1. perihermenias cap. 5. & primo poſt. tex. 90. nec non 5. met. cap. 9. Alio modo vniuerſale in repreſentando vt eſt ſpeties intelligibilis de quo etiam Ariſt. aſſerit in 3. de aĩa, Aliò modo vniuerſale pro Idea Platonis de quo conſiderat Ariſt. in 7. met. 57. Alio modo vniuerſale poſterioriſticum quod eſt de omni per ſe & ſecundum ꝙ ipſum de quo loquitur Ar. 1. poſt. tex. 36. & 37. Alio modo ſumitur vniuerſale pro toto ſicut ſumpſit Ariſt. 1. phy. 4. Alio modo ſumitur vniuerſale pro illa forma & ratione in vniuerſali ſumpta in qua conueniunt ſingularia, qđ eſt applicabile in rebus his, ergo ſignificatis ipſius vniuerſalis ſic ſtantibus, dicimus reſpondendo ad interrogationem ꝙ vniuerſale vltimo modo ſumptum eſt ſubiectum totale & adæquatũ in hoc libro Porphyrij, quod quidem eſſe verũ probatur hoc pacto, illud eſt ſubiectum in libro quod ꝑdicatur de omnibus vel in recto vel in obliquo conſideratis in illo libro, ſed vniuerſale ꝑdicatur de oĩbus in libro Porphyrij conſideratis ſcilicet de genere ſpetie, differentia, proprio, & accidente, vt patet in Epit. log. cap. de ꝑdicabilibus & proprię in cap. de differentia vbi inquit Auct. ꝙ genus eſt vniuerſale ſimiliter ſpeties, differentia, proprium, & accidens, ergo vniuerſale eſt ſubiectum ĩ libro Porphyrij; Amplius illud eſt ſubiectum quod habet oẽs conditiones pertinentes ad ſubiectum videlicet vt de ipſo ꝑcognoſcatur quid nominis & eſſe 1. poſt. tex. 2. & 76. & vt de ipſo demõſtrentur paſſiones vt patet 1. poſt. 57. & vt ipſum ſit tamquam genus oĩum cõſideratorum in arte, ſed vniuerſale habet oẽs cõditiones pertinentes ad ſubiectũ, nam de ipſo ꝑcognoſcitur quid nominis & eſſe, & de eo demõſtrantur paſſiones, & eſt vt genus oĩum conſideratorum in libro Porphyrij, ergo vniuerſale eſt ſubiectum in lib. Porphyrij minor huius rationis, probatur primò ſupponendo vnũ ꝙ antequam aliquod diffinitum diffiniatur oportet vt ꝑcognoſcatur eſſe, & quid nominis, vt 1. poſt. 2. & 2. poſt. 32. patet vbi dicitur ꝙ entis eſt definitio & non entis non eſt definitio, & nõ ſolum id quod definitur ꝑcognoſcitur eſſe & quid nominis ipſius, ſed etiã partes quæ ponuntur in definitione illius ꝑcognoſcuntur eſſe & quid nominis, ſed vniuerſale poniť in definitione vniuſcuiuſq; ꝑdicabilium vt patet in Epit. log. cap. de ꝑdicabilibus, ergo vniuerſale ꝑcognoſcitur eſſe & quid nominis de vniuerſali etiam demonſtrãtur paſſiones, qm̃ in cap. de genere demonſtrat Porphyrius, ꝙ genus differt ab indiuiduo per hoc medium qm̃ ꝑdicatur de pluribus, & ſimiliter de ſpetie & de alijs prędicabilibus, & demonſtrando paſſiones de ipſis ꝑdicabilibus quæ ſunt ſubiecta partialia demonſtrauit de ſubiecto vniuerſali, quod ſubiectũ vniuerſale eſt ipſum vniuerſale, ſimiliter quoque vniuerſale eſt veri genus quoniam in cap. de genere dicit Porphyrius ꝙ quędam ſunt, quæ prędicantur de vno, quædam verò ſunt quæ prædicantur de pluribus, ſicuti ſunt illa quinq; prædicabilia & quod prædicatur de pluribus intelligit ipſum vniuerſale

vnde ſequitur clariſsimè ꝙ vniuerſale prout eſt quoddam cōmune ad quinq; p̄dicabilia ſub ſe ipſa cōpræhendens eſt ſubiectum totale & adæquatū in lib. Porph. Sed Dices contra, nam ſi id eſt ſubiectū de quo demonſtrantur paſſiones vt dicit Ar. 1. poſt. tex. 57. ſed de vniuerſali in libro Porphyrij nō demonſtrant̄ paſſiones ſed potius de quinq; p̄dicabilibus, ergo vniuerſale non erit ſubiectum, Dicitur ꝙ qm̄ paſſiones demonſtrantur de quinq; p̄dicabilibus demonſtrant̄ de vniuerſali Dices contrà nā id eſt ſubiectum de quo per ſe debent demōſtrari paſſiones, modò ſi demōſtrando de p̄dicabilibus demonſtrant̄ de vniuerſali, nō per ſe demonſtrant̄ de vniuerſali qm̄ p̄dicata & paſſiones, quæ competunt ſpetiebus & Inferioribus per ſe cōpetunt generibus & ſuperioribus per accidens & è cōtra vt 1. poſt. tex. 38. inquit Ar. & 4. phy. 45. Auer. modò ſi de quinque p̄dicabilibus quæ ſunt ſpeties ipſius vniuerſalis per ſe demonſtrant̄ paſſiones, ergo per accidēs de vniuerſali quod eſt genus ad quinq; prędicabilia, ergo vniuerſale nō erit ſubiectum; Reſpondetur, ſed pro intelligentia eſt ſciendū ꝙ ſubiectum ſeu genus eſt duplex, aliud vniuocum, Aliud verò analogū teſte Ar. 1. poſt. tex. 56. tunc dicimus quòd verum eſt qm̄ paſſiones per ſe cōpetunt ſpetiebus per accidens demonſtrātur de genere ſeu ſubiecto vniuoco modò vniuerſale eſt genus ſeu ſubiectū analogum, de quo ſubiecto analogo per ſe demōſtrantur paſſiones quæ per ſe etiā demonſtrantur de ſpetiebus ſuis, Vnde regula intelligitur ſic id quod per ſe competit generi vniuoco per accidens cōpetit ſpetiebus, & quod per ſe cōpetit ſpetiebus per accidens cōpetit generi vniuoco ſed quod per ſe cōpetit ſubiecto ſeu generi analogo per ſe etiā competit ſuis ſpetiebus & quod per ſe cōpetit ſpetiebus ſubiecti analogi, per ſe etiā & eſſentialiter cōpetit generi ſeu ſubiecto analogo, verbi gratia de ente quod eſt genus analogum non demonſtrantur paſſiones ſed de ſpetiebus entis, quę ſunt ſubſtātia, & accidens, ſimiliter in libro poſt. Ar. nō tractauit de demonſtratione cōmuni ſed de demōſtratione ſimpliciter propter quid, & quia quæ ſunt ſpeties ad demōſtrationem vt inquit Auer. in 3. quęſito Poſt. qm̄ tractādo de ſpetiebus tractauit de genere illarum ſimiliter etiam in libro poſt. Ariſt. non tractauit de inſtrumento ſciendi quod eſt genus ad demonſtrationē & ad definitionem tamquā ad ſpeties, qm̄ tractando de demonſtratione & definitione, tamquā de ſpetiebus tractauit etiā de inſtrumento ſciendi quod eſt genus; Amplius nullum infinitū poteſt eſſe ſubiectum, qm̄ de infinito nō habetur ſciētia vt ait Ar. 1. phy. in tex. 35. & 50. nec non 3. phy. cap. de infinito & 1. de gener. animal. cap. 1. ſed vniuerſale eſt infinitū vt ait Auer. in Epit. log. cap. de rebus agentibus formationē vbi inquit ꝙ iuditium ſuprà vniuerſale eſt iuditiū ſuprà infinitū, ſoluitur dicendo ꝙ vniuerſale inquantū vniuerſale eſt finitū, & de eo habetur ſcientia vt 1. poſt. tex. 65. eſt manifeſtū, ſed ſi eſt infinitū non per ſe ſed per accidens inquantum habet eſſe in ſingularibus quæ ſunt infinita vt dicit Porphyrius cap. de ſpetie. Sed Dices contrà quot modis dicitur vnum oppoſitū per ſe tot modis dicitur per ſe reliquū ſed ſingularia & vniuerſalia 1. poſt. tex. 12. ſunt oppoſita & ſingularia per ſe ſunt infinita, ergo vniuerſalia etiā per ſe ſunt infinita, ſoluitur hæc ratio hoc modo exponendo maiorē, quot ſunt ſignificata vnius oppoſiti tot ſunt ſignificata alterius oppoſiti, ſi ſecūdum oēm ſignificationem opponātur adinuicem hoc eſt ſi vnum oppoſitorum eſt æquiuocū & ſignificat duo vel tria vel quatuor ſignificatà tot ſignificata dicitur habere alterū oppoſitū: ſed non eſt intelligēda propoſitio ꝙ quot ſunt ſuppoſita ſiue indiuidua vnius oppoſiti tot dicunt̄ alterius oppoſiti, nam certū eſt ꝙ rationale & irrationale ſunt oppoſita tn̄ non ſunt tot ſuppoſita naturę humanę rationalis, quot ſunt ſuppoſita naturę irrationalis cū illius ferè infinita ſint ſuppoſita. Præterea nullū corruptibile pōt eſſe ſubiectum in libro, qm̄ de corruptibilibus nō habetur ſciētia 1. poſt. 62. & 1. met. in prologo cap. 1. ſed de ęternis vt ait Ariſt. 7. met. 35. & 6. ethic. cap. 4. ſed vniuerſale eſt corruptibile vt ait Auer. 1. met. 27. ergo vniuerſale non eſt ſubiectū, huic rationi reſpondet Auer. ibidē & dicit ꝙ vniuerſale non eſt corruptibile per ſe, ſed per accidens, Sed Dices cōtrà illud quod eſt corruptibile per ſe non pōt eſſe ſubiectū ſed vniuerſale eſt corruptibile per ſe, ergo non pōt eſſe ſubiectum in lib. Porphyrij, minor probatur ſic qm̄ eſt aliquod prædicatum quod competit duobus indiuiduis & illud p̄dicatum nō competit vni indiuiduo ratione alterius tunc illud prædicatū competit illis indiuiduis ratione tertij vt ſi hoc p̄dicatum ſcilicet corruptibile cōpetit Petro & Antonio dicendo ſic Petrus eſt corruptibilis & Antonius eſt corruptibilis & Petrus non propter Antoniū nec Antonius propter Petrū, ergo ratione tertij ſed hoc tertium nil aliud eſt niſi vniuerſale ergo eſſe corruptibile primò & per ſe cōpetit vniuerſali, ergo vniuerſale primò & per ſe eſt corruptibile. Ad hoc Rñdetur ꝙ & ſi verū ſit ꝙ eſſe corruptibile, cōpetit Petro & Antonio & nō vni ratione alterius ſed rōne tertij tn̄ illud tertiū non eſt ipſum vniuerſale ſed eſt materia prima propter quā Petrus & Antonius & cætera indiuidua corrūpuntur quę materia prima eſt cauſa corruptionis 1. phy. 63. 69. 79. inquit Au. & 7. met. tex. 53. Ar. ſed aliquis alia rōne poſſet replicare dicens, ſingulare eſt p ſe corruptibile 1. met. in prol. cap. 1. ſed vniuerſale eſt ſingulare ergo vniuerſale eſt p ſe corruptibile, minor probat qm̄ totum eſt ſingulare vt callias; ſed vniuerſale eſt totū 1. phy. tex. 4. Ariſt. ergo vniuerſale eſt ſingulare & eſt per ſe corruptibile Reſpondetur ꝙ totum eſt duplex aliud dicitur verè & ſimpliciter totū, vt Petrus,

Aliud

Aliud eſt totum ſecundū quid metaphoricè & ſecundū ſimilitudinē quod innuit Porph. in cap. de ſpetie qñ dixit ꝙ genus eſt totum quodam ſimiliter Ar. 1. phy. tex. 4. qñ ait vniuerſale eſt totū quodā quo ſtante dicit ꝙ vniuerſale non eſt totū ſimpliciter & verè qm̄ tunc eſſet corruptibile per ſe ſed eſt quodā totū non verè ſimpliciter ſed ſecundū quid metaphoricè & ſecundū ſimilitudinē dicitur totū. Amplius libri titulus atq; inſcriptio ſumit à re cōſiderata & ſubiecto libri vt græci aſſerunt oēs & Auer. in prologo primi lib. poſt. ſed liber Porphyrij non intitulat de vniuerſali ſed de p̄dicabilibus vt patet ergo nec vniuerſale nec p̄dicabile erit ſubiectū in hoc lib. Porph. Ad quod rñdetur hoc modo primò tñ ſupponēdo vnum ꝙ ſubiectū ſeu genus eſt duplex 1. poſt. 59 Aliud vniuocū, Aliud analogum ſuppono & aliud quod id quod cōpetit ſubiecto ſeu generi analogo cōpetit etiā ſpeciebus illius ſubiecti & generis analogi quibus ſtantibus dicit ꝙ ſi titulus libri Porph. eſt de p̄dicabilibus tamquam de ſpetiebus idē eſt dicere ꝙ de p̄dicabili vel de vniuerſali qm̄ idem eſt vniuerſalia ī ſpetie ꝙ vniuerſale in genere vel p̄dicabilia in ſpetie ꝙ p̄dicabile in genere, & ſic qñ dicitur liber de p̄dicabilibus vel liber de vniuerſalibus idē eſt dicere liber de p̄dicabili vel liber de vniuerſali & ſic remanet ꝙ vniuerſale vel p̄dicabile eſt ſubiectū totale & adæquatū in lib. Porph. Amplius de nihilo & non ente non habetur ſcientia & nihil & nō ens non pōt eſſe ſubiectum in ſciētia vt aſſerit Ar. 1. poſt. 10. & 2. poſt. 32. ſed vniuerſale vel p̄dicabile eſt nihil, & non ens, vt inquit Ar. 1. de aīa 8. quod cōfirmat Auer. 1. poſt. 167. cū dicit vniuerſale nihil eſt, ergo vniuerſale ſeu p̄dicabile non poteſt eſſe ſubiectum; Rñdetur ꝙ vniuerſale eſſe nihil & nō ens pōt intelligi duobus modis vno modo antè ſingularia, alio mō poſt ſingularia, quo ſtante dicitur ꝙ vniuerſale eſt nihil & nō ens antè ſingularia, ſed eſt ens & aliquid poſt ſingularia, veluti Ar. ſe ipſum exponit 1. de aīa tex. 8. qñ inquit vniuerſale aut nihil eſt aut poſterius eſt. Sed dices ſi vniuerſale eſt aliquid poſt ſingularia vbi eſt, nā quidquid eſt alicubi eſt 4. phy. 1. ait Ar. ſi dicis ꝙ eſt extra mentē, ergo vniuerſale eſt ſingulare qđ eſt falſū ſi dicis qđ eſt in mente & non extra mētem ergo ſequit ꝙ nō poteſt eſſe ſubiectum qm̄ de ſubiecto oportet ꝙ p̄cognoſcatur eſſe exiſtētiæ actuale & extrà mentē vt ait Ar. 1. poſt. tex. 2. Ad hoc dicimus ꝙ vniuerſale inquantū vniuerſale non eſt extrà mētem ſed eſt in mente ſed eſt extrà mentē inquantum verificat rebus ſingularibus quæ ſunt extrà mentē vt rectè inquit Auer. 1. poſt. 134. & ſic dicimus ꝙ vniuerſale p̄cognoſcit eſſe extrà mētem in quantū verificatur in rebus exiſtentibus extrà mentē, quod quidē doctiſſimè aſſerit Ar. in 7. met. 57. in illis verbis qñ dixit (quare patet ꝙ nihil vniuerſalium ſeparatim p̄ter ſingularia eſt) Preterea arguit Primò ſupponendo vnum ꝙ p̄dicabilia ſeu vniuerſalia ad mentē Porphyrij nō ſunt plura nec pauciora ꝙ quinq;, genus, nēpè ſpetics, differentia, propriū, & accidēs, quo ſuppoſito ſtante ego quæro illud vniuerſale ſeu p̄dicabile quod eſt ſubiectū totale in lib. Porphyrij quod nam iſtorum eſt aut genus, aut ſpetics, aut differentia, aut propriū, aut accidens, nō potes dicere ꝙ eſt vnū iſtorum, qm̄ hæc ſingula ſunt ſubiecta partialia ergo oportet te dicere ꝙ eſt nullum iſtorum eſt ſubiectū totale in hoc libro, ſed vniuerſale quod neq; eſt genus neq; ſpeties, neq; differentia, neq; propriū, neq; accidens, ſed erit vniuerſale quod eſt p̄ter iſta & ſic daret aliud vniuerſale p̄ter hæc quinq; vniuerſalia & ſic non ſolū eſſent quinq; vniuerſalia, ſed eſſet aliud & ſic eſſent ſex vniuerſalia & daretur ſextū vniuerſale ſeu p̄dicabile, quod quātum eſt falſum & contra Porph nemo dubitat.

¶ Huic pulcherrimæ dubitationi Rñdetur hoc modo ꝙ vniuerſalia ſeu p̄dicabilia ſunt quinq; & non plura nec pauciora in ſpetie, ſed ſi datur ſextū vniuerſale non eſt ſextū in ſpetie, ſed eſt ſextum in genere quod eſt p̄dicabile de oībus his veluti genus quod p̄dicatur de ſpetiebus dicēdo genus eſt vniuerſale ſpēs eſt vniuerſale, ſimiliter differentia, propriū, & accidens. Sed ingenioſus dubitabit dicens ꝙ potius p̄dicabile q̄ vniuerſale eſt ſubiectū totale in libro Porph. dicens hoc modò ſubiectum in arte vel in ſciētia debet eſſe cōmune & debet p̄dicari de oībus in arte conſideratis, ſed p̄dicabile, & non vniuerſale p̄dicatur de oībus in lib. Porph. conſideratis vt patet qm̄ genus eſt id quod p̄dicatur, ſpetics eſt id quod p̄dicatur, ſimiliter oīa alia & etiam indiuidua p̄dicātur vt manifeſtū eſt per ea quæ dicit Porph. in cap. de genere, ergo potius p̄dicabile q̄ vniuerſale erit ſubiectū in libro Porph. ¶ Rñdetur & pro ſolutionis intelligentia eſt Notandū ꝙ prædicabile & vniuerſale idē eſt, nō enim poſſet eſſe p̄dicabile ſi nō eſſet vniuerſale, qm̄ in tantum dicit vniuerſale quantū eſt dicere vnum verſum in multis quod vnū verſum in multis eſt aptum natum p̄dicari de multis quod vniuerſale ſeu p̄dicabile p̄dicatur de genere, ſpetie, differentia, proprio, & accidente, & ſi non ſunt idē ſimpliciter & oī modo, ſaltē ſunt idem ſubiecto. ¶ Amplius nullum corruptibile pōt eſſe ſubiectum in aliquo libro, qm̄ de corruptibilibus nō habetur ſciētia 1. poſt. tex. 61. & 62. ſed vniuerſale eſt corruptibile, ergo vniuerſale non pōt eſſe ſubiectū in libro Porph. minor probatur nā id eſt corruptibile quod habet contrariū teſte Ar. 1. phy. 44. & 1. cæli 90. ſed vniuerſale habet contrarium vt aſſerit Ar. 1. poſt. tex. 12. qñ ait in fine tex. (hæc opponitur adinuicē) quaſi dicat ꝙ (hæc) ideſt ſingularia & vniuerſalia opponuntur, ſi opponuntur ergo adinuicem cōtrariantur, ſi adinuicem contrariantur, ergo adinuicē corrumpuntur & deſtruuntur hæc enim eſt natura cōtrariorum vt vnum deſtruat & corrumpat reliquum vel vt nigrum deſtruit album, & calidum frigidum.

¶ Reſpondetur dicendo ꝙ tota vis huius ratio-
nis cōſiſtit in illo verbo (opponuntur) quod qui
dem ſi benè exponitur ratio annihilatur & dici-
mus ꝙ non exponitur illud verbum (opponun-
tur) ideſt cōtrariantur, qm̄ ſic argumentum cō-
cluderet, ſed exponitur ſic (opponūtur) ideſt di-
uerſificātur quaſi dicat Ariſt. (hęc) ideſt vniuer
ſalia & ſingularia (opponuntur) ideſt ſunt adin
uicem diuerſa veluti hō opponitur lapidi ideſt
homo eſt diuerſus à lapide ſed hō non contra-
riatur lapidi, & ſic argumentum ſoluitur. ¶ Am
plius ſi vniuerſale eſſet ſubiectū in libro Porphi
rij tunc ſequeretur ꝙ Deus glorioſus eſſet ſubie
ctum in libro Porphyrij quod eſt falſum, qm̄ in
dictis Porphyrij vt patet non tractatur de Deo
glorioſo conſequentia probatur, qm̄ Deus glo-
rioſus eſt quoddā vniuerſale vt aſſerit Ar. 1. met.
in prologo cap. 2. ¶ Rn̄detur ꝙ vniuerſale eſt
Duplex, Aliud in cauſando aliud in prædicādo,
tūc dicitur ꝙ vniuerſale quod eſt ſubiectum in
hoc libro non eſt vniuerſale in cauſando ſed eſt
vniuerſale in prędicando. ¶ Sed dices contra nā
illud eſt ſubiectum in libro quod proponitur in
prologo tractatur in tractatu & Epilogatur in
Epilogo illius libri, veluti patet in oībus libris
Ariſt. in quibus ſemper proponit ſubiectum tra
ctat ipſumq́; Epilogat, ſed vniuerſale in prædi-
cando non proponitur nō tractatur nec Epilo-
gatur in libro Porphyrij. vt legenti patet per to-
tum Porphyrij opus ergo vniuerſale in prędicā-
do non erit ſubiectum in libro Porphyrij, & nō
ſolum vniuerſale ſed nec prędicabile. ¶ Reſpon
detur ꝙ ſubiectum eſt duplex Aliud vniuocum,
Aliud analogum, tunc dicitur ꝙ tūc ſubiectum
proponitur tractatur & Epilogatur quando eſt
vniuocum, ſed quādo eſt ſubiectum analogum
non proponitur non tractatur nec epilogatur,
modò ipſū vniuerſale ſeu prædicabile eſt ſubie-
ctum analogum ſed proponendo tractando, &
Epilogando ſpecies ſubiecti analogi tunc propo
nitur tractatur & Epilogatur ipſum ſubiectum
analogū Porphyrius non propoſuit, non tracta
uit, nec Epilogauit vniuerſale vel prædicabile,
qm̄ proponendo tractādo & Epilogando quin-
que vniuerſalia quæ ſunt ſpecies, ſubiecti veluti
ſunt genus, ſpecies, differentia, proprium, & ac-
cidens, propoſuit tractauit & Epilogauit ipſum
vniuerſale ſeu prædicabile & ſic Replica ſoluit
¶ Aliter dici poteſt ꝙ ſubiectum poteſt propo-
ni tractari & Epilogari duobus modis, Vno mo
do in genere, Alio modo in ſpecie, tunc dicitur
ꝙ & ſi ipſum vniuerſale non fuit propoſitū tra-
ctatum & Epilogatum in genere & in quantum
vniuerſale tamen fuit propoſitum tractatum &
Epilogatum in ſpecie quoniam ſi nō fuit nomi-
natum à Porphyrio vniuerſale, vel prædicabile,
ſaltem fuerunt nominatę ſpecies, vt ſunt genus,
ſpecies, differentia, proprium, & accidens.
¶ Aliter dici poteſt ꝙ ſubiectum ſolet proponi
ab auctore tractari & Epilogari duobus modis
vno mō explicitè, Alio modo implicitè quo ſtāte
dicimus ꝙ vniuerſale vel ꝑdicabile ſi nō fuit pro
poſitum tractatum & Epilogatum explicitè ſal-
tem implicitè. ¶ Aliter dici pōt ꝙ non fuit pro
poſitum in vniuerſali, & in cōmuni ſaltem fuit
propoſitū in particulari. ¶ Amplius id eſt ſubie
ctum in libro quod ꝑdicatur de oībus in illo li-
bro conſideratis qm̄ ſubiectū eſt genus 1. poſt.
56. 57. & 76. natura cuius eſt de pluribus ꝑdica-
ri teſte Porphyrio cap. de genere ſed vniuerſale
non ꝑdicatur de oībus conſideratis in libro Por
phyrij, qm̄ ibi conſideratur de indiuiduo quod
non eſt vniuerſale ſed eſt ſingulare, quod ſingu
lare & vniuerſale ſunt duo quæ adinuicē oppo-
nunt hoc eſt ſunt maximè diuerſa vt inquit Ar.
1. poſt. tex. 12 ergo ſequitur ꝙ vniuerſale nō eſt
ſubiectum in libro Porph. ¶ Reſpondetur ꝙ ſu
biectum prædicatur de omnibus in libro conſi
deratis tamquam de ſuis ſpeciebus per ſe conſi-
deratis, modò indiuiduū non eſt ſpecies ipſius
vniuerſalis nec per ſe ſed de bonitate & ꝑter in-
tentum conſideratur in lib Porph. & ſic rema-
net ꝙ vniuerſale eſt ſubiectum. ¶ Amplius di-
ces ꝙ potius prędicabile quam vniuerſale eſt ſu
biectū in lib. Porph. quod probatur ſic ꝑdicabi-
le eſt ſubiectum in lib. Porph. ergo nō vniuerſa-
le antecedēs probatur, qm̄ id eſt ſubiectū, quod
eſt genus 1. poſt. 56. & 57. ſed ꝑdicabile & nō vni
uerſale eſt genus ergo prædicabile & nō vniuer
ſale eſt ſubiectum, minor probatur ſupponēdo
vnum quod oīs definitio cōſtat ex generē & dif
ferentia vt patet per Porph. cap. de differentia &
per Ariſt. 7. met. 42. ſed ī definitione generis ſpe
ciei & cæterorum ꝑdicabilium ponitur prædica
bile & nō vniuerſale, vt patet diſcurrenti per oīa
quinque ꝑdicabilia qn̄ dicit Porph. genus eſt id
quod ꝑdicatur ſpēs eſt id quod ꝑdicatur de plu
ribus & ſic de cæteris, ergo ꝑdicabile & non vni
uerſale eſt ſubiectum. ¶ Rn̄detur ꝙ idem eſt di-
cere id quod ꝑdicatur de pluribus quod eſt dice
re vniuerſale vnde qn̄ dicit Porph. genus eſt id
quod ꝑdicatur de pluribus idem eſt ac ſi diceret
genus eſt vniuerſale & ſic idem eſt dicere prædi
cabile & vniuerſale & ſic ſequitur ꝙ ſi vniuerſa-
le eſt ſubiectum ēt prædicabile eſt ſubiectum &
è contra. ¶ Sed dices contra qm̄ prædicabile nō
eſt idem quod vniuerſale qm̄ indiuiduum vt ais
Porph. prædicatur & tn̄ indiuiduum nō eſt vni
uerſale cum ſit vnum ſingulare. ¶ Rn̄detur ꝙ
falſum eſt dicere ꝙ indiuiduum prędicatur qn̄
indiuiduum de nullo ſubiecto prædicatur vt in
quit Ariſt. in cap. de ſubſtantia, qn̄ dicit à prima
namq́; ſubſtantia nulla eſt prędicatio. ¶ Sed di
ces contra qm̄ Ariſt. 1. priorum cap. 22. dicit ꝙ
ſingulare ſeu indiuiduum prędicatur dicēdo ſic
hic veniens eſt callias. ¶ Rn̄det idem Ariſt. ibidē
& dicit ꝙ indiuiduum ſi prædicatur nō prędica
tur per ſe, ſed prędicatur per accidens. ¶ Sed ite
rum dices id eſt ſubiectum in libro quod neceſ-
ſario præcognoſcit eſſe & qd nominis 1. poſt. 2,
ſed

ſed vniuerſale ſeu p̄dicabile nō præcognoſcitur eſſe nec quid nominis vt patet in toto proceſſu libri Porphyrij in quo nūquam nominauit vniuerſale ergo vniuerſale nō eſt ſubiectum. ¶ Reſpondetur ꝙ tunc ſubiectum p̄cognoſcitur eſſe & quid nominis qn̄ fuerit ignotum eſſe & quid nominis vt inquit Ariſt. 1. poſt. 2. modo vniuerſale ſeu prędicabile eſſe & quid nominis eſt totū & pręſupponitur à Porphyrio tanquam notum ideò non p̄cognoſcit ipſum eſſe nec quid nominis qm̄ ars verſatur circa ignota & difficilia non autē circa nota & facilia vt rectè inquit Ariſt. 2. ethico. cap. 3. concluditur ergo ꝙ vniuerſale ſeu prædicabile eſt ſubiectum in libro Porphyrij.

¶ Sed dices ſi determinatū eſt ꝙ vniuerſale eſt ſubiectum in hoc libro & res conſiderata cum omne ſubiectum debeat fieri ex duplici parte videlicet ex re conſiderata & modo conſiderandi, quis nam eſt modus conſiderandi ſub quo Porphyrius conſiderat de vniuerſali ſeu de prædicabili? ¶ Dicas reſolutè ꝙ modus cōſiderandi in libro Porphyrij eſt iſte videlicet in quid, vel in quale vnde dicendum ꝙ res conſiderata eſt vniuerſale ipſum & in quid, vel in quale eſt modus conſiderandi ex quibus ſcilicet re cōſiderata & modo cōſiderandi fiat & conſtituatur ſubiectū totale, hoc modo dicendo vniuerſale ſeu prædicabile in quantū prædicabile in quid vel in quale eſt ſubiectum totale & adęquatum in lib. Porphyrij, & probatur hoc modo nam modus cōſiderandi ſumitur à modo definiendi 6. met. 2. inquit Auer. ſed quinq; vniuerſalia ſeu prædicabilia definiūtur à Porphyrio per quid & quale vt genus & ſpēs per quid differentia verò per quid & quale accidens per quale ſolum ergo nulli dubium eſt ꝙ quid & quale eſt modus conſiderandi & qm̄ quinq; p̄dicabilia definiuntur per quid & quale ergo modus conſiderandi quinq; p̄dicabilia eſt quid & quale & cum modus conſiderandi ſubiecti partialis conueniat etiam ſubiecto totali merito modus conſiderandi ſub quo cōſiderantur quinq; p̄dicabilia quæ ſunt ſubiecta partialia conuenit etiam vniuerſali quod eſt ſubiectum totale. ¶ Vel aliter dicendū ꝙ vniuerſale eſt ſubiectum in hoc libro inquantū eſt inſtrumentum introducens nos ad totam logicā, quoniam dicit Porphyrius in prologo huius libri ꝙ intentio ſua eſt conſiderare quinq; prædicabilia velut introductionis modo hoc eſt vt introducant nos ad logicam & vt ſunt inſtrumenta introducentia nos ad cognoſcēdum naturas rerū. ¶ Sed dices ſi Ariſt. tractauit de his prædicabilibus in 1. topic. quare Porph. præſumpſit ponere os in dictis Ariſt.? ¶ Dicas ꝙ Porphyrius differenti modo conſiderauit de his prędicabilibus, ab illo quo conſiderauit Ariſt. qm̄ Porphyrius conſiderauit de his inquantum ſunt inſtrumenta introducentia nos ad logicam ſeu modo introductionis ſed Ariſt. conſiderauit de his inquantū ſunt prædicata propoſitionis topicæ & ſic differenti modo Porph. & Ariſt. tractauerunt de his p̄dicabilibus differt etiam Porph. ab Ariſt. in alio qm̄ Porphyrius conſiderat oīa prędicabilia tam naturalia quā artificialia vt genus, ſpeciē, differentiam, proprium, & accidens, Ariſt. verò conſiderat ſolum quatuor vt genus, differentiā, propriū, & accidens, reliquit ſpeciem qm̄ ſpecies non eſt prædicatū artificiale. ¶ Dices quare ſpecies non eſt prędicatum artificiale. ¶ Dicas qm̄ prædicatū artificiale eſt illud quod poteſt quęri ab arte quod prædicatum non pōt eſſe generabile & corruptibile nec poteſt quęri de ſubiecto generabili & corruptibili ſicut eſt ipſum ſingulare vt Franciſcus, ſed debet eſſe prædicatum de re & ſubiecto vniuerſali non generabili nec corruptibili quod ſubiectū vniuerſale eſt homo vt inquit Ariſt. 1 perihermenias cap. 5. ſed ſi de ſubiecto ſingulari vt de ſorte quæratur prędicatū artificiale non inquantū eſt ſingulare & ſub ratione ſingulari ſed ſub ratione vniuerſali modò ſpecies ipſa vt homo vel capra, eſt prædicatū de ſubiecto ſingulari vt de Petro vel Antonio qđ ſubiectū ſingulare eſt generabile & corruptibile & ideò ſpecies non eſt p̄dicatum artificiale, ſed naturale ſolum, Alia verò ſunt p̄dicata naturalia & artificialia vt genus differentia, proprium, & accidēs, quia poſſunt quęri ab arte & poſſunt quæri de ſubiecto & ſic ſoluitur illa petitio quarè Ariſt ſolū tractat de quatuor prædicabilibus in 1. lib. topic. & Porphyrius tractat de quinq; qm̄ Porphyrius conſiderat tam de his quę naturaliter quam de his quæ artificialiter p̄dicantur ſed Ariſt. ſolum de his quę artificialiter p̄dicant. ¶ Sed dices quarè Ariſt. ſolum conſiderat artificialia p̄dicata & non naturalia? ¶ Dicas qm̄ Porphyrius cōſiderat iſta prædicata inquantū ſunt inſtrumenta ad cognoſcendum rerum naturas, quæ rerū naturæ ſunt in ſpeciebus & in indiuiduis Ariſt ſolum artificialia qm̄ quærit illa p̄dicata, quę poſſunt cognoſci per ſyllogiſmum qui ſyllogiſmus eſt inſtrumentum artis, & nō naturæ quod deſeruit artifici & nō naturæ. ¶ Aliter dici poteſt qm̄ illa prędicata ſingularium de ſingularibus ſubiectis non poſſunt quæri ab arte ſed Ariſt. in lib. top. intendit dare inſtrumentum per quod poterimus ſyllogizare ad problemata quæſita artium, & ideò tantùm docet inſtrumentum & quę ſunt quęſita artificialia non autem prædicata naturalia, qm̄ illa non quęruntur ab arte, & ideò dixit Ariſt. 1. top. cap. 3. quatuor eſſe tantùm problematica prædicata & nō dixit quatuor eſſe prædicata, quoniā dixiſſet falſum ſed dixit problematica prædicata id eſt p̄dicata quæſita quæ quęrūtur ab arte, ex quibus omnibus latiſſimè patet ꝙ ſubiectum totale & adęquatū libri Porphyrij eſt vniuerſale ſeu prædicabile inquantum prædicatur in quid, vel in quale, vel inquantum eſt inſtrumentum introductorium, quinq; verò prędicabilia ſunt ſubiecta partialia, vt eſt genus ſpecies proprium, & accidēs, ſunt Alia ſol·

ſubiecta partialia tantùm differentia vero eſt ſubiectum partiale principale.

DE VTILITATE.

PROPOSITVM ordinem ſeruantes poſt mentionem de ſubiecto, de vtilitate perſequentes antequam de ipſa aliquid dicere aggrediamur dubitationē quam aliquis afferre poſſet ſoluemus, & dubitatio eſt talis. ¶ Qua cauſa poſt ſubiectum proponitr̄ vtilitas? Inter alios qui huic petitioni ſatisfacere conātur, Primus eſt Ammonius qui ſic ait poſtq̄ plenè loquutus eſt de intentione, neq; verò id ſatis quāuis. n. ſcribentis intentionē quis nouerit, non tñ promptior efficeretur ad opus aggrediendū niſi & vtilitatem prius perdidicerit, quod integrans cōplensq; in p̄fatione p̄ſente confirmat his dictis, vtilitas ſtudiū alacritatēq; inuehit auditori, qui. n. incepturus quidquam eſt fructū ex illius vtilitate accepturus ſit prius oportet cōdiſcat & Simplicius etiam in p̄dicamētis ſimiliter aſſerit dicens, vtilitas aūt perſpicuo nos magis cōcordes & prōptiores efficit, qūo autem tum legētes tum etiā audientes prōptiores magnanimiq; reddant̄ iam longiſſimè à nobis ſuperius oſtenſum fuit, dū de intentione loquebamur: ergo oēs conueniunt qualiter coadiuuat ad ipſam prōptitudinem quod exēplo declarauimus ſi Socrates domi ſtuderet, Plato q eſt amicus Socrati cōferret ſe domum Socratis, & diceret Socrati relinquas quæſò ſtudiū, nam multa ſumus acturi. Rñderet ſtatim Socrates & diceret quid nā agendum erit? (& ſic quærit de intētione primò) diceret Plato oro te amico mi cariſſime ſi Deus ſaluet te vt me concomiteris qm̄ exacturus ſum pecuniā & vereor equidē ne adulterinā falſamq; pecuniam loco bonę exigā ſicuti facere ſolent, qui nō lucrè ſoluunt ſi aūt tu conuenies hoc herclè non eueniet, nā optimè tu cognoſcis diſcrimen inter bonā & falſam pecuniā, ſtatim intellecta intentione & propoſito Socrates vlterius q̄rit de vtilitate dicens ſi ego tibi ò Plato tecum veniēs facio hanc vtilitatem q̄ vtilitas & quis fruct⁹ bonus ne vel malus mihi proueniet? Si fortaſſe malus fructus. n. verò ſtudium pro dāno non relinquerē ſi verò Plato aliquam particulam pecunię ſub pollicerer̄ ſtatim (vt credo) neglecto ſtudio alacri vultu effectum exequerer̄, hinc apertiſſimè patet finem fructū vtilitatemq; magnopere mouere agētem q̄cumque. n. in humani rebus ſunt oīa ſuapte naturæ bonum expetunt oēs vel ſpe ipſa boni afficimur boni cupiditate incēſi ſumus oēs ad id quod bonum eſt ferimur rapimurq; oēs rerum namq; oīum origo & perfectio bonū malum verò qd̄ appetat nemo, ſi quis tñ appetiuerit id ipſum expetet tāquam bonum, quare q̄ſdocumq; voluerimus quempiā ad aliquod cohortari ex illa ipſa rę bonum futurū eſſe oſtendemus, vnde ex vtilitate ſequitur admiratio ex admiratione inquiſitio ex inquiſitione cognitio, vt benè inquit Frāciſcus burana in libro priorū primo cap. 1. hinc nō ſine maxima cauſa Ariſt. poſtq̄ præpoſuit ſubiectū libri ſtatim proponit vtilitatē veluti patet in oībus ſuis libris quem ordinē ſequutus eſt Porph. cum cryſaorio Porphyrius. n. poſtq̄ propoſuit intentionē eſſe de quinque p̄dicabilibus ſtatim propoſuit vtilitatem quæ prouenit ex cognitione illorum dicens, o Chryſaori ſi tua intētio eſt, logicam & philoſophiā profiteri neceſſarium eſt vt habeas cognitionē de quinq; p̄dicabilibus hoc eſt de genere, differentia, ſpetie, proprio, & accidente, habita hac intētione ſtatim vlterius quærit Chryſaorius de vtilitate dicens, ò Porphyri ſi habebo cognitionem de his quinq; rebus quisnā fructus quęue vtilitas mihi proueniet ex huiuſmodi cognitione? Porphyrius ſtatim rñdet, & dicit volēs cohortari Chryſaorium ipſumq; impellere ad ſtudium & dicit q̄ non ſolum vna vtilitas, ſed multę, & plures oriunt̄ vtilitates: Prima. n. vtilitas eſt qm̄ cognitio harū rerum eſt vtilis ad percipiendam doctrinā decem p̄dicamentorum Ariſtotelis, Secūda vtilitas eſt qm̄ confert ad diffinitionū aſſignationē, Tertia vtilitas eſt qm̄ iuuat ad diuiſionē; Quarta vtilitas eſt qm̄ conducit ad demonſtrationem & ad totā logicam nec non ad totam philoſophiā intellecta, ergo hac nō vna ſed multiplici vtilitate à chryſaorio ſtatim chryſaorius fit prōptior toto animo & toto corde mouetur ad capeſſendā huiuſmodi vtilitatē. ¶ Sed dices q̄ cognitio p̄di- Dub.
cabilium non eſt vtilis nec ad demōſtrationem, nec ad definitionē, & probatur ſic, qm̄ definitio habet materiam & formam, quæ materia eſt genus & differentia, quæ genus & differentia ſunt partes definitionis, forma verò eſt cōpoſitio definitionis vt dicit Auer. 2. poſt. t 7. quæ cōpoſitio definitionis ē ordo definitionis qui ordo eſt iſte primò ponere genus, ſecundo differentiā vt inquit Ariſt. 2. poſt. tex. 78. 6. top. cap. 1. & 7. met. 42. ſed in lib. Porph. nullo modo fit mentio de hac cōpoſitione ſeu de forma definitionis vt patet ſimiliter etiam demōſtratio fit ex materia & forma, quę materia demonſtrationis ſunt p̄miſſę vere vt inquit Auer. 1. poſt. in prologo forma verò demonſtrationis eſt ſyllogiſmus vt ibidem patet de quo ſyllogiſmo nullo pacto tractat Porphyrius ergo cognitio p̄dicabilium nō eſt vtilis
ad definitionē nec ad demonſtrationem. ¶ Rñ- Sol.
det q̄ cognitio quinq; p̄dicabilium eſt vtilis ad definitionem, & ad demonſtrationē quoad materiā non quoad formam qm̄ de forma demonſtrationis in 1. lib. prior. tractat Ariſt. de forma
verò definitionis in 2. poſt. 78. ¶ Sed Dices con- Replica
trà, nam dicit Auer. in prologo primi lib. poſt. q̄
definitio nō habet formā. ¶ Dicas q̄ non habet Sol.
formam difficilem ſicut habet demōſtratio, ſed
habet formam facilem. ¶ Dices quæ nā eſt hæc Petitio.
forma difficilis & formę facilis? ¶ Dicas q̄ for- Sol.
ma

ma difficilis eſt ſyllogiſmus q̃m difficile eſt facere ſyllogiſmũ forma verò facilis eſt, proponere genus & poſt genus ponere differentiã quę ordo ſeu q̃ forma definitionis eſt valdè facilis reſpectu ſyllogiſmi. ¶ Iterũ Dices quis nã eſt iſte homo proprio vocabulo chryſaorius nuncupatus cui Porphyrius tã deſiderat gratificari? & in tot & tantas ſupradictas vtilitates afferre?

Alias fol.

Reſp. ¶ Dicũt aliqui ꝙ iſte vir chryſaorius fuit patritius Romanus, Aliqui verò dicunt ꝙ fuit quidã nobilis ſiculus dictus chryſaorius à chryſa fluuio apud ſyracuſas & ſi chryſaorius grecũ nomen eſt idẽ ſignificat latinè auratum enſem gerens ſit ergo quocumq; Vir fuit Patritius nobiliſſimus in cuius gratiam Porph. librum hunc conſcripſit hac de cauſa vt aiunt ꝙ cum chryſaorius in Ariſt. p̃dicamenta incidiſſet, ad Porph. ſcripſit vt ibi in ea re aliquod auxiliũ præberet, & ſic Porphyrius ad eum hunc libellũ qui Porphyrij introductio dicitur ſub audi in Ariſtotelis dialecticã miſit.

DE ORDINE.

ATINET ferè oẽs Antiqui Doctores ĩ quorũ numero Alpharabius reperit̃ diſputãtes de ordine libri Porph. dicũt ꝙ iſte liber eſt primus in logica & primo legẽdus, quod probant pluribus rationibus & auctoritatibus quarum prima eſt talis.

Prima ratio. ¶ Illud eſt verũ vel pro vero dicendum, quod dicunt & obſeruant multi & oẽs vt 1. top. cap. 1. inquit Ar. ſed multi & oẽs dicunt & obſeruant lib. Porphyrij eſſe primũ in logica q̃m omnes ipſum primo loco ſituant & exponunt & legunt antè oẽs alios libros logices, ergo liber Porph. eſt primus in logica & primo legẽdus.

Secũda ratio. ¶ Præterea arguit Alpharabius & primũ ſupponit duo primũ eſt ꝙ ſimpliciora natura debent p̃cedere ſecundum eſt ꝙ inſtrumentũ ſimplicius in logica eſt definitio his ſuppoſitis ſic ſtãtibus arguit ſic ſimpliciora p̃cedunt vt aſſerit Ariſt. 2. cæli 22 & Auer. quinto colliget cap. 18. q̃ñ inquit ſimplicis cognitio dabit ubi cognitionem compoſiti, ſed quinq; p̃dicabilia quę docet Porph. ſunt ſimpliciora, ergo debent p̃cedere minor probatur, nã partes inſtrumenti ſimplicioris ſunt ſimpliciores, ſed quinq; p̃dicabilia ſunt partes definitionis, quę eſt inſtrumentũ ſimplicius vt patet in 6. top. in primo loco definitionis, ergo quinquẽ p̃dicabilia ſunt oĩbus ſimpliciora & per cõſequens debent p̃cedere.

Tertia ratio. ¶ Præterea vniuerſalia ſeu cõmunia p̃cedunt propria 1. phy. 4. 57. & 3. phy. 2. nec nõ 2. de generatione & corruptione tex. 51. & 1. prior. cap. 5. ſed quinq; prædicabilia ſunt cõmuniora & vniuerſaliora oĩbus, quæ cõſiderantur in logica vt inquit Auer. in Epit. log. log. in prohemio, ergo quinq; p̃dicabilia præcedunt oĩa quæ conſiderantur in logica & per cõſequens liber Porphyrij eſt primus in logica & debet p̃cedere oẽs alios libros logices.

Quarta ratio. ¶ Præterea oĩs præſiſtens cognitio debet p̃cedere vt patet 1. poſt. 1. 2 poſt. 101. nec non 1 met. 48. & 6. ethic. cap. 4 ſed liber Porph. eſt p̃ſiſtens cognitio ad totam logicam q̃m eſt introductio ad totã logicam, ergo liber Porphyrij debet p̃cedere & ſic eſt primus liber in logica.

Quinta ratio. ¶ Amplius ille liber eſt primus & debet precedere, qui facilitat oẽs alios libros ſequẽtes, & à quo tyrones facillimè adiſcunt vt patet 5. met. cap. 1. ſed liber Porphyrij facilitat oẽs alios libros & facillimè ab ipſo addiſcũt tyrones vt experientia probat, ergo liber Porph. eſt primus & debet p̃cedere omnes alios libros logices.

Sexta ratio. ¶ Præterea probatur auctoritate, nam Auer in libro p̃dicabilium cap. 1. inquit ꝙ ipſe eſt expoſiturus librum Porph. quia eſt introductorius ad ſcientiam rationalẽ ergo liber Porph. eſt primo legẽdus.

Septima rõ. ¶ Præterea probatur ex vſu & conſuetudine cum diu obſeruatũ fuit & antiquitus cõſuetum fuit vt liber Porph. prius legeretur & toti logicę præponeret̃.

Octaua ratio. ¶ Preterea ſi liber Porphyrij non eſſet primus in logica tunc ſequeretur vel ꝙ eſſet vltimus, vel medius inter libros logices, ſed nec eſt vltim⁹, nec medius, ergo liber Porph. eſt primus in logica ꝙ nõ ſit vltimus probatur q̃m non eſt factus ad memoriã ꝙ non ſit medius probatur q̃m ſequeret̃ ꝙ libri logices Ariſt. nõ eſſent ordinati ne ergo ſequantur hæc inconuenientia melius eſt dicendum ꝙ liber Porphyrij eſt primus in logica.

Caput in quo quæſiti veritas narratur & ſoluuntur rationes.

ET quoniã falſæ opinionis improbatio eſt veritatis affirmatio & illius manifeſtatio, ideò prędicta opinio tamquã falſa à nobis reputatur, & eius falſitas probatur hoc modo, vna ſcientia quæ eſt diuiſa in plures libros & ordinata ſecundum plures libros oportet ꝙ habeat vnum librũ primũ alium ſecundum, ſequendo ordinẽ quæ ſcientia non põt habere duos primos libros ſed logica eſt diuiſa in plures libros & ordinata ſecundũ plures libros, ergo oportet vt habeat vnũ ſolũ primum librũ & non duos primos, q̃m duo libri nõ poſſunt eſſe ambo primi reſpectu vnius ſcientiæ, ſed vt aſſerunt greci & nonnulli latini expoſitores liber p̃dicamentorum eſt primus liber in logica vel vt alij dicunt liber primus eſt liber perihermenias & non liber p̃dicamentorum ergo non liber Porphyrij hæc quidem ratio eſt demonſtratiua & q̃m rei euidentia excedit probationem (vt aiunt leges) ideò nob indiget maiori probatione, tñ poſſumus dicere ꝙ liber Porphirij eſt primus liber in logica non de neceſſitate ſimpliciter, ſed ſecũdum quid & ad benè eſſe & ſecũdum vſum expoſitorũ qui vſus potius deberet dici abuſus & vt inquit Auer. in libro p̃dicabilium cap. 1. ſecundum conſuetudinem, q̃m ſic cõſueuerunt doctores & eſt mos antiquus & vetus

& vetus conſuetudo ꝓponere librum Porphyrij antè oẽs libros logices, ſed vt veritas magis eluceſcat ſoluãtur rationes in oppoſitũ, quarum. Prima ſoluitur hoc modo ſupponẽdo vnum ꝙ duplex eſt verum, Aliud eſt topicum, Aliud demõſtratiuum, tunc dicitur gloſando maiorem hoc modo ſcilicet ꝙ illud verũ quod dicunt oẽs vel plures eſt verum topicũ quod facit opinionem non aũt eſt verum demonſtratiuũ quod facit fidem & veritatẽ & ſic ſeqnitur ꝙ ſi liber Porphyrij eſt primus in logica eſt primus ſecundũ opinionẽ quam ſequuntur oẽs plures vel ſapientes nõ ſecundum veritatem.

Soluiẽ prima ratio.

¶ Secunda Ratio ſoluitur hoc modo gloſando ſimpliciora tunc præcedunt qñ per ſe & eſſentialiter ſunt ordinata, nõ autem qñ per accidens & ad introductionẽ modò quinq; ꝓdicabilia ſi ſunt ſimpliciora tñ non ſunt per ſe & eſſentialiter ordinata ſed per accidens & ad introductionẽ & ſic liber Porph. non eſt primus in logica, ſed ſi eſt primus nõ niſi per accidens & ad bonitatẽ & ſecundum cõſuetudinẽ.

Soluiẽ ſecũda ratio.

¶ Soluitur tertia Ratio gloſando maiorem hoc modo videlicet, ꝙ tunc vniuerſalia & cõmunia ꝓcedũt particularia, qñ ſunt vniuerſalia ſimpliciter nõ vniuerſalia adiuuãtia, modò quinq; ꝓdicabilia ſi ſunt vniuerſalia & communia non ſunt vniuerſalia ſimpliciter, ſed vniuerſalia adiuuãtia, & ſic non ꝓcedunt & per cõſequens liber Porphyrij nõ eſt primus in logica.

Soluiẽ tertia ratio.

alia ſol. ¶ Vel aliter dicendum ꝙ qñ dicit Ariſt. vniuerſalia ꝓcedunt intelligitur ſic ideſt vniuerſalia & cõmunia ꝓcedunt ea quorũ ſunt cõmunia modò quinq; ꝓdicabilia ſi ſunt communia & vniuerſalia nõ ſunt cõmunia ad ea, quæ tractañt in logica, qm̃ hæc quinq; ꝓdicabilia eſſent vt genera & illa quę tractãtur in logica eſſent vt ſpecies cõtentæ ſub ipſis tamquã ſub generibus, quod quidẽ eſt omninò falſum.

alia ſol. ¶ Vel aliter dicendũ ꝙ aliud eſt vſus quinq; ꝓdicabilium, & aliud eſt cognitio ipſorũ tũc dicitur ꝙ vſus ipſorum eſt cõmunis non autẽ cognitio ipſorum, qm̃ cognitio ipſorum indeterminata parte fuit tradita ab Ariſt. hoc eſt in in 1. lib. top. & ſic poſſumus dicere ꝙ ſi ſunt cõmunia & præcedunt non niſi ſecũdum vſum & non quo ad cognitionẽ.

alia ſol. ¶ Vel põt dici aliter negando minorem qm̃ falſum eſt dicere ꝙ ꝓdicabilia ſunt cõmuniora & vniuerſaliora oĩbus in logica cõſideratis. ¶ Soluitur quarta Ratio cõcedendo maiorẽ, ſed diſtinguendo minorẽ hoc pacto ꝙ quinq; ꝓdicabilia ſunt prçexiſtẽs cognitio ad totam logicã quo ad vſum non autẽ quo ad cognitionem & ſic ſi liber Porph. prçcedit & eſt primus nõ niſi quo ad vſum & nõ quo ad cognitionẽ.

Soluiẽ quinta ratio.

¶ Soluitur quinta Ratio gloſando maiorem dicendo ꝙ nõ ſemper facilia ꝓcedunt difficilia ſed aliquando qm̃ non eſt neceſſarium vt faciliora ꝓcedant ſed ſi prçcedunt nõ niſi ad bene eſſe & ob melius & Nota ꝙ ordo doctrinę in ſcientijs aliquãdo attenditur ſecundum naturas ſcibilium & aliquãdo attenditur penes habiliorem tradendi modum vt talis ſcientia à nobis haberi põt, & qm̃ aliquando à facilioribus adiſcimus aliquũ verò à difficilioribus, ideò nõ ſemper eſt vera illa propoſitio videlicet ꝙ faciliora ꝓcedunt & à facilioribus eſt inchoandũ.

alia ſol. ¶ Vel aliter dicendum ꝙ illa propoſitio ſcilicet illud eſt principiũ doctrinæ à quo quis facillimè adiſcit valet in his q̃ ſunt per ſe non aũt in his quæ ſunt per accidens veluti ſunt quinq; ꝓdicabilia.

Soluiẽ ſexta ratio.

¶ Ad auctoritatẽ Auer. ipſemet reſpõdet ibidem & dicit ſic eum currit cõſuetudo vt aperiantur libri logices ex quibus ſumitur ꝙ Auer. non ex intento proprio dixit ꝙ liber Porphyrij eſt primus in logica, ſed ex communi conſuetudine q̃ mala cõſuetudo eſt deroganda & ſic liber Porph. eſt primus ſecũdum expoſitorũ malam cõſuetudinem non ſecundum veritatẽ.

Soluiẽ ſeptima ratio.

¶ Soluitur ſeptima Ratio dicẽdo ꝙ non eſt vſus bonus, ſed potius dicitur abuſus, qui eſt delendus qm̃ vnum eorum q̃ ſolent impedire veritatẽ eſt mala conſuetudo vt dicit Auer. & Ariſt. 2. met. 14. & vt quiſq; certus ſit ꝙ liber Porphyrij nõ eſt ꝓponendus reliquis partibus logices, nã ea quæ conſiderat Porph. ſi cõſiderantur vt ſunt ꝓdicata per ſe & prima quo modo demonſtrationi deſeruiunt, ſic conſiderãtur in 1. lib. poſt. ſi cõſiderantur vt ſunt ꝓdicata in quid, vel in quale, ſic cõſiderantur in lib. top. ergo ſi cõſiderantur in libro Porphyrij non conſiderantur niſi vt ſunt ꝓcognitiones quid nominis immò ſi quis diligentius inſpicit non niſi in lib. topic. deſeruiunt qm̃ modus conſiderãdi deſeruit modo definiẽdi & è contrà ſed Porph. definit hæc quinq; prędicabilia vt definit topicus qm̃ definit vt ꝓdicata in quid vel in quale, ergo ſi cognitio horũ quinq; ꝓdicabilium eſt neceſſaria non erit neceſſaria niſi topico, ergo nõ neceſſariũ eſt vt à Porphyrio traditur ideo in fine expoſitionis dicit Auer. ꝙ ſi liber Porphyrij continet ea, quæ demõſtrationi deſeruiunt in 1. poſt. habẽtur ſi quę definitioni deſeruiunt, in 2. poſt. tractãtur ſi quæ lib. topicorum in topicis, ergo cum horum ꝓdicabilium in proprijs logicę partibus habeatur cognitio, ergo liber Porph. non eſt neceſſarius nec cõmunis nec reliquis logicæ partibus anteponendus, ſed ſi anteponitur non niſi de bonitate non de neceſſitate ob malã conſuetudinẽ non ſecundum veritatem ſed propter abuſum & ſi ꝓcedit non ſecundum cognitionẽ, ſed ſecũdum vſum aliorum hinc ſoluitur vltima Ratio hoc modo ꝙ tunc eſſet vera qñ liber Porphyrij numeraretur inter libros logices Ariſt. ſed qm̃ non numeratur inter libros logices Ariſt. ſed eſt introductorius ad libros logices Ariſt. vt ipſemet Porph, ideo ſequitur ꝙ non eſt primus nec medius nec vltimus ex quo fiat ratio talis introductio artis non eſt pars artis vt introductio ad domũ non eſt pars domus ſed liber Porph. eſt introductio logices vt patet per Porph. ergo nõ eſt pars neceſſaria logicęs & per conſequẽs non eſt prçponẽdus in logica niſi eo mõ quo diximus.

DE DIVISIONE.

PROPOSVERAM Equidem de libri Porphyrij diuiſione verba facere, ſed qm̃ latiſſimè à nobis de ipſa dicemus iu expoſitione primi textus huius libri hac de cauſa operæpretiũ eſt ne iterum atq; iterum eadem repetantur nihil pro nunc de tali diuiſione dicere ſequendo p̃ceptum Ariſt. 3. de par animalium cap. 4. nec non clarius 1. phy. tex. 50. & 56. vbi inquit fruſtrà fieri per plura quod poteſt fieri per pauciora ideò ibi habebis ĩ quot & quas partes diuiditur iſte liber.

DE PROPORTIONE.

SENTENTIA eſt Ariſt. 1. poſt. 2. quã Dilucidiſsimus Themiſtius affirmare videtur ꝙ p̃cognitio ſeu nominis declaratio eſt valdè neceſſaria & tãtę neceſſitatis ſinè qua nullius rei cognitio haberi pôt hinc dicitur ꝙ p̃cognitio quid nominis eſt fons & principium oĩs noſtræ agnitionis & qm̃ intẽdimus declarare quæ eſt proportio huius libri ad libros Ar. ideò oportet dicere pro iunioribus quid ſibi velit hoc nomen (proportio) dicimus ergo ꝙ proportio nil aliud eſt niſi cõparatio vnius rei ad aliã in perfectione & nobilitate hoc eſt q̃uo comparatur liber Porph. ad libros Ariſt. hoc eſt in quo gradu reperitur veluti exẽplo pôt manifeſtari quemadmodũ apud regem ſunt nõnulli hoĩes inter quos eſt callias, ſi.n. aliquis quæreret q̃uo callias exiſtimatur hoc eſt in qua exiſtimatione habetur inter alios eſt ne primus apud regẽ vel vltimus numeratur reputat̃ ne inter dominos gratioſos apud regẽ, vel inter ſeruos quaſi nõ nominatos? à pari liber Porph. inter libros logices quam proportionem habet?

Reſolu. Reſp. ¶ Dicas reſolutè ꝙ liber Porph. ſe habet veluti ſeruus reſpectu domini, ſicut.n. ſeruus refertur reducitur ordinatur & eſt propter dñm ſic liber Porphyrij refert̃ reducitur ordinatur & eſt propter libros logices & probatur qm̃ ſeruus nõ eſt in libertate ſed ſemper reſpicit dñm & quidquid facit, facit propter dñm ſemper reſpiciendo vtilitatem domini, & non eſt gratia ſui ipſius, ſed gratia alterius & ideò non dicitur liber, ſic liber Porph. reſpicit librum p̃dicamentorum & alios libros logices & eſt gratia illius cuius ſcientia non eſt libera, qm̃ habet ſeruire alteri & eſt gratiã alterius & deniquè eſt veluti index digitus, qui oſtendit librum p̃dicamentorum oſtendendo vtilitatem quam affert ad librum p̃dicamentorum & ideò dixit Porph. in ſuo prologo ꝙ cognitio quinq; p̃dicabilium eſt neceſſaria hoc eſt vtilis ad p̃dicamenta Ariſt. & ideò etiam vocatur introductio ad libros Ariſt. vt inquit idem Porphyrius, ſicut.n. ſe habet Aliquis qui manuducit aliquem cæcũ, ſic ſe habet liber Porphyrij ad libros logices, qm̃ introducit præparat ac diſponit & oſtendit viã tyronibus ad logicam Ariſt. ex quibus omnibus concludendo dicimus ꝙ proportio lib. Porphyrij ad libros logices eſt veluti proportio ſerui ad dñm & ſicut ſe habet ſeruus tam quam hõ non liber ad dominum illi obediendo ſeruiendo & gratum faciendo ſic ſe habet liber Porphyrij ad alios libros Ariſt.

DE VIA DOCTRINAE.

DE via doctrinæ aggredi volentes qua vtitur Porph. in ſuo libro dicimus ꝙ Auer in 1 phy. in prologo declarans quotuplex eſt via doctrinę dicit ꝙ eſt triplex Alia quę demonſtratio ſimpliciter appellatur. Alia verò quę demonſtratio propter quid vocatur. Alia quæ demonſtratio quia nuncupatur & ſi p̃ter has alia via doctrinæ reperitur hoc ibi ipſe nõ diſputat & qm̃ nos ſum⁹ verba facturi de via doctrinæ huius libri ideò operæpretiũ eſt declarare quę nã eſt & dicimus indubitanter ꝙ via doctrinæ qua vtitur Porph. in ſuo libro in declarando quinq; p̃dicabilia non eſt demõſtratio ſimpliciter nec propter quid nec quia, qm̃ iſtæ viæ faciũt ſcire id quod eſt naturaliter ignotum, ſed quinq; prędicabilia non ſunt naturaliter ignota ſed ſunt nota & ſupponunt̃ ¶ Dices Petitio.
q̃ erit hæc via doctrinæ qua vtitur Porph. in declarando hęc quinq; prędicabilia? ¶ Dicas verè Reſp.
ꝙ eſt definitio quid nominis qm̃ quãdo Porphyrius vult declarare quinq; prædicabilia non declarat illa niſi illa diffiniendo per definitionẽ quid nominis, qm̃ ipſe propoſuit ĩ ſuo prologo declarare, quid eſt genus, & quid ſpecies, & alia; chryſaorius tamquã curioſus quęrẽs a Porphyrio dicebat quid tibi vult hoc nomen genus? rñdebat Porphy. docendo & hac via doctrinæ vtẽs q̃ vocatur definitio quid nominis & dicit ò chryſaori ſi tu neſcis quid ſibi vult genus dico ꝙ genus eſt illud quod p̃dicatur de pluribus differẽtibus ſpetie ſimiliter hoc nomẽ ſpecies eſt q̃ prędicat̃ de pluribus differentibus numero & ſic de cæteris prędicabilibus & ſic qñ Porphyrius vult docere chryſaoriũ vtitur hac via doctrinæ, quæ vocat̃ definitio quid nominis qm̃ declarat nomina quinq; prędicabiliũ & ꝙ hoc ſit verum & non dubitãdum apparet ex dictis Porphyrij qñ enim diffinit differentiã affert quinq; definitiones de differentia quę definitiones nõ ſunt definitiones quid rei qm̃ vna res non pôt habere plures definitiones quid rei 2. poſt. 20. ſed poſſunt eſſe benè plures definitiones q̃d nominis. ¶ Sed Petitio.
dices quare Porphy. declarando quinq; prædicabilia potius vtitur definitione quid nominis q̃ definitione quid rei? ¶ Dicas qm̃ definitio q̃d Reſp.
nominis eſt facilior, & qm̃ nouitijs ſatisfaciendum eſt cũ facilioribus ideò potius vtitur definitione quid nominis q̃ definitione quid rei vẽ, rectè inquit Auer. cũ dicit ꝙ iſte liber eſt introductorius in quo nõ ſunt definitiones quid rei ſed quid nominis tantùm qm̃ ſumus in principio artis & non benè intelliguntur partes & quã uis iſtę definitiones dentur per uerum genus & uerãm

veram differentiam tñ apud inchoantes artē dicunt definitiones quid nominis licet poſſint dici definitiones q̄d rei apud peouectos qñ intelligunt partes poſitas in definitione ſingulorum p̄dicabilium hinc Nota ꝙ vna met definitio pōt dici definitio quid nominis & quid rei, verbi gratia hō eſt animal rationale ly, animal rōnale eſt definitio, ſi aliquis nouitius intelligit hāc definitionē non intelligit niſi hanc vocem ſcilicet aīal rationale, ſed ignorat quid eſt animal & quid eſt rōnale, ſed peritus in arte ſcit quid eſt animal & quid eſt rōnale ſcit has partes genus, & differentiā & ideò apud inchoantes artē & in principio artis dicitˀ definitio quid nominis, ſed apud peritos in arte & in fine artis dicitˀ definitio quid rei, ſimiliter qñ aliquis aggreditur logicā ſtatim p̄ceptores declarant genus & dicunt genus eſt illud quod p̄dicatur de pluribus differentibus ſpetie, in eo quod quid, hęc definitio apud iuuenes & nouitios non eſt intellecta terminis, hoc eſt incboātes ignorant quid ſibi vult illa particula p̄dicatur de pluribus & alia quæ ſequunˀ, ſed intelligunt tm̄ illam vocem in confuſo peritus verò in arte ſcit oēs illas partes & intelligit illas hoc eſt ſcit quid ſibi vult prędicari de pluribus & alia & ſic apud peritos dicitur diffinitio quid rei & intellecta terminis, vt rectè aſſerit Auer. 1. poſt. 2. ex quibus oībus ſumitur ꝙ eadem definitio dicitur definitio quid rei, & quid nominis, reſpectu

Petitio. diuerſorum. ¶ Dices qñ Porph. vult docere partes poſitas in definitione generis ſcilicet quid ſibi vult illa particula de pluribus differētibus ſpetie, & alia quo inſtrumēto ſeu qua via doctrinæ

Reſp. vtitur? ¶ Dicas ꝙ vtitur pro via doctrinæ manerie diſciplinæ quę vocatur exēplum vel vtitur inductione nō demonſtratione, quoniā ipſe dicit in ſuo prologo ꝙ vult facere introductoriū inchoantibus quibus non placet idem inſtrumentū, vt 2. met. 15. ſed ingenioſis atq; prouectis ratio demōſtratiua per cauſam rudibus verò & inchoantibus vel malè naturę vel malè aſſuetis debemus ſatisfacere declarando res Ariſt. per exempla vel alio clariori modo quo poſſumus ne deſperent ab arte p̄pter difficultatē artis vnde concludimus ꝙ qualis eſt materia tale debet eſſe inſtrumentū vt 2. met. 14. & 1. ethic. cap. 2. in rebus verò facilibus aliqua manerie diſciplinę quæ eſt vel exemplū vel inductio vel enthimema ſed qm̄ quinq; p̄dicabilia ſunt per ſe intelligibilia vt inquit Auer. in vltimo cap. libri Porphyrij, igitur Porph. ad declarandū ea non vtitur demonſtratione ſed aliqua manerie diſciplinæ.

DE NOMINE LIBRI.

NOMEN inſcriptio ſeu titulus huius libri à diuerſis expoſitoribus diuerſomo dicitˀ, Quidam. n. vt Alexander & Alij Alexādrum ſequentes dicunt ꝙ hic liber dicitˀ de quinq; p̄dicabilibus. Poſt Alexandrū Ammonius ait ꝙ iſte liber dicitˀ yſagogicon. i. quodam introductorium ad philoſophiā & ad p̄dicamenta Ariſt. Alij verò dicunt ꝙ iſte liber appellatˀ de quinq; vniuerſalibus quod idē eſt ac ſi diceret de quinq; p̄dicabilibus, Alij verò dicūt ꝙ hic liber noīatur de quinq; vocibus vniuerſalibus ſeu p̄dicabilibus & ſic oēs ſumunt nomen huius libri ab ijs quæ cōſiderantur in hoc libro & nō imperitè quidem qm̄ titulus libri ſolet ſumi à re conſiderata in illo libro.

DE NOMINE AVCTORIS.

DE nomine Auctoris huius libri equidem decreueram nil dicere qm̄ valdè exactè ab alijs fuit pertractatum, tñ ne aliquid intactū remaneat dicam ꝙ auctor & dn̄s huius libri vocatur Porphy. magnus quidem philoſophus & fideliſſimus Ariſt. expoſitor genere gręcus quē vt aiunt diſputauit cum D. Catherina & in diſputādo à D Catherina fuit victus vixit iſte philoſophus tēpore quo viuebāt magni Imperatores Aurelianus, & Diocletianus, fuit etiā ſumma eruditione eruditus atq; doct⁹ à Plotino philoſopho inſigni qui Platonē ſequebatur, habuit deindè ſuos auditores Iamblicū & chryſaorium Romanum patritiū in cuius chryſaorij gratiā hunc librum edidit, ſumpta occaſione ꝙ cum chryſaorius in Ariſt. p̄dicamenta incidiſſet & in quaſdā res ſibi ignotas impegiſſet ad Porph. ſcripſit vt ſibi ī ea re aliquod auxilium daret, & ſic Porph. ad chryſaoriū hunc libellū qui dicitur Porphyrij introductio ad Ar.

logicā miſit. ¶ Dices qua de cauſa ſit mentio de Petitio.
noīe Auctoris? ¶ Dicas ad extollendā doctrinā
& ad trahendos auditores ad beneuolentiā, & vt Reſp.
magis ſint attenti, qm̄ ſi auctor fuerit parui momenti & minoris cōditionis, grauitatis, & auctoritatis, & eſt rudis, atq; ignorans, animus ſtudētis nō mouetur, nō deſiderat nec ab illo addiſcere deſiderat, ſed potius illum paruipendit & nū-
quam ab illo adiſcit. ¶ Iterū Dices ſubtiliter qui Petitio.
dē Dubitando p̄cognitio quid nominis. 1. poſt. 2. eſt principium oīs agnitionis & cū ſit principium debet p̄cedere oīa alia & debet eſſe prima p̄cognitio declaranda ante oēs alias p̄cognitiones, quare ergo inter p̄cognitiones à nobis decla-
ratas non fuit primo loco declarata? ¶ Dicas ꝙ Sol.
p̄cognitio quid nominis eſt duplex, quędam eſt p̄cognitio quid nominis ſubiecti vel rei addiſcēdę ſeu quęſiti, quędam verò eſt p̄cognitio quid nominis libri vel auctoris, qua diſtintione ſtāte dicitur ꝙ Ariſt. in 1. poſt. 2. qñ dicit ꝙ pręcognitio quid nominis debet p̄cedere loquitur de pręcognitione quid nominis quęſiti rei docēdæ ad diſcendæ non aūt de præcognitione quid nominis auctoris vel libri, hæc igitˀ ſatis ſit dixiſſe de p̄cognitionibus quæ fieri ſolēt in principio cuiuſcumq; libri, trāſeamus modò ad textus expoſitionē in noīe illius à quo cęlum & tota natura dependet qui dirigat noſtrum intellectū ad veritatem, & ad ſtudentium vtilitatem.

FRAN.

FRANCISCI ANTONII VIVOLI NEAPOLITANI PHILOSOPHI.

IN QVINQVE PORPHYRII Voces expoſitio.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

PROOEMIVM.

Text. 1. CVM ſit neceſſariũ, Chryſaori, & ad eã, quæ eſt apud Ariſtotelem, prædicamentorũ doctrinam noſſe, quid ſit Genus, & quid Differentia, quid Species, quid Proprium, & quid Accidens, & ad Definitionum aſsignationem, & omninò ad ea, quæ circa Diuiſionem, & Demonſtrationem ſunt.

GRAVISSIMI Ariſtotelis interpretes, Græci, Latini, & Arabes, omnes Antiqui, atq; Moderni, inter alia, quę in librorum principijs prælibanda proponuot, diuiſionẽ maximè pericactare intendunt quoniam ad eorum, quæ in libco tcactantur cognitionem ordinatamq; ootitiam plurimum conducit, quam io procemium, & tractatum, juxta Ariſt. præceptum 3. rethoricorum cap. 14. fieri exatarunt. Alteram verò partem, quæ Epilogus nominatur, non tanquam neceſſariam, ſed ob melius fatentuc, quorum nos veſtigia ſequentes, aſſerimus hũc librum diuidi io tres partes, in procemium, tractatum, & Epilogum: cauſa huius diuiſioois eſt: quoniam omnis artifex tã practicus, quàm ſpeculatiuus, tam nobilis, quàm ignobilis, tam paruus, quàm magnus, & quicunque ſit in omni operationę, duobus vtitur motibus, quorum alter dicitur conſultiuus, ſeu intellectiuus. Alter verò exequutiuus, ſeu compoſitiuus appellatur, teſte Ariſt. 7. met. 23. & quooiam Porphyrius oobilis, magnus, atque ſpeculatiuus Artifex videtur, meritò his, in hoc ſuo operc, duobus vtitur motibus: Altero io prologo, qui eſt motus reſolutiuus ceferẽte Auer. in prologo libri poſt. Altero io tractatu, qui dicitur motus exequtiuus, ſeu compoſitiuus; & quoniam non datuc alter motus oeceſſarius pręter iſtos, ideo noo eſt alia pars libri neceſſaria præter Procemium, & Tractatũ, & per conſequens Epilogus non eſt pars neceſſaria, ſed ob melius, & ad bene eſſe, & ſecundũ quid: ſed quoniam 2. poſt. cap. 9. Themiſtius ac Ariſt. 1. poſt 2. pręcognitio quid nominis in ſcieotia eſt neceſſaria, & tantæ neceſſitatis, ſine qua fruſtra ſit aditus ad ſcholas, cùm ſit principium, fons, caput, & origo omois noſtrę cognitionis, & ſcientię: ideo oportet ooo igoorare, quid ſignificat hoc nomen, Pocemiũ, quid Tractatus, quid demum Epilogus. Scias ex Ar. Quid ẽ
3. Rethoricorum cap. 14. quod Procemium eſt procemi
præuiatio, ſeu vię præparatio ad ſequeotia: Vel um.
dicas quòd Procemium eſt ea libri pars, in qua auctor cõfuſo modo proponit ſubiectũ, quod diſtincto modo intendit tractare in tractatu.
Tractatus verò eſt ea libri pars, in qua Auctor Quid ẽ
diſtiocto modo exequitur, tractat, & declarat Tracta
ſubiectum quod coofusè fuit prędictum, atq; tus.
io Procemio propoſitum: Epilogus autem eſt Quid ẽ
quędam omnium dictorum in tractatu breuis Epilo-
collectio, ſeu ſumma 5. Phy. 5. An. qui deſeruit gus.
ob memorię conſeruationem, & ne mirum vobis videatur, ſi Procemium eſt prius Tractatu: Quare
hoc.n. eſt Ar. pręceptũ in cap. de priori, eoq; Procę-
magis maxima cum ratione eſt factum, dicit.n. miũ eſt
Ar. 1. Phyſic. 5. ꝙ cognitio vniuerſalis, & con- prius
fuſa præcedit particularem, & diſtinctam, ve- Tracta
luti exemplificat dę pueris; primum.n. pueri ap- tu.
pellant coofusè omnes viros patres, & omnes feminas matres, poſtea cùm vigoratus eſt eorũ intellectus diſtinctè vocãt, & cognoſcũt Aeneã patrem, & Mideam matrem: & cùm in Prologo confusè præponatur ſubiectum, io Tractatu autem diſtioctè exequatur: ergo rationabiliter, Procemium pęcedit Tractatum, ſine quo Procemio ſi eſſet aliquis liber, pariter eſſet ſicuti homo ſine capite: immò auditores ſuſpenſi eſſent, quia debent præſcire: qua de re habetur ocatio, teſte Ac. 3. Rethoricorum cap. 14. nam quod iodeterminatum eſt, io errorem ducit;

Procemium igitur huius libri continet primum capitulum ibi (cùm ſit neceſſarium) Tractatus verò ibi (videtur autem) Epilogus verò fit in fine capitis de accidēte ibi (Determinatis autem his.)

Diuiſio Tractatus. Sed nota ꝙ Tractatus in duas partes ſecatur, in prima de quinq; Vocibus agitur, de vnaquaque ſigillatim, diuiſimq; tractando: In ſecunda conuenientiā, differentiaq; quam inter ſe habeant, prima pars incipit vbi Tractatus incipit: Secunda ibi (Commune quidem.) Prima pars adhuc in quinque partes, ſeu capita diuiditur, prout quinq; ſunt communes, ſimpliceſq; voces, de quibus diſputat, vt de Genere, Specie, Differentia, Proprio, & Accidente. Præterea ſecūda pars Tractatus principalis, adhuc in duas partes ſcinditur: in prima quidem omniū quinque Vocum comparationem ſeu conuenientiā facit; in ſecūda ſigillatim quamque ad alias ſeu aliarum quamlibet, comparat ſecundum conuenientiam ac differentiam; Aliæ diuiſiones vſquoad minimas fieri poſſunt, de quibus dicam, ſicut dicit Auerroes in prologo poſter. qui voluerit illas diſſoluere ab illis locis, & dinumerare apud initium totius libri: ſua ſit id facere, hasce autem feciſſe ſufficiat: Nos autem nō intendimus niſi primam partem tractatus exponere, ſecundam verò relinquimus: tanta enim eſt in ea facilitas, tanta verborum claritas, vt clariori expoſitione, atq; commentatione non indiget.

Dub. Sed Dubitabis, nam Porphyrius in hoc libro, non deberet vti Procemio, quoniam artifex demonſtratiuus non vtitur ſermonibus rethoricis. 2. poſt. 84. atqui Procemium eſt ſermo rethoricus. 3. Rethor. cap. 14. ergo Porphyrius demōſtratoris officio vtens, non debet vti Procemio.

Sol. Dicas ꝙ non inconuenit vti, dūmodo vtatur ad prædicendum, & præponendum ſubiectum, de quo pertractare intendit: bene verum, inconuenit vti Procemio ad perſuadendum, veluti pertinet ad rethorem: his ergo ſic ſtātibus: tranſeamus modò ad ſingulorum verborum expoſitionem Deo optimo maximo Duce, noſtrū intellectum illuſtrante, à quo petimus conſenſum, & directionem ad ipſam veritatē, pro qua indaganda, hunc ſeruabimus ordinem in ſingu-

Ordo ſeruandus. lis textibus exponendis. Primo enim textum cōtinuabimus. Secundo eius intentionem, & cauſam intentionis dabimus. Tertio diuiſionē aſſeremus. Quarto verborū ponderationē. Quinto & vltimo dubitabimus, & ſoluemus. Quo igitur ad primum: Iſte textus continuari non poteſt, quoniam continuatio fit cum priori, cùm iſte textus ſit primus, continuari non pōt: ideo

Intētio tex. relicta continuatione ad eius intentionem deſcēdamus & dicimus, quod Porphyrius loquēs cum Chryſaorio, reddens auditorem attentum, præponit ſubiectum, ſcilicet, quinque Prædicabilia, Genus nempè, Differentiam, Speciem, Proprium, & Accidens, de quibus tanquā de ſubiectis partialibus pertractare intēdit: præponit etiam quadruplicem vtilitatē, cùm dicit non ſolùm ad doctrinam Prædicamentorum Ar. ſed ad diffinitionum aſsignationem, & omninò ad ea quæ in diuiſione, & demonſtratione ſunt vtilia: propoſita ergo intentione, & cauſa intentionis, quę intentio eſt tractare de quinque Vocibus, & cauſa intentionis, quæ eſt propter vtilitatem conſequendam,

Diuiſio tex. nunc diuidatur iſte textus in tres partes: in prima facit id quod dictum eſt. In ſecunda ibi. (De iſtarum rerum) proponit modum tractandi eſſe, ſcilicet breuē, & facilem, ſub modo introductionis, vnde reddit auditorem beneuolū: In tertia parte ibi (altioribus quidem quæſtionibus) vult ſe excuſare ab indebito modo quem alij ſequūtur in tractando de his quinque Vocibus: Legatur ergo textus ſicut iacet. O chryſaori cùm ſit neceſſarium. i. quia neceſſarium eſt ad doctrinam Prędicamentorum percipiendam noſſe quid ſit Genus, quid Differentia, quid Species, quid Proprium, & quid Accidēs, & ad Definitionum aſſignationem, & omninò ad ea, quæ in diuiſione, vel demonſtratione ſunt vtilia: de iſtarum rerum ſpeculatione tibi traditionem faciens, tētabo breuiter, velut introductionis modo, ea quæ ab antiquis dicta ſunt aggredi; altioribus quidē quæſtionibus abſtinens, ſimpliciores verò mediocriter coniectans: Sed videndū eſt modo quid nam intelligit Porphyrius per ly (neceſſarium) vbi eſt notandū, ꝙ omne nomen æquiuocum prius eſt diſtinguendum in ſua ſignificata, deinde determinandū veluti teſtatur Ar. I. Cæli tex. 110. cùm ly neceſſariū nomen ſit multiplex & Aequiuocum, meritò nos veſtigia Ar. inſequētes ipſum diuidemus in ſua ſignificata, deinde eligemus de quo nā ſignificato intendit

Quot modis dicitur neceſſarium. Porphyrius, & primo modo dicitur neceſſariū id, ſine quo res non poteſt habere completum eſſe, vt eſt cibus, & reſpiratio in animali: cibus enim neceſſarius animali, ꝓpter humidi reſtaurationem, reſpiratio autem propter refrigerationē cordis, teſte Ar. 5. met. cap. de neceſſario: Alio modo dicitur neceſſarium id ſine quo res nō poteſt bene ſe habere. ſ. acquirendo bonum vel expellendo malum, & ſic dicimus ꝙ nauigare ad Thebas eſt neceſſarium, ſi debet obtineri pecunia à debitore, & medicina eſt neceſſaria, ſi debet expelli febris: Alio modo dicitur neceſſarium id quod alicui accidit violenter, vt hominem neceſſariò fugere, perſequētibus inimicis: Alio modo dicitur neceſſarium id quod non cōtingit aliter ſe habere, & hoc eſt neceſſariū ſimpliciter, vt ſi aliquod componitur ex contrarijs, id neceſſariò eſt corruptibile: Alio modo eſt neceſſarium id quod nec per ſe expetendū eſt, nec fugiendum: ſed alterius gratia recipiendum, vt

medicinæ potiones. vel venæ inciſio: Alio modo appellatur neceſſariũ ad bene eſſe, ob melius ꝙ vtile nuncupatur: quibus omnibus ſignificatis ſe ſtantibus dicimus ꝙ Porphyrius per ly. neceſſarium, intelligit neceſſarium ad bene eſſe, quod vtile appellatur, veluti ipſemet ſe exponit in hoc textu in illis verbis, quando dicit, vtili exiſtente iſtarum rerum ſpeculatione: Sed Dices

Dub. Sol. ſi per neceſſarium Porphyrius intelligit vtile; vellem ſcire quid eſt vtile? Reſpondet Ari. in 1. Ethicorum cap. 6. nec non in 8. top. in 12. loco

Quot modis dicitur utile. celandi, & dicit, idest, vtile quod ꝓpter aliquid aliud. i. quod eſt gratia alterius ꝙ vtile eſt duobus modis; vno modo quod in ſe & ſecundum ſui naturam nõ eſt appetibile, nec amabile, imò abominabile, tamen in ordine ad aliquem finẽ amatum conſequendum eſt appetibile vt medicina fetida, & abominabilis dicitur vtilis, prout deſeruit infirmo, ad conſequendam ſanitatem, & truncatio pedis eſt abominabilis & mala, tamen eſt vtilis & bona, ne totum corpus pereat, & inficiatur, & proijcere merces in mare eſt malum: tamen eſt bonum & vtile, ne fiat naufragium. Secundo modo dicitur vtile, quod in ſe eſt appetibile, & ad finem conſequendũ, vt medicina delicata & odorifera eſt vtilis, nõ ſolum in ordine ad conſequendam ſanitatem, ſed etiã ſecundum ſe eſt appetibilis; dicimus ergo ꝙ cognitio quinque Prædicabilium eſt neceſſaria, id eſt vtilis, quia appetitur propter ſe, & conducit ad conſequendã cognitionem decem Prędicamentorũ Ar. & eſt gratia ipſorum. Sed Dubita-

Dub. tur, ſi ly neceſſariũ ſumitur pro bono, & vtili: cur dixit cum ſit neceſſarium, & non dixit, cùm ſit bonum, vel cũ ſit vtile? pro ſolutione eſt Notandum, ꝙ neceſſariũ dicitur ſex alijs modis prȩter prædictos modos, vno modo ſicut materia, vt materia ęris ad faciendã ſtatuam; Alio modo neceſſariũ pro forma, vt rationale in homine: Alio modo neceſſarium, quod propter ſe fugiẽdum, propter alterũ verò expetẽdum vt venam incidere neceſſariũ, quod propter ſe expetendũ vt ſanitas, virtus. Alio modo neceſſarium, quod propter ſe, neq; expetendum, neq; fugiendum, vt aliqua pharmaca: Alio modo neceſſarium ꝙ propter ſe, & propter aliud expetendum, & oẽs iſti modi reducuntur ad tres ſolum. ſ. ad neceſſariũ quod propter ſe expetẽdum, neceſſarium quod propter aliud, & neceſſariũ quod propter ſe, & propter aliud: nam neceſſarium ſicut materia, & neceſſariũ ſicut forma reducuntur ad neceſſariũ propter ſe: ſimiliter neceſſarium quod propter ſe fugiendũ, & propter alterum expetẽdũ, ſicut venam incidere: & neceſſarium ꝙ propter ſe, neq; fugiendum, neq; expetendum reducũtur ad neceſſarium propter aliud: Immò ille tertius modus. ſ. neceſſarium propter ſe, & propter aliud reducitur ad illos duos tantum. ſ. ad neceſſarium propter ſe, & neceſſarium propter aliud, ita ꝙ duo tm̃ remanent; eſt Notandum aliud, ꝙ bonum propriè dicitur illud quod eſt bonũ propter ſe, maximè verò vtile dicitur id ꝙ eſt propter aliud vtile, neceſſarium aũt propter ſe eſt illud quod propriè ſimpliciter, & abſolutè dicitur neceſſarium: his notatis dicitur, ꝙ noſſe quid Genus, quid Species, quid Differẽtia, quid Proprium, & quid Accidens eſt neceſſariũ propter ſe, & propter aliud, propter ſe, quoniam eo gnitio talium quinque Prędicabilium eſt neceſſaria ſimpliciter, dicitur etiã neceſſaria propter aliud, quia eſt vtilis ad prædicamenta Ar. ad definitiones, diuiſiones, demoſtrationes, & ad omnem philoſophiam, ideo non dixit Porph. cùm ſit bonum, quia id dicitur bonum quod eſt tãtùm propter ſe bonum, non dixit vtile, quia ſolùm fuiſſet propter aliud, ſed dixit neceſſarium quod includit vtrumq, & neceſſariũ propter ſe, quod idem eſt ac bonum, & neceſſariũ propter aliud, quod idẽ eſt ac vtile; & ſic patet ſolutio. Sed modo venit ponderãda illa coniunctio (&) quando dicit Porphyrius, cùm ſit neceſſarium Chryſaori, & ad eã quæ eſt apud Ar. In hoc ſunt varij modi dicendi, verùm nos veritatem aſſerẽtes dicimus quod Porph. vſus eſt illa cõiunctione (&) oſtendens quòd noſſe hæc quinq; prædicabilia, non ſolũ eſt neceſſarium ad prędicamẽta Ar. ſed etiam ad definitiones, ad diuiſiones, & ad demonſtrationes: Sed Dices quare dixit ad Dub. Sol. prædicamenta Ariſtotelis? Dicas ꝙ ideo nominat Ariſtotelem qm̃ Archita fecit prædicamenta, & ne credamus, quòd hæc cognitio ſit vtilis ad prædicamenta architæ: ideo nominauit Ariſtotelem: Sed quid intelligit per ly, apud. Nota

Quot modis ſumitũ illa præpoſitio apud. quod hæc præpoſitio (apud) poteſt ſignificare quatuor genera cauſarum, aliquando ſignificat cauſam finalem, cùm dicitur ſeruus eſt apud dominum, quoniam ſeruus reducitur ad dominũ, & eſt propter dominum, tanquam propter finem, ad quem ſeruus dirigitur, & ordinatur, immò quicquid facit ſeruus, facit propter dominum. Aliquãdo ſignificat cauſam efficientem, vt cùm dicitur filius eſt apud patrem, qui pater dicitur cauſa efficiẽs, quoniam facit, producit, & educit filium, qui eſt in potentia ad actum; Aliquando notat cauſam formalem, cùm dicitur ignis eſt apud cælum, quod cælũ eſt forma ignis, & ignis ſe habet veluti materia, quoniam cęlum continet ſub ſe ignem, & quia 4. cęli 35. d. Ar. quod id, quod cõtinet eſt forma, illud verò quod continetur eſt materia, cùm ergo cęlũ contineat ignem ſub ſe, meritò cælũ eſt forma ignis. Aliquando notat cauſam materialem, vt cum dicitur aer eſt apud aquam, aer enim fit ex aqua tanquam ex materia 2. de gener. & cor. 25. Ar. quo ſtante ſcias, quòd Porphyrius ſumit ly apud, non vt dicit cauſam materialem, non vt

dicit cauſam formalē, neque cauſam efficientē, ſed vt.d.cauſam finalem dicendo, ſic ſcilicet co gnitio quinque vocum eſt neceſſaria apud doctrinā.i. propter doctrinā prædicamentorum, quæ cognitio quinque vocum ordinatur & dirigitur ad prędicamenta, tāquam ad finē, propter quem finem Porphyrius illas voces cōpoſuit, atq; dilucidauit, & nō ſolum propter hęc, ſed etiam propter definitionum aſſignationē, & propter diuiſiones, & demonſtrationes, ſed quid intelligit per (doctrinam) dicas reſolutè ꝙ intelligit ſcientiam, ſed quare dixit doctrinam,
Dub. & non dixit ſcientiam? Dicas, verùm pro intel-
Sol. ligentia eſt notandum, quod dicit Ar.3.Phy.21. quod vnus, & idem motus poteſt dici actio, & paſſio reſpectu diuerſorum, vt quando aliquis verberat aliquem, illa verberatio ſeu percuſſio eſt vnus motus, ſed habet duo nomina, dicitur actio, & paſſio; actio inquātum prouenit ab actore, i. ab illo qui verberat, ſed dicitur paſſio reſpectu illius, qui patitur recipit, & verberatur: ſic à pari vna & eadem ſcientia dicitur doctrina, & diſciplina reſpectu tamen diuerſorū: dicitur doctrina, reſpectu doctoris qui docet illam ſcientiam; dicitur diſciplina reſpectu diſcipuli, qui recipit illam ſcientiam à doctore, hęc tria nomina, ſcilicet, ſcientia, doctrina, & diſciplina ſunt idem ſubiecto, ſed differunt ratione, fine, & reſpectū oſtendens ergo Porphyrius quod ſcientia, & doctrina ſunt idem, ideo dixit (doctrinam) per quam intelligit ſcientiam, ſequēs Ariſt. cum quo non poteſt errare. 1.poſt.1.omnis doctrina, & omnis diſciplina ex præexiſtente fit cognitione, vbi per doctrinam Ariſt. intelligit ſcientiam, nec non. t.Met.48. per diſciplinam intelligit etiam ſcientiam, qñ dicit atqui omnis diſciplina per præcognita eſt: ſed quæres quid intelligit per ly noſſe? verbū quo vſus eſt etiam in c.de ſpecie, quando dixit (noſſe oportet.) Dicas quòd intelligit per ly noſſe. i. noſcere, ideſt ſcire: Sed quare dixit noſſe, & non dixit
Dub. ſcire? Dicas quòd locus eſt Ariſt.1 Phy.4. & 5.
Sol. Met.1. quòd à facilioribus, notioribus, & vniuerſalioribus eſt inchoandum, & tironibus eſt ſatisfaciendum, & quoniam ly cognoſcere eſt vniuerſali⁹ ipſo ſcire & cùm ſit vniuerſalius eſt notius, & cùm ſit notius eſt facilius: & ideo Porphyrius habens oculos ad inchoantes logicam, voluit dicere noſſe ſeu cognoſcere, & non dixit ſcire, ſed quid intelligit per ly quid? quando dicit (quid eſt Genus) eſt notandum quòd hoc vocabulum (quid) dicit definitionem q.d. Porphy. quòd vtile eſt ad prædicamenta, ſcire quid eſt genus, ideſt, definitionem generis: Sed iterum nota quòd definitio ſeu quid, eſt duplex, alia quid nominis, alia quid rei 1.poſt.32. dubium eſt modo quod eſt illud quid, quod intelligit hic Porphyrius, an quid nominis, an quid rei, reſoluitè dicendum, quòd intelligit quid nominis, non quid rei de ipſis quinque vocibus, & quòd hoc ſit verum: Nota verba textus, dicit enim quòd cognitio quinque prædicabilium eſt neceſſaria ad definitiones quid rei quæ non fiunt in logica, ſed in philoſophia modò, ſi per ly quid deberemus intelligere quid rei, ſequeretur quòd haberemus quid rei, antequam peruenire mus ad definitiones quid rei: ſed quæres quid intelligit per ly (definitionum aſſignationes) quare dixit in numero plurali (definitionum) eſt ſciendum quòd definitionis ſpecies Dub. Sol.
ſunt tres.1.poſt.64 2.poſt 46. alia quę eſt principium demonſtrationis. Alia quę eſt concluſio demonſtrationis: Alia quæ eſt tota demonſtratio ſola poſitione differens, vt ergo innueret ꝙ cognitio quinque prædicabilium eſt vtilis ad omnes tres ſpecies definitionis dixit in numero plurali, & non in ſingulari, vel Dicas Alia ſo
quòd definitio eſt duplex, alia eſt imperfecta, lutio.
alia eſt perfecta, quę definitio imperfecta eſt duplex, alia quæ eſt principium demonſtrationis, & hęc datur per cauſam efficientē, vt eclipſis eſt interpoſitio terræ inter ſolem, & lunam alia verò quæ datur per cauſam formalem vt Eclipſis eſt priuatio luminis in luna: & hęc eſt concluſio demonſtrationis, definitio autem perfecta, quę vocatur demonſtratio, ſola poſitione differens eſt illa quę eſt aggregata ex vtraq; definitione imperfecta, vt dicendo Eclipſis eſt priuatio luminis in luna, propter interpoſitionē terræ inter ſolem & lunam, quorum omnium auctor eſt Auer. in quæſitis poſt.c.de definitionibus, vt ergo oſtenderet ꝙ cognitio prædicabilium eſt vtilis ad omnes definitiones, ideo dicit in plurali, & non in ſingulari, & nota hunc paſſum, quoniā pauci, quos Deus amat Iupiter animaduertunt: ſed animaduerſione dignum eſt, quid per (circa) intelligit Porph ſcias ꝙ hęc particula habet duo ſignificata.ſ. in recto, & in obliquo, hic nō ſumit in recto, ſed in obliquo, veluti ſumpſit Ar.t.priorū c.1.nec nō.t.poſt 1. ac 1.phy.1. Dices quid intelligit per demonſtrationē, ſcias quod demōſtratio eſt triplex.1.poſt Dub.
8. Au. alia, quę demōſtratio ſimpliciter dicitur, Sol.
alia quę demonſtratio propter quid appellatur, alia quæ demōſtratio qa vocatur: in hoc text. Porp. intelligit oēm ſpeciē demōſtrationis: Sed quare dixit demonſtratioē in ſingulari, & nō dixit demōſtrationes in plurali? ſi ſunt tres ſpecies demōſtrationis: Dicas ꝙ nominauit demōſtrationē in genere, & in cōmuni, dixit in ſingulari demonſtrationē; dixit definitiones in plurali, denotādo, ꝙ vtroq; dicēdi modo vti poſſumus: Sed Dices quid ſignificat hoc vocabulum Dub.
(demōſtratio?) Reſpōdet Ar.1.poſt.8. dicens ſi Sol.
tu ignoras hoc nomē, dico, declaro, explico demōſtrationē, nil aliud eſſe, niſi ſyllogiſmū ſcien

tialem,

tialē,& ſi adhuc ignoras ly ſcientialem,dico.i.ex
plico,ꝙ nil aliud eſt dicere ſcientialē,niſi ſecun
dum quē,eoꝙ ipſum habeamus,ſcimus.i.demō
Dub. ſtratio eſt ſyllogiſmus,qui facit ſcire.Dices vide
tur,Porph.ſuperfluus,nam qñ dixit ad definitio
Sol. num aſsignationē, dixit etiam,& nominauit de
monſtrationes,qm̃ definitio eſt demonſtratio.
1.poſt.64.& 2.poſt.46.Ar.Dicas ꝙ nō per hoc
videtur de ſuperfluitate arguendus, nā licet de-
finitio:& demonſtratio ſint idem, tñ ſunt idem
re,materia,& ſubiecto.i.termini,qui ingrediun
tur definitionem,illi met ingrediuntur demon
ſtrationē,ſed differunt ratione,& fine,& forma:
pōderatis ergo verbis omnibus conſtrue ſic, di
cens; O Chryſaori cùm ſit neceſſariū.i.quia ne
ceſſarium.i.vtile eſt ad doctrinā.i.ſcientiam præ
dicamētorum Ar. noſſe.i. noſcere, ſcire quid.i.
definitionem,generis, differentiæ, ſpeciei,pro-
prij,& accidentis, & ad definitionū aſsignatio-
nē,& omninò.i.vniuerſaliter ad ea,quæ circa di
uiſionē,& demonſtrationem.ſ.ſimpliciter, pro
pter quid,& quia,& ad totā logicam,& philoſo
phiam, & ad oēs alias ſcientias .Sed hic adſunt
Dub. multæ,& pulchræ dubitationes,& Prima eſt ta-
lis: nā principium operis non debet fieri ab in-
definito,ergo male ſe habet Porphyrius incipiē
do ab indefinito ſuū opus, probatur, nam hoc
principium fit ab ente,ſed ens indefinitum.i.in
determinatū, quia eſt æquiuocum, quod eſt in
Sol. definitum; Rūdetur ꝙ tribus de cauſis incepit
ſermonem ſuum ab ente: primò.n. qm̃ vniuer-
ſalius eſt quod præponi debet 1.phy.4. Secūdò
elegantia eloquutionis magis.n.ſonora eſt lo-
quutio dicere cùm ſit neceſſarium, quā dicere
cùm neceſſarium ſit. Tertiò vt à generaliſsimis
principium ſumeretur,ab his enim eſt inchoan
dum,tunc ad dubium breuiter dico, quod non
eſt purum æquiuocum, ſed analogum, vt patet
Dub. 4.met.tex.2.Iterū.Dubitatur, quomodo cogni
Sol. tio quinq; prædicabilium eſt vtilis ad definitio
nes,ad diuiſiones,& ad demōſtrationes? Dicas
qm̃ non entis.i.illius quod non eſt non poteſt
eſſe definitio.2.poſt.32.& qm̃ Porph. intendit
definire ſpeciem,ideo tractat de ſpecie, de re de
finita,cuius ſpeciei ſunt definitiones 7.met.27.
quæ definitio ſpeciei conſtat ex genere propin-
quo,& ex differētia ſpecifica 7.met.42.& 43.ali
quādo verò latet differentia ſpecifica,& loco ip
ſius vtimur proprio accidēte, 1.poſt.36.2.poſt.
20.ideo ait,ꝙ cognitio prædicabilium eſt vtilis
ad definitionem, cognitio verò accidentis, co-
munis eſt etiam vtilis,tñ non ad vſum,ſed ad fu
gam,nō poſitiuè, ſed priuatiuè: eſt etiam vtilis
ad diuiſionem,qm̃ id quod diuiditur eſt genus,
cuius diuiſio fit in differentias eſſentiales,vt ani
mal, quod eſt genus, diuidit in rationale, & in
inrationale, tanquam in differentias, dicendo
animalis, aliud eſt rationale, aliud inrationale.

Aliquando diuiditur in differētias proprias, vt
animalis, aliud eſt bipes, aliud quadrupes: Ali-
quando in differentias communes,vt animalis,
aliud album, aliud nigrum, & ſic habes quomo
do cognitio Prædicabilium eſt vtilis ad defini-
tiones, & ad diuiſiones, ſed quomodo eſt vtilis
ad demonſtrationes? Nota ex 1. poſt. 57. tria
ſunt,quæ ingrediuntur demonſtrationem,me-
dius terminus, qui eſt differentia ſubſtantialis
ſeu ſpecifica,teſte Auer.in cap.de primitate præ
dicatorū,minor extremitas, quæ eſt ſpecies ip-
ſa, vel genus, & maior extremitas quæ eſt acci-
dens proprium,quæ oīa deſeruiunt demonſtra
tioni,ſine quibus demōſtratio non poſſet fieri,
cognitio verò accidentis cōmunis eſt etiam vti
lis ad demonſtrationem, tamen non vt illud in
grediatur demonſtrationem,qm̃ 1.poſt.52.ac-
cidentium communiū non eſt ſcientia demon-
ſtratiua,ſed talis cognitio eſt vtilis,nō ad vſum,
ſed ad fugam, vt caueas ab illo, quoniā non de
ſeruit demonſtrationi,& abijcitur à demōſtra-
tione,exemplum clariſsimum,veluti vtile quidē
eſt ſcire & cognoſcere inimicum, non vt vtaris
illo,vt inſeruias illi,ſed vt cognoſcas illum, & ca
ueas ab illo,ne te offendat, ſic cognitio acciden
tis eſt vtilis ad demonſtrationem, vt cognoſcas
naturam ipſius non eſſe aptam ingredi demon
ſtrationem, ſed vt fugias ipſum, ne offendat, &
impediat ſcientiam demōſtratiuam, quoniam
ſunt inimica talia accidentia communia, nō de
ſeruientia demonſtrationi, ideo abijciuntur à
demonſtratione, & ſic habes quomodo cogni-
tio Prædicabilium eſt vtilis ad definitionem, di
uiſionem,& ad demonſtrationes.Sed dices, di- Dub.
ctum eſt ſupra quòd cognitio Prædicabilium
eſt vtilis ad demonſtrationem ſimpliciter, pro-
pter quid, & quia, quomodo eſt vtilis ad demō Sol.
ſtrationem ſimpliciter? Dicas, quoniam diffe-
rentia ſpecifica deſeruit demonſtrationi ſimpli
citer pro medio termino: Species verò, vel Ge-
nus pro minori extremitate; Propriū pro quæ-
ſito: ad demonſtrationem propter quid, nam
differētia deſeruit pro medio termino; Species
vel Genus pro minori extremo; Proprium pro
quæſito:ad demonſtrationem quia,nā accidens
Propriū pro medio termino,Species pro mino-
ri extremo, Differentia pro quæſito: Sed oritur
dubitatio, quomodo eſt poſsibile, quòd cogni
tio Prædicabilium ſit vtilis ad demonſtrationē,
cùm oīs demonſtratio conſtet ex conuertibili-
bus? Genus.n. non eſt conuertibile, non enim
valet dicere animal eſt homo, ſicut verum eſt di
cere,homo eſt animal,neque Accidens commu
ne eſt conuertibile, vt cignus eſt albus verum
eſt, tamen dicere album eſt cignus, eſt falſum;
ergo non erit verum quod dicit Porphyrius.
Aliqui reſpondent, & dicunt quod Porphyrius ſolutio
per demonſtrationem intelligit ſyllogiſmum aliqu.
in com-

in communi, non veram demonſtrationem, quæ facit ſcientiam. Non eſt mirum ſi iſti tales talia dicunt, neſciunt plus, miſerendi ſunt, nõ dicunt hoc, niſi propter ignorantiam veræ ſolutionis: Nos autem dicimus, quod intendit veram demonſtrationem, quæ eſt ſpecies ſyllogiſmi, facientem ſcientiam, non autem ſyllogiſmum, qui eſt genus (& quoniam dictum eſt ſupra) dicamus iterũ quòd genus eſt vtile demonſtrationi, pro ſubiecto, non autem pro Prædicato, ſimiliter ſpecies, ipſa differentia pro medio termino, Proprium accidens pro quæſito, accidens commune, vt abijciatur, & omninò repellatur à demonſtratione, ne impediat ſcientiam

Replica demonſtratiuã. Sed dices contra, nam adeſt locus Auer. in libro Prædicabilium cap. 1. vbi aſſerit ſic, & demonſtrationis propoſitionũ partes ſunt hæc, prædicata quinque, quam ſententiã confirmat in Epit. log. cap. illo, quod dicitur ſermo de locis definitionis, & in capite de ordini-

Sol. bus, per quos efficiunt ſyllogiſmi: Dicas quòd quinque prædicabilia ſi ſunt partes propoſitionum demonſtrationis, non ſunt partes poſitiuæ oẽs, ſed quædam ſunt priuatiuæ, veluti eſt accidens commune; & quædã poſitiuæ, veluti ſunt genus, ſpecies, differentia, & propriũ accidens: Sed iterũ dubitabis, dicens, quòd dictum eſt, quòd genus non ingreditur, neque eſt vtile demonſtrationi, vt prædicatum, ſed vt ſubiectũ, contra nã locus eſt Auer. in cap. de definitionibus, vbi dicit, quòd genus eſt concluſio demonſtrationis, ergo eſt prædicatum, & vt prædicatũ deſeruit demonſtrationi; Dicas quòd ibi verba Auer. intelliguntur ſic. ſ. genus eſt concluſio demonſtrationis, non verè genus, quod eſt prædicatum non proprium, neq; conuertibile, vt eſt animal: ſed id quod tenet locum generis in definitione perfecta, i. eſt proportionale generi, veluti diximus in noſtro quæſito de medio demõſtrationis: vel poteſt dici ꝙ genus eſt concluſio demonſtrationis, i. eſt ſubiectum concluſionis, non aũt prædicatum: Sed dices contra, nã Aue. 2. poſt. 94. ait quòd genus abſoluitur per demõſtrationem, & loquitur de genere verè dicto, quod eſt animal; Soluas ꝙ Auer. ibi intelligitur ſic. ſ. genus abſoluitur per demõſtratione ęqui uocè dictam, i. per ſyllogiſmũ non autem per de-

Dub. monſtrationem analogicè vocatam, Amplius adeſt dubitandi locus; vnde eſt ꝙ Porph. alio ordine vtitur in prologo, alio in tractatu, non enim videtur ſtabilis nã in prologo, primò nominauit genus, ſecundò differentiam, in tractatu verò primò tractauit de genere. Secundò de ſpecie, & non de differentia varius ergò ui-

Sol. detur in dictis ſuis: Soluitur, verùm eſt ſciendum, ꝙ regula eſt Ar. 1. phy. 4. & 57. quæ eſt talis, ꝙ vniuerſaliora debent proponi minus vniuerſalibus, & cũ differentia ſit vniuerſalior ſpecie, quoniam rationale quod eſt differentia continet ſub ſe plus quã ſpecies i. homo, rationale enim continet angelum, & hoiem, ſpecies verò vnum tantùm continet. ſ. hoiem; vnde Porph. ſequutus eſt ordinem doctrinæ in hoc prologo prius nominando differẽtiam deinde ſpeciem, in tractatu verò alium ordinem ſeruauit, nam prius conſiderauit de ſpecie, deinde de differentia, qm̃ inſpexit correlationem atq; immediationem, quã habet ſpecies ad genus, qm̃ relatiuorum natura atq; priuilegium eſt, ꝙ vnũ immediatè ſequatur alterum, cum ergo genus, & ſpecies ſint relatiua; meritò Porph. duplici doctrinæ ordine vtẽs, altero in prologo qui eſt ab vniuerſalioribus: altero in tractatu, qui eſt ex relatiuorũ natura, voluit præponere differentiã ſpeciei, in tractatu verò voluit collocare ſpeciẽ ante differentiã: Sed vertitur in dubiũ quare Por- Dub.
phy. ordinãdo prædicabilia, primo collocauit genus, & differentiã, vltimo poſuit propriũ, & acci- Sol.
dẽs? Dicas reſolutè qm̃ genus, & differẽtia complent ſubſtantiã, dicunt ſubſtantiã ſunt prædicata ſubſtãtialia, & ponunt in ſubſtantia in definitione rei: Proprium aũt, & accidens non dicunt ſubſtantiã, non conferunt ſubſtãtiæ, ideo vltimo loco fuerunt poſita: Rurſus nota, quòd ex ſubſtãtialibus primo loco præpoſuit genus, ſecundò differentiã. Tertiò ſpeciẽ, quia vniuerſaliora (vt dictum) genus. n. vniuerſalius eſt differentia, & ipſa quoq; differentia eſt vniuerſalior ſpecie, Ex accidentalibus primo præpoſuit proprium, quoniã eſt proximius ſubſtantiæ, nã qñ latet vltima differentia, quę eſt ſubſtãtia, vtimur loco ipſius proprio accidente. 2. poſt. 20. & cùm accidens cõmune ſit à ſubſtantia remotiſſimũ, ideo poſtremo loco fuit collocatũ. Sed Dub.
quęres, qua de cauſa illa q̃ dicunt ſubſtantiã vt genus, differẽtia, & ſpẽs præcedunt illa, quæ dicunt, & ſunt accidentia? Soluas cũ Ar. 7. met. 4. Sol.
vbi aſſerit ꝙ ſubſtantia eſt prior accidente tempore, natura, cognitione, & perfectione; Sed di- Dub.
ces contra, nam accidentia ſunt notiora ſubſtantia, ideo prius debebat præponere illa, quæ ſunt accidentia, veluti eſt proprium, & accidens, & vltimo genus, differentiam, & ſpeciem,
Soluas quod ordo eſt duplex, quidam eſt ordo Sol.
nobilitatis, quidam eſt ordo notioritatis: Dicas quod verum eſt, quod accidentia ſunt notiora ipſa ſubſtantia, & ſic ordine notioritatis deberent precedere, ſed hic Porphyrius vſus eſt ordine nobilitatis, prius præponendo illa, quę dicunt ſubſtantiam, & vltimo ea, quæ dicunt, & ſunt accidentia; Sed inſtabis nã mos eſt Ar. Replica
illa quæ ſunt nobiliora, vltimo loco pertractare veluti in 2. poſt. de definitione in 8. phy. de primo motore in 3. de anima, de intellectu in 12. met. de Deo glorioſo, meritò ergo Porphyrius ſequens Ar. debebat ultimo loco ſituare genus & diffe-

Sol. & differentiam, ſpeciemque & primo loco proprium, & accidens. Soluas cum eodem Ar. dicens, quod non ſemper mos eſt Ar. & ordo obſeruatus, ea quæ ſunt nobiliora vltimo loco reponere, ſed aliquando primo loco, in prædicamentis enim primo de ſubſtantia, in libro pery hermenias primo de nomine, in primo lib. priorum primo de prima figura, In 1. poſt. primo cõſiderat de demonſtratione ſimpliciter, deinde de propter quid, & quia, in 1. de anima primo de ſenſu viſus, qui ſingulis ſenſibus eſt nobilior cùm ergo non ſemper ſit mos. Ar. vltimo loco illa, quæ ſunt nobiliora pertractare. meritò neque Porphyrius debebat vltimo loco, illa, quæ

Dub. ſunt nobiliora, præponere: Iterũ dubitabis quare Porphyrius præpoſuit definitionem ipſi diuiſioni, cùm diuiſio præcedat definitionem, vt patet ex Auer. in Epit. log. cap. de diffinitionibus;

Sol. Soluas quoniam propoſitum, atque intẽtio Porphyrij eſt aſſignare definitiones quinq; vocum, ideo præpoſuit definitionem, & ad diuiſionem, & ad demonſtrationem;

Dub. Iterum dices, quare non nominauit reſolutionem, ſicut nominauit definitionem, diuiſionem, & demonſtrationem?

Sol. Soluas: quoniam cognitio horum Prædicabilium potiſsimum eſt vtilis ad definitionem, diuiſionem, & demonſtrationem, & nõ ad reſolutionem.

Alia ſolutio. Vel dicas, quoniam definitio conficitur ex diuiſione, ſicut compoſitũ ex ſimplicibus, ſed cõpoſita 1. Phy. 3. ſunt priora & notiora quoad nos. 1. poſt. 12. Ideo præpoſuit definitionem ad ipſam diuiſionem.

Dub. Amplius dubitatur, ſi quatuor ſunt partes dialecticę. ſ. definitiua, diuiſiua, demõſtratiua, & reſolutiua; dum dicit Porphyrius, iſtarũ quinq; vocum notitiã vtilem, ac neceſſariam exiſtere ad viam diuiſiuã, definitiuam, demonſtratiuamq;, & tacuit reſolutiuam, cùm viç reſolutiuæ proprium ſit compoſitæ in ſimpliciſſimas, ex quibus conſtat partium rationes reſoluere, & cum Syllogiſmum in propoſitiones, propoſitiones ĩ terminos diſſoluimus:

Alia ſolutio. Plures ſunt reſpondẽdi modi, & Primo quod illarũ trium ſolùm facta eſt mentio, quia ad illas potiſsimùm vtilis eſt harũ cognitio vocum, demonſtratio enim fit ex definitionibus, definitiones ex diuiſionibus, deuiſiones verò ex generibus in ſpecies per proprias deductis differentias.

Alia ſolutio. Alia ſolutio eſt, quare meminit Porphyrius illarum trium, & non reſolutiuæ, quia illæ tres ſunt inuicẽ colligatæ, definitiua enim pars diuiſiua indiget, at vtraq; demonſtratiua, reſolutiua verò nullius, ſed per ſe ſola ſeparata, ac ſeiuncta eſſe videtur:

Alia ſolutio. Alia ſolutio eſt, pro qua ſciẽdũ, ꝙ pars reſolutiua eſt contraria diuiſiuę, id eſt, reſolutio eſt cõtraria diuiſioni, nam reſolutio reſoluit vnum in plura, ſicut qui hominẽ in membra, reſoluit illa in humores, illos in elemẽta, illa verò in materiam, & formam: diuiſio aũt ex pluribus definit ĩ vno, qui diuidit enim dicit animalium, aliud bipes, aliud quadrupes. Bipedum aliud ſolo ſenſu agitur, aliud ratione: Amplius diuiſio à ſimplicioribus ad compoſita, reſolutio à cõpoſitis ad ſimpliciora. Reſolutio eſt etiam contraria definitioni, nã reſolutio eſt ſubſtantiæ demolitio. Definitio verò eſt ſubſtãtiæ fabricatio: Amplius ſi reſolutio eſt contraria diuiſioni, ergo etiã definitioni, conſequentia probatur, nam definitio ſine diuiſione fieri nõ poteſt. Reſolutio eſt etiam contraria demõſtrationi: quia ſi eſt cõtraria definitioni, & diuiſioni; ergo & demonſtrationi; probatẽ conſequentia, nam demonſtratio ex vtraq; conficitur, definitione ſcilicet, & diuiſione: His ergo præcognitis, ad dubium dico, quod Porphy. prętermiſit reſolutionem, nam cognito vno cõtrariorum, cognoſcitur & reliquum, nã veluti idem eſt accliue, & decliue, & non niſi ſolo habitu differũt, ita reſolutio, & compoſitio; nam reſolutio eſt, à compoſitis ad ſimplicia progreſſus; compoſitio eſt à ſimplicibus ad compoſita: Simplicia. n. componimus, & compoſita reſoluimus.

Vtili exiſtente iſtarum rerum ſpeculatione compendioſam tibi traditionem faciens: tentabo breuiter, velut introductionis modo, ea quæ ab Antiquis dicta ſunt aggredi.

Poſtquàm dixit intentionem, & cauſam intẽtionis, quæ intentio eſt tractare de quinq; vocibus, tanquàm de ſubiecto huius libri, & cauſa intentionis eſt propter hanc vtilitatem. ſ. propter doctrinam prædicamentorum Ar. & propter aſſignandas definitiones, diuiſiones, & demonſtrationes, quæ vtilitas eſt quadruplex. Prima (vt dictum) ad Ar. prædicamenta. Secunda ad integram definitionum aſsignationem. Tertia ad rectam diuiſionũ perſpectionem. Quarta ad veraciſsimam demonſtrationem concluſionum: In hac ſecunda parte text. intentio ſua eſt præponere modum conſiderandi, ſeu modum procedendi, dicens quòd vult compendioſè & breuiter, modo compendij, & ſub breuitate procedere in definiẽdis, & tractãdis his quinque Vocibus: cauſa intentionis, quare vult breuiter, & compendioſè procedere, hęc eſt, quoniam tria ſunt illa, quę exhortantur iuuenes ad lẽgẽda veterum volumina: Primum eſt dictorum longitudo: Secundum eſt obſcura oratio: Tertium eſt reconditarum & difficilium ſententiarum magnitudo: Porphyrius ergo alliciens ad ſe auditorem, libellum hunc ab omnibus his abſentem pollicetur; & Primum quod polliceri videtur eſt, quòd vult eſſe breuis, non afficiens faſtidio auditores, propter nimiam prolixitatem:

xitatem:Aggreditur ergo, & dicit vtili exiſtente
iſtarum rerum ſpeculatione.i.cùm ſit vtilis ſpe-
culatio.i. notitia iſtarum rerum.i. quinque Prę
dicabilium cõpendioſam tibi tradiiionem.i.tra
ctatum breuem, & vtilem faciens, tentabo bre-
uiter(velut introductionis modo)ea quæ ab an
tiquis dicta ſunt aggredi,& nota illam particu-
lã,quando dixit vtili exiſtente,dixit(vtili) oſten
dendo ly neceſſariũ poſitum in principio,quod
debet exponi vtile, ex quibus omnibus iam cla-
re patet Porphyrium velle euitare prolixitatem
in illis verbis, quando dixit tentabo breuiter cõ
pendioſam tibi traditionem faciens,velle etiam
euitare obſcuritatem, quando dixit velut intro
ductionis modo,ſed verba pręſentis textus ſunt
ponderatione digna, quid nam intelligit per ly
tentabo,quo verbo vſus eſt Ariſt.1. Phy.1. & 2.
de anima 12, quod verbum denotat modeſtiã,
nam poterat dicere Porphyrius dabo perfectã
notitiam quinq; Prædicabilium: ſed qm̃ fuiſſet
nimis arrogans pollicitatio, ideo dixit tentabo,
vtens modeſtia.i. conabor.i. vltimas vires faciã
breuiori,& faciliori modo,quo poſſũ hæc quin
que Prædicabilia declarare, ne tirones in facul-
tate logices deterreã: Sed dubitatur, quare Por
Dub. phyrius primo præpoſuit ſubiectum deinde vti
Sol. litatem? Dicas, ꝙ nullus erit,qui aliquem librũ
poteſt intelligere, niſi quæ ipſius intentio ſit,
exactè præcognouerit, dicit enim Alexander
Aphrodiſienſis, illi qui libri intentionem igno-
rãt, ſimiles ſunt his qui iter faciunt, & quo ten
dũt,neſciunt; in multos, & meãdros,& labyrin
thos intercidunt; nec qui intentionem libri co
gnoſcit optimè librum perlegit, niſi vtilitatem
animaduertit, ideo Porphyrius pręponendo ſu
biectum, præpoſuit etiam vtilitatem, ex illo ſu
biecto prouenientem, nam ex vtilitate, ſequi-
tur admiratio, ex admiratione inquiſitio, & ex
inquiſitione ſequitur cognitio, eoque magis,
quoniam mos, atq; vetus conſuetudo Ar. eſt in
quibuſcumq; ſuis operibus ſemper pręponere
ſubiectum,de quo pertractare intendit,tum in
logica, tum etiam in naturali philoſophia: in li-
bro.n.Peryhermenias cap.1.præpoſuit nomen,
& verbum,in libro priorũ cap.1. præpuſuit ſu-
biectum qñ dixit primum oportet dicere circa
quid,& cuius, quoniam circa demoſtrationem
gratia ſcientię demonſtratiuæ,in 1 lib.priorum
cap. 1. qñ dixit. Primum igitur dicendum quid
eſt Syllogiſmus, verùm etiam in 1. Phyſ. text. 1.
manifeſtum, ꝙ quæ ſunt circa principia de na-
tura, primùm determinare tentãdum in tertio
phy. de motu: in primo de de generatione præ-
ponens ſubiectum, ait de generatione autem,
& corruptione eorum,quæ natura generantur.
& corrumpuntur, in primo libro metheororũ,
cap.1. ait reliquum autẽ huius methodi eſt, ad-
huc conſiderandum, quod omnes priores me-
teorologiam vocabant, in primo de anima tex.
1.inquit, propter vtraq; hæc animæ hiſtoriam
rationabiliter vtiq; in primis ponemns, in ter-
tio de anima tex. 1. aſſerit, de parte autẽ animæ
qua cognoſcit anima, & ſapit: patet ergo indu-
ctione facta in libris logicalibus,& naturalibus
ſemper ſubiectum tractandnm præponi ab Ar.
Porphyrius ſui præceptoris imitator, voluit in
hoc ſuo libello primùm pręponere ſubiectum,
ſcilicet quid ſit Genus, quid Differentia, quid
Species,quid propriũ, & quid Accidens, Sed di Dub.
ces, ſi præcognitiones in principio cuiuſcunq;
libri pręponendę, atq; declarandę numero ſunt
octo, teſte Auer. in 1. phy. in prologo ſubiectũ
nẽpè, vtilitas,ordo diuiſio,proportio, nomen li
bri,via doctrinę, & nomẽ auctoris, quare Ar. &
Porphyrius primo loco præponunt ſubiectũ &
non aliquã aliarum pręcognitionum? Soluas, Sol.
dicens ex 3,cęli 6.7.met.23.& Galenus in lib.de
cõſtitutione artis, quęlibet ars in faciendo, ſimi
liter in agendo,& docẽdo, ordinatur ex fine prę
cognito, quem intendimus docere & agere, tñ
quia omnia reliqua ad intentionẽ ordinamus,
viam doctrinæ,ordinem doctrinę,diuiſionem,
vtilitatem,& alia, iuxta illam intentionem. Qua
re meritò illud primò.ſ. ſubiectum cognoſcen-
dum: Iterum dubitabis, quare Porphyrius prę- Dub.
ponit pręedicabilia ad prædicamẽta. Soluas, quo Sol.
niam prędicamentũ conſtat ex ordinata collet
tione plurium prędicabiliũ, ſecundum ſub & ſu
pra, in recta linea prædicamentali,& à latere. In
recta quidem ordinantur genera, & ſpecies, vſ-
que ad ſpecialiſsima: à latere autem ordinãtur
differentiæ, vt manifeſtum eſt in quolibet præ-
dicamẽto, ergo neceſſe eſt præcognoſcere quid
genus, & quotuplex genus, & quid ſpecies, &
differentia, & quotuplex ſpecies, & differentia;
Amplius in quolibet prædicamento ſunt quæ-
dam propria, quæ diſtinguuntur contra com-
munia, & ſe habent vt accidentia, ergo neceſſe
eſt cognoſcere quid proprium, & quot modis
dicitur, idem dico de accidente, aliter eſſet im-
poſsibile ſcientiam habere de prædicamentis,
maxima ergo cum ratione, præcedit librum de
Prædicamentis.

Altioribus quidem quæſtionibus abſti-nens ſimpliciores verò mediocriter con iectans.

Cvm in ſuperiori parte tex.prępoſuit modũ
cõſiderandi, ſeu procedendi in perſcrutãdis his
quinq; vocibus, dicens ꝙ breuiter,& cõpendio
ſè eas pertractaturus eſt, in hac parte tex, volens
hortari auditores, aſſerit, ꝙ nõ vult facere altas,
difficiles,& arduas quæſtiones, ſicut faciũt alij,
excuſando ſe à modo quẽ alij ſequũtur ſed vult
abſtinere ab illis, faciens illas tantùm quæ no-
nes,

nes, quæ ſunt ſimpliciores.i.faciliores quę ſine difficultate, à nouitiis pcipi poſſunt: dicit ergo Porp. altioribus quidē.i. difficilioribus quæſtionibus.i. difficultatibus abſtinens, ſimpliciores, i faciliores verò mediocriter.i.probabiliter cóiectans.i.conſiderans. ſed quæres, quid intelligit p altiores quęſtiones? Dicas φ intēdit eas, quę traſcendunt negotium Logicū, & non ſunt quęſita Logica, ſed altiora.i. ptinentia ad altiores artes.ſ.ad met. & per ſimpliciores intendit ea, quæ de iſtis quinq; ad Logicum pertinent, quæ ſimplices nuncupantur reſpectu aliarum, & ſic dicit velle abſtinere ab his quęſtionibus altis. i. methaphiſicis, ſed tantum vult conſiderare, & perquirere q̄ſtiones ſimplices.i.logicas, ad Logicum, non aũt ad methaphiſicum pertinentes.

Dub.
Sol.

Mox de generibus & ſpeciebus, illud quidem ſiue ſubſiſtāt, ſiue in ſolis nudis intellectibus poſita ſint. Et ſiue ſubſiſtētia corporalia ſint, an incorporalia: Et vtrum ſeparata, an in ſenſibilibus poſita: & circa hæc conſiſtētia, dicere recuſabo.

Cùm aſſeruit velle abſtinere ab altioribus, difficillimis, atq; perarduis quæſtionibus; nunc explicat particulariter, quæ ſunt illę altiores quęſtiones, à quib⁹ vult abſtinere, quoniā (vt dictū eſt) tria ſunt quæ iuuenes exhortantur ad legenda veterum volumina: Primū eſt dictorū longitudo. Secundū obſcura ratio: Tertiū eſt recondıtarū, & difficiliū ſentētiarū magnitudo, Porp. alliciens ad ſe auditorem: libellū hunc ab omnibus his abſentem pollicetur, dicens ſuam intentionem non eſſe altas, & difficiles quęſtiones examinare: Diuiditur iſte tex. in tres partes in prima, ibi (mox de generibus) nominat, atque explicat quęſtiones difficiles, à quibus vult abſtinere, in ſecunda, ibi (altiſſimum) aſſignat cauſam, propter quā vult abſtinere ab his quæſtionibus in tertia, ibi (illud verò quemadmodum) aſſignat proprium modum conſiderādi quinq; vniuerſalia: quantum ad primum, dicit Porphyrius Mox, ideſt ad præſens quæſita ardua, difficilia, & alta, quę de generibus, & ſpeciebus ſiunt, ſi tu neſcis; quę ſunt, & quot ſunt, & quo modo nominātur, quaſi dicat Porph. hęc ſunt, & illud ſcilicet eſt primum, ſiue.i. an genera, & ſpecies ſubſiſtant i. exiſtant in rerum natura extra intellectum, ſiue.i. an ſint poſita in ſolis nudis intellectibus. i. an ſint aliquod figmentum exiſtens in mēte, ſeu intellectu ſolùm, nudo & puro, & non extra intellectum? Secundum quęſitum diffi cile eſt, & ſi genera, & ſpecies ſunt in rerum natura: vtrum ſunt corporalia.i. corporea an incorporea? Tertium quęſitum, vtrum ſeparata, an in ſenſibilibus poſita.i. vtrum genera, & ſpecies ſint poſita in ſenſibilibus.i. in reb⁹ ſingularibus, indiuiduis, quas ſenſu percipimus an ſunt ſeparata ab iſtis rebus indiuiduis ſingularibus? & circa hæc conſiſtentia.i & alia quęſita conſiſtentia.i. contingentia circa hæc.ſ. genera & ſpecies dicere recuſabo.

Diuiſio.

Altiſsimum enim eſt huiuſmodi negotium, & altioris maioris indigens inquiſitionis.

Poſtquàm dixit velle abſtinere ab altis, & difficilibus quæſtionibus, nec nō explicauit, quę ſunt illæ altiores quęſtiones: nunc in hac ſecunda parte text. intendit reddere cauſam, quare vult abſtinere à talibus difficilibus quęſtionibus, & dicit, ſed pro intelligentia, Nota φ ly (enim) eſt ſignum redditiuum cauſæ, quaſi dicat, ideo recuſabo iſtas quæſtiones, & ab illis abſtinebo, quoniā huiuſmodi negotium, ideſt facere tales quęſtiones, eſt quoddā negotiū altiſſimū. i. eſt quidā labor, qui a logicis ſubferri nō poteſt, & ideo dicitur negotiū altiſſimū quia eſt de rebus altiſsimis ſubtilibus veluti eſt opus met. quod tractat de Deo glorioſo, & de intelligentiis, rebus quidē præcioſiſſimis, difficillimis, atq; altiſſimis, quę ideo ſunt altiſsimæ, quoniā ſunt prima entia vniuerſi, & in loco altiſsimo, qui locus eſt cęlum: vnde ſcientia ſumit nomen à ſubiecto, ſi ſubiectum eſt altū, precioſum ac nobile, non ſecus ſcientia illius rei nulli dubium eſt, φ eſt alta precioſa, atq; nobilis, & quanto magis ſubiectū eſt altius, tanto magis & ſcientia illius ſubiecti, & quantò maximè ſubiectum eſt altiſſimum: tanto magis ſcientia eſt altiſsima, per regulam topicā, ſicut ſe habet ſimpliciter ad ſimpliciter, ſic ſe habet magis, ad magis, & maximè ad maximè, vt ſi ſubiectū eſt nobile, ſcientia eſt nobilis; ſi ſubiectū eſt magis nobile, ſcientia eſt magis nobilis; ſi ſubiectū eſt maximè nobile, ſine dubio ſcientia erit maximè nobilis, & altioris, maioris indigēs inquiſitionis.i. & facere huiuſmodi q̄ſtiones nō ſolū eſt negotiū altiſſimū, &.i. ſed et indigens maioris inquiſitionis.i. conſiderationis, atq; perſcrutationis q̄ inquiſitio, ſeu cōſideratio, atq; perſcrutatio nō eſt logica, neq; naturalis, ſeu ſupra naturalis.i. methaph.

Illud verò, quemadmodum de his ac de propoſitis magis probabiliter antiqui tractauerunt, & horum maximè Peripatetici, tibi nunc tentabo monſtrare.

Cum in ſuperiori parte text. aſſignauit cauſam, propter quam vult abſtinere ab altis quæſtionibus, quoniam eſt negotium altiſſimū, & ſupremum, excedens vires logicas: nunc intendit aſſignare propriū modum conſiderandi quinque vniuerſalia, ſub quo conſiderare intendit, & dicit: O Chryſaori nunc in hoc libello tentabo,

 ideſt

ideſt vires meas faciam: monſtrare, id eſt deslarare tibi; quemadmodum, ideſt eo modo, quo de his, ſcilicet generibus, & ſpeciebus, ac de propoſitis, id eſt in primo tex. ſ. de Differentia, Proprio, & Accidēte, quæ fuerūt propoſita in principio huius c. magis probabiliter, i. Logicè, non Theologicè, & Methaphiſicè, antiqui tractauerunt, & horum maximè Peripatetici quoniam ex omnibus qui de his tractarunt logicæ, quàm maximè diligentes fuerunt, Antiqui Peripatetici, & per Peripateticos, intellige Platonicos, & Ariſtotelicos, quoniam qui cum Platone erant in achademia à deambulando ſunt Peripatetici dicti; Mortuo Platone ſucceſſit Ar. in Liceo, & Zenocrates in achademia, qui Ariſtotelem ſecuti Peripatetici, ex Licæo dicebantur, qui Zenocratem Peripatetici, ex achademia; demum abſoleta loci cognominatione, Ariſtotelici dicti ſunt Peripatetici: Zenocratici verò, abſoleta actionis cognominatione, achademici dicti ſunt.

Dub.

Sed Dubitabis, ſi Prædicabilia numero ſunt quinque, numerata à Porph. in initio huius cap. genus nempè, Species, Differentia, Proprium, & Accidens: quare in hoc tex. nominauit duo tantū; quādo dixit mox de Generibus, & Speciebus, & non explicauit Differentiam, Proprium, & Accidens?

Sol.

Reſpondent Aliqui, & dicunt, quòd antiqui Peripatetici ſolū de Genere, & ſpecie illas q̄ſtiones expreſſerunt, quia Genus, & Species p̄dicantur in quid, & dicūt totū: alia autē predicabilia predicantur in quale, & dicunt partem, ideo genus, & ſpecies videntur habere quandam rationem eſſendi per ſe: Differētia verò Proprium, & Accidens habent rationē eſſendi in alio, ideo non ita conuenienter de his tribus, ſicut de genere, & ſpecie, quæritur vtrum per ſe exiſtant, aut non, & vtrum ſint in ſenſibilibus, aut ſeparata ab illis,

Alia ſolutio.

vel Aliter dicendum, & melius, & ſi Porph. expreſſit ſolùm genus, & ſpeciem: tamen implicitè alia intellexit, ex quo ad hæc duo reducuntur: Differentia enim eſt potentia in genere, & actu in ſpeciè, cū ſit diſpoſitio adueniens generi, & cōſtituat ſpeciem, tanquā pars eius: Proprium verò eſt in genere, & ſpecie per ſe, tanquā fluens à natura illorum; ſed accidens eſt in illis per accidens, ratione indiuidui, hæ ſunt duæ ſolutiones, quæ licet ſint veræ, & adaptari poſſint, tamen dicerem

Alia ſolutio.

multò melius, iudicio meo q̄ Porphyr. ideo hic nominauit genera tantùm, & ſpecies, & nō alia prædicabilia: ſeruans ordinem breuitatis, & ne eadem totiens repetere videatur, quem quoque breuitatis ordinem, ſeruauit in principio tractatus, quando dixit, videtur autē neq; genus, neq; ſpecies ſimpliciter dici:

Dub.

Sed dices tu, ſi fuiſſet amator breuitatis, nominaſſet genera ſolū, dicens mox de generibus, & non dixiſſet, mòx de generibus, & ſpeciebus:

Sol.

Dicas quòd hoc non ſtetit per ipſum nominare genera tantū: tamen fuit coactus ex natura rerū, nominare genera, & ſpecies, qm̄ ſunt relatiua, quorum priuilegiū, ac natura eſt, q̄ nominato vno debet exprimi, atq; nominari reliquum; & qm̄ genera, & ſpecies ſunt relatiua, teſte Porph. in c. de ſpecie, meritò, & rationabiliter ſeruans vtrumq; ordinē, ſ. breuitatis, & relationis fuit coactus nominare non genera ſolū, neque ſpecies ſolū, ſed coniunctim vtraq;, & genera, & ſpecies, dicendo mox de generibus, & ſpeciebus, ad inuicem relatiuis,

Dub. aliorū.

Amplius Dubitatur ex Ariſtotele 2. poſt. 1. vbi aſſerit quæſita, quę naturali deſiderio ſcire ab omnibus deſiderantur, numero eſſe quatuor, duo ſimplicia vt ſi eſt, & quid eſt, duo verò cōpoſita, vt quia eſt, & propter quid eſt: quare Porphy. hic exprimit duo tantùm. ſ. primum, & ſecundum, & non alia? dicit enim, quòd vult abſtinere ab his quæſtionibus, vtrum genera, & ſpecies ſubſiſtant per ſe, aut ſint ſolùm in intellectu; & vtrum ſint corporea, vel incorporea: & vtrū ſint in ſingularibus, an ſeparata; prima quęſtio eſt de exiſtentia generis, & ſpeciei: aliæ duæ ſunt de quiditate ipſius:

Solut. aliorū.

Soluunt, & dicunt, q̄ quæſtio ſi eſt, & quid eſt reſpiciunt ſubiectum, ſunt de ſubiecto, quæſtio autem quia, & propter quid reſpicit paſſionem: & quoniam in hoc libro ipſe eſt determinaturus de proprietatibus, & paſſionibus quinque prædicabilium; ideo nominavit quęſtiones, à quibus vult abſtinere, & non eas, à quibus non vult abſtinere.

Text. 3.

Videtur autem neque genus, neque ſpecies ſimpliciter dici.

Pro continuatione huius text. eſt notādū illud præceptū Ar. ſupra declaratū, q̄ quicunq; artifex rōnalis, quicquid facit, agit, aut docet, nō poteſt id agere, facere, aut docere, niſi duobus motibus vtat; quorū prim.[9] reſolutiuus appellatur, alter verò cōpoſitiuus, factiuus, ſeu exequutiu. vocatur. veluti notatum reliquit Ar. 7. met. 22. primus, qui dicitur reſolutiuus fit in prologo libri, ſecundus aūt, qui executiuus appellatur, fit in tractatu, quo ſtante, cōtinuetur iſte text. hoc

Continuatio.

pacto: poſtquā Porp. cōpleuit prologū, in quo vſus eſt motu reſolutiuo, in quo propoſuit ſubjectum, & numerū ſubiecti, dicens, eſſe quinque p̄dicabilia numero, gen.[9] nēpè, differētiā, ſpeciē, proprium, atq; accidens, & vtilitatem, & modum conſiderandi ſubiectum: Nūc incipit tractare, exequi, & ordinatè declarare ſubiectum, & numerum ſubiecti, vtens ſecundo motu, qui exequutiuus vocatur, & quoniam ſubiecta propoſita in prologo ſunt quinq; & primo loco fuit numeratum genus, ideo de genere primò conſiderat: hęc eſt intentio vniuerſalis totius capituli: intentio verò particularis præſentis text. eſt declarare, q̄ genus non dicitur vno modo, ſed pluribus modis, & numerat primam generis ſignifica-

Diuiſio tex.

gnificationem . diuiditur ergo iſte text. in tres partes, in prima ibi (Videtur autem) oſtendit, ꝙ genus non dicitur vno modo, ſed pluribus modis; ſimiliter & ſpecies: In ſecunda ibi (genus enim dicitur) nominat primam generis ſignificationem: In tertia ibi (ſecundum quam) exemplo, more ſuo exemplificat hanc primam ſignificationem generis, dicit ergo Porph. O Cryſaori ſcias, ꝙ genus non dicitur vno modo, neque ſpecies dicitur vno modo, ſed pluribus modis, ideò antequam deſcribam atq; definiam ipſum genus, oportet diuidere hoc nomen. ſ. genus in ſua ſignificata, deinde accipiemus ſignificatum illud, de quo loqui intendimus ſemper ſeruando regulam Ar. 1. elē. 110. vbi inquit ꝙ nomen æquiuocum, & multiplex ſemper prius eſt diuidendum in ſua ſignificata, quoniam æquiuocatio plerumq; obſcuritatem, atq; errorem generat, cùm aliam, qui doceat, aliã, qui audiat eiuſdem nominis ſignificationem, accipiat, vt de cęleſti cane quis docere volens, dicat canis, niſi prius dixerit, de quo cane loquatur, errorem in animo auditoris efficeret omnes igitur canis ſignificationes numerare oportet, alius ſ. cęleſtis alius terrenus, alius marinus eſt; dicat deinde, de cęleſti ſermo eſt: ſic Porphy. more Philoſophorum procedẽs, omnes generis ſignificationes connumerat, vltimo, de quo genere loquatur, declarat: Sunt modò ponderãda verba tex. & primò quid intelligit per ly (videtur) Nota, ꝙ habet multa ſignificata, & primò ſumitur, pro vt dicit apparentiam, & non exiſtentiam, veluti ſunt quidam homines qui volunt apparere, & non eſſe, volunt denominari, exaltari, & gloriari gloria magna, ſine labore, & faſtidio: volunt dici ſcientes, abſq; quod ſint digni, dici ſciẽtes, vt aurum pigmentum dicitur, apparet aurũ tamen nõ eſt aurũ: Alio modo ſumitur, prout dicit imaginem, vt ſi dicerẽ, paries videtur albus: Alio modo prout ſignificat opinionem, vt ſi dicerem, ita mihi videtur in hoc dicendum, id eſt hæc eſt opinio mea: Alio modo ſignificat communem opinionẽ, vt ſi dicerem: ſic videtur omnibus. i. hęc eſt communis omnium opinio: Alio modo prout idem ſignificat, quòd cõuenit, vt ſũpſit Ar. 2. de anima 21. Alio modo pro certè, ſine dubitatione, vt dicit veritatem & certitudinem in rebus veris, & famoſis, dicens confirmationem. 1. de anima 19. quo ſtante dicas ꝙ Porph. hic accipit ly videtur pro certè, prout dicit certitudinem ſine dubio, vt dicit veritatem, quia ſic eſt: quoniã omnes Philoſophi affirmãt pro vero, ꝙ genus non videtur dici. i. non dicitur ſimpliciter, idest vno modo, ſed dicitur pluribꝰ modis. Amplius quid intelligit per ly (autem) in quo debẽs ſcire, ꝙ aliquãdo ſumitur pro ſed, veluti ſumpſit Ar. 1. Phy. 2. aliquando, prout eſt nota diuiſionis, vt 1. de anima 84. & 3. de anima 36. Aliquando ſumitur prout eſt nota cõtinuationis, & præſertim in principio librorum, qui continuantur cum præcedentibus, aut in initiis textuum præſupponentium præcedentes, vt in primo libro de gen. & cor qui incipit de generatione autem & corruptione, ita etiam ſumitur in principio tertij de anima, vbi incipit, de parte autem animæ; dicas ergo, quòd hĩc accipitur prout eſt nota cõtinuationis: Sed quid per ly (dici) Nota quod aliquando ſumitur pro prędicari, vt animal dicitur de homine, id eſt prędicatur de homine, veluti in cap. de ſubſtantia ſumpſit Ariſt. Aliquando ſumitur dici pro nominari, veluti in eodem cap. de ſubſtantia ſumpſit Ariſt. quando dixit ſubſtantia propriè, principaliter, & maximè dicitur, idest, nominatur. hic ſumitur pro nominatur, Videndum eſt modò quid per ly (ſimpliciter) pro cuius intelligentia, eſt ſciendum quòd multis modis ſumitur, & primo modo vt dicit communitatem, & vniuerſalitatem, vt 2. phy. 61. Alio modo ſumitur pro communi ad id, quòd eſt per ſe, & per accidens; vt 8. phy. 46. primus motor, non mouetur ſimpliciter, id eſt neque per ſe, neque per accidens. i. neque eſſentialiter neque accidentaliter: Alio modo prout diſtinguitur contra ſecundum quid: Alio modo ſimpliciter, id eſt rudiìter & inconſideratè. Alio modo ſimpliciter, idest naturaliter, 1. phy. 2. & 1. poſt. 12: Alio modo ſimpliciter, i. vniuerſaliter. 1. phy. 61. & 1. poſt. 42. Alio modo ſimpliciter, i. propriè: Alio modo ſumitur vt diſtinguitur contra per accidens. 1. phy. 75. Alio modo ſimpliciter, i. manifeſtè, vt 1. de anima 13. Alio modo ſimpliciter, i. principaliter, vt 2. de anima 40. & 41. Alio modo pro neceſſario vt 2. phy. 57. Alio modo ſimpliciter, idest ſine diſtinctione, vt 2. de anima 55. Alio modo ſimpliciter, idest ſemper 2. phy. 57. & 55. Alio modo pro actu 1. poſt. 4. & 6. Alio modo pro potentia 1. poſt. 4 & 6. Alio modo pro vniuerſe. Alio modo ſimpliciter, i. omnibus modis. Alio modo ſimpliciter, id eſt propriè. Alio modo id eſt ſine permixtione. Alio modo ſimpliciter, idest purè, incomplexè, vt ſermo ſimplex, idest purus, ſimplex, verus, vniuocus, non æquiuocus. Alio modo ſimpliciter, idest vniuerſaliter, vt illud lignum omnis: Alio modo ſimpliciter, prout diſtinguitur contra multipliciter, vt Ariſtot. primo phyſic. 25. 2. de anima 57. & 61. Alio modo ſimpliciter, i. vno modo: quibus ergo ſignificatis ſic ſtantibꝰ hic ſumitur ſimpliciter, idest vno modo, quaſi dicat Porph. ſic, O Chryſaori, genus neque idest non videtur dici, i. vere, certe non dicitur, idest non nominatur ſimpliciter, i. vno modo; Sed verè, certè videtur dici, i. nominatur pluribus modis: & ſpecies neque id eſt non videtur dici, id eſt non dicitur ſimpliciter, non nominatur vnò modo, ſed pluribus modis: ideo oportet videre primò quot modis genus dicatur, antequã

Dub. determinemus, & dicamus, quid eſt Genus: Sed
dubitares ingenioſus, cur de genere primùm,
quā de aliis vocibus, voluit agere Porphyrius?
circa hanc dubitationem variæ quidem ſunt re
ſponſiones, quæ omnes adaptari poſſunt, qua-
rum prima eſt talis: ideo primùm conſiderat, &
tractat de genere: quoniam genus primum fuit
propoſitū: vnde oritur talis ratio, illud primò
tractatur in tractatu, quod primò proponitur
in prologo, atqui genus primò proponit̄ in ꝓ-
logo, ergo gen⁹ primò tractatur in tractatu: A-
Sol. lia ſolutio prius.n. de genere: qm̄ genus omnia
ſub ſe continet, quod ſi aufertur, omnia alia au
ferūtur, ná ſi animal (quod eſt genus aufertur)
aufertur etiam homo, qui eſt ſpecies, & rationa
litas quæ eſt differētia, & riſibilitas quæ eſt pro
prium, & grammaticum quod eſt accidens, vn-
de valet argumentati à ſuperiori ad inferius ne
gatinè: verbi gratia non eſt animal, ergo non
Alia ſolutio. eſt homo: Alia ſolutio pro qua eſt ſciendum, ꝙ
genus, natura pręcedit ſpeciem, vt ait Ar. in c. de
priori, ſed ars debet imitari naturā .i. tractare &
conſiderare res. ſicut ſunt 2. Phy. 22. ſed genus
apud naturā eſt prius ſpecie: meritò Porph. ve-
peritus artifex, prius conſiderat de genere, quā
Alia ſolutio. de ſpecie: Alia ſolutio, ideo prius de genere;
quoniam genus eſt magis vniuerſale, ſpecies ve-
rò eſt minus vniuerſalis: vnde fiat ratio, vniuer-
ſaliora debent præcedere minus vniuerſalia. 1.
Phy. 4. & 57. Sed genus eſt magis vniuerſale, quā
ſpecies. 1. Phy. 4. ergo genus debet præcedere
ſpeciem, vnde optimè quidem Porph. prius tra
Alia ſolutio. ctando de genere, quam de ſpecie; Vel aliter di-
cendum, ideo prius de genere: quoniam genus
diuiditur in ſpecies, ex quo oritur tale argumen-
tum, illud, quod diuiditur in aliquas partes, eſt
prius illis: ſed genus diuiditur in ſpecies teſte
Porph. c. de ſpecie, meritò genus præponitur
Alia ſolutio. ſpecie: Aliter dicendum, ideo prius de genere
conſiderat Porph. quoniam genus eſt cauſa ſpe
ciei, vt ait Auer. 1. poſt. 94. Vnde fiat talis ratio,
cauſa præcedit cauſatum. 1. poſt. 11. Sed genus
eſt cauſa ſpeciei, ergo genus pręcedit ſpeciem, &
Alia ſolutio. prius conſideratur, quā ſpecies; Aliter ſoluen-
dum, ideo prius cepit à genere: quoniam gen⁹
eſt notius omnibus, teſte Ar. 6. top. loco 53. ex
quo fiat ratio, ordo doctrinæ incipit à notiori-
bus. 1. Phy. 4. & 57. Sed genus eſt notius omni-
bus aliis, meritò ergo prius cepit à genere quā
Alia ſolutio. ab aliis. Aliter dicendum ideo prius a genere,
quā ab aliis; quoniā genus prædicatur in quid:
differentia verò pręsdicat̄ in quale quid, propriū
& accidens prædicantur in quale: & qm̄ ipſum
quid dicit ſubſtantiam, ipſum quale dicit acci-
Dub. dens, ꝙ ſubſtātia eſt prior accidēte. 7. met. 4. Ar.
ideo prius de genere, quā de aliis: Sed dices ſi ge
nus prædicatur in quid, ſpecies etiam prædica-
Sol. tur in quid, quare prius a genere, quam à ſpe-
cie, ſi vtrumq; prædicatur in quid? Dicas, quo-
niam genus eſt vniuerſalius ſpecie; Alia ſolutio Alia ſolutio.
ideo prius de genere, quoniam genus dicit ma-
teriam, vt ait Porph. c. de differentia, ſpecies di-
cit formā. 1. Phy. 60. & 66. Vnde fiat ratio, mate
cia 1. met. 17. & in toto primo libro Phy. præce-
dit formam, ſed genus dicit materiam, ſpecies
verò dicit formam: meritò ergo prius de gene-
re, quàm de ſpecie ſermonē fecit. Sed dices for- Dub.
ma eſt melior materia, 2. Phy. 12. quia forma
eſt actus, 2. de anima. 2. materia eſt potentia, 2.
Phy. 12. 2. de anima 3. & 25. modo vbicūq; hoc
quidē melius, hoc verò deterius eſt, ſemper pri⁹
eſt, quod melius eſt, vt teſtatur Ar. 3. met. 11. er-
go prius debebat conſiderare de ſpecie, deinde
de genere: Soluitur, pro qua ſolutione eſt ſcien- Sol.
dum, ꝙ licet ipſa ſpecies ſit perfectior genere, &
melior; genus verò ſit deterius, tamen Porph.
non ſeruauit ordinem melioritatis, & perfectio
nis, ſed ſeruauit ordinem doctrinę, qui ordo eſt
ab vniuerſalioribus, ab imperfectioribus, ad mi
nus vniuerſalia, & ꝑfectiora: Alia ſolutio, ideo Alia ſolutio.
prius de genere. qm̄ genus eſt principium ſpe-
ciei; teſte Ar. 3. met. 10. & 11. Vnde fiat ratio, ta
lis principium præcedit principiatum. 5. met. c.
1. Sed genus eſt principium ſpeciei; ergo ratio-
nabiliter Porph. primò de genere, quam ab aliis
initium fecit. Sed dubitatur, nam id quod eſt Dub.
poſterius, non eſt prius, ſed genus, vt animal eſt
poſterius. 1. de anima. 8. Ari. ergo non eſt prius,
ſi non eſt prius, non debet primò tractari: Sol- Sol.
uas, quod genus cōſideratur bifariam, vno mo
do vt genus eſt, & ſic ſemper natura eſt prius ip
ſa ſpecie. Alio modo vt eſt quodam vniuerſale:
quod vniuerſale, aut nihil eſt, aut ſi eſt, poſte-
rius eſt: tunc dico quòd genus conſideratum
vt eſt vniuerſale, ſic eſt poſterius, ſed ſi conſide-
ratur vt genus eſt, ſic eſt prius, & per conſequēs
prius debet tractari: Iterum Dubitabis dicens, Dub.
ſicut res eſt apud naturam, ſic debet ſciri. 2.
met. 4. & 2. poſt. 94. Et debent tractari, ſed ſpe-
cies ſunt priores genere 3. met. 11. ergo prius
debebat tractare de ſpecie, quam de genere: Sol Sol.
uitur, ꝙ prius dicitur duobus modis; vno mo-
do prius natura: Alio modo prius perfectione;
quo ſtāte dicas, quod verum eſt, ꝙ ſpecies ſunt
priores perfectione ipſo genere: tamē genus eſt
prius ſpecie ſecundū naturā, Porp. voluit ſequi
prioritatem naturæ, non autē prioritatem per-
fectionis. Amplius dubitabit ingenioſus dicēs, Dub.
ſi omnia quinque prędicabilia nominantur, &
dicuntur pluribus modis, quare Porphyr. hic
nominauit duo tantū, genus & ſpeciem? Dicas
ideo de aliis non meminit, vt longitudinē euita
ret, & vt amator breuitatis; Sed Dices contra: Replica.
nam ſi ſequutus eſſet breuitatem, tunc nomi-
naſſet ſolum genus, & non ſpeciem: Dicas quòd Sol.
Porphy. ſequutus admodum fuit breuitatem, &
ſi nominauit genus, & ſpeciem: fuit coact⁹ a na
tura rerum nominare vtrumq;: quoniā natura
& priui-

& priuilegium correlatiuorũ hæc eſt, ꝙ qui nominat vnum de neceſſitate, debet nominare & reliquum, modò genus, & ſpecies ſunt ad inuicem correlatiua teſte Porp. cap. de ſpecie, ideo nominando vtrumq; ſeruauit ordinem breuitatis, & correlationis. Amplius Dubitatur dubitatione pedagogo digna, nam dixit Porph. ꝙ genus nõ dicitur ſimpliciter, ideſt vno modo, ſed dicitur pluribus modis: Dices contra, nam duę negationes affirmãt, modò Porph. vtitur in tex. duplici negatione, ergo affirmat, ꝙ genus dicitur vno modo, non autem pluribus modis; dubitatio quidẽ riſu, & ferulæ digna, & non eſt miru profectò, nam ſicut ſunt, ſic dubitant. Dic iſtu docendo iſtum pauperculum, qui docet grãmaticam; & ipſe neſcit grãmaticam, quòd illæ duæ negationes non cadunt ſuper vnum, ſed ſuper diuerſa, dicit n. Porph: Videtur autem neq; genus, neque ſpecies: ecce ꝙ vna negatio cadit ſuper genus, illa ſuper ſpeciem, & ſic non tenet dubitatiuncula: tunc enim aliquid cõcluderet, quando illæ duæ negationes caderent ſuper genus ſolum, vel ſuper ſpeciem ſolam.

Dub.

Sol.

Genus enim dicitur, & aliquorum quodã modo ſe habentium ad vnũ aliquid, & ad ſe inuicem collectio: ſecũdum quã ſignificationem, Romanorũ dicitur genus ab vnius ſcilicet habitudine. (Dico autem Romuli) & multitudinis habentium aliquo modo ad inuicem eã quæ ab illo eſt cognationem, ſecundum diuiſionem ab alijs generibus dictum.

Poſt quàm in prima parte præſentis text. dixit, ꝙ genus, & ſpecies nõ dicuntur ſimpliciter, ideſt vno modo, ſed pluribus modis nũc in hac, ſecũda & tertia parte text. incipit numerare primam generis ſignificationem, & hoc in ſecunda parte: in tertia autem, exemplo declarat primã ſignificationem generis, quæ tertia pars incipit ibi (ſecũdum quam) aggreditur ergo verba text. & dicit ꝙ cùm genus dicatur pluribus modis, tamen primo modo dicitur genus collectio aliquorum quodam modo ſe habẽtium ad vnum aliquid, & ad ſe inuicẽ. & Nota ꝙ genus iuxta hanc ſignificationem, non ſignificat quãcunq; collectionem, ſed eam, in qua inueniuntur iſtæ duæ connexiones. ſ. ꝙ illa multa quodammodo ſe habeant ad vnum aliquod, & ꝙ illa met multa quodam modo ſe habeant ad inuicem: & ad verbũ, ꝙ ad vnum quodam modo ſe habere, nihil aliud ſignificat, niſi illa multa originem habere ab illo, vt omnes eiuſdem familiæ ex vno primo patre, & gens & conciues ex vna patria oriuntur: & quodam modo ad inuicem ſe habere, nihil aliud ſignificat, quã ꝙ inter ſe habeant connectentes habitudines, quibus ab alijs differunt, ſic omnes qui ſunt de vna familia, inter ſe coniuncti ſunt, dum ibi ſunt fratres, ſorores, filij, nepotes, & ſimiliter conciues ſe mutuò reſpiciunt, dum alij rectores, alij conſules, alij milites, alij artifices, hæc ergo aggregatio, ſeu collectio, ſeu multitudo dicitur genus: Vnde ſequitur, ꝙ vnus homo, neq; duo, neq; tres tantum cõſtituunt genus: quia debet eſſe multitudo pluriumr qualis Neapolitanorum, Romanorum, Græcorum, Hebræorũ dependentium ab vno, vt Romani acceperunt denominationem à Romulo, & Nota quod non ſolum ille dicitur Romanus qui deſcendit à Romulo, ſed etiam propter patrẽ, qui Romanus fuit, vel eſt, ſi n. quæritur propter quid Vitulus eſt Neapolitanus, cõuenienter reſpõdebit, quia pater eius eſt, vel fuit Neapolitanus: habet ergo quilibet Romanus, vel Neapolitanus hanc denominationem à duplici principio, ſcilicet propinquo, & remoto: principium propinquum eſt pater, principium remotum eſt Romulus: tota ſiũt collectio Romanorum vnum tantùm principium habet, ſcilicet Romulum: & ſi quæritur propter quid Romani ſic vocantur, reſpondet pr, quia pater eorum Romanus fuit: ſed quia cõditor vrbis vocatus eſt Romulus: Sed dices cumulus lapidum poteſt dici genus, quia videtur ꝙ illi adſit multitudo, & lapidum collectio. Dicas ꝙ illa plurium lapidum multitudo, ſeu collectio, non dicitur genus: quoniã inter ſe non habent ordinem, neque habitudinem aliquam, vnde ſcias, quòd tunc aliqua multitudo dicitur genus, quando habet aliquem reſpectum ad aliquod vnum principium, quibus ergo ſic declaratis, lege litteram: Videtur autem, neq; genus, neq; ſpecies ſimpliciter dici, ideſt vno modo ſed pluribus modis, & primo modo dicitur genus collectio aliquorum quodam modo ſe habentium ad vnum aliquid, & ad ſe inuicem; ſecundum quam ſignificationem, collectio Romanorum dicitur genus ab vnius ſcilicet habitudine, videlicet Romuli, à quo Romanorum genus, nomen, & principium ſumpſit.

Dub.

Sol.

Dicitur aũt & aliter ruſus genus, quod eſt vniuſcuiuſq; generationis principiũ: vel ab eo qui genuit, vel ab eo loco in quo quis genitus eſt.

Tex. 4

Poſtquàm Porph. aſſignauit primam generis ſignificationem, in hoc text. intendit aſſignare ſecundam, & ipſam exemplo declarare: ideo diuidit iſte tex. in duas partes principales, in prima aſſignat ſecũdam ſignificationem generis, in ſecunda ibi (ſic enim Oreſtem) exemplo declarat ſecundam ſignificationem generis: quantùm ad primum dicit Porph. Rurſus i. de nouo ſemper enim illa particula, rurſus, & amplius

aliquid

aliquid noui affers, genus dicitur aliter, i. alio, &
ſecundo modo, quod eſt principium, id eſt cau-
ſa: quoniã principium, & cauſa 1. phy. 1. & 48.
sũt ſynonima, vniuſcuiuſq; generationis, quod
principiũ generationis, quaſi dicat, eſt duplex,
vel ab eo qui genuit, id eſt, vel eſt pater qui gene-
rat, vel ab eo loco, in quo quis genitus eſt, i. vel
eſt locus ſeu patria, in quo loco quis generatus
eſt, vnde habemus, ꝙ genus ſecundo modo di-
ctũ eſt principiũ generationis, quod eſt duplex,
videlicet pater, ſeu genitor, qui generat, & locus
ſeu patria, in quo loco aliquis generatus eſt. Ad-
uerte, quòd principia, ſeu cauſæ, ex quibus om-
ne id quod fit, & generatur, ſunt quatuor; Pri-
ma eſt materia, vt lapides, ex quibus fit domus,
tanquã ex materia. Secunda eſt forma, vt iam cõ-
ſiderare potes. Tertia cauſa eſt efficiens, quæ fa-
cit domum, vt ædificator. Quarta cauſa eſt fina-
lis, vt domus fit propter hunc finem, ſcilicet vt
defendat nos à calore, pluuia, ventis, & frigore,
ſunt deinde duæ aliæ cauſæ, quæ ſunt cauſę per
accidens veluti locus, & tempus, nam omne
quod generatur, generari oportet in aliquo lo-
co, & in aliquo tempore: quibus ſtantibus no-
ta ꝙ Porphy. in text. ſumpſit duas cauſas, qua-
rum vna eſt per ſe, & eſt cauſa efficiens, vt Pater
qui generat. Alia verò eſt per accidẽs, vbi locus
Dub. ſeu patria, in quo loco quis eſt generatus: Du-
bitabis, nam dicit Ar. 1. de generatione anima-
liũ cap. 1. ꝙ principia generationis ſunt Duo,
mas, & femina, pater, & mater: Vnde eſt ꝙ Por-
phy. nominauit patrem ſolùm, & non matrem?
Sol. Soluas pro cuius ſolutionis intelligentia eſt ſciẽ-
dum, ꝙ forma, quæ eſt actus 2. de anima 2. eſt
nobilior materia quæ eſt potentia, 2. phy. 12. Pa-
ter in generatione concurrit, vt forma, & actus,
mater verò concurrit, vt materia & potentia.
2. de generatione animalium, cap. 1. 5. met. & 2.
de generatione animaliũ, cap. 4. ſequitur quod
Pater ſit nobilior matre: Et quoniam denomi-
natio debet fieri à nobiliori. 2. de anima 49. hac
de cauſa Porph. ſequẽs viam nobilitatis, voluit
nominare patrem, & non matrem. Vel aliter di-
alia ſolutio. cas: quoniam pater eſt agẽs in generatione, ma-
ter eſt patiens teſte Ar. 1. de generatione anima-
liũ cap. 2. & quoniam agens eſt nobilius paſſo,
3. de anima 19. ideo nominauit patrem, & non
matrem, licet tam pater, quàm mater ſint princi-
Dub. pia generationis: Amplius quidam ſubtilis poſ-
ſet dubitare dicẽs, ꝙ Porph. videtur diminutus:
quoniam ſententia eſt Ar. 4. phy. 128. ꝙ omne
quod fit, & generatur oportet ꝙ fiat, & genere-
tur in loco, & in tempore: Porphyrius nomina-
Sol. uit locum, & non tempus; ergo diminutus: Sol
uas ꝙ Porphy. nullo modo eſt de diminutione
accuſandus, immò de ſufficicientia laudandus,
quoniam noluit nominare tempus: quia tẽpus
4. phy. 117. 128. nõ eſt principiũ generationis,
ſed potius eſt cauſa per ſe corruptionis, vbi aſſe-
rit Ariſt. hæc verba; tempus tabeſacit, & ſeneſ-
ſcunt omnia tempore, & obliuiſcũtur propter
tempus: Vnde optimè dicebat Pytagoras, Paro
tempus eſſe indoctiſſimum, locus verò eſt cau-
ſa generationis, & conſeruationis rerum, & eſt
perfectio rei, & eſt cauſa longitudinis vitæ. 3. de
anima 76. Au. & quoniam Porph. intẽdit loqui
tantùm de principio generationis & conſerua-
tionis, non autem de principio & cauſa corru-
ptionis: ideo nominauit locum, relinquendo tẽ-
pus: Amplius vertitur in dubiũ dicit enim Por- Dub.
phy. quòd pater, & locus ſunt principia genera-
tionis, hoc videtur contra Ar. 1. phy. 65. vbi aſſe-
rit ꝙ materia, & forma ſint principia generatio- Sol.
nis, & nõ nominat patrem, neq; locum. Soluas,
ꝙ principia generationis ſunt duobus modis;
Quædam ſunt extrinſeca, veluti pater, & locus;
Quædam ſunt intrinſeca, veluti materia, & for-
ma 1. phy. 5. Au. tunc dico, ꝙ Ar. meminit tan-
tùm principia intrinſeca, quando dixit ꝙ mate-
ria, & forma ſunt principia generationis, Por-
phy. verò nominauit principia extrinſeca, & ſic
ſoluitur dubitatio. Amplius Dubitatur (dictũ Dub.
eſt ſupra) quòd tempus eſt cauſa obliuionis,
ignorãtiæ, & corruptionis: contra dicit enim
Themiſtius 2. phy. ſuper tex. 43. tempus eſſe, &
lõngam ætatem, aptiſſimam ad indaginem veri-
tatis, rationem, atq; efficaciſſimam: immò Au.
2. met. 1. quòd temporis longitudo eſt neceſſa-
ria in comprehenſione veritatis: Soluas quòd sol.
ſermo Ariſt. eſt cõparatiuus, nam tempus ope-
ratur obliuionem, & ſcientiam, corruptionem,
& generationem; tamen magis obliuionem, &
corruptionem, quàm ſcientiam, & generatio-
nem: & ſic ſoluitur dubitatio.

Sic enim Oreſtẽ quidem dicimus a Tan-
talo habere genus, Hylum autem ab Her-
cule; & rurſus Pindarum quidem The-
banum eſſe genere, Platonem verò Athe-
nienſem. etenim patria principium ge-
nerationis quemadmodum & pater.

Poſtquàm Porphyrius in prima parte huius
text. aſsignauit ſecundam generis ſignificatio-
nẽ, vbi dixit quòd genus ſecundo modo dictũ
eſt illud, quod eſt principium generationis, ꝙ
eſt duplex, pater, genitor, & locus, ſeu patria;
nunc in hac ſecũda parte tex. intendit dare exẽ-
pla, vnũ de patre, alterum de patria: Vnde hæc
ſecunda pars diuidatur in tres partes, in prima
dat exemplum, quomodo pater eſt principium
generationis, in ſecunda ibi (& Rurſus Pinda-
rum) dat exemplum, quomodo patria eſt prin-
cipium generationis: In tertia ibi (etenim) con-
cludit ꝙ ſicut pater eſt principium generatio-
nis, ſic etiam & patria: quantum ad primũ, ali-
quis poſſet quærere, dicens O, Porph. tu dixiſti
ꝙ ge-

ꝙ genus ſecundo modo dictum eſt principium generationis, ſcilicet pater, & patria, da mihi exemplũ quomodo intelligitur, ꝙ pater eſt principium generationis. Reſpondet Porph. & dicit ſi tu quęſtis, quomodo pater eſt principium generationis; Dicimus nos, ideſt ego, & alij antiqui Peripatetici explicamus ſic, ideſt hoc modo, Oreſtem habere genus, ideſt generationem à Tantalo, hylum autem habere generationem ab Hercule: & ſcias, ꝙ Porph. per ly generationis, non intelligit ſimplicem mutationẽ, ſed pro quadam multitudine generata, eo modo, quo ſolemus dicere hanc familiam eſſe bonam generationem, illam verò malam, & patrẽ debemus intelligere auum, & proauum, ad denotãdum, ꝙ non dicitur genus illud, quod eſt principium tãtùm vnius generati, ſed multorum ſimul, vel ſucceſſiuè deſcendentium ab illo, affert deinde aliud exẽplum de loco, & dicit, & Rurſus, ideſt & de nouo, poſt exemplum datum de principio generationis, quod eſt pater, adeſt exemplum de patria, & dicimus Pindarum, Thebanum eſſe genere, quia natus eſt Thebis: & Platonẽ Athenienſem: ergo Thebæ, & Athenæ ſunt genera, ex eo quia sũt principia generationis, ideſt multitudinis generatæ, concludens dicit, etenim patria, ſeu locus principium eſt generationis, quẽadmodum & pater: nam ſicut pater eſt principium effectiuũ vniuſcuiuſq; generationis, quia influit ſemen, ita & locus, quia influit virtutem receptam à cælo, ergo ſi pater eſt genus, ſic & locus eſt genus, non dico locus proprius, & particularis, quia ille non influit, niſi in vnum, ſed locus communis, veluti eſt patria quæ habet virtutem præſeruatiuam, nõ ſolùm vnius ſed multorum: Videmus enim homines diuerſarum patriarum habere diſtinctos mores, & variatas cõditiones, quod quidem prouenit ex diuerſitate locorum à cælo recipientium diuerſas virtutes, & influentias, veluti etiam ſunt animalia pro locorum qualitate admodum differre teſte Ar. 8. de historia animalium cap. 29. quæ virtutes, & influentiæ diffunduntur in omnibus, quæ in illo loco naſcuntur, videmus enim ꝙ omnes habitãtes in eodem loco eundem habent colorem, & vniformem ſtaturam tanto enim eſt loci vis, atque potentia, vt incolas omnes ad vnum vniformiter trahat, atq; compellat Aethiopia nigros, atq; criſpos generat, & ſtatura paruos: Germania candidos, comatos, & ſtatura proceres, atque arrogantes. Schithæ verò immani ferocitatis crudelitate graſſantur, omnes Itali ſemper nobilitate regali fiũt perfulgidi: Galli ſtollidij: Græci leues: Afri ſubdoli, auari Siri acuti Siculi, luxurioſi, ſemper Aſiani & voluptatibus occupati: Hiſpani elata iactantiæ animoſitate: & gẽtes quæ frigidas regiones incolunt, & quæ per Europam, animo quidẽ abundant ingenij verò, & artificij parùm habent, & in libertate magis perſeuerant; Gentes verò quæ Aſiam incolunt, ingenio, & arte abundant, ſed animoſitatẽ non habent, propter quod, & parere dominantibus, & ſeruire perſeuerant; at Græcorum genus, vt, vt mediam regionem locorum ſortitum eſt, ſic etiam amborum eſt particeps, nã & animoſum, & ingenioſum eſt, teſte Ar. 7. Politicorum cap. 7. iſtæ ergo varietates ex diſtinctis locis proficiſcuntur, quoniam diuerſitas varias cælorum vires, atq; potentias ſuſcipit: Sed dubitabis, quomodo patria eſt principium generationis ſicut pater, ſi pater eſt principium per ſe, patria verò eſt principium per accidens? Dicas reſolutè, & dicant alij quicquid velint, ꝙ quando dicit Porphy. ꝙ patria eſt principiũ generationis, quemadmodum pater, aduerte, quòd ly (quemadmodũ, ſeu ſicut) dicit quamdam proportionẽ, non dicit identitatem, ideſt non ſimili modo, ſed dicit analogiam: quaſi dicat Porph. ꝙ ſicut pater eſt principium per ſe generationis, ſic in genere ſuo patria eſt principiũ per accidens, & proportionaliter, veluti exẽplo declarari poteſt: ſicut enim rex valet in regno, ſic princeps in ſuo principatu: modo ly (ſicut) non dicit identitatem, ideſt ꝙ Princeps ſit rex, ſed dicit ſimilitudinem, & proportionem, ideſt ꝙ ſicut rex, vt rex, poteſt in ſuo regno, ſimiliter Princeps, vt Princeps valet & poteſt in ſuo Principatu; ſic etiam dicimus de patre, & patria, non quia patria ſit pater, neque pater ſit patria, ſed ſunt vtraq; principij generationis pro eorum proportione; pater eſt principium per ſe, patria verò eſt principium per accidens.

Dub.

Sol.

Hæc autem videtur prõtiſſima eſſe ſignificatio. Romani enim dicũtur qui ex genere deſcendunt Romuli: & Cecropidæ, qui à Cecrope, & horum proximi; & prius quidem appellatũ eſt genus cuiuſcunque generationis principium, deinde etiam, & multitudo eorum qui ſunt ab vno principio, vt à Romulo quod diuidentes & ab alijs ſeparantes dicebamus omnem illam collectionem Romanorũ genus. Tex. 5.

Poſtquàm Porph. duas aſſignauit generis ſignificationes, quarũ Prima fuit collectio multorum: Secunda quæ eſt principium generationis, & vtraſq; exemplo manifeſtauit: nũc in hoc tex. Reſpondet tacito quæſito, nam aliquis poſſet dicere, quæ iſtarum duarum ſignificationũ eſt propinquior, & magis in promptu ad ſignificationẽ generis, de quo Logicus intendit? Reſpondet, & dicit, ſi tu neſcis quæ iſtarum ſignificationum eſt promtiſſima, & maximè propinqua, dico ꝙ hæc ſcilicet ſecunda ſignificatio generis videtur s. eſt promptiſſima: Vel Dicas ꝙ Alia cõtinuatio.

cum

cum Porph. aſſignauit duas generis ſignificationes, nunc facit electionem, ſeu comparationem inter iſtas duas generis ſignificationes, quas dupliciter comparat, & quò ad vſum, & quò ad ordinē, dicens ꝙ ſecunda generis ſignificatio eſt promptiſſima, & in vſu frequentiſsima propter duas rationes, quarum Prima ſumitur ex parte reductionis: quoniam prima ſignificatio generis reducitur ad ſecundam: Secunda ratio ſumitur ex parte cauſalitatis, quoniam hæc ſecunda ſignificatio eſt cauſa primę ſignificationis. Vnde diuidatur iſte tex. in duas partes, in prima facit electionem, & comparationem inter vtramque generis ſignificationem, afferendo primam rationem; in ſecunda ibi (& prius) affert ſecundam rationem, quantum ad primùm variæ ſunt expoſitiones. & Prima eſt Latinorum, qui dicūt ꝙ Porph. hanc ſecundam cum prima ſignificatione cōparando, dicit ꝙ hæc ſignificatio ſecunda generis: Secundum quam genus principium generationis dicitur, videtur prōptiſsima, ideſt conſueta magis, & illam primam minus conſuetam eſſe, dicuntur enim Romani, qui ex genere deſcendunt Romuli, & Cecropidæ, qui ex genere deſcendunt Cecropis, & conſimiles alij. Alia eſt Grecorum expoſixio pro qua aduertēdum, ſecundum Ar. 1. poſt. t. 2. & 1. phy. 2. priora ſunt duobus modis, quò ad nos, & quò ad naturam; licet dentur tertio modo priora quò ad nos, & quo ad naturam ſimul. priora quò ad nos, ſunt poſteriora, quò ad naturam, & quæ ſunt priora quò ad naturam, ſunt poſteriora quò ad nos; verbi gratia, priora quoad naturam, ſunt prima materia, & forma, mox quatuor elementa, deinde caro, nerui, oſſa, & cæteræ eiusdem generis partes, poſtremò homo, natura enim à ſuperioribus, & cauſis, ad inferiora, & cauſata: nobis verò qui reſupinè ſemper, quæ inferiora ſunt, aſpicimus, quinque ab his quæ abſunt, queq; ſenſibus familiaria, ad ea, quæ lōgè à corporibus abſunt, deducimur, primū cognoſcitur homo, deinde caro, oſſa, & nerui: mox quatuor elemēta, poſtremò materia, & forma: Amplius eſt Notandū, ꝙ quæ ſunt priora naturæ; ſemper ſunt nobis poſteriora in cognitione, & quæ ſunt naturæ poſteriora, ſunt priora cognitione. His ſic ſtātibus, dicit Ammonius duas propoſitiones, Prima eſt, ꝙ ſecunda gn̄ris ſignificatio eſt prior quò ad naturā, ergo poſterior quò ad nos in cognitione: Secunda propoſitio, ꝙ prima generis ſignificatio, eſt poſterior quò ad naturā, & eſt prior quò ad nos in cognitione, magis etenim in promptu, nobiſque notior in conſuetudine quadam, vſuq; frequentior eſt multorum collectio ad vnum aliquid, quodámodo ſe habens, & ad inuicem, quę genus dicitur, ſecundum primam generis ſignificationem, quàm principiū generationis, quod eſt ab eo qui genuit, vel à loco, in quo quis genitus eſt, quod genus, in ſecūda generis ſignificatione nūcupatur: quia à notioribus & prioribus nobis, ordine doctrinæ, iubebat Ar. 1. phy. 4. debere procedere; meritò Porph. ab illa prima generis ſignificatione, quæ poſterior eſt, ordine naturæ, incepit. Amplius cùm dixit Porph. hæc autem videtur promptiſſima ſignificatio, non de prima (vt quidam interpræiantur) generis ſignificatione, ſed de ſecunda, loquitur: nam exempla cùm ait, Romani dicuntur qui de genere deſcendunt Romuli, latè declarant eum, non de prima, ſed de ſecunda loqui ſignificatione: Secūdò comparat Porphyr. iſtas duas ſignificationes ſecundùm ordinem, tum naturę, tum appellationis, dicit enim ꝙ prius eſt principium generationis, quàm generatio ipſa, vel multitudo generata, ergo prior eſt ſecunda generis ſignificatio, quam prima ſecundum ordinem naturæ: dico autem ſecundū ordinem naturæ, quia ſecundū ordinem doctrinæ, prima præcedit ſecundā: Amplius prius fuit appellatū genus principium generationis, quā multitudo: quę deſcēdit ab illo principio, nam poſt illud principiū, nos deſcribentes, & ob alijs ſeparantes multitudinibus, Romanorū multitudinem genus appellauimus, Romanorū à Romulo, à quo fuit principiū iſtius generationis: hinc Nota ꝙ prima generis ſignificatio nō dicitur genus, niſi per ſecundā: ideo prima reducitur ad ſecundā. ſicut ad cauſam: patent ergo oēs partes p̄ſentis tex. Sed Dubitabis, quare Porph. incepit ab illa generis ſignificatione, quæ dicitū collectio multorū, & non ab illa, quæ eſt principiū generationis? Soluas, qm̄ ſequutus eſt ordinē doctrinæ, qui eſt à nobis notioribus 1. phy. 4 57. & 3. phy. 2. Sed quoniā prima generis ſignificatio eſt prior & notior ſecundū nos, qm̄ eſt multitudo, ſeu effectus, ſeu quoddam totum, fluens à ſecunda generis ſignificatione, quæ eſt principium, & cauſa, quæ cauſa eſt nota ſecundum naturā 1. poſt. 12. & 1. phy. 2. ideo cępit ab illa, quę eſt collectio, & nō ab illa, quæ eſt principiū generationis: Sed dices contra nā ſimplicia debent præcedere cōpoſita, ſicut partes præcedunt totū, vt lapides precedunt totam domū, ſed ſecūda ſignificatio generis eſt principium, & cauſa primæ ſignificationis: ergo ſecunda debet pręcedere primā: ergo Porph. prius debebat incipere à ſecunda quàm à prima generis ſignificatione: Dicas ꝙ Porph. hic non eſt ſequutus ordinem naturæ, qui eſt à ſimplicioribus ad cōpoſita, à cauſa, à principio ad effectum: Sed ſequutus eſt ordinem doctrinæ, qui eſt ab effectibus compoſitis, cauſatis, fluentibus à cauſis, & principijs, & quoniam prima ſignificatio generis eſt cauſata à ſecunda, & ſecūda eſt cauſa primę, ideo prius cæpit à prima quam à ſecunda.

Expoſitio Latinorū.

Expoſitio Ammonij.

Dub.

Sol.

Replica

Sol.

Aliter aūt rurſus Genus dicitur, cui ſupponitur Species; ad horum fortaſſe ſimilitudi- Text. 6.

tudinē dictū n. etenim principiū quoddam eſt hmôi genus earum quæ ſub ipſo ſunt ſpērum: videtur ēt & multitudinem continere oēm ſpecierū quę ſub eo ſunt.

Poſtquā Porph duas numerauit generis ſignificationes. & fecit electionē, & comparationem, quę nā ipſarum eſt promptiſſima: in hoc text: intēdit numerare tertiam ſignificationem, cauſa huius intentionis eſt, vt oſtendat ſuū dictum eſſe verum. ſ. ꝙ genus non dicitur vno modo, ſed pluribus modis: Diuid. ē iſte tex. in duas partes, in prima ponit tertiā ſignificationem generis: In ſecunda ibi (ad liorum fortaſſe) declarat, quare illud, cui ſupponitur ſpecies, ſecundū philoſophos dicitur genus, quō ad primū, dicit Porph. Rurſus. i. de nouo prēter duas generis ſignificationes, genus dicitur aliter, & tertio modo, & eſt illud, cui ſupponitur ſpecies i. cui ſubijcit ſpecies in recta linea p̄dicamentali, verbi gratia, animal dicitur genus, quia ei ſupponitur in ordine prędicamentali Species, vt homo, aſinus tanquam inferiora ſuperiori ſuo, quod genus fortaſſe, vt ipſe credit, ita dictum eſt propter ſimilitudinē, quam habet cum alijs ſignificationibus generis ſupra poſitis, nam habet ſimilitudinem tum genere ſecundo modo ſumpto: ſicut. n. genus ſecūdo modo dictū dicitur principium generationis, ita hoc genus, cui ſupponitur ſpecies, eſt principium earum ſpecierū, quæ ſunt ſub ipſo, & etiam habet ſimilitudinem cū genere primo modo ſumpto: nam ſicut genus primo modo ſumptum, oēm multitudinē vno claudit nomine, ita genus tertio modo dictū, quod eſt illud, cui ſupponitur ſpecies, plurimas ſpecies continet, quę ſub eo ſunt:

Dub. Sed dices videtur, ꝙ Porph. loquatur cum dubitatione, qn̄ dicit, fortaſſe:

Sol. Dicas ly fortaſſe nō dicit dubitationem, ſed loquitur humiliter, vt ens philoſophica reuerētia:

Dub. Amplius Dubitatur, nā videtur Porph. diminutus, aſſignando tres tantùm generis ſignificationes, cùm multo plures reperiantur. Ar. n. 1. poſt. 56. & 179. vocat ſubiectū genus, vt in philoſophia naturali genus, ſeu ſubiectū eſt corpus, & in arte fabrili, genus ſeu ſubiectum eſt lignum: Amplius ſunt alię generis ſignificationes, vt Plato ait in Sophiſta, videlicet ſubſtantia, identitas, alteritas, motus, & ſtatus:

Solutio Alber. Soluit Albertus, & dicit, ꝙ intentio Porph. nō eſt diſtinguere generis vocabulum in oēs ſignificationes, ſed in eas tantùm, quæ habent affinitatem cū ea ſignificatione generis, qua logici vtuntur, & hæ ſunt, quas Porph. poſuit, ſignificationes ſecundum Platonē dimiſit, quia præpoſuerat, vt in Procemio dixit, ſe potius ſcripturum, quæ ad Ar. quā ad Platonem ſpectarēt:

Dub. Amplius dubitatur, quare tertia ſignificatio generis non fuit præpoſita duabus primis ſignificationibus, quæ ad logicū nō pertinent:

Sol. Soluit Albertus, & dicit, ꝙ quæ ſunt magis à noſtra intentione remota, debēt lōgius à propoſito poni: ideo vltimo loco fuit poſita tertia ſignificatio generis:

Dub. Præterea Dubitatur, ſi genus logicū non ſolùm continet ſpecies, ſed indiuidua. cur in tertia ſignificatione generis, dictū eſt genus eſt cui ſupponitur ſpecies, & nō dixit, cui ſupponitur indiuiduum?

Sol. Soluitur, qm̄ indiuidua ſubijciūtur generi mediatè, quia mediante ſpecie. Species autē ſubijcitur generi immediatè, quod tali ratione probatur: omne illud, inter quod, & ſpeciē nihil mediat, eſt illud cui immediatè ſupponitur ſpecies ſed genus eſt illud, inter quod & ſpeciem nihil mediat, ergo genus eſt illud cui immediatè ſupponitur ſpecies:

Dub. Amplius quis dubitabit, probans ꝙ genus non eſt principium ſuarū ſpecierū: compoſitū non eſt principium ſuorum componentium, veluti domus quę eſt cōpoſita ex lapidibus, nō eſt principium lapidū, ex quibus domus componitur, immo potius res ſe habet econtra, ſed genus componitur ex ſpeciebus, teſte Auer. 1. Phy. 8. vbi dicit, ꝙ triplex eſt cōpoſitio, prima eſt indiuidui, ex materia & forma: Secunda eſt ſpeciei, ex genere, & differētia: Tertia eſt generis ex ſubſpeciebus, ſequitur ergo clariſsimè. ꝙ genus eſt principium ſpecierū: immò ſpecies ſunt principia generis: quouiā genus cōponitur ex ſpeciebus:

Sol. Soluitur dicendo ꝙ ſecundū rei veritatē, genus eſt principiū ſpecierū, vt ait Porph. & cōfirmat Ar. 3. met 16. quādo dicit, Specierū principia ipſa genera ſunt: tamne pro dubitationis ſolutione eſt ſciendū ꝙ principiū vniuſcuiuſq; rei, dicitur illud, à quo illa res initiatur, veluti numerus initiatur à puncto, dicimus ꝙ pūctus eſt principiū lineæ, modò ſic eſt, ꝙ eſſentia ſpeciei initiatur à genere, & completur in differentia, ex quo patet, ꝙ genus eſt principiū quoddā earū, quæ ſub ipſo ſunt ſpecierū.

Dub. Amplius Dubitabis, dicens ꝙ genus non cōtinet ſpecies, immò potius ſpecies continet genus: ſic pars continetur à toto, ſed genus eſt pars ſpeciei, vt patet in cap. de ſpecie, ergo genus cōtinetur à ſpecie, & non continet ſpeciem:

Sol. Soluitur, ꝙ genus conſideratur bifariā; Vno modo vt eſt quoddā totum indeterminatum: Alio modo vt eſt contractū per differentiā, & ponitur in definitione ſpeciei, quo ſtante, dicas ꝙ genus vt eſt contractum per differentiā, & ponitur in definitione ſpeciei, ſic eſt pars ſpeciei, & cōtinetur ſub ſpecie, tanquam ſub toto. ſed ſi cōſideratur vt eſt quoddā totū indeterminatum, ſic continet ſub ſe ſpeciē, & non continetur ſub ſpecie: Vnde ſumere potes, ꝙ genus eſt totū, & eſt pars, reſpectu tn̄ diuerſorū, & diuerſo modo cōſideratum.

Tex. 7. Tripliciter igitur cū genꝰ dicatur, de tertio apud Philoſophos ſermo eſt, quod etiam deſcribentes aſſignauerunt dicentes: genus eſſe quod de pluribus, & diffe-

 feren-

ferentibus ſpecie, in eo quod quid eſt prædicatur, vt animal.

Poſtquã Porph. dixit ꝙ genus non dicitur vno modo, ſed plurib⁹ modis, & numerauit aliquas generis ſignificationes, q̃ numero fuerunt tres, ſeruans morem periti artificis. cuius officiũ eſt, qñ nomen eſt æquiuocũ, illud diuidere in ſua ſignificata, deinde determinare, ne confuſum, & ambiguũ, in audientium animo, generet intellectũ, ideo voluit ipſius generis, in tria ſignificata, tanquã nominis multiplicis, diuiſionẽ facere: nunc in hoc tex. de quo generis ſignificato loqui intendit, ipſe Porph. & alij Antiqui Peripatetici determinat, ſequens morẽ Ar. 1. poſt. à 30. vſq; ad 35. vbi declarauit quot modis dicatur per ſe, deinde in tex. 35. determinauit q̃ ſunt illa per ſe, quę ingrediuntur demõſtrationem ſimpliciter, & hoc quidem eſt munus peritè docentis, per nomina æquiuoca, vt primo diſtinguat, deinde accipiat ſignificatũ, de quo intendit ſermonem habere, vt ſapienter notatum reliquit Ar. 1. cæli. 110. & Auer. 1. poſt. 37. diuiditur ergo iſte tex. in tres partes, in prima Epilogando quę dixit determinat, de quo ſignificato generis loquuntur philoſophi antiqui, & Porph. cum ipſis: In ſecundo ibi (quod etiam) deſcribit genus tertio modo dictum de mẽte Philoſophorum: In tertio ibi (vt animal) dat exemplum de genere, dicit ergo Porphy. loquendo cum Chryſaorio, quaſi dicat; O, Chryſaori cũ genus dicatur. i. quia hoc nomen, ſcilicet genus dicitur multis modis, & præcipuè tripliciter. i. tribus modis; Primo modo quod eſt collectio multorum quod pertinet ad legiſtas: Secundo modo ꝙ eſt principiũ generationis, quod pertinet ad naturales: Tertio modo cui ſupponitur ſpecies, quod pertinet ad logicos. Scias ꝙ apud philoſophos non eſt ſermo. i. philoſophi qui ſunt logici nõ conſiderãt de genere primo modo dicto: qm̃ hoc ſpectat ad legiſtas, neq; de genere ſecũdo modo dicto, quia pertinet ad naturales: Sed de illo genere, quod vltimo modo dicitur. ſ. cui ſupponitur ſpecies, quod etiã deſcribentes ipſi philoſophi logicales, aſſignauerunt, dicentes, ideſt aſſerentes, genus tertio modo dictum eſſe id, quod prędicatur de pluribus differẽtibus ſpecie. i. de pluribus ſpeciebus, quæ ad inuicem differũt, in eo quod quid. i. dicẽs quid ideſt ſubſtantiam illarum ſpecierum: dat exemplum Porph. vt animal, quod prædicatur de homine, leone, & elephãte, qui ſunt plures ſpecies differẽtes de quibus animal ſubſtantialiter prędicatur: vt ſiquis interrogabit quid eſt homo, reſpondetur ꝙ eſt animal, ſic etiã interrogando de leone, elephante, & de omnibus ſpeciebus, contentis ſub animali, tanquã ſub ſuo genere: quam generis deſcriptionem ſumpſit Porphy. ab Ar. 1. top. cap. 4. Verùm Nota pro verborũ tex. intelligẽtia, ꝙ genus ſumitur bifariam, vno modo vt eſt prima intẽtio, dicẽdo animal: Alio modo, vt eſt ſecunda intentio, vt hoc verbũ (genus) ſcias modo, ꝙ qñ dicit genus prædicatur de pluribus nõ ſumitur genus, vt genus, vt eſt ſecũda intentio, ſed vt eſt prima intentio, vt animal, nõ enim dicimus, homo eſt genus, ſed dicimus homo eſt animal, albedo eſt color, & triangulus eſt figura, vnde exponas reſolutè, & veriſſimè ſic, genus vt prima intentio, ideſt natura magis vniuerſalis, prædicatur de pluribus ſpeciebus, ideſt de pluribus naturis, minus vniuerſalibus in eo quod quid. i. dicẽs ſubſtantiã ipſarum: ex quo ſequitur, ꝙ genus, vt genus, & ſecundo intellectũ, non prædicatur in quid de ſpecie, vt eſt ſecũda intentio, nõ enim valet dicere ſpecies eſt genus, cũ ſecundæ intentiones ſunt accidentia, quæ nullo modo in quid prædicãtur: Sed Dices cõtra, nam color eſt accidẽs Dub.
vt patet in cap. de ſubſtãtia, & tamẽ prædicatur in quid, vt ſi aliquis quæreret, quid eſt albedo; ſtatim reſpondebis, dicens ꝙ eſt color, ergo ꝙ color prædicatur in quid & tamẽ color (vt dictũ eſt) accidẽs eſt, ergo ſequitur ꝙ nõ obſtante ꝙ genus ſumptũ vt eſt ſecunda intẽtio, & accidens, nõ prædicatur in quid: Soluitur quòd Sol.
color conſideratur bifariã; vno modo reſpectu corporis in quo eſt; alio modo reſpectu ſuarũ ſpecierũ, tũc dico ꝙ verũ ẽ ꝙ color reſpectu corporis eſt accidens, & de illo nõ prædicatur in quid, ſed in quale; nam ſi quæreres, quale eſt corpus, cõuenienter reſpondetur eſt coloratũ, ſed ſi cõſideratur reſpectu ſuarum ſpecierum, tunc prædicatur in quid, nõ vt colore eſt, & accidens, ſed vt eſt genus, ideſt vt eſt natura magis vniuerſalis, prædicabilis de ſuis naturis minus vniuerſalibus, ideſt de ſpeciebus, vt dicẽdo, quid eſt albedo, nigredo, palledo, reſpondetur color, qui color licet reſpectu alterius ſit accidens, tñ reſpectu ſuarũ ſpecierũ eſt ſubſtantia, & dicit ſubſtantiã, & quid ipſarũ. Vnde non inconuenit vnũ & idẽ eſſe ſubſtantiã & accidens, reſpectu tñ diuerſorũ; Ex quibus omnibus collige concluſionẽ, ꝙ qui dicunt genus prædicari in quid de ſpecie, nõ intelligũt Porph. neq; Ar. niſi exponant eo modo, quo nos expoſuimus: Sed cõtra nam. d. Ar. 1. Phy. 27. id quod vni eſt accidẽs alteri nõ poteſt eſſe ſubſtãtia, ſed color ẽ accidens ipſius corporis ergo nõ d. ſubſtãtiã albedinis ſpẽi: Dicas quod id, quod eſt ſubſtantia vnius nõ eſt accidẽs alteri⁹, & ecõtra qñ vno modo cõſideratur, ſed diuerſis modis ſumptũ põt eſſe accidẽs, & ſubſtãtia, vt color eſt accidẽs corporis, ſed d. ſũbiã reſpectu ſuarũ ſperũ. Prętere a dubitaẽ, videt. n. Porph. ſuperfluus, qñ dicit genus p̃dicat de plurib⁹ differẽtibus ſpecie probatur: nam ſi genus prædicatur de differẽtibus ſpeciebus, ergo intelligitur illa particula de pluribus, ergo ſuperfluus fuit addere ly de pluribus ſoluunt

ſoluuntur omnes & licunt ꝙ ly. &c, coniunctio poſita inter ly de pluribus differẽtibus, tenetur expoſitiuè videlicet pro.i. vt ſit ſenſus, gen⁹ prędicatur de pluribus & i. de d ffe:rentibus ſpecie & ſic Porph non eſt ſuperfl ius & ſcias candide lector ꝙ hæc non eſt definitio generis, ſed potius deſcriptio dicitur, nam cùm dicimus gen⁹ eſt illud, quod pdicatur de pluribus differentibus ſpecie in eo quod quid, non dicimus ſubſtantiam generis, ſed dicimus quendam habitum, reſpectumque ad ſpecies, quę ſub illo collocantur, vt optimè Philoponus in 1. phy. ſuper tex 82. aſſerere videtur: hinc remouētur omnes dubitationes ſuperfluæ; quæ mouētur ab expoſitoribus: Sed circa hanc generis deſcriptionẽ, aliqua dicere operepręcium eſt, pro cuius intellectu eſt ſciendum; ꝙ iſta nomina ſcilicet definitio, deſcriptio, expoſitio, interpretatio in ſignificatis valde differunt: nam definitio eſt ratio, vel oratio, quid eſt eſſe rei ſignificans; compoſita ex genere, & differentia: & omnis definitio, aut datur per materiã ſolùm, vt cũ dicimus ira eſt ebullitio ſanguinis circa cor: aut p formã ſolũ vt ira eſt appetitus vindictę: aut p vtrãque.ſ. per materiã, & formã coniunctim, vt Ira eſt ebullitio ſanguinis circa cor, ob appetitũ vindictę teſte Ar. 1. de anima 16. Deſcriptio eſt ratio, vel oratio compoſita ex ſimilibus generi. & differentię, vt ex genere, & proprio, vt homo eſt animal riſibile, vel ex genere, & accidente, vt homo eſt animal bipes: Datur autem deſcriptio, vt ait Ammonius, vel per Ethimologiam, vt ſi dicerem homo eſt ſublimem, habens vultum, vel datur per concurſum accidẽtium, vt homo eſt animal, quod rectè incedit manibus vtitur latos habẽs vngues. Expoſitio eſt vnius propoſitionis, minus notæ per alterã notiorem, explicatio. Interpretatio eſt termini, vel propoſitionis ſi eſt, termini, eſt explicatio termini de vna lingua in alterã, ſicut interpretationes de Gręco in Latinũ, vel econuerſo, ſi eſt propoſitionis interpretatio eſt minus notę propoſitionis per notiorẽ probatio propter interpretationem alicuius, vel aliquorum terminorum, quę propoſitiones minus notæ ponebantur, vt illa propoſitio, dies deſinit ratione illius termini deſinit, ſic interpretatur dies non eſt. & immediatè, ante hoc fuit, ergo dies deſinit, & ita iſtas interpretationes, vocãt ſorticolæ terminorũ probationes: Amplius notandum ꝙ definitum propriè dicitur ſpecies, vt dicit Ar. 7. met. 27 Sola enim ſpecies definitur, & ſolius ſpeciei eſt definitio, communiter tamen loquendo, omne nomen poteſt eſſe definitũ illud enim propriè dicitur definitum, de quo propriè aſſignatur definitio, ſed definitio propriè non competit niſi ſpeciei ſubſtantiali: accidentia enim 7. met. 17. non diffiniantur, vel ſi definiantur non propriè, & ſimpliciter definiantur, ſed ſecundum quid. ita ꝙ

Nota p intelligẽtia deſcriptionis ipſius generis.

Quid eſt definitio & quotuplex.

Quid eſt deſcriptio

Quid eſt expoſitio.

Quid eſt interpretatio.

vt ait Am, hoc nomen definitio æquiuocè dicitur de definitione ſubſtantiæ, & de definitione accidentis: Amplius eſt ſciendum, quòd definitio differt à deſcriptione, vt ait Ammonius, ſicut vera ac expreſſa ab vmbratili pictura: ſicut .n. vmbræ, quæ fiunt in tabulis, oſtendunt quid ipſa imago repræſentet, non tamen perfectè; Ita deſcriptio, quid ſit res illa, quæ deſcribitur, oſtendit: non tamen perfectè, quia ex accidentibus: Vnde dicitur deſcriptio, quaſi vmbratilis pictura, quam vulgo deſignationem appellant Et ſicut expreſſa pictura, perfectè imaginem demonſtrat, ac repræſentat: ita definitio ſubſtantiam rei definitæ deſignat; definitio verò dicitur, quia rem definit, ac determinat: Vnde terminus dici aſſolet: His notatis, dicimus, ꝙ Porph. volens genus definire, definitionem aſſignare non potuit; ideo deſcriptionem dedit ſemper enim res quas definire non poſſumus, deſcribere conamur: Vnde melius eſt ſcire rem eo modo quo poſſumus, quàm omninò ignorare; ꝙ genus definiri non poterat, facilè à bonis expoſitoribus conuincitur, ergo genus, dicit Porph. eſt quod prædicatur de pluribus differẽtibus ſpecie, in eo quod quid, vt animal, verbotenus deſcriptionem hanc exponerem, niſi à Porp. exactiſſimè exponeretur: & propterea põderabo verba ſolùm, & verbũ illud, vt animal, in primis: volens enim datam generis ſignificationem exemplificare, dicit, vt animal. maximè propter vnũ in logica præceptũ. vt quod ſignamus in ſecundis, exerceamur in primis: Ideo cũ definierit genus, quod eſt ſecunda intentio, vel vox ſignificans ſecundam intentionem: Exemplificat in primis, id eſt in vocibus ſignificantibus primas intentiones, quibus ſecunda intentio poteſt applicari, & appropriari, ſicut eſt vox iſta, animal, quod poteſt eſſe genus: definiuit ergo Porph. ſecũdam intentionem per ſecundas, cernendo tamen primas, quibus talis ſecunda intentio accommodatur: quia ſecunda intentio connotat primam, ſicut accidens connotat ſubiectum, & denominat primam, ſicut accidens denominat ſubiectum. & propterea dixit, vt animal, quaſi dicat, ꝙ cùm genus ſit de boue, leone, & homine, qui ſpecies ſunt, prædicatur actu exercito, vt homo eſt animal: Vnde notandũ ꝙ duplex eſt actus, ſcilicet actus exercitus, & actus ſignatus: actus exercitus eſt vna propoſitio, in qua vox primæ intentionis idest primã intẽtionem ſignificans prædicatur mediàte hoc verbo eſt, de voce primæ intentionis, vt homo eſt animal: Actus verò ſignatus eſt propoſitio, in qua vel melius eſt, quando componimus propoſitionẽ, in qua vox ſecundæ intentionis, mediàte hoc verbo prędicatur, vel dicitur de uoce ſecundæ intentionis, prædicatur vt dicendo, genus prædicatur de pluribus ſpeciebus: Ex quo ſciendum eſt quoq; ꝙ actus tã exercitus, quã ſigna-

tus eſt duplex, vnus qui eſt ex toto ſignatus: Alter qui non eſt ex toto ſignatus ille eſt ex toto ſignatus qui penitus fit ex ſecũdis intentionibus tam ex ſubiecto, quàm ex prædicato, in propoſitione, exiſtente voce ſecundæ intentionis: Exẽplum iam datum eſt; Ille qui non eſt ex toto ſignatus, ſed ex parte, eſt quñ ſubiectum eſt terminus primæ intentionis & prædicatum ſecundæ intentionis, vt cùm dicimus animal prædicatur de pluribus differentibus ſpecie, ſic etiam actus exercitus eſt duplex, vnus eſt, qui ex toto exercitus: Alter qui nõ ex toto exercitus: exercitus ex toto, eſt quñ fit propoſitio ex ſubiecto, & prædicato, terminis primæ intentionis exiſtentibus, vt homo eſt animal ille verò, qui nõ ex toto ſed ex parte eſt exercitus: eſt ſicut ex parte ſignatus, vt animal prędicatur de pluribus differentibus

Dub. ſpecie: Sed Quæres quàre Porph. dixit in tex. deſcribentes, & non dixit definientes, cùm potius definitio generis quã deſcriptio, dici deberet? quod ratione probatur, quæ eſt talis, illa eſt definitio, quæ competit definito, & per quã diſtinguitur definitum ab omni alio: Sed hæc definitio data de genere, cumpetit generi, & eſt, per quam genus diſtinguitur ab oĩ alio prædicabili; ergo potius deberet dici definitio quàm de-

Sol. ſcriptio: Soluitur q̃ iſta nõ eſt definitio, ſed eſt deſcriptio: non obſtante hac ratione facta: quñ genus non poteſt definiri. & probatur quiá definitio fit ex genere, & differentia cõſtitutiua. teſte Porph. cap. de differentia & 7. met. 43. ſed genus non habet genus; quñ eſſet proceſſus in infitum nec habet differentiam conſtitutiuã, ergò generis non eſt definitio, minor probatur; nam genus de quo loquimur, eſt vniuerſale, & cõmune, & nullum habet ſuperius, q̃ nõ habeat differentias, probatur ſic non habet genus. ergo non habet differentias conſtitutiuas, conſequẽtia probatur, nam differentiæ, quæ ſunt ſuperioris generis diuiſiuæ, ſunt inferioris cõſtitutiuæ ſpeciei, ſicut rationale & irrationale animal diuidunt, ſed non conſtituunt animal, ſed ſpeciẽ, ideſt hoĩem, & ad rationem factam, dico q̃ licet genus differat ab alijs, tñ non differt diffinitiuè

Alia rõ probãs genus non diffiniri ſed deſcribi. ſed deſcriptiuè. Amplius probat ex Ammonio alia ratione, q̃ genus non poteſt diffiniri, & eſt talis: æquiuoca nõ poſſunt diffiniri, quod etiã aſſerit Au. in cap. an diffinitio ſit vniuerſalis, vel particularis, ſed genus, vt hic ſumitur, eſt nomẽ æquiuocum, ergo genus non põt diffiniri: relinquitur ergo q̃ genus potius deſcribatur quã diffiniatur:

Dub. Amplius Dubitatur q̃ genus nõ prædicatur, nam 7 met. 33. materia non prædicatur

Sol. ſed genus eſt materia teſte Porph. cap. de differẽtia, ergo genus non prædicatur: Soluitur q̃ genus nõ eſt materia verè, ſed proportionabiliter, & cùm nõ ſit verè materia, ſequitur q̃ prædicat & nõ ſolum prædicatur, ſed verè & naturaliter, & per ſe prędicatur materia nõ prædicatur, ſed ſi prædicatur indirectè, & denominatiuè prædicatur, vt ſcamnum eſt ligneum, non autem dicimus ſcamnũ eſt lignum: Sed dices quare genus

Dub. verè, per ſe, & naturaliter prædicatur; materia

Sol. verò non? Soluitur; quoniam inter genus, & materiam eſt differentia, nam materia dicit puram potentiam. 2. de anima 2 genus verò nõ. Vnde differt genus à materia, nec genus dicit vltimũ actum non cõtrahibilem per alium actum quiditatiuũ ſicut differentia ſpecifica dicit, ſed dicit quandam formã generalem, quæ mediat inter puram potentiam, & actũ completum, qualis eſt vltima differentia: & ideo genus põt prædicari, nõ autẽ materia, quia genus vt optime dicũt Logici habet modum formæ, & quia genus aliquam formam dicit, teſte Auer. 2. phy. 28. nõ autẽ materia, & inde eſt q̃ genus cùm dicat formam; prædicatur in quid: Amplius Dubitatur,

Dub. probans genus non prędicari in quid de ſpeciebus, dicẽs ſic; Nullum Accidens prædicatur in quid de ſpeciebus, ſed in quale, ſed genus eſt accidens, ergo genus non prędicatur in quid, minor probatur: dicit. n. Ar. 1. poſt. 33. quæcumq; de ſubiecto dicuntur, accidentia ſunt, ſed genus prædicatur de ſpecie, ergo genus eſt accidens, ſi

Sol. accidens, in quale, & nõ in quid prędicatur: Dicas, quòd genus conſideratur bifariam, vno modo vt eſt prima intentio. Alio modo vt eſt ſecũda intẽtio, quo ſtante, ſoluitur dubitatio, q̃ ge-

Replica nus conſideratum, vt eſt ſecũda intentio, ſic eſt accidens, ſed conſideratũ vt eſt prima intentio, ſic eſt ſubſtantia, & prædicatur in quid: Sed contra genus vt eſt prima intentio, eſt accidens, & prędicatur in quale, & nõ in quid: & probatur ſic, Ar. 1. poſt. 33. ait q̃ quæcunq; de ſubiecto prædicantur, accidẽtia ſunt: ſed genus, ſumptũ vt eſt prima intẽtio, vt animal, prędicatur de ſubiecto, dicendo, homo eſt animal; ergo genus

Sol. vt eſt prima intentio, eſt accidens, & non prædicatur in quid. Soluas reſolutè dicens, q̃ genus conſideratum, vt eſt prima intentio, vt animal eſt ſubſtãtia & prædicatur in quid & nõ in quale, vt color, & figura, ſemper. n. q̃ prędicatur de ſpecie dicit quid. i. ſubſtantiam, & quiditatem ſpeciei. Sed aduertas q̃ quãdo dicit Ar. 1. poſt. 33. q̃ quæcunq; de ſubiecto dicuntur. i. prædicantur, ſunt accidẽtia, ille text. debet intelligi hoc modo, ſcilicet quæcũq; prædicata quę prędicantur de ſubiecto, ſunt accidẽtia, dico quòd ſunt accidentia, non vt diſtinguuntur contra ſubſtantiam, ſed vt non exiſtunt per ſe, veluti Genus, Species, Differentia, & Definitio, ſunt accidentia, id eſt exiſtunt per accidens; quoniã non exiſtunt per ſe, veluti exiſtunt primæ ſubſtãtię; ſed exiſtunt propter primas ſubſtantias: Vnde dicebat Ar. in cap. de ſubſtãtia, quòd corruptis primis ſubſtantijs impoſsibile eſt aliquid aliorum remanere, ideſt, ſi primæ ſubſtãtiæ non eſſent, neq; eſſent Genus, Species, Differentia, &

vni-

vniuerſalia quæ in tantum exiſtunt, in quãtum ſunt primæ ſubſtãtiæ; Vnde oritur ratio talis; illud, quod eſt propter aliud, eſt per accidẽs. 5. phy. 1. Sed genus, ſpecies, & alia, ſunt, & exiſtunt propter primas ſubſtantias; ergo exiſtunt per accidens & ſic habes quomodo genus eſt accidens, & quomodo non eſt accidens, eſt accidens inquantùm exiſtit per accidens, eſt ſubſtantia inquantum dicit quid, & ſubſtantiam ſpeciei:

Replica Sed iterum replicatur, probans genus non prædicari in quid, vt eſt prima intentio, id quod per ſe prædicatur de vno, per accidens prædicatur de altero, vt rationale per ſe prædicatur de hoie, ergo per accidens de animali; ſed genus, vt eſt prima intentio, vt animal, per ſe prædicatur de homine: ergo per accidens prædicatur de leone, ſequitur ex his, quòd genus non prædicatur per ſe, & in quid de pluribus ſpeciebus:

Sol. Soluitur quòd prædicari per ſe, ſtat duobus modis; vno modo per ſe propriè, & conuertibiliter, vt rationale prædicatur de homine per ſe propriè conuertibiliter, vt homo eſt rationalis, & rationale eſt homo; Alio modo per ſe communiter, non propriè, non conuertibiliter, vt animal prædicatur de homine per ſe, tñ non conuertitur cum homine, valet enim dicere homo eſt animal, ſed non valet dicere, animal eſt homo: tunc dico quòd quando aliquod prædicatum prædicatur de aliquo ſubiecto per ſe, propriè, & conuertibiliter, tunc illud prędicatum, prędicatur de altero per accidens, ſed quando eſt aliquod prędicatum, quod prædicatur de ſubiecto per ſe, communiter: etiam per ſe prædicatur de altero, vt animal per ſe prędicatur de hoie, & per ſe etiá prædicatur de capra, leone, & de ſingulis ſpeciebus cõtentis ſub ipſo, & ſic genus prędicatur in quid:

Replica Sed iterum replicatur, & ſubtiliſsimè quidem, dicens contra, nam dicit Ari. 2. top. cap. 1. quòd à definitione & proprio, & genere, neceſſe eſt conuerti: modò, ſi genus cõuertitur cum ſpecie, ergo prædicatur per ſe, propriè, & cõuertibiliter, non per ſe communiter, & ſi prędicatur per ſe propriè, ſequitur quòd adeò prędicatur de vna ſpecie, quod non prædicatur de pluribus ſpeciebus, & ſi prædicatur de pluribus ſpeciebus, prędicatur per accidens, & nõ in quid dicens ſubſtantiam ſpecierum:

Sol. Soluunt quidam ignorantes ſocij, ad inuicem ignorantiam tanquàm hereditaté patientes, & dicunt quòd Ar. ibi loquit̃ de genere contractim ſumpto, quod prędicatur de vna ſola ſpecie, non pluribus ſpeciebus, vt homo eſt animal rationale, non auté loquit̃ de genere abſolutè ſumpto, vt eſt ipſum animal, quod prædicatur de pluribus ſpeciebus quanto quidem iſti ſunt groſsiores, tãtò magis aufugiunt ſubtilitatem dubitationis, & confugiunt ad ſolatium miſerorum, ſicut ipſi met, loquela, vultu, & inceſſu, miſerrimi videtur.

Vera ſolutio. Ideo iſtorum ignorantiam abominantes, dicamus, & Peripateticè exponentes Ariſtotelem in loco allegato, per ipſum met Ar. quod abſq; dubio ibi loquitur de genere abſolutè ſumpto, vt eſt animal, tamen quando ipſe dicit, quòd neceſſarium eſt genus conuerti: Intelligitur ſecũdum denominationem, non ſecundum prædicationem: verbi gratia; ſic dicendo, animal ineſt homini, ergo ſequitur quod homo eſt animal, nihil aliud vult dicere, animal ineſt homini, quàm homo eſt animal: color ineſt albedini, id eſt albedo eſt color & figura ineſt triangulo, ideſt triãgulus eſt figura: & ſic habes veram intelligentiá textus, ſcilicet quòd genus abſolute ſumptum, non conuertitur cum ſpecie ſecundùm prędicationem, ſed ſecundùm denominationem, ſecundùm prædicationem enim, eſt veluti homo eſt animal, & animal eſt homo, quod quantum ſit falſum, veſtrum ſit iudicium.

Eorum enim, quę prædicantur: Alia quidem de vno dicuntur ſolo, ſicut indiuidua, vt Socrates, vt hic, & hoc: Alia verò de pluribus, quemadmodum genera, & ſpecies, & differentia, & propria, & accidentia communiter, ſed non propriè alicui: eſt autem genus quidem, vt animal, Species verò vt homo differẽtia autem vt rationale; propriũ vt riſibile: Accidens vt album, nigrum, ſedere. Text. 6.

Et quoniam textus iſte de ſe facilis videtur atq; clarus, qui expoſitione indigere non videtur, ideo ne tranſeat locus ſine linea aliqua dicemus; Et Primò: poſtquàm Porphyrius aſsignauit generis deſcriptionem, verùm quia tunc eſt recta, & optima definitio, ſeu deſcriptio, quando per ipſam, ſiue definitum, ſiue deſcriptum differt ab oĩ alio, quod non eſt ipſum hic Porphy. vt oſtẽdat huius deſcriptionis bonitatem, atq; ipſam non eſſe ſuperfluam, neque diminutam declarat, quòd per datã generis deſcriptionem, ipſum genus diuiditur, atq; differt ab omni eo, quod non eſt genus, ideſt differt à ſpecie, differentia, proprio, & ab accidente, & videtur talem innuere rationem, illa deſcriptio eſt bona, quæ nihil ſuperflui continet, nec diminuta, id eſt quę, neq; neceſſaria dimittit, nec non neceſſaria admittit, & per quam definitum differt ab omni alio: ſed data generis deſcriptio, nihil ſuperflui continet, nec diminuta, & per ipſam genus differt ab omni alio prædicabili, ergo talis Generis deſcriptio eſt bona, & optima: Diuiditur iſte textus in quatuor partes; in prima facit quandam diuiſionem eorum quæ prædicantur: In ſecunda ibi (ſicut indiuidua) declarat per exempla, quæ ſunt illa quę prędicantur de vno ſolo. In tertia ibi (alia verò de pluribus) affert

BIBLIOTECA ... P. ... VITTORIO EM...

affert alia prædicata quæ prędicantur de pluribus. In quarta ibi (quemadmodum genera) declarat per exempla, & nominat nomine proprio, quæ ſunt illa quæ prædicantur de pluribus, quantùm ad primum dicit Porph. eorum quę prædicantur, alia dicuntur i. prædicantur de vno ſolo.i.ſubiecto,id eſt de ſeipſo. Alia verò prę dicantur de pluribus,quaſi dicat, ꝙ illa, quę prędicantur, ſunt duobus mod s: Vno modo quæ prædicantur de vno ſolo ſubiecto. Alia verò de pluribus ſubiectis: illa verò quæ prædicātur de vno ſolo, ſunt indiuidua: Sed dices quid intelligit per indiuidua? Reſpondet Porph. & dicit, verùm pro intelligentia. Nota ꝙ indiuiduum eſt duplex, aliud eſt indiuiduū nominatum, vt Socrates, Marius, Ferdinandus, Federicus: & omnia nomina propria: Aliud eſt indiuiduum ſignatum, & pro nomine demonſtratum, vt hic, & hęc, & hoc: Porphyrius in hoc tex quando dicit, ꝙ quędam ſunt quæ prædicantur de vno ſolo, intelligit indiuidua tam nominata, quam ſignata, dicendo Ferdinandus eſt Ferdinandus, ecce ꝙ Ferdinandus prædicatur de vno ſolo. i. de ſeipſo, ſed ſcias ꝙ indiuiduum ſignatum eſt duplex, aliud ſimplex, vt dicendo hic eſt currēs; aliud compoſitum, vt cum dicimus, hic homo eſt deambulans, dicas reſolutè, ꝙ Porph. in tex. loquitur de indiuiduo nominato, & ſignato, & non de omni ſignato, ſed tantum de ſimplici, & non de compoſito, vt verba oſtendunt: datur etiam aliud indiuiduum, quod omninò ſecari non poteſt, vt vnitas, vel mens; aliud quoque aſſignatur indiuiduum, quod ob ſoliditatem nō poteſt diuidi; vt adamas, de quibus Porph. nullam facit mentionē niſi de illis quæ iam ſupra declarata ſunt; Alia verò ſunt quę prędicantur de pluribus, veluti ſunt Genera, Species, Differentia, Proprium, & Accidēs: communiter, ſed non propriè alicui; Sed Nota, ꝙ illa prædicata, quę prædicantur de pluribus, ſunt duobus modis. Quædam prædicantur de pluribus ſubſtantialiter, & in quid, vt ſunt genera, & ſpecies, & differentia: Quædam verò quæ prędicantur de pluribus in quale; & accidentaliter, vt ſunt Proprium, & Accidens commune Porph. dedit exēpla tam de his, quæ prędicātur de pluribus ſubſtantialiter, quàm de his, quę prędicantur accidentaliter: Dices O, Porph. quid intelligis per Genera? dat exemplum, & dicit vt animal, color, figura: animal enim prędicatur de homine, leone, & elephante, tanquam de pluribus ſpeciebus: Sed Dices quare dixit genera, in plurali, & non dixit genus, in ſingulari? Dicas quoniā plura ſunt genera. ſ. propinquum, vt animal, remotum vt corpus animatum: magis remotum vt corpus. & remotiſſimum vt ſubſtantia, vt ergo oſtenderet omnia hęc genera prædicari de pluribus, voluit dicere genera in numero plura li, & non genus in numero ſingulari; Sed Dubitabis ſi per genera intelligit propinquum, remotum, magis remotum, & remotiſſimum; quare dedit exemplum de genere propinquo, & nō de remoto, vel magis remoto, vel remotiſſimo? Dicas, quòd hic intendit tractare de genere, & de ſpecie, & de illo genere, quod dicit quid, & ſubſtantiam ſpeciei, quod prædicatur in quid de ſpecie; & quoniam nullum genus dicit ſubſtantiam ſpeciei magis intrinſecè, quàm genus propinquum, vt dicit Ar. in c. de ſubſtantia; nā ſi dices quid eſt homo conuenienter reſpondebis animal, non corpus animatum, neque corpus, nec ſubſtantia; ideo Porphy. dedit Exemplum de genere propinquo, & non de genere remoto, magis remoto, vel remotiſſimo; & adde tu, ꝙ Porph. per genera, nō ſolùm intelligit genus propinquum, remotum, magis remotū, & remotiſſimum; ſed definitiones generum, & differentias generum, & omninò genera ſubalterna, & genera generaliſſima, quæ omnia generaliter prædicantur de pluribus ſpeciebus, vt de capra, cane, & piſce, aſſignat deinde Porphy. exemplum de ſpecie, quaſi interrogatus O, Porphy. quid intelligis per ly ſpecies? Reſpondet, & dicit, vt homo in communi, non hic homo ſingularis: qui homo in communi, dicit, & continet in ſe omnes homines particulares, & prędicatur de pluribus, idest de omnibus ſingularibus hominibus, vt Marius eſt homo, Ferdinandus eſt homo. Federicus eſt homo. ecce modò ꝙ ly homo cōmunis prędicatur de pluribus, id eſt, de Mario, Ferdinādo, & Federico, & cæteris, qui ſunt plures. Dices quare dixit, ſpecies in plurali? Dicas vt oſtendat, ꝙ ſpecies eſt duplex: quędam eſt ſpecies ſubalterna, quę eſt ſpecies, & genus reſpectu diuerſorū, quę prędicātur de pluribus differentibus ſpecie: Quędam eſt ſpecies ſpecialiſsima, quę ſolùm eſt ſpecies, & non genus vt eſt homo, quæ prædicatur de pluribus differentibus numero: Sed Dices, quare dedit exemplum de ſpecie ſpecialiſſima, vt de homine: & non de ſubalterna? Soluas quoniam ipſe intendit diffinire, & conſiderare ſpeciem ſpecialiſſimam, quādo dicit ſpecies prędicatur de pluribus differentibus numero, in eo quod quid aſſignat deinde exemplum de differentia, & dicit vt rationale: Sed quęres quomodo rationale eſt differentia, quid tibi vult hoc nomen differētia, Dicas ꝙ illud pro nunc dicitur differentia, per quod aliud differt ab alio, vt per rationale, homo differt ab equo, ergo rationale, dicitur differentia. Sed iterum interrogabis: quare dixit, differentia in ſingulari, & non in plurali? Dicas ꝙ multi textus habent differentiæ in plurali, tamē ſit quomodocumq; dixit differentia in genere, in communi, & in generali: complectendo omnes ſpecies, & omnes differentias, ſcilicet differentiā communem, propriā, & magis propriā: quæ omnes prędicantur de pluribus, tamē aduertas,

Dub. Sol. Dub. Sol. Dub. Sol. Dub. Sol. Dub. Sol. Dub. Sol.

uertas, ꝙ differentia communiter, & propria, prędicantur de pluribus ſpeciebus, differentia verò magis propria prædicatur de pluribu: indiuiduis; dat etiam exemplum de proprio, & dicit, vt riſibile, quod ideo dicitur proprium, quoniam competit vni ſoli ſpeciei, vt homini verũ nota, ꝙ dixit proprium in genere, & in communi oſtendens, ꝙ proprium eſt duplex; Aliud accidentale vt nigredo in coruo, & albedo in cigno; Aliud eſſentiale, vt riſibile, quod propriũ eſſentiale prædicatur de pluribus, ſed nõ de pluribus ſpeciebus, ſed de pluribus id eſt de omnibus indiuiduis contentis ſub ſpecie, vt riſibile prędicatur ſolùm de homine, vt de ſpecie, & prędicatur de Franciſco, Iacobo, & Antonio: dicẽdo Franciſcus eſt riſibilis; Iacobus eſt riſibilis, & Antonius eſt riſibilis: Proprium autem accidentale prædicatur de pluribus ſpeciebus, vt nigredo prædicatur de coruo, ębano, & Ethiopę: dedit etiam exemplum de accidente, dicens vt album, nigrum, ſedere vbi per album, & nigrum, innuit accidentia inſeparabilia, quia nigredo non ſeparatur à coruo, & albedo à cigno, & per ly ſedere innuit accidens ſeparabile:

Dub. Sed Dubitatur vnde eſt, ꝙ Porphy. volens exemplificare genus ſpeciem, & alia prędicabilia, exemplificauit in primis intentionibus?

Sol. Dicas quoniam lògicus tractat de ſecundis intentionibus, quę verificantur in primis intentionibus, ideo nominauit genus, quod eſt ſecunda intentio, quæ ſecunda intentio verificatur primæ intentioni, quę prima intentio eſt, animal, vel color, vel figura, & ſimiliter de aliis, vt cùm dico ſpecies, id eſt homo, differentia, vt rationale, proprium vt riſibile; accidẽs, vt ſedere, ſtare, deãbulare:

Dub. Amplius Dubitatur, nam dicit Porph. ꝙ indiuidua prędicantur de vno ſolo, quod videtur falſum: nam Ariſt. in cap. de ſubſtantia, vult quòd à prima ſubſtantia nulla eſt prædicatio:

Confirmacio. Præter ea confirmatur, nam tunc aliquod prædicatur de aliquo, quãdo ineſt illi, vt ſumi poteſt ab Ar. 4. phy. c. de ineſſe, ſed indiuiduum non ineſt ſibipſi, vt manifeſtè apparet, ergo indiuiduum non poteſt prædicari de ſeipſo, ſed quoniam de hac re nos fecimus prolixam quæſtionem, vbi determinatum fuit, quomodo indiuiduũ prædicatur de ſeipſo, & quomodo non: ideo vide quæ ibi diximus, tamen breuiter pro nunc, dicamus, ꝙ prędicari ſtat duobus modis, vno modo ſecũdum ſe: Alio modo ſecundum accidẽs: teſte Ar. 1. priorum c. 23. tunc dico, ꝙ indiuiduum ſubſtantiæ de quo loquitur Porph. vt eſt ſortes nullo modo prædicatur ſecundum ſe, nec quę de ſeipſo, neque de alio ſubiecto, ſed ſi prædicatur non niſi ſecundum accidens, veluti in loco prælallegato determinauit, Ar. & ſi prædicatur ſecundum accideus, non ſecundũ accidẽs reducibile ad per ſe, ſed ſecundum accidẽs, nũquam reducibile ad per ſe, & innaturaliter, præter naturalem conſuetudinem, inartificialiter, præter regulam artis, præter modum naturalẽ, ſecundum vocem tantũ, nõn ſecundum rem; æquiuocè inordinariè, non per ſe, nõ verè, ſed falsò, & accidentaliter, & negatiuè, & ſic poſſet defendi Porph. ſi ipſe aliter voluerit. ſ. ꝙ indiuiduum prędicetur de ſeipſo per ſe, adeò errauit errore manifeſto, qui corrigi, atque defendi non poteſt. pro his tamen ad longũ vide (vt diximus) noſtrã quæſtionem, in qua illa videbis, quæ vſq; ad hæc tempora, à nullo fuerunt tacta.

Dub. Amplius Dubitatur, vnde eſt ꝙ Porph. non diuiſit omnia quæ prædicantur, ſed tantũ dixit, eorum quæ prædicantur. Alia de vno ſolo, ſicut indiuidua: Alia de pluribus, vt genera, & ſpecies, differentia, propria, & accidentia?

Sol. Soluas quoniã propoſitũ ſuum eſt, nõ omnia quæ prædicantur diuidere ad inuicem, ſed ſolum vt cætera vniuerſalia, quatuor ſicut ſunt differentia, ſpecies proprium, & accidens, à generis forma proprietateq; ſeparet.

Tex. 9. Ab ijs igitur, quæ de vno ſolo prædicantur differunt genera: eo ꝙ hæc de pluribus prædicantur. Ab ijs autem quæ de pluribus, à ſpeciebus quidem, quoniam ſpecies, & ſi de pluribus prædicantur: nõ tamen de differentibus ſpecie, ſed numero, homo enim cùm ſit ſpecies de Socrate, & Platone prædicatur, qui non ſpecie differunt, ſed numero, animal verò cùm ſit genus, de homine, & boue, & equo prædicatur, qui differunt à ſe inuicem ſpecie, non numero ſolùm.

Poſtquã Porph. definiuit ſeu deſcripſit genus, & oſtendit talem deſcriptionem eſſe optimam in hoc tex. ponit differentiam inter ea, quę prędicantur de pluribus, & inter ea, quæ prędicantur de vno ſolo, ac etiam inter ea quæ prędicãtur de pluribus, ſcilicet inter quinq, Prædicabilia: diuiditur iſte tex. in tres partes, in Prima ponit differentiam inter genus, & indiuiduum. In ſecunda ibi (ab ijs autẽ quæ de pluribus prædicantur) ponit differẽtiam inter genus, & ſpeciem. In tertia ibi (quoniam ſpecies & ſi de pluribus prædicatur) aſſignat cauſam, quare genus differt à ſpecie, quantùm ergo ad primum: ait Porph. ꝙ genera. ſ. propinquũ, vt animal, adde tu & remotum, vt corpus animatum, & magis remotum, vt corpus: & remotiſſimũ vt eſt ſubſtantia, differunt ab ijs, ſcilicet indiuiduis: aſſignat cauſam, & dicit eo quòd hæc, ſcilicet genera, prædicantur de pluribus, ſcilicet ſpeciebus v.g. animal, quod eſt genus propinquũ, & corpus animatũ quod eſt genus remotum, & corpus

pus quod eſt genus magis remotum: & ſubſtantia quæ eſt genus remotiſsimum, prædicatur de leone, homine, & elephante, dicendo homo eſt animal, eſt corpus animatũ, eſt corpus, eſt ſubſtantia, & ſimiliter leo, & elephans, ſunt animalia corpus animatum, corpus & ſubſtantia, indiuidua prædicatur de vno ſolo ſubiecto, non intelligas tu de vno ſolo ſubiecto; ideſt de vna ſola ſpecie, quia eſt falſum: Sed de vno ſolo ſubiecto, ideſt de ſeipſo, dicendo, ſortes eſt ſortes: Ab ijs igitur quæ de pluribus, nunc ponit differentiã inter ea quæ prædicantur de pluribus, & primò inter genus, & ſpeciem, & dicit ab ijs autem, quæ de pluribus, ſupple tu, prædicantur, differt genus, à ſpeciebus quidem, ideſt & primò differt genus à ſpeciebus, ſi tu dices, ꝙ genus non differt à ſpeciebus, quoniam ſpecies prædicatur de pluribus, genus etiã prædicatur de pluribus, ergo genus non differt à ſpecie; reſpondet, & dicit, ꝙ & ſi ſpecies prædicatur de pluribus, nõ tamen prædicatur de pluribus differentibus ſpecie, ſicut genus, ſed prædicatur de pluribus differentibus numero. v. g. homo, qui eſt ſpecies, prædicatur de Socrate, & Platone, qui non ſpecie differunt, ſed numero: animal verò, cùm ſit genus prædicatur de homine, boue, & equo, quæ à ſe inuicem differunt ſpecie non numero ſolùm, & ſic genus differt à ſpecie: quoniam genus prædicatur de pluribus differentibus ſpecie, & numero, ſed ſpecies prædicatur de pluribus differentibus numero ſolũ

Dub. non de pluribus differentibus ſpecie: Sed Dices contra, nam ſi genus differt à ſpecie, ergo differt à ſeipſo: quoniã in cap. de ſpecie ait Porphy. ꝙ genus eſt ſpecies: Soluas ꝙ genus eſt duplex

Sol. quodam generaliſsimum, vt eſt ſubſtantia quodam ſubalternũ, vt eſt animal, corpus animatum, & corpus; tunc dico, ꝙ illud genus eſt ſpecies, quod eſt genus ſubalternum, nõ genus generaliſsimum; quod genus ſubalternum, eſt ſpecies ſubalterna, modò quando Porph. ponit differentiam inter genus, & ſpeciem, intelligit ſpeciem ſpecialiſsimam: vt quando dicit genus differt à ſpecie, intelligitur à ſpecie ſpecialiſsima, quę ſpecies ſpecialiſsima, prędicatur de pluribus differentibus numero, ſpecies verò ſubalterna quę eſt idem ꝙ genus, prædicatur de pluribus differentibus ſpecie, veluti genus: Dices

Dub. quando ait Porph. ꝙ ſpecies prædicatur de pluribus differẽtibus numero, quid intelligit per plura differentia numero? Dicas cum Ariſt. 3.

Sol. Met. 14. ꝙ vnum numero nil aliud eſt, quàm ſingulare: vnde ſpecies prædicatur de pluribus differentibus numero, ideſt vnitate, nam ſortes eſt vnus, Plato eſt vnus, vnitas ſortis, differt ab vnitate Platonis, quemadmodum ſortes eſt ens Plato eſt ens, ſed illud ens, quod prædicatur de Sorte, non eſt illud ens quod prædicatur de Platone, ex quo deſcende concluſionem, ꝙ ſortes non eſt ens, dico ꝙ non eſt illud ens, quod prędicatur de Platone. v. g. ſortes habet pedem, Plato habet pedem, ſed ſortes non habet pedem, quem habet Plato; Amplius Dubitatur quia dicit Porph. ꝙ genus prædicatur de pluribus differentibus numero, & de pluribus differentibus ſpecie, ſi hoc eſſet verum, tũc genus eſſet ſpecies & genus; Soluunt & dicunt, ꝙ genus, quando prædicatur de pluribus differentibus ſpecie, tunc prędicatur vt genus, quando prædicatur de pluribus differentibus numero, tunc prædicatur vt ſpecies: Aliter dici poteſt, ꝙ ideo genus prædicatur de pluribus differentibus numero, quoniam ſpecies de quibus prædicatur genus, inter ſe numero differunt, vt homo, & leo, inter ſe differunt ſpecie, & numero. nam quæ differunt ſpecie, differunt etiam numero; Vnde ſumas, ꝙ genus, & ſpecies differunt, & conueniunt; differunt quoniam genus prædicatur de pluribus ſpeciebus, ſpecies verò non: conueniunt quidem, quoniã tam genus, quàm ſpecies prædicatur de pluribus differẽtibus numero ſolũ, genus de pluribus Differentibus numero & ſpecie, tamen nota, ꝙ ſpecies prædicatur de pluribus differentibus numero, immediatè, genus verò mediatè, vt ſi quis aſsignauerit quid eſt Franciſcus, immediatè reſpondebis per ſpeciẽ, dicendo, eſt homo, mediante tamen homine, ſpecie, potes dicere, eſt animal, veluti ſeipſum exponit Ar. in cap. de ſubſtantia, quando dixit, quid eſt quidam homo ſpeciem quidem, quàm genus aſsignando familiarius aſsignabis, ex quo habes, quòd licet genus & ſpecies conueniant in hoc, quòd vtraque prædicantur de pluribus differentibus numero, differunt etiam in hoc, quoniam vnum immediatè vt eſt ſpecies, alterum mediatè, vt eſt genus.

A Proprio verò differt genus, quoniam propriũ de vna ſola ſpecie, cuius eſt proprium prædicatur, & de ijs (quæ ſub ipſa ſpecie ſunt) indiuiduis, quemadmodũ riſibile de homine ſolo, & de particularibus hominibus; genus autem nõ de vna ſpecie prædicatur: ſed de pluribus & differentibus. Tex. 10

Cùm Porph. poſuiſſet differentiam inter genus & indiuidua, ac etiam inter genus, & ſpeciẽ: nunc intendit ponere differentiã inter genus & Propriũ: Diuiditur iſte tex. in duas partes, in prima parte ponit differentiam, inter genus & Proprium: In ſecunda ibi (quemadmodum) exemplo declarat, quomodo Proprium differt à genere: dicit ergo Porph. à Proprio, & ab accidente proprio etiã ſuali, differt genus quia proprium prædicatur de vna ſola ſpecie, cuius eſt propriũ, vt riſibile de homine ſolo, &

Solutio ſi prædicatur de pluribus, non de pluribus ſpeciebus, ſed de pluribus indiuiduis, id eſt de pluribus ſingularibus hominibus, vt riſibile predicatur de Franciſco, Sorte, Ticio, & Sempronio, qui ſunt ſingulares homines, vt Franciſcus eſt riſibilis, Sortes eſt riſibilis, & ſimiliter de aliis; Genus autem, vt animal, vel color, vel figura, non prædicatur de una ſola ſpecie, vt animal non prædicatur de ſolo homine, nec color de ſola albedine, nec figura de ſolo triangulo, ſed prędicatur de pluribus ſpeciebus, differentibus, ut animal prędicatur de leone, homine, & piſce: color de albedine, nigredine, & rubedine: figura verò de triangulo, quadrangulo, & aliis: hæc ergo eſt differentia quæ reperitur inter genus & accidens proprium:

Dub. Sed dices, ſi genus, vt dicit Porphy. non prædicatur de vna ſpecie, ergo nec prædicabitur de pluribus:

Sol. Soluas quòd bene verùm eſt, quòd genus non prædicatur de vna ſpecie ſola, ſed prædicatur non ſolùm de vna. ſed etiam de pluribus ſpeciebus. verbi gratia, animal quod eſt genus prędicatur de homine, tamen non de homine ſolo, ſed de pluribus, ſcilicet de cane, boue, ceruo, & de omnibus ſpeciebus ſub eo contentis.

Dub. Amplius Dubitatur ſi proprium prædicatur in quale, genus verò prædicatur in quid, quare Porph, non poſuit differentiam inter genus, & proprium per hęc ſcilicet, quod genus prædicatur in quid, & proprium prędicatur in quale, ſicut poſuit differentiam per prædicari de pluribus ſpeciebus, & per prædicari de una ſola ſpecie?

Dub. Sol. Dicas, omiſſis aliorum nugis, quòd Porph. omiſit hoc, tanquàm clarum, & facilè, quòd genus differt à proprio per prędicari in quid, & in quale, & cùm ſit facile, dereliquit, quoniam ars verſatur circa immanifeſta, & difficilia, non autem circa clara & facilia, teſte Ar. 2. Ethic. c. 3. vbi ait circa difficiliora verò ſemper ars, virtuſque conſiſtit: Amplius dices proprium poteſt ne prędicari de pluribus ſpeciebus?

Dub. Dicas quòd ſic, quoniã proprium eſt duplex, aliud genericum, vt ſenſibile: aliud ſpecificum, vt riſibile: proprium ſpecificum, non prędicatur, niſi de vna ſola ſpecie, proprium verò generi cum prædicatur de pluribus ſpeciebus, ut Leo eſt ſenſibilis, homo eſt ſenſibilis, & ſic de aliis: Amplius Dubitabis dicens, quòd genus non prædicatur de pluribus differentibus ſpecie probatur ſic, nam illa de quibus genus prędicatur, cõueniunt in ſpecie; vt dicendo, homo eſt ſpecies, leo eſt ſpecies; ecce modò quòd homo, & leo, de quibus genus prædicatur, conueniunt in ſpecie: quoniam vterque eſt ſpecies:

Sol. Soluas, & optimè ꝙ quamuis homo, & leo. dicantur ſpecies, & conueniant in hoc nomine ſpeciei, differunt tamen ſpecie, Ideſt in forma ſpecifica, ideſt definitione: Vnde quando dicit Porph. ꝙ genus prędicatur de ſpecie intelligitur hoc modo, videlicet genus prædicatur de pluribus differentibus ſpecie; id eſt forma ſpecifica, id eſt definitione, & ſic dubitatio ſoluitur.

A differentia verò, & ab iis quæ communiter ſunt accidentia, differt genus: quoniam, & ſi de pluribus & differentibus ſpecie prædicantur differentiæ & communiter accidentia: non tamen in eo quòd quid eſt prædicantur: ſed in eo ꝙ quale quid eſt, interrogantibus enim aliquibus quid eſt illud de quo prædicantur hæc, genus reſpondebimus, differentias autem & accidentia non reſpondebimus, non enim in eo quòd quid eſt; prædicãtur de ſubiecto, ſed magis in eo quod quale quid eſt; Interroganti enim qualis homo ſit dicimus, quoniam rationalis, & qualis ſit coruus dicimus, quoniam niger, eſt rationale quidẽ differentia, nigrum verò accidens, quando autem quid eſt homo interrogamur, animal reſpondemus, eſt autem hominis genus animal. Tex. 11.

Iſte tex. eſt adeò clarus cuiꝰ expoſitio potius indigeret expoſitione: tñ ab inſtituto nõ diſcedẽtes, dicamus ꝙ poſtquã Por. poſuit differentiã inter genus, & propriũ: nunc intẽdit ponere diſcrimẽ inter genus, & differentiã, & accidẽs cõmune, vt oſtẽdat generis definitionẽ eſſe optimè aſſignatã: Diuiditur iſte text. In duas partes principales, in prima parte ponit diſcrimẽ inter genus & differentiã, & accidentia cõmunia; in ſecunda ibi (interrogãtibus) exẽplo declarat, quomodo genus differt à differẽtiã, & ab accidẽte cõmuni, dicit ergo Porph. ꝙ genus differt à differẽtia, & ab iis quæ ſunt cõiter accidẽtia, ſiue fuerint accidentia ſeparabilia, vt ſedere ambulare, currere, ſiue fuerint accidẽtia inſeparabilia, vt albedo ĩ lacte, nigredo in coruo, reddit cauſam, & dicit, qm̃ licet differẽtię, & accidẽtia cõmunia cõueniant cum genere, qm̃ prædicantur de pluribꝰ differentibus ſpecie, differunt tñ in hoc, qm̃ differentiæ, & accidẽtia communia prædicant̃ in quale quid, genꝰ verò prædicatur in quid, qđ declarat exẽplo, nã interrogantibus aliquibus, q̃d eſt ſpecies, vt homo nos reſpõdebimus ꝑ genus, qđ eſt animal, quod genus. i. animal, dicit quid, ideſt ſubſtantiam ſpeciei, differentiam autem, & accidentia nõ reſpondebimus, qm̃ nõ prædicant̃ in eo qđ quid eſt de ſpecie, ſed magis in eo qđ quale quid eſt, interrogãti. n. qualis homo ſit dicimus ꝙ eſt rõnalis, & qualis eſt coruus dicimus ꝙ eſt niger, quod rationale eſt dñia hominis, & nigrum eſt accidẽs

corni, quando verò quid eſt homo interroga-mur, reſpondemus per animal, quoniam animal eſt genus hominis; vbi Nota, ꝙ ad Interrogationē factam per quid, de ſpecie, tunc reſpōdemus per genus, ſed ad interrogationem factā per quid de indiuiduo, tunc reſpondemus per ſpeciem, non per genus vt quid eſt ſortes, non dicimus eſt animal, ſed dicimus eſt homo: ſed Dubitatur ſi differentia, & accidentia communia, prædicantur de pluribus differentibus ſpecie, in eo ꝙ quale quid; vellem ſcire in quo hęc differunt, illa enim quæ conueniunt in diffinitione, non differunt, ſed differentia vt patet, & communiter accidentia conueniunt in diffinitione, ergo non differunt: Soluas ꝙ differentia maximè differt ab accidente, quoniam differentia prędicatur in quale quid idest ſubſtantiale, accidentia prędicantur in quale tantum accidētale: & ſic inter ſe differunt: Iterum Dubitabis, cùm differentia dicatur tribus modis, alia communiter: Alia propria, alia magis propria, teſte Porph. cap. de differentia de qua differentia loquitur hic Porph. Dicas ꝙ loquitur de differentia magis propria, quæ penes dicta differt ab accidente communi. Amplius Dices ſi proprium prædicatur in quale, ſicut differētia, & accidēs commune: propter quid Porph. non diſtinxit genus à proprio, per hoc ſcilicet, quia gen⁹ prædicatur in quid, & proprium prędicatur in quale, ſicut diſtinxit ipſum per hoc, ſcilicet, quia genus prædicatur de pluribus ſpeciebus, propriū verò prædicatur de vna ſola ſpecie: Soluas ꝙ prædicari de pluribus differentibus ſpecie, cōpetit eſſentialiter generi, & prædicari de vna ſola ſpecie, etiam competit eſſentialiter ipſi proprio, ſed prædicari in quid, competit generi accidentaliter, quia competit alteri, idest ſpeciei, & prędicari in quale competit etiam accidentaliter ipſi proprio, quia competit alteri, ab ipſo, ſcilicet differentiæ, & accidenti communi. Et quoniam Porph. voluit ponere differentiam inter genus, & proprium: penes ea, per quæ differunt eſſentialiter, non penes ea, per quæ differunt accidētaliter: ideo diuiſit genus à proprio per prædicari de pluribus ſpeciebus, & per prædicari de vna ſola ſpecie, & non per prædicari in quid, & in quale: Hæc ſolutio Achilles reputatur ab omnibus, tamen non caret maximā reprehenſione vt dicemus.

Tex. 12. Quare de pluribus prædicari diuidit genus ab ijs, quæ de vno ſolo, eorum quæ ſunt indiuidua, prædicantur hoc verò de differētibus ſpecie: ſeparat ab ijs, quæ ſicut ſpecies prædicantur, vel ſicut propria in eo autem quod quid eſt prædicari diuidit à differentijs, & communiter accidentibus, quæ non in eo quod quid eſt, ſed in eo quod quale quid eſt, vel quomodo ſe habet vnum quodq; prædicatur, de ijs de quibus prædicantur. Nihil igitur ſuperfluum neq; minus continet dicta deſcriptio.

Poſtquā Porph. aſſignauit generis deſcriptionem, & declarauit in quo differt genus ab indiuiduis à ſpecie, differentia, proprio, & cōmuniter accidente: In præſenti tex. cōcludēdo, & epilogando, examinat omnes partes, in deſcriptione generis, non eſſe ſuperfluas, neq; diminutas, & per conſequens, dictam generis deſcriptionem non eſſe ſuperfluam, nec diminutam: diuiditur iſte tex. in duas partes, in prima facit id quod dictum eſt: In ſecunda ibi (Nihil igitur) concludit generis definitionem, neque mancā eſſe, neq; ſuperfluam: ait ergo Porph. ꝙ omnes partes, poſitæ in definitione generis, ſunt rectè poſitæ: quoniā per illas partes, genus ipſum diuiditur ab omni alio, quod nō eſt genus, & primò dicit, quare illa particula ſcilicet, prædicari de pluribus, diuidit. i. ſeparat genus ab ijs, quæ de vno ſolo prędicātur, quę ſunt indiuidua. Secūda particula ſcilicet, de differentibus ſpecie, ſeparat genus à ſpecie, & à proprio: Tertia particula. ſ. in eo quod quid eſt, diuidit, ſeparat genus à differentijs, & ab accidētibus cōmunib⁹, quæ non prædicantur in eo quod quid eſt, ſed in eo quod quale quid: Ex quibus clarè ſumitur ꝙ omnia apppoſita in definitione, ſeu deſcriptione generis, optimè fuerunt appoſita: Vnde fiat talis ratio, ꝓbans generis deſcriptionē optimè & congruè eſſe aſſignatā, quæ eſt talis, omnis deſcriptio, quæ cum deſcripto conuertitur cōgrua iudicatur: atqui hæc deſcriptio generis cum genere conuertitur: ergo aſſignata deſcriptio cōgrua iudicabitur, maior eſt clara: minor probatur, nam quę nō continet neq; plus, neq; minus quàm deſcriptum, conuertitur cum deſcripto, ſed aſſignata deſcriptio generis nō continet, neq; plus, neq; minus, quàm genus, ergo hæc deſcriptio generis conuertitur cum genere, nam ſi deſcriptio contineret plus, quàm deberet, vel minus: tunc eſſet vitioſa, quemadmodum ſi diceremus, homo eſt animal rationale bipes, ly bipes, eſt ſuperfluum: quoniam ipſo remoto, illud quod remanet, dicit eſſentiam hominis, vt eſt animal rationale, vel ſi diceres homo eſt animal, ſi non apponeres rationale, tūc eſſet diminuta, & homo non differret à brutis; ne ergo Porph. arguatur de ſuperfluitate, vel de diminutione, & ſeruando regulam Ar. 6. topi in 1, loco ſuperfluitatis, voluit nil ſuperflui addere, nec neceſſarium remouere à generis deſcriptione: patet ergo quid ſit genus, & quod modis dicatur genus, & de quo genere loquantur Philoſophi, & à quibus differat genus.

DE SPECIE. CAP. III.

Tex. 13. SPECIES autem dicitur quidẽ & de vniuſcuiuſq; forma, ſecundum quã dictum eſt Priami ſpecies digna eſt imperio. Dicitur autem ſpecies & ea; quæ eſt ſub aſſignato genere. Secundùm quod ſolemus dicere hominem quidem ſpeciẽ animalis, cùm ſit genus animal; album autem coloris ſpeciem, triangulum verò figuræ ſpeciem.

Poſtquàm Porph. in Prologo huius libri propoſuit velle tractare de genere, differentia, ſpecie, proprio, & accidente: quorũ cognitio valdè eſt vtilis ad doctrinam decem Prædicamẽtorum Ar. & ad definitionum aſſignationem, ad diuiſiones, & ad demonſtrationes, de quibus cõſiderat Ar. in primo & ſecundo libris poſter. Iam exequutus fuit tractare de genere, in hoc capite intendit conſiderare de ſpecie, ſeruando illum met ordinẽ, quem ſeruauit in cap. de genere: Primo .n. diuiſit genus in ſuas ſignificationes, ſimiliter facit de ſpecie, cauſa huius ordinis hæc eſt: quoniã dixit ipſe in cap. de genere, ꝙ neq; genus, neq; ſpecies dicitur ſimpliciter .i. vno modo, ſed pluribus modis, ſemper ſeruando morẽ atq; Ar. conſuetudinem 1. cæli. t 10. vbi inquit ꝙ qñ nomẽ eſt multiplex, ſemper peritus Artifex debet diſtinguere illud in ſua ſignificata, deinde determinare de quo nam ſignificato intẽdit pertractare.
Dub. Sed vertitur in dubiũ, videtur .n. Porph. non conſtare in ſuis dictis: aliud .n. promittit in prologo, aliud tractat in tractatu in Prologo .n. ponit primò genus, ſecũdò differentiam, tertiò ſpeciem: in tractatu autem, Primò exequitur genus, Secundò ſpeciẽ, Tertio differentiam, in vno loco præponit differentiam ſpeciei, in alio loco præponit ſpeciem differentiæ: mirum quidem eſt quomodo in tã breui ſpatio ſic immemor, atq; inconſtans eſſe videatur, & qm̃ hæc dubitatio fuit à nobis mota in cap. præcedẽte, ideo cãdide lector illuc recurre, vbi verã habes ſolutionẽ. Amplius expoſitores Græci, Arabes, & Latini dubitant omnes,
Dub. quare Porph. poſt generis conſiderationẽ, immediatè agreditur tractatum de ſpecie, & nõ de differẽtia ſicut propoſuit? Pro ſolutione eſt
Sol. Notandum, ꝙ natura correlatiuorum eſt, vt vnum dependeat ab altero, & alterum eſt propter alterum, & vnũ cognoſcitur per reliquum, immò vnum non poteſt eſſe ſine alio, & qm̃ 2. Met. 4. ſicut res ſe habet ad eſſe, ſic ſe habet ad cognoſci, iure ergo & meritò Porph. videns ꝙ genus, & ſpecies ſunt duo correlatiua, quorum vnum dependet ab alio, & alterum eſt, & cognoſcitur per alterum, & cognito vno, oportet ſtatim cognoſcere reliquum: ideo poſt genus immediatè, verba fecit de ſpecie.
Alia sol. Aliter dici poteſt, ꝙ ideo poſt genus, tractat de ſpecie quoniam regula eſt Ar. 1. poſt. 1. ꝙ omnis ſcientia tam demõſtratiua, quã definitiua. 1. Met. 48. debet dari per partes priores, & notiores, & qm̃ ſpecies ponitur in definitione generis, qñ dicitur, genꝰ prędicatur de pluribus differentibus ſpecie, ne ergo talis definitio detur per ignota, ideo voluit poſt genus ſtatim tractare de ſpecie:
Replica Sed replicabis dicẽs, ſi hæc ſolutio eſſet vera, ſic debuiſſet primò tractare de ſpecie, deinde de genere, ꝙ probatur: nam dictum eſt, ꝙ definitio debet dari per partes priores & notiores ipſo definito: modò ſi genus definitur per ſpeciẽ, ergo ſpecies deberet eſſe prior, & notior, ipſo genere, immò priùs cõſiderata:
Sol. Huic rationi reſpõdetur hoc modo, & pulchra quidẽ eſt, & difficilis, tñ Nota, ꝙ nulli dubiũ eſt; ꝙ partes definitionis debent eſſe prius cõſideratę, quã ipſum definitum; tamẽ hæc regula nõ ſemper obſeruatur ab Ar. aliquãdo enim prius definit rẽ, & poſtea declarat partes poſitas in illa definitione, vt in capite de ſubſtãtia, vbi definiuit ſubſtantiam per propriè, principaliter & maximè, poſtea declarauit quid per propriè, quid per principaliter, quid per maximè: idem fecit in 1. poſt. 13. vbi definiens principium demõſtrationis per propoſitionem immediatam, primò definiuit deinde declarauit partes poſitas in tali definitione, ſic etiam 2. Phy. 3. vbi definiens naturam per motum primò definiuit naturã, deinde declarauit motũ tãquã partem poſitam in definitione naturæ, ſic ergo Porph. imitãs Ar. primò definit genus per ſpeciẽ, deinde ne per ignota procedat, tractauit, & declarauit ſpeciem: & hęc eſt cauſa, propter quã ſpecies immediatè ſequitur genus:
Alia sol. Aliter ſolui poteſt, qm̃ in definitione generis poſuit ſpeciem, ne multum temporis auditorem teneret hæſitantem; ideo poſt genus, ſtatim tractauit de ſpecie:
Alia sol. Aliter dici poteſt, ꝙ ſpecies immediatè continetur ſub genere; ſeruans Porph. ordinẽ immediationis, voluit tractare poſt genus immediatè de ipſa ſpecie:
Alia sol. Aliter dici poteſt, ideo prius de genere, & immediatè de ſpecie; qm̃ 3. met. 11. ſpecies eſt perfectio generis, & genus eſt perfectibile; & qm̃ perfectibile præcedit perfectionẽ; ſicut materia pręcedit formã, & perfectio ſequitur perfectibile, ſicut forma ſequitur materiã, ideo prius de genere, quod eſt pfectibile, & tenet locũ materiæ, & immediatè de ſpecie, tãquã de forma, q̃ immediatè ſequitur materiã:
Alia sol. Vel aliter dicendũ ideo prius de genere, & immediatè de ſpecie, qm̃ genus eſt compoſitum ex ſpeciebus. 2. poſt. 72. modò pars eſt connexa; & immediatè ineſt toti, meritò poſt genus tanquã totũ, immediatè cõſiderat de ſpecie, tanquã de parte immediatè

Replica inhærente toti, & contenta ſub toto: Sed Dices contra, nam ſimplicia præcedunt compoſita, & partes precedunt totum 2. poſt. 72. Sed ſpecies eſt principium generis, & eſt ſimplicior genere 2. poſt. 72. ergo prius de ſpecie, quàm de genere cõſiderare debebat: Soluitur quòd ordo eſt duplex: Quidam eſt ordo doctrinæ, quidam eſt ordo naturæ, qui ordo doctrinæ eſt à toto ad partes, à compoſitis ad ſimplicia; ordo naturę eſt à ſimplicibus ad compoſita, à principijs ad principiata, à cauſis ad cauſata, tunc dico, ꝙ Porph. hic ſequutus eſt ordinem doctrinæ, incipiendo à genere deueniendo ad ſpeciem, non autem ordinē naturæ ſeruauit; Sed Dubitabis ſi Porph. ſequutus eſt ordinē doctrinę, qui eſt à notioribus 1. Phy. 4. 57. tunc prius tractaſſet de ſpecie poſtea de genere, quoniam ſpecies eſt notior genere 2. poſt. 72. ergo non ſequuit ordinem doctrinæ, prius conſiderando de genere, deinde de ſpecie: Reſpondetur ꝙ ſpecies conſideratur bifariam; Vno modo vt eſt definitum, ſeu totum 1. Phy. 5. Alio modo conſideratur ſpecies, vt eſt pars contenta ſub genere, tanquã ſub toto, tunc dico ꝙ ſpecies cõſiderata vt eſt definitum, ſeu totum, ſic eſt notior genere, ſed ſpecies conſiderata, vt eſt contenta ſub genere; tunc genus eſt notius ipſa ſpecie: Porphy. ergo ſequutus fuit ordinem notioritatis ſecundum genus, non autem ſecundum ſpeciē quibus ergo ſic ſtantibus; Veniamus modò ad textus intelligentiam: diuiditur iſte tex. in tres partes, in Prima ponit vnam ſpeciei ſignificationem; in Secunda ibi (dicitur autem ſpecies) ponit aliam ſignificationem ſpeciei: In Tertia ibi (ſecundùm quod) ponit exempla de ſpecie, ſecūdo modo dicta, quò ad Primũ, dicit Porph. autem, ideſt poſtquàm dictũ eſt de genere, quaſi dicat, dicendũ eſt de ſpecie, quod modis dicitur ſpecies; & Primo modo dicitur Species illa, quę prædicatur de vniuſcuiuſq; forma, quę forma nil aliud eſt, niſi formoſitas, & pulchritudo proueniens ex bona diſpoſitione corporis, in quantitate, colore, & figura, ac membrorũ proportione, debitè commenſurata, ſecundũ quã dictum eſt, ꝙ ſpecies Priami, Troianorum Regis, digna eſt imperio; quoniam dignitas corporis, arguit dignitatem animę, va ex Ar. ſumi poteſt 2. de anima 94. vbi inquit ꝙ molles quidē carne, ſunt apti mente: duri enim carne, inepti ſunt mente, & quia homo inter cætera animalia, in tactu excedit: ideo prudentiſſimum animalium dicitur, vbi inquit Auer. omnis diuerſitas, quę eſt in corpore, quo ad compoſitionē membrorum eſt ex diuerſitate pororum, ex elegantia ergo corporis à poſteriori per effectum conuincitur diſpoſitio animæ ad virtutes, & ad felicitatē, ſicut ex turpitudine corporis, in proportione membrorum quantitate, figura, & colore, arguimus malam diſpoſitionē animę, ad virtutem, & ad felicitatem: Vnde philoſophus 1. ethicor. cap. 12. dicit, ꝙ non ſatis eſt ad felicitatē habilis homo, penitus deformis: Vnde aliqui ſunt monſtruoſi corpore, vbi et obtuſi iudicandi venlunt: nam monſtrũ in corpore, mõſtrum in anima, ſecundùm Philoſophos; quia ergo Priamus pulcherrimus fuit corpore, in cõmenſurata proportione membrorũ, & in quãtitate non nimis magna, nec parua, & in colore medio benè mixto, ex extremis; quin, immò & in figura faciei, quò ad oculos, naſum & huiuſmodi: propterea concludebatur ꝙ ipſe etiam in anima pulcherrimus erat, ex optima aptitudine ad felicitatem, & ſingulas virtutes: talis autem eſt dignus imperio, non ergo mirum, ſi eo viuente, à ſapientibus dictum fuit ꝙ ſpecies Priami digna eſt imperio: Alio modo dicitur ſpecies, quæ eſt ſub aſſignato genere, ideſt ſub determinato, immediato, & propinquo genere, dixit ſub aſſignato, ideſt determinato genere: quoniam ſpecies non ponitur ſub quolibet genere, ſed determinata propria ſpecies, ſub ſuo determinato, & proprio genere, ſicut nõ quodlibet fit ex quolibet, vt homo non fit ex frumento, ſed ex ſpermate hominis, tanquam ex determinata, & propria materia, ſic ſpecies non ponitur ſub omni genere, ſed ſingulę ſpecies, & determinatæ, ſub ſingulis proprijs, & determinatis generibus; & dat exempla Porph. & dicit, ſolemus enim dicere hominē eſſe ſpeciem animalis, albedinem eſſe ſpeciem coloris, & triangulum eſſe ſpeciem figuræ; Vnde homo reponitur ſub animali, tãquam ſub proprio ſuo genere, albedo ſub colore; triangulus ſub figura: Vnde habeas, non ſemper genus præcedit ſpeciem, ſed tantùm illud genus præcedit ſpeciem, quod eſt aſſignatum, & proprium ſpeciei, ſuæ illud præcedit ſpeciem, vt animal præcedit hominem, non color præcedit hominem, color præcedit albedinem, & figura triangulum; Ex quibus nota, ꝙ ideo dicitur ꝙ genus eſt determinatũ ad ſpeciem, quoniam genus etiam continet indiuidua; tamen non immediatè, ſed mediatè: ſpecies verò immediatè, vt ſub animali primò, & immediatè continetur homo, qui eſt ſpecies, deinde Sortes, qui eſt indiuiduum: Sed

Dub. Dubitabis cum ſpecies dicatur non ſolum duobus modis, ſed pluribus modis, vt ſpecies quæ dicitur forma 1. Phy. 60. 2. Phy. 12. 3. de anima 38. apud rethores & Poetas ſumitur pro aſpectu, & diſpoſitione, quam oſtendit homo in facie pro vt eſt triſtis, aut lætus, aut inimicus: Alio modo apud vulgares ſumitur pro aromate: Alio modo apud communiter loquentes, ſumitur pro particularitate, veluti apud legiſtas, qui dicentes aliquid in ſpecie, intelligunt in particulari vt pro ſpecie intelligunt ſortem: quare Porph.

Sol. numerauit duas tantùm? Dicas, ꝙ non opus eſt numerare omnes ſpeciei ſignificationes,

quo-

quoniam ſatis eſt eas dicere, quæ ad logicæ fa-
alia ſol. cultatem attinere videntur: Vel aliter dicendũ,
q̃ ideo alias nõ numerauit, breuitatis cauſa, &
ne lectoris animũ prolixitate confunderet: Vel
aliter dicas, q̃ voluit illas tantùm numerare ſpe
alia ſol. ciei ſignificationes, quæ faciũt ad ſuum propo
ſitum, alias non curando, cùm potius confuſio
nem in animo auditoris, quam diſtinctionem
generet: Amplius Dubitatur, nam oppoſitorũ
Dub. natura eſt q̃, quot modis dicitur vnũ; tot mo-
dis dicatur & reliquum, cùm genus & ſpecies
ſint oppoſita relatiuè, ergo quot modis diceba
tur genus, tot modis debet dici ſpecies, ſed ge-
nus dicitur tribus modis, ergo tribus modis de
bet dici ſpecies, ſed numerauit tantùm duas, er
go vnde hoc? Dicas q̃ licet quot modis dicatur
Sol. vnum oppoſitorum, tot modis dicitur reli-
quum; non tamen illi modi ſemper explicandi
ſunt, ſed illi qui ad propoſitum ſunt vtiles.

Quod ſi etiam genus aſſignãtes Speciei
Tex. 14 meminimus, dicentes quòd de pluribus
& differentibus ſpecie in eo quòd quid
eſt prædicatur, & ſpeciem dicimus id
quod ſub aſſignato genere eſt: Noſſe
oportet quòd & genus alicuius eſt ge-
nus, & ſpecies alicuius eſt ſpecies, vtrun
que vtriuſq; idcirco neceſſe eſt in vtro-
runque rationibus, vtriſq; vti.

Poſtquàm Porph. aſſignauit duas Speciei ſi-
gnificationes, tunc mouet dubium, & dubij ſo-
lutionem affert. Diuiditur iſte textus in duas
partes: In prima mouet dubium, in ſecunda ibi
(Noſſe oportet) ſoluit dubitationem; verum
eſt notandum, pro dubitationis intelligẽtia, q̃
regula eſt Ar. 1. poſt. 22. contra antiquos quòd
in demonſtratione non datur circulus; quoniã
idem eſſet prius & poſterius, notum & ignotũ,
præmiſſa, & concluſio, quod eſt maximè abſur
dum: & quoniam definitio eſt tota demonſtra
tio. 1. poſt. 64. 2. poſt. 46. ideo ſequitur q̃ tam
in demonſtratione, quàm in definitione nõ po
teſt fieri circulus: modò quando definiuit ge-
nus definiuit per ſpeciem, dicens, genus eſt id,
quod prædicatur de pluribus differentibus ſpe
cie, & definiẽs ſpeciem, definit per genus, dicẽs
q̃ ſpecies eſt id, quod ponitur ſub aſſignato ge
nere: ecce quòd poſuit ſpeciem in definitione
generis, & genus in definitione ſpeciei; & ſic fit
circulus in definitione, quod eſt falſum, & ab-
ſurdum: Ex quo lege literam ſic, quod etiam ge
nus aſſignantes, in alio capite, ſpeciei memini-
mus, id eſt poſuimus ſpeciem in definitione ge
neris, dicentes, genus eſſe quod prædicatur de
pluribus & differentibus ſpecie in eo q̃ quid: &
ſpeciem dicimus id, quod eſt ſub aſſignato ge-
nere; Soluit Dubitationem Porph. & dicit, ve-
rum eſt. Notãdum, q̃ res quæ definiuntur, ſunt
duobus modis; quædam ſunt res relatiuæ, vt pa
ter, & filius; dominus, & ſeruus: Quædam ve-
rò ſunt res abſolutæ, vt homo, capra, leo: quo
ſtante dicendum, q̃ non inconueniens, immò eſt
neceſſarium, q̃ res relatiuæ ad inuicem definiã-
tur, quoniam vnum relatiuum, non eſt notius
alio, neq; vnũ eſt prius alio; immò ſunt ſimul
natura, vt patet in cap. de relatiuis: cùm ergo ge
nus & ſpecies ſunt relatiua, meritò Porph. defi
niuit alterum per alterum, id eſt genus per ſpe-
ciẽ, & ſpeciẽ per genus: vnde oritur talis ratio.
Sicut enim relatiua ſimul cognoſcuntur; ſic de
finiuntur: & quoniã genus ſimul cognoſcitur
cum ſpecie, & ſpecies cũ genere; meritò genus
ſimul debet definiri cum ſpecie, & ſpecies cum
genere: ideo lege literam ſic; noſſe autem opor-
tet, ly autem, ſumitur pro ſed: quaſi dicat Por-
phy. ſed oportet (innuens neceſſitatem) noſſe
id eſt, ſcire, pro ſolutione huius dubitationis;
quoniam genus alicuius eſt genus, id eſt genus
eſt relatiuũ ad ſpeciẽ, & ſpecies alicuius eſt ſpe-
cies; id eſt, ſpecies eſt relatiua ad genus, idcirco
neceſſe eſt in vtrorũq; rationibus, id eſt deſcri-
ptionibus, vtriuſq; id eſt genere in deſcriptio
ne ſpeciei, & ſpecie in deſcriptione generis: Sed
circa dicta Dubitatur, videtur n. genus, & ſpe- Dub.
ciem non eſſe relatiua, & ſi non ſunt relatiua
alterum non debet definiri per alterum, quod
ſic probatur: ait Ar. in cap. de relatiuis q̃ om-
nia relatiua ad inuicem conuertuntur, ſed ge-
nus nõ conuertitur cum ſpecie, nec ſpecies cũ
genere, vt patet ex Porph. cap. de genere, ergo
genus & ſpecies non ſunt relatiua: Soluitur, q̃ Sol.
genus, & ſpecies poſſunt cõſiderari dupliciter,
vno modo vt ſunt primæ intentiones, veluti ho
mo, & animal: Alio modo, vt ſunt ſecundæ in-
tentiones, vt genus, & ſpecies, vt ſunt primæ in
tentiones, non ſunt relatiua, nec ad inuicẽ con
uertuntur: Sed Dices contra, ſi hæc ſolutio eſ- Replica
ſet vera, ſequeretur, quòd verum eſſet dicere
ſic; Species eſt genus, & genus eſt ſpecies: quod
adeo eſt falſum, quòd in bona logica, nullo mo
do conceditur: Soluitur, tamen eſt ſciendũ q̃ Sol.
genus, & ſpecies, vt ſunt ſecundæ intentiones
conuertuntur, tamen hoc modo ſcilicet obli-
quæ, non rectæ, dicendo genus eſt alicuius ge-
nus, & ſpecies eſt alicuius ſpecies, non autem
genus eſt ſpecies, & ſpecies eſt genus: & hoc
modo cõceditur, & primo modo abominatur.

Aſſignant ergo & ſic ſpeciem; Species eſt Tex. 15.
quæ ponitur ſub genere; & de qua ge-
nus in eo quod quid eſt prædicatur. Am
plius autem ſic quoque. Species eſt quæ
de pluribus, & differentibus numero, in
eo quod quid eſt prædicatur: Sed hæc
quidem aſſignatio ſpecialiſsimæ eſt, &

quæ

quæ ſolùm ſpecies eſt, non etiam & genus: aliæ verò erunt etiam non ſpecialiſſimarum.

Poſtquàm Porph. more periti artificis diuiſit Speciem in ſuas ſignificationes, dicēs, ꝙ Species primo modo dicta, eſt illa, quæ dicitur de forma vniuſcuiuſq; & ſecundo modo dicta eſt illa, quę ponitur ſub aſſignato genere, & mouit quamdam dubitationē, ipſamq; ſoluit: in hoc tex. intendit aſſignare duas de ſpecie definitiones: ideo diuiditur iſte tex. in tres partes, in Prima affert definitionem ſpeciei: In Secunda ibi (Amplius) affert aliam Speciei definitionem: In tertia ibi (ſed hæc) docet quòd vltima definitio non competit niſi ſpeciei ſpecialiſſimæ: aliæ verò definitiones ſupradictæ competunt non ſolùm ſpeciei ſpecialiſſimæ, ſed etiam ſpeciei ſubalternæ, quæ non eſt ſpecialiſſima, ſed inquiſi-
Dub. tione dignum: Videtur enim ꝙ in hoc tex. non aſſignet niſi primam definitionem ſpeciei, & ſecundam, in tex. primo, non definiuit ſpeciem, quando dixit ꝙ ſpecies eſt quæ ponitur ſub aſſi-
Sol. gnato genere: Sed declarauit ſecundā ſpeciei ſignificationem, pulchra quidem Dubitatio: ſed pro ſolutione Nota, quòd verba Porph. ſunt in contrarium, dicit enim ipſe in hoc tex. ſic aliæ verò erunt etiā nō ſpecialiſſimarū: per quæ verba vult, ꝙ ſupra ſint datæ plures definitiones ſpeciei, vna in primo textu, alia verò in hoc tex. Amplius ait Porph. ſic, ꝙ ſi etiam genus aſſignantes ſpeciei meminimus, dicentes quòd de pluribus, & differentibus ſpecie in eo quod quid prędicatur, & ſpeciem dicimus, id quod ſub aſſignato genere eſt, noſſe oportet, ꝙ & genus alicuius eſt genus, & ſpecies alicuius eſt ſpecies, vtrunq; vtriuſq; idcirco neceſſe eſt in vtrorunq; rationibus vtriſq: vti, per quę verba clarè vult, ꝙ in illis verbis, quando dixit, ꝙ ſpecies ponitur ſub aſſignato genere, & illa ſit prima definitio ſpeciei, Ipſe autem in hac re dicerem, quòd quādo dicit Porph. ꝙ ſpecies ponitur ſub aſſignato genere, illa nō ſit ſpeciei definitio, ſed potius alia ſignificatio ſpeciei, & ꝙ ſit verū probatur: nam quando in hoc tex. definit ſpeciem, dicit ſic ſpecies eſt quæ ponitur ſub aſſignato genere, & de qua, genus in eo quod quid eſt prædicatur, per quæ verba dat intelligere, ꝙ hæc ſit ſpeciei definitio, nō prima aſſignata in primo tex. ſignum eſt, quoniam addit illa verba, ſcilicet, & de qua genus prædicatur in eo quod quid eſt: ſed nos volentes, illos qui volunt eſſe diſcordes, concordare, dicimus ꝙ Porph. quando dixit ſpecies ſecundo modo dicta, eſt illa quæ ponitur ſub aſſignato genere, ſimul habuit oculum numerare ſecundam ſpeciei ſignificationem & tradere eius primam definitionē, & hęc eſt rei veritas: tranſeamus ergo ad tex. expoſitionem, verùm pro eius intelligentia eſt Notandum, ꝙ ſpecies eſt duplex quędam ſubalterna, & quędam ſpecialiſſima: illa dicitur ſubalterna, quę poteſt eſſe ſpecies, & genus diuerſo tamen modo conſiderata, veluti Sortes dicitur pater, & filius: dicitur pater, reſpectu filij, ſed dicitur filius reſpectu patris: ſpecies verò ſpecialiſſima: dicitur illa quæ ſolùm ſpecies eſt, non autem genus, veluti homo: quo ſtante ait Porph. ꝙ Antiqui Peripatetici aſſignant ſpeciem ſic, ideſt hoc modo ſcilicet ſpecies eſt, quæ ponitur, adde tu, immediatè ſub genere aſſignato, ideſt certo, & limitato: de qua ſcilicet ſpecie genus certum, & limitatum, prędicatur in eo quod quid, ideſt prædicatur de ſpecie, dicens quid ideſt, quidditatem, & ſubſtantiam illius ſpeciei. v. g. animal prædicatur de homine, in quid eſſentialiter, quidditatiuè, ſubſtantialiter: color de albedine, & figura de triangulo: Ex quibus omnibus Nota ꝙ ſpecies à Peripateticis tribus in modis definitur. Primo modo, vt comparatur ad genus, quo modo fuit definita in primo tex. huius capi. vbi dixit, ſpecies eſt quæ ponitur ſub aſſignato genere; Secundò modo definitur ſpecies, vt comparatur ad gen', vt eſt prędicabile, quomodo fuit definita in hoc tex. quando dixit ſpecies eſt illa quæ immediatè ponitur ſub genere, & de qua genus in eo quod quid eſt prædicatur. Tertiò modo definitur ſpecies, vt comparatur ad indiuidua, cùm dicitur, ſpecies eſt illa, quę prædicatur de pluribus differentibus numero, in eo quod quid & hoc modo, in hoc tex. definit ſpeciem, quod oſtendit illa particula amplius, quę ſemper aliquid noui affert. q. d. Amplius, & de nouo præter definitiones dictas de ſpecie, quarum vna fuit vt comparatur ad genus abſolutè, alia verò prout cōparatur ad genus, vt eſt prædicabile, nūc datur alia, quæ comparatur ad indiuidua, & eſt iſta, ſcilicet ſpecies ſupple ſpecialiſſima, eſt illa quæ prędicatur de pluribus ideſt indiuiduis, numero differentibus, in eo quod quid eſt, quę definitio vltimo loco tradita, cōpetit ſolū ſpeciebus ſpecialiſsimis; aliæ verò definitiones competunt his, ſcilicet ſpecialiſſimis & alijs, ſcilicet ſubalternis vbi Nota, ꝙ addita fuit illa particula ſolùm ad differentiā generis, quod genus prædicatur de pluribus differentibus numero ſicut ſpecies, tamen non ſolū quoniam genus prædicatur etiam de pluribus differentibus ſpecie, ſed ſpecies ſolùm de pluribus differentibus numero, ideſt de indiuiduis ſub ipſa ſpecie contentis, veluti homo, qui eſt ſpecies prædicatur de Socrate, Platone, Ariſtotele, qui ſunt indiuidua, ideſt particulares homines numero differentes: Sed Dubitatur nam regu- Dub.
la eſt Auer. 2. poſt. 20. 21. talis ſcilicet vnius rei vna eſt definitio, teſte etiam Ar. 7. top. in loco ſexto, ſed ſpecies eſt vna res, vt patet, ergo ſpeciei vna deberet aſſignari definitio, & non plures, cuius oppoſitum feciſſe videtur Porphyr.

Solui-

Solutio. Soluitur ex Auer. 2. poſt. 21. ꝙ non inconuenitur vnius rei plures eſſe definitiones, dummodo habeant vnum ſignificatum, ſed tunc incõueniens eſſet, quando vnius rei plures eſſent definitiones, habentes plura, & diuerſa ſignificata: cùm enim de ſpecie tres ſint numero, aſſignatæ definitiones, quia habent vnum ſignificatũ, ideo Porph. in hoc non venit arguendus: Amplius Dubitatur Porph. definiens ſpeciem, ait Dub. ſpecies eſt quæ prædicatur de pluribus differentibus nu mero, ideſt de pluribus indiuiduis: cõtra, nam ſpecies mundi, prædicatur de vno ſolo mundo, non de pluribus, nam vnus eſt mũdus, ſpecies phænicis, de vna tantum phęnice, non de pluribus, ſic etiam dicimus de luna, de terra, de ſole, quæ omnia, non prædicantur, niſi de vno ſolo indiuiduo, nõ de pluribus indiuiduis, ergo falſa eſt definitio ſpeciei, dicens ꝙ prædicatur de pluribus, ſed debebat dicere, quæ prædicatur de vno ſolo indiuiduo; Soluitur ꝙ ſpe- Sol. cies eſt duplex: quædam, quæ ſaluatur in pluribus indiuiduis, & prædicatur de pluribus indiuiduis, quæ frequentius, & vt plurimum reperitur: Alia eſt ſpecies, quæ tantũ ſaluatur in vno indiuiduo, quæ ſpecies rarò eſt: quo ſtante, Dico ꝙ Porph. definiuit ſpeciem, quæ eſt vt plurimum & frequentiùs, veluti eſt illa quæ prædicatur de pluribus, nõ illam quæ eſt rarò, quę prędicatur de vno ſolo: Vel aliter ſoluẽdum, & primò eſt ſciendum, quod ly prædicatur, quod po- alia ſol. nitur in definitione ſpeciei, dicit actum, & aptitudinem. q. d. Porph. ſpecies prædicatur, ideſt apta nata prædicari de pluribus, & actu prædicatur, loquendo de ſpecie, quæ habet ſub ſe plura indiuidua: Sed dicit aptitudinem, non reducibilem ad actum, in illa ſpecie, quæ ſub ſe nõ continet niſi vnũ indiuiduũ, quæ expoſitio eſt Ar. 1. Perihermenias cap. 5. quando dixit, vniuerſale eſt aptum natum dici de multis: vnde ſumas expoſitionem hoc modo dicens ſpecies habens ſub ſe plura indiuidua, prædicatur actu de pluribus: ſed ſpecies habens vnum indiuiduum actu prædicatur de illo, aptitudine tamẽ, & potentia logica, non reducibili ad actum prędicatur de pluribus: Sed dices, ſi ſpecies ſunt duæ, Dub. vna quæ prædicatur de pluribus, alia quæ prædicatur de vno ſolo indiuiduo: Vnde eſt ꝙ Porphy. potius definiuit illam, quæ prædicatur de pluribus, quam illam quæ prędicatur de vno ſolo? Soluitur quoniam ſequutus eſt ea, quæ ſunt Sol. vt plurimum, non ea quæ ſunt rarò, & quoniã plures ſunt ſpecies, quæ prædicantur de pluribus, & paucę, & rariſſimę ſunt, quæ prædicantur de vno ſolo, meritò Porph. definiuit hanc, & non illam? Amplius Dubitatur quę nam eſt Dub. perfectior ſpecies, illa quę prędicatur de pluribus, an illa quæ prędicatur de vno ſolo? Dicas, Sol. verùm pro ſolutione eſt ſciendum, ꝙ in aliqua ſpecie eſſe plura indiuidua, poteſt dupliciter intelligi: Vno modo ſecundum actualem exiſtentiam plurium indiuiduorum. Alio modo ſecũdùm ſucceſſiuam permutationem, & multiplicationem. Secundò eſt ſciendum, ꝙ vnam ſpeciem habere tantum vnum indiuiduum, ſecundùm exiſtentiã, poteſt dupliciter intelligi: Vno modo, ſecundum exiſtentiam illius indiuidui, incorruptibilem, & perpetuam, vt eſt de intelligentijs, & corporibus cæleſtibus: Alio modo nõ ſecundum exiſtentiam perpetuam illius indiuidui, ſed ſolùm ſpeciei ex ſucceſſiua eorum multiplicatione, propter conſeruationem ſpeciei: Quibus ſtantibus defenduntur duæ conclusiones, quarum prima eſt iſta, ſpecies habẽs Prima concluſio. vnum indiuiduum ingenerabile, & incorruptibile, eſt perfectior ſpecie habente plura indiuidua corruptibilia, ſiue ſimul exiſtentia fuerint, aut ſimul producta: Secunda concluſio, ſpecies Secũda concluſio. habens ſimul plura indiuidua, ſecundùm exiſtẽtiam, alia ſpecie habente, tantùm vnum indiuiduum ſecundum exiſtentiam, & plura ſecundum ſucceſſionem eſt perfectior, & quoniam hæc potius pertinent ad librum de cælo, ideo non oportet amplius immorari, ibi enim abundè diximus de hac materia.

Planum autẽ erit, quod dicitur hoc modo, in vnoquoque prædicamento ſunt Tex. 16. quædam generaliſſima; & rurſus alia ſpecialiſſima, & inter ſpecialiſſima, & generaliſſima ſunt alia quæ genera & ſpecies dicuntur eadem: Eſt autem generaliſſimum quidem ſupra quod nullum aliud ſit ſuperueniens genus, ſpecialiſſimum autem eſt poſt, quod nõ eſt alia inferior ſpecies, inter generaliſſimum & ſpecialiſſimum alia, quæ genera & ſpecies ſunt eadẽ ad aliud tamẽ & ad aliud ſumpta.

Cùm aſſignaſſet tres ſpeciei definitiones, quarum duæ competunt tam ſpeciebus ſpecialiſſimis, quã ſpeciebus non ſpecialiſſimis, ideſt ſubalternis, tertia & vltima conuenit tantùm ſpeciei ſpecialiſſimæ: nunc vt clariùs liqueat id quod dictum eſt, manifeſtat quę eſt ſpecies ſpecialiſſima, ſimul declarando genus generaliſſimum, ac etiã genera ſubalterna: Diuiditur iſte tex. in tres partes, in prima parte ꝓponit quod in omni prædicamento datur genus generaliſſimum, & ſpecies ſpecialiſſima, inter quod genus generaliſſimum, & ſpeciem ſpecialiſſimam, dantur quędam, quæ ſimul ſunt genera, & ſpecies. In ſecunda parte ibi (eſt autem) docet quid eſt genus generaliſſimum, & ſpecies ſpecialiſſima; In tertia ibi (ad aliud & ad aliud ſumpta) declarat, quomodo eadem poſſunt eſſe genera ſimul & ſpecies: quò ad primũ ait Porph. ꝙ id quod

dicitur erit planum, & manifeſtum, hoc modo videlicet in vnoquoque prædicaměto ſunt quę dam genera generaliſſima, & rurſus, ideſt præter genera generaliſſima, ſunt etiam alia, quæ ſunt ſpecialiſſima, ideſt ſunt ſpecies ſpecialiſſimæ, inter quæ genera generaliſſima, & ſpecies ſpecialiſſimas, ſunt alia quæ eadem dicuntur genera, & ſpecies declarans quidem genus generaliſſimũ, dicit ſi tu ignoras quid eſt genus generaliſſimum, dico ꝙ eſt illud ſupra quod nullum aliud eſt ſuperueniens genus, & ſpecialiſſimum eſt.i. ſpecies ſpecialiſſima eſt illa, poſtquam non eſt alia inferior ſpecies: Inter quod genus gene
Dub. raliſſimum, & ſpeciem ſpecialiſſimam, alia ſunt,
Sol. quæ eadem genera & ſpecies: Sed dices quomodo eſt poſſibile ꝙ eadem ſint genera & ſpecies: Reſpondet & dicit ad aliud tamen, & ad aliud ſumpta, ideſt non eſt impoſſibile, ꝙ eadem met poſſint eſſe genera, & ſpecies, tamen reſpectu diuerſorum, & diuerſo modo cõſiderata: ſunt.n. & dicuntur genera reſpectu inferiorum, & dicũtur ſpecies reſpectu ſuperiorum, & qm̃ iſte tex. eſt facilis, ideo nõ oportet amplius immorari;
Dub. Sed circa dicta dubitatur, nam illa quæ differũt definitione, non poſſunt eſſe eadem: ſed ſpecies habet diuerſam definitionem à genere, vt patet
Sol. in hoc cap. ergo ſpecies non põt eſſe genus: Soluitur ꝙ ſpecies eſt duplex; Alia ſpecialiſſima; Alia ſubalterna: tunc dicas, ꝙ ſpecies ſpecialiſſima eſt illa, quæ habet diuerſam definitionem à genere, & nullo modo poteſt eſſe genus, ſed ſpecies ſubalterna, non habet diuerſam definitionem à genere, ſed habet illam met, quam habet genus, quia ipſa eſt genus, & ſic non refert, ꝙ ſpecies ſit genus, & genus ſit ſpecies, loquendo de ſpecie ſubalterna, & de genere ſubalterno, non autem de ſpecie ſpecialiſſima, & genere generaliſſimo, quę ſpecies ſpecialiſſima, adeò differt à genere generaliſſimo. (ꝙ nullo modo
Dub. poteſt eſſe illud) & econuerſo: Amplius Dubitatur, ſic, magis commune, & minus commune ſunt oppoſita, & valdè diſperata, vt intelligẽti patet, ſed genus eſt magis cõmune, & ſpecies eſt minus commune, ergo idem nõ poteſt eſſe genus, & ſpecies, quoniam ſimul idem ſibi ipſi opponeretur, & idem eſſet diuerſum à ſeipſo ſi
Sol. mul: Soluitur ꝙ verum eſt, ꝙ idem eſſe magis commune, & minus commune reſpectu eiuſdem eſt impoſſibile, ſed reſpectu diuerſorum, non ſolùm eſt poſſibile, ſed eſt neceſſariũ, ſic à pari idem poteſt eſſe genus, & ſpecies, non reſpectu vnius, ſed reſpectu diuerſorum.

Sit autem in vno quidem prædicaměto manifeſtum quod dicitur, ſubſtantia eſt quoddam & ipſa genus; ſub hac autem eſt corpus, ſub corpore autem animatũ corpus, ſub quo animal, ſub animali verò rationale animal; ſub quo homo, ſub homine verò Socrates, & Plato, & qui ſunt particulares homines, ſed horũ ſubſtantia quidẽ generaliſſimũ eſt, & quod genus ſolùm, homo verò ſpecialiſſimũ, & quod ſolùm ſpecies, corpus autẽ ſpecies quidẽ eſt ſubſtantiæ, genus verò animati corporis, & animatum corpus, ſpecies quidem eſt corporis, genus verò animalis, animal autem ſpecies quidẽ eſt corporis animati, genus verò rationalis animalis; Sed rationale animal, ſpecies quidem eſt animalis, genus verò hominis: homo verò ſpecies quidem eſt rationalis animalis, non autem genus particularium hominum, ſed ſolùm ſpecies, & oẽ quod ante indiuidua propinquæ p̄dicatur, ſpẽs erit ſolùm, non ẽt genus.

Cùm declarauit, quid eſt genus generaliſſimum & quid eſt ſpecies ſpecialiſſima, & genera ſubalterna, & ſpecies ſubalternæ: nunc oſtendit exemplo, vt mos ſuus eſt in Prædicameto ſubſtantiæ, quod eſt illud quod eſt generaliſſimum, & quod eſt illud quod vocatur ſpecialiſſimum, & quod eſt id quod genus ſubalternum, & ſpecies ſubalterna appellatur: pro quorũ intelligentia: Diuiditur iſte tex. in duas partes, in Diuiſio tex.
Prima parte dat exẽpla de generaliſſimo, & ſpecialiſſimo, & de genere ſubalterno, & ſpecie ſubalterna: in ſecunda ibi (ſed horum ſubſtantia) nominat, quodnam eſt id quod eſt generaliſſimum, & quod eſt ſpecialiſſimum, & quod eſt id quod eſt genus ſubalternum, & ſpecies ſubalterna: quantũ ad primum, Nota ꝙ datur ſubſtantia, quæ eſt prima, ſupra quá non eſt aliud, ſub qua ſubſtantia eſt corpus, ſub corpore eſt corpus animatũ, ſub quo corpore animato eſt animal, ſub animali eſt animal rationale ſub animali rationali eſt homo, ſub hoīe ſunt particulares homines, vt Sortes, Plato, Franciſcus, & ceteri ſingulares homines: ſcias ergo ſtudẽs, ꝙ omnium horum ideſt genus generaliſſimũ, & ſummum quod eſt poſitum in principio huius ſcalę ſeu arboris, quod vocatur ſubſtantia, quæ ideo dicitur generaliſſimum, & ſummum genus, quoniam adeò eſt prima, & ſumma, ante, & ſupra quam, non eſt aliud genus, neq; alia ſpecies. v.g. Rex ideo dicitur ſummus, & primus, qm̃ ſupra ipſum non eſt alius qui imperat ipſi, id autem quod eſt, & vocatur ſpecies ſpecialiſſima eſt homo, qui homo idem dicitur ſpecies ſpecialiſſima, qm̃ non cõtinet ſub ſe aliam ſpeciem, ſed tm̃ indiuidua: nam ſi contineret ſub ſe aliam ſpeciem, tunc non eſſet ſpecies ſpecialiſſima, ſed eſſet ſpecies ſubalterna: & ſic eſt

ſpecies

ſpecies ſolùm, non autem genus: vnde cum nõ ſit genus, remanet ꝙ homo ſit ſpecies ſpecialiſſima ſolùm, illa verò, quæ ſunt in medio horum, ſcilicet generis generaliſſimi, & ſpecici ſpecialiſſimæ, idest inter ſubſtãtiam, & hominem, veluti ſunt corpus, corpus animatum aĩal, animal rationale vocantur hæc omnia genera ſubalterna; & etiam vocantur ſpecies: non. n. ſunt ſolum genera, neque ſolũ ſpecies, ſed ſunt, & poſſunt vocari genera ſimul, & ſpecies; & ideo vocãtur genera ſubalterna, tñ ſcias ꝙ vocantur genera, & ſpecies, reſpectu diuerſorum. i. diuerſo modo conſiderata: v. g. corpus quod eſt ſub ſubſtãtia, dicit ſpecies reſpectu ſui ſuperioris, ſcilicet ſubſtantiæ, ſed dicitur genus reſpectu ſui inferioris, ſcilicet corporis animati, ſic etiam dicimus de corpore animato, & de animali, & de animali rationale, vſque ad hominem, qui homo non dicitur genus, ſed ſolùm ſpecies, quoniam ſub ſe nõ continet aliud, quod ſit ſpecies, ſed tãtùm indiuidua, vt ſunt ſingulares homines: Vnde oritur hæc ratio, id dicitur genus, quod ſub ſe continet ſpeciem, ſed homo ſub ſe non continet ſpeciem, ſed tãtum indiuidua, ergo homo non eſt genus, ſed tãtum ſpecies; ex his ergo omnibus latè patet, quid ſit generaliſſimum, quid ſpecialiſſimum, & quid genus ſubalternũ, & ſpecies ſubalterna, & quoniam textus de ſe eſt clarus, ideo ad alia tranſeamus: Sed nõ eſt ſilentio tranſeundum id, quod dicitur in hoc tex. dicit. n. Porph. ꝙ animal rationale eſt genus ad hominem, hoc videtur falſum: quoniã id eſt genus ad aliquod quod prædicatur in quid de illo, tãquam de ſpecie, & non conuertitur cum illo, hæc eſt regula topica, atqui animal rationale conuertitur cum homine, ergo nõ eſt genus hominis, nam valet dicere homo eſt animal rationale, & ecõtra ſcilicet, rationale animal eſt homo, vt ſapiẽtes videntur aſſerere omnes, ergo Porph. toto cælo aberrare videtur; Soluitur, & pro ſolutione eſt ſciendum, ꝙ apud Porph. & multos alios aĩal rationale nõ conuertitur cum homine quoniã nõ ſolùm prædicatur de homine, ſed etiam de intelligẽtijs, quæ omnes rationales ſunt, & cum prædicetur de alijs, & nõ ſolùm de homine: merito non conuertitur cum homine, & cum nõ conuertatur cum homine, ſequitur ꝙ ſit genus ipſius hominis, ſed ad hoc vt conuertatur animal rationale cũ homine, oportet dicit Porph. ꝙ addatur mortale, & ſic conuertetur cum homine, & non erit genus hominis, dicẽdo homo eſt animal rationale mortale, & ſic valet ecõtra ſcilicet animal rationale mortale eſt homo: Amplius quæres, quid intelligit Porph. per corpus animatum? Dicas ꝙ id eſt corpus animatum, quod augetur, nutritur, & generat ſibi ſimile, vt plantæ augentur, creſcunt, nutriuntur & generant ſibi ſimile, id eſt generant plantas, quæ plantæ nõ ſunt animalia: quoniam ſunt animatæ, vna tãtum anima ſcilicet anima vegetatiua. Animal etiam dicitur animatum anima vegetatiua, ſed nõ ſolum anima vegetatiua, vt ſunt plãtæ, ſed etiam anima ſenſitiua: Vnde plantæ vnã tantum habent animam, ſcilicet vegetatiuam, per quam nutriuntur, augentur, & generãt, animalia autem duas habent animas, ſcilicet vegetatiuam, per quam nutriuntur, augentur, & generant ſibi ſimile, & ſenſitiuam, per quam ſunt animalia, & ſentiunt, veluti ſunt oſtreæ, & ſpongiæ, & bruta omnia, quibus ſi quid cõtrarium aduenerit, ſeu nociuum, lædens ipſa, ſtatim cõtrahuntur, vbi verò illud abierit, gaudẽt, ex quibus nota differentiam quæ reperitur inter plãtas, & animalia. Vnde ſileãt antiqui illi, in quorũ numero erat Anaxagoras qui dicebant, plantas eſſe aĩalia, referẽte Ar. in libro de plantis c. 1. Ex quo valet dicere animal eſt corpus animatum, ſed non valet dicere corpus animatum eſt animal, quoniam vt dictum eſt plãtæ ſunt corpora animata, & tamẽ non ſunt animalia; Amplius Dubitabis, dicens; cum plura ſint prædicamenta, & numero decem: Quare Porphyrius, volẽs declarare genus generaliſſimum, exemplificauit in prædicamẽto ſubſtantiæ, & nõ in aliquo aliorum? Soluas quoniam 7. met. 4. Ar. ſubſtantia eſt prior quolibet accidente, tempore, natura, cognitione, perfectione, & dignitate, ſine qua ſubſtantia, cætera prædicamenta nouẽ ſunt omnia accidentia, quæ non poſſunt eſſe ſine ipſa, Porphy. ſequẽs ordinem nobilitatis, voluit potius exemplificare in prædicamento ſubſtantiæ, quam in cæteris alijs: Sed Dices immò Porph. debebat aſſignare exemplum in alijs prædicamentis, quoniam exempla debẽt eſſe clara, teſte Ar. 2. ethicorũ c. 2. vbi ait, oportet pro obſcuris clara exẽpla inducere, & cum reliqua prædicamenta ſint accidentia, meritò ſunt clariora & notiora ipſa ſubſtantia, & quantò exempla dantur per res notiores, & clariores, tantò magis ſunt nota, & clara, illa quæ declarantur, & exemplificantur. Soluas, ꝙ hic Porph. non ſeruauit ordinem notioritatis, in dando exemplũ in prædicamento ſubſtantiæ, ſed ſeruauit ordinem nobilitatis, ideo exemplificauit in prædicamento ſubſtantiæ, & non in alijs.

Dub. · Sol. · Dub. · Sol. · Dub. · Sol. · Replica · Sol.

Quemadmodum igitur ſubſtantia cùm ſuprema ſit eo ꝙ nihil ſupra eam ſit, genus eſt generaliſſimum ſic etiam homo, cum ſit ſpecies, poſtquam nõ eſt alia ſpecies, neq; aliquid eorum quæ poſſunt diuidi in ſpecies, ſed ſolùm indiuidua; (indiuiduum enim eſt Socrates & Plato, & hoc album) ſpecies erit ſolùm & vltima ſpecies, & (vt dictum eſt) ſpecialiſsima; quę verò ſunt in medio eorum quidem, Tex. 18

quæ ante ipſa ſunt, erunt ſpecies, eorum autem quæ poſt ipſa ſunt genera. Quare hæc quidem duas habent habitudines, eam quæ eſt ad ea quæ antecedunt, ſecundum quam ſpecies ipſorum eſſe dicuntur, & eam quæ eſt ad poſteriora, ſecundum quam genera ipſorum eſſe dicuntur. Extrema vero vnam habent habitudinem, nam & generaliſſimum ad ea quidē quæ poſteriora ſūt habet habitudinem, cum ſit genus omnium, id quod eſt ſupremū, eam vero quæ ad ſuperiora non habet, cum ſit ſupremum, & primum principium, & (vt diximus) ſupra quod non eſt aliud ſuperueniens genus. Specialiſſimū autem, vnam habet, ipſum, habitudinem, hanc quidem quæ eſt ad ſuperiora, quorum eſt ſpecies, hāc verò quæ eſt ad poſteriora non diuerſam habet habitudinem, ſed eamdem, & ſpecies indiuiduorum dicitur, Sed ſpecies quidem dicitur indiuiduorū, velut ea continens; ſpecies autem ſuperiorum, velut quæ ab eis continetur.

Cùm Porphyrius declarauit genus generaliſſimum, & ſpeciem ſpecialiſſimam, atque genera ſubalterna: nunc, ex proportione ſpeciei, vult etiam oſtendere nomen generis, & quoniam iſte textus eſt facilis, non indiget nimia perſcrutatione, & continuus eſt ideo nō opus eſt diuiſione, ait igitur Porphyrius quòd cùm ſubſtantia ſuprema ſit, & prima ante omnia, cùm nihil ſupra eam ſit ideo dicitur genus generaliſſimum, ſic à pari, homo cùm ſit ſpecies, poſtquam non eſt alia ſpecies, neque aliquid eorum, quæ poſſunt diuidi in ſpecies, veluti eſt genus, ſed ſolùm indiuidua; quæ indiuidua ſunt hæc, ſcilicet nominata ſubſtantialia Socrates, & Plato, & hoc album, quod eſt indiuiduū accidentis: duplex.n. eſt indiuiduum, aliud ſubſtantiæ, vt Sortes. Aliud verò accidentis, vt hoc album, ſpecies erit ſolùm & vltima ſpecies (vt dictum eſt) ſpecialiſſima, quæ verò ſunt in medio id eſt inter genus generaliſſimum, & ſpeciē ſpecialiſſimam, eorum quidem quæ ante ipſa ſunt, erunt ſpecies, id eſt reſpectu ſuperiorum dicuntur ſpecies, & reſpectu eorum quæ ſunt poſt ipſa, dicuntur genera: Vnde hæc.ſ. quæ ſunt in medio, quæ vocantur genera ſubalterna, duas habent habitudines, id eſt, reſpectu vnam habēt habitudinem ad ea quę antecedūt, id eſt ad ea quæ præcedunt.i. ad ſuperiora, ſecūdum quam habitudinem ad ſuperiora, ſpecies ipſorum eſſe dicuntur: Aliam habent habitudinē ad poſteriora.i. ad inferiora, ſecundùm quā, genera ipſorum eſſe dicuntur: Extrema verò quę ſunt genus generaliſſimum, & ſpecies ſpecialiſſima, habent vnā habitudinem, id eſt vnum reſpectum: nam generaliſſimum habet habitudinem ad ea, quæ ſunt poſteriora.i. inferiora, id eſt ad ea quę ſunt ſub ipſo, & continētur ab ipſo, quia eſt genus illorū ſupremum, & primum principium illorum; eā verò, quæ ad ſuperiora, ſcilicet habitudinem non habet, cùm ſit ſupremum & primum principiū, & (vt diximus) ſupra quod non eſt aliud ſuperueniēs genus? Specialiſſimā autem vnam habet habitudinem, illam quæ eſt ad ſuperiora, quorū eſt ſpecies; illam verò quæ eſt ad poſteriora, id eſt ad inferiora, non diuerſam habet habitudinem, ſed eamdem, & ſpecies indiuiduorū dicitur, ſed dicitur ſpecies indiuiduorum, velut ea cōtinens: quia continet ſub ſe ipſa indiuidua, & dicitur ſpecies ſuperiorū, velut quæ ab eis cōtinetur: vnde ſpecies dicitur cōtinens, & cōtenta, reſpectu tñ diuerſorum. Sed

Dices, quando dicit Porph. ꝙ inter genus generaliſſimum, & ſpeciem ſpecialiſſimā dantur quędam, quæ ſunt media, cùm medium ſit multiplex, de quo medio loquitur? eſt enim mediū multiplex, & æquiuocum 4 cæli 38. nam vbi eſt æquiuocatio, ibi eſt confuſio, & propterea omne æquiuocum prius diſtinguendum ſicut notatum reliquit Ar. 1. cæli 110. eoq; magis, quoniam non rectum eſt in doctrina demonſtratiua, vti æquiuocis verbis, teſte Auer. 3. de anima 20. 2. de anima 30. & 4. met. 2. medium ergo duplex eſt. Aliud naturale: Aliud logicū: medium naturale ſumitur pluribus modis, & maxime 2 cæli 45. vbi ſumitur mediū naturale tribus modis, vno modo pro loco inferiori: Alio modo pro medio ſphæræ: Alio modo ꝓ medio, quod eſt inter duo extrema contraria, aliquando diuiſit Auer. hoc medium naturale, ſeu reale 4. cęli 26. dicēs ꝙ eſt duplex, quoddam eſt medium ſecūdùm comparationē, veluti eſt aer, & aqua, quæ ſunt elementa media inter ignem, qui eſt ſimpliciter leuis, & inter terram, quæ eſt ſimpliciter grauis: & hoc modo etiam dicimus, ipſa elementa eſſe media inter ſubſtantiam, & accidens, vt dixit Auer. 3. cæli 67. ſimiliter etiam anima intellectiua eſt media inter abſtracta, & materialia, vt patet 2. phy. 26. quoddam verò eſt medium nō per comparationem, ſed per cōpoſitionem ex extremis; vt patet de coloribus medijs. vt patet 5. phy. 2. quod medium per cōpoſitionē eſt duplex 6. phy. 32. quod ſolùm differt ab extremis, ſecundùm magis & minus, vt tepidum dicitur eſſe medium inter calidum & frigidum, & quoddā eſt medium ſecundum formā, ſeu qualitatē, & ſpecie differt ab extremis, & iſto modo mixtum pōt dici medium inter elementa, ex quibus componitur, & loquens Auer. de medio per cōpoſitionem, dixit in 1. met. 39. medium

Dub.

Sol.

Quot modis dicitur mediū.

quod-

quodlibet. aut eſt compoſitum ex extremis ſim plicibus ſimpliciter, aut ex rebus ſimplicibus, in reſpectu mediorum, aut ex formis mediorũ:
2. Medium verò logicum, eſt Duplex: Aliud prioriſticum: Aliud poſterioriſticum: mediũ prioriſticum, eſt terminus bis ſumptus in præmiſſis ſyllogiſmi, ante concluſionẽ, & dicitur prioriſticum, quatenus definitur in 1. priorum c. 5. vbi dicit Ar. medium quidẽ voco quod, & ipsũ in alio, & aliud in ipſo eſt: Medium poſterioriſticum eſt illud, quod eſt cauſa ſciẽtiæ, & poſterioriſticum, quoniã illud explicauit Ar. 1. poſt. 7. vbi dixit quòd tunc opinamur ſcire vnũ quod que, ſ. quæſitum, cùm cauſam tanquam mediũ arbitramur coguoſcere, nam cauſa eſt mediũ, vt aſſerit Ar. 2. poſt. 5. quod mediũ olfecit Ar. 1. poſt. 11. vbi probauit præmiſſas eſſe cauſas, id ẽ continent medium terminum qui eſt cauſa, de quo quidẽ medio, meminit 2 poſt. 5. vbi dicit contingit itaque in oĩbus quęſtionibus, aut ſi eſt, aut quid eſt medium: cauſa. n. eſt medium, quibus ergo ſic ſtantibus, dicimus ꝙ quãdo dicit Porph. ꝙ quædã ſunt media inter genus generaliſſimum, & ſpeciem ſpecialiſſimam, intelligit media per comparationem, nam inquantũ comparantur ad ſuperiora dicuntur ſpecies, in quantùm comparantur ad inferiora, dicuntur genera, & de hoc medio loquitur Porphyrius.

Tex. 19 Determinant igitur generaliſsimum genus ita, quod cùm genus ſit: non eſt ſpecies: Et rurſus ſupra quod nõ eſt aliud ſuperueniens genus, ſpecialiſsimam verò ſpeciem ſic, quæ cùm ſit ſpecies, non eſt genus, & quæ cùm ſit ſpecies, in ſpecies diuidere nõ poſſumus; Adhuc autem & quæ de pluribus, & de differentibus numero, ĩ eo quod quid eſt prædicatur. Ea verò q̃ in medio ſunt extremorum ſubalterna vocant gñra & ſpecies: & vnũquodque ipſorum ſpeciẽ eſſe & genus, ponũt ad aliud tamen, & ad aliud ſumptum: ea enim quę ſunt ante ſpecialiſsima; vſque ad generaliſsimum aſcendentia, & genera dicũtur, & ſpecies ſubalterna: vt Agamenon, Atrides, & Pelopides, & Tantalides, & vltimum Iouis.

Cùm de ſupremo. i. de generaliſſimo genere, ſub alternis, & de infima. i. de ſpecie ſpecialiſſima dixerit, nunc quod reliquum erat, eadem commemorando deſcribit. Diuiditur iſte tex. in quatuor partes, in prima deſcribit genus generaliſſimum: In ſecunda ibi (ſpecies verò) deſcribit ſpeciem ſpecialiſſimam; In tertia ibi (ea verò quæ ſunt in medio) deſcribit genera ſubalterna: In quarta ibi (vt Agamenon) vt claram rem faceret, accipit exemplum a genealogia: quantùm ad primum ait Porphyrius, ꝙ ipſi Antiqui Peripatetici determinant, ideſt definiunt: terminus enim rei, nil aliud eſt niſi definitio rei. 1. topic. c. de termino: genus generaliſſimum ita, ideſt hoc modo, ꝙ cùm genus ſit, non eſt ſpecies, neque poteſt eſſe ſpecies; & Rurſus ſupra quod non eſt aliud ſuperueniens genus, ideſt illud dicitur genus generaliſſimum, quo non eſt aliud genus ſuperius, ſpecialiſſimam verò ſpeciem ſic. i. hoc modo, antiqui Peripatetici determinant, ſeu definiunt, dicentes ſpeciem ſpecialiſſimam, quæ cùm ſit ſpecies, non eſt genus, & quæ cùm ſit ſpecies, ĩ ſpecies diuidere non poſſumus; quoniam id quod diuiditur in ſpecies, eſt genus teſte Porphyrio in hoc c. de ſpecie, adhuc autem, id eſt de nouo præter datam definitionem de ſpecie ſpecialiſſima, adeſt alia definitio quæ eſt talis: ſpecies ſpecialiſſima eſt illa, quæ de pluribus & differentibus numero, in eo ꝙ quid eſt prædicatur, ideſt ſpecies ſpecialiſſima eſt illa, quæ prædicatur de pluribus indiuiduis, quæ differunt numero in eo ꝙ quid eſt, dicens quid & ſubſtantiam illorum, nam ad interrogationem factam per quid de indiuiduo, reſpondetur conuenienter per ſpeciem, vt quid eſt Sortes, optimè reſpõdetur eſt homo, qui homo ſpecies dicit quid, ideſt ſubſtantiam ſortis. Ea verò quæ in medio ſunt extremorum, ideſt ea quæ ſunt inter genus generaliſſimum, & ſpeciem ſpecialiſsimam, antiqui Peripatetici vocant genera, & ſpecies, & vnum quodque ipſorum ponunt, dicunt eſſe ſpeciem & genus, ad aliud tamen, & ad aliud ſumptum, id eſt diuerſo modo conſideratum, vt illa, quæ ſunt in medio reſpectu ſuperiorum dicuntur ſpecies, & eadem reſpectu inferiorum dicuntur genera: ea enim quæ ſunt ante ſpeciem ſpecialiſſimam, vſque ad genus generaliſsimum aſcendentia, & genera, & ſpecies ſubalterna; id eſt ſub alijs poſita, vt Atrides 1 nũc affert exemplum in genelogijs, nam ſicut ſe habet in genelogijs Iuppiter eſt quoddam principium, & omnium pater ſupremus, qui filius eſſe non poteſt: Oreſtes verò ſolùm filius erit, Agamenon Oreſtis pater, Atrei filius, Atreus Agamẽnonis pater, Pelupis filius: Pelops verò Tantali filius: Eodem modo in generibus & ſpeciebus, quæ apud Philoſuphos ſunt nonnulla genera tantum exiſtunt, vt ſubſtantia, nonnulla ſpecies tantùm, vt homo, nonnulla ſunt genera, ſimul eadem, & ſpecies. Sed Dubitatur, nam Dub.
dicit Porph. ꝙ ſpecies prædicatur de pluribus indiuiduis quod videtur à veritate alienum: Phænix enim prædicatur de vna ſola phænice, ſol de vno ſolo, ſimiliter de luna, & terra, & ſimilibus, ergo ſpecies non de pluribus indiuiduis, ſed tantum de vno prædicatur: Soluas, Sol.

verum eſt Notandum, quòd ſpecies ſunt bipar
titæ, quædam enim ſunt ſpecies, quæ prædican
tur de pluribus indiuiduis, vt homo, capra, leo:
Quædam verò quæ prædicantur de vno ſolo in
diuiduo, vt cælum, terra, mundus, ſol, luna,
phęnix, verum illæ ſpecies, quæ prędicantur de
pluribus ſunt multo plures quàm illæ quæ præ
dicantur de vno ſolo, quo ſtante Dicas, ꝙ verú
eſt ꝙ ſpecies prædicatur de vno ſolo idiuiduo,
veluti probatum eſt: tamen Porphyrius defini
uit illas ſpecies, quæ ſunt plures, & frequen-
tiores, ſequens præceptum Ariſt. 1. poſt. 65 &
181. vbi aſſerit eorum eſſe demonſtrationes, &
definitiones, quæ ſępe fiunt, id eſt quæ ſunt vt
Dub. plurimum pro maiori parte: Sed Dubitatur, ná
definitio debet competere omni definito, ali-
ter mala eſt definitio, ſi hæc definitio tradita de
ſpecie competit tantum ſpeciebus, quæ prædi-
cátur de pluribus indiuiduis, & non ſpeciebus
quę prędicantur de vno ſolo indiuiduo, ergo
non competit omni definito, & per cōſequens
Sol. eſt mala definitio. Reſpōdetur ꝙ hæc definitio
cōpetit tam ſpeciebus, quę prædicantur de plu
ribus Indiuiduis quàm ſpeciebus quæ prædicá
tur de vno ſolo indiuiduo: tamen eſt ſciendum
ꝙ prædicari de pluribus, intelligitur bifariam.
Vno modo actu, alio modo aptitudine, & poté
tia: tūc dico quòd ſpecies, quæ prædicatur de
vno ſolo indiuiduo in actu, prædicatur etiam
de pluribus indiuiduis, tamen non actu, ſed po
tentia, & ſic poteſt adaptari definitio tradita è
Porphyrio omnibus ſpeciebus, nam ſi plures eſ
ſent phęnices phœnix ipſa, quæ eſt ſpecies, præ-
dicaretur de pluribus, ſic etiam dicimus de ſolo,
ſi plures eſſent ſoles, & ſi in animo fingátur plu
res ſoles, & in cogitatione, tunc de pluribus ſo-
libus indiuiduis, ſol ipſe prædicabitur. Ex qui-
bus omnibus dicimus ſic, quòd ſpecies eſt illa,
quæ eſt apta nata prędicari de pluribus indiui-
duis: Vnde homo eſt aptus prędicari de pluri-
bus indiuiduis, & actu prædicatur: Sol verò eſt
aptus natus prædicari de pluribus, tamen actu
non prædicatur de pluribus, ſed aptitudine tá-
Dub. tum: Sed Dices contra, ná primo cæli 20. Auer.
ait ꝙ ocioſa & fruſtoria eſt illa potentia, quæ
non reducitur ad actū, ſi ergo ſol ipſe non actu,
ſed potentia prædicatur de pluribus: ergo illa
potentia, ſi non reducitur ad actum, ſcilicet,
quòd ſol actu prædicetur de pluribus, erit poté
Sol. tia ocioſa, & fruſtratoria: Dicas, quòd poten-
tia eſt duplex, quædam logica, & quædam phy-
ſica, dicendum ergo, quòd quando eſt potétia
Phyſica, ſi non reducitur ad actum, tūc eſt ocio
ſa; ſed hæc potentia, quam habet ſol, nō eſt niſi
logica, quæ non reducitur ad actum, & ſic ſolui
tur dubitatio. Iterū Dubitatur, qua cauſa Por-
Dub. phyrius vltimo loco poſuit Iouem? Dicas pro-
Sol. pter nominis reuerentiam, Præterea ait Porphy
Dub. rius, quòd ſpecies ſpecialiſsima eſt illa, quæ non
habet aliquid ſub ſe inferius. ſi hoc eſſet verum,
tunc ſequeretur, quòd homo, qui eſt ſpecies ſpe
cialiſsima, non eſſet ſpecies ſpeciali ſma quo-
niam continet ſub ſe ſingularia: Dicas, ꝙ licet Sol.
homo ſub ſe contineat ſingularia, non per hoc,
non dicitur ſpecies ſpecialiſsima, quoniam tūc
non diceretur ſpecies ſpeciali ſma, quando cō-
tineret ſub ſe aliquod, quod eſſet genus, vel eſſet
ſpecies: nam homo non dicitur genus ſingula-
rium hominum, vt ait Ariſt. 3. met. 11. Sed di-
citur ſpecies reſpectu illorum.

Sed in familijs quidem plerunq; ad vnū Tex. 20
reducuntur principium, verbi gratia ad
Iouem; in generibus verò & ſpeciebus,
nō ſic ſe habet: neq, enim eſt commune
vnum genus omnium ens: nec oīa eiuſ-
dem generis ſunt, ſecūdùm vnum ſupre
mum genus, quemadmodū dicit Ariſto-
teles, ſed poſita ſint (quemadmodum in
prædicamentis dictum eſt) prima decem
genera: quaſi prima decem principia, Et
ſi omnia quis entia vocet: æquiuocè (in
quit) nuncupabit, ſed non vniuocè. Si
enim vnum eſſet commune omnium ge
nus ens, vniuocè oīa entia dicerentur:
cùm verò decem ſint prima, cōmunio ſe
cundùm nomen eſt ſolùm, nō tamen ſe-
cundùm rationem, quæ ſecundùm no-
men eſt.

Cùm Porph. adduxerat exēplum in familijs
nūc ne quis crederet ꝙ ſicut in familijs ad vnū
primum omnium patrem eſt deueniēdum ita
fieret in rebus quæ ſunt in prędicamentis, vt ad
vnum oīum principium, ac genus deueniretur:
Ideo, dubium hoc remouet in hoc tex. quod re
mouendo, dicit, ꝙ nō ita ſe habet in generibus,
& ſpeciebus prædicamentalibus, ſicut in fami-
lijs: quoniam non eſt vnum omnium commu
ne genus ens, vt quidam putanti fuerunt. n. qui
dam, qui in hac opinione erant, vt rerum om-
nium, quæ ſunt vnū, putarent eſſe genus, quod
ens nuncupatur tractum ab eo, quod dicimus,
eſt, omnia enim ſunt, & de omnibus eſſe præ-
dicatur: vltimum ergo omnium genus ens po-
ſuerunt. ſ. quod de omnibus prædicatur: ab eo
enim quod dicimus, eſt, participium inflectē
tes: ens, appellarunt. Diuiditur iſte tex. in 3. par
tes: in prima facit quod dictū eſt. In 2. ibi (quē
admodum dicit Ar.) idem auctoritate Ar. con-
firmat, ꝙ noluit Ar. ponere vnum omnium ge-
nus ens, ſed decem pouit eſſe in rebus genera,
quaſi decē prima principia: In 3. ibi (vel ſi quis
omnia vocet entia) idē ratione probat. ſ. ꝙ ens
non eſt vnum omnium commune genus, & ra-
tio

tio componitur ſic, ſi ens eſſet genus ad decem prædicamēta, de illis prędicaretur vniuocè, ſed ens non pr̃ vniuocè, ergo ſequitur deſtructio antecedentis, cōſequentia eſt clara, quia omne genus vniuocè prędicatur, de ſuis ſpecieb', vniuocè autem prędicari eſt ſecundùm nomen, & ſecūdùm definitionem pr̃i. v.g. animal, cùm ſit genus ad hominem, & equum, de vtroq; ſecundùm nomen, atq; definitionem dicitur, homo enim animal eſt, & ſubſtantia animata ſenſibilis, ſic & equus: ens verò ſecundùm nomen tantum, non ſecundùm definitionem, de decem rerum generibus pr̃, ergo æquiuocè, non vniuocè pr̃: Si quis. n. entia vocet, equiuocè nuncupabit, equiuocè. n. pr̃i eſt, ſecundùm nomen, & vocem, & non ſecundùm definitionem communē ſubſtantiam ſignificantem pr̃. v.g. homo de homine picto, & de homine vero, pr̃, non vniuocè ſed æquiuocè, licet. n. homo pictus, homo ſit, tamen definitio hominis, competit homini vero, non autem picto, nō eſt enim homo pictus animal rationale, ſicut ē homo verus. & i. a hoc nomen, homo, ad hominē pictum, atq; verum, non ſpecies, vel genus, commune eſt, ſed cōmune ſolum nomen, vocabulum, atque vox, quæ æquiuoca dicitur, plura ſignificans; eodē modo ens & ſi de omnibus pn̄tis dicitur, ſed quoniam nulla definitio eius inueniri poteſt, quæ omnibus prædicamentis poſſit aptari, idcirco nō vniuocè dicitur, de illis. i. vt genus, ſed æquiuocè. i. vt vox, plura ſignificās: probatur etiam alia ratione, q ens non ſit genus ad decem prædicamenta, & componitur ſic, ens aut diuiditur in decem prędicamenta, ſicut genera in ſpecies, diuiduntur, vel ſicut totum in partes, vel ſicut vox in ſuas ſignificationes, ſed non diuiditur ſicut genus in ſpecies, neq; ſicut totum in partes, ſed ſicut vox in ſuas ſignificationes, ergo ens non eſt genus ad decem prædicamenta, nec vniuocè de illis pr̃, ſed æquiuocè, q non diuidatur ſicut genus in ſpecies, probatur ſic, genus cum in ſpecies diuidatur: æqualiter de omnibus prędicatur, non ſecundùm prius, & poſterius, non ſecundùm magis, & minus: at in prædicamētis eſt ordo, ſecundùm prius & poſterius: quoniā ſubſtantia eſt prior omni accidente, natura, definitione, cognitione 7, met. 4. remoto. n. prædicamento ſubſtantiæ, remouentur omnia prædicamenta, quæ ſunt accidentia, ſed remotis accidentibus, non remouetur ſubſtantia, quoniam ſubſtantia per ſe ſubſiſtit; accidentia verò exiſtunt in ſubſtantia, & propter ſubſtantiam, ergo ens, vt genus, non poteſt diuidi in decē prædicamenta. Quòd nō poſſit diuidi: vt totum in partes, probatur: nam omne totum, vel habet partes homeomeras, homogeneas. i. ſimilares, vel habet partes anomeomeras, ęterogeneas. i. diſsimilares; Sed ens non diuiditur in decē prædicamenta, neq; vt totum habens partes ſimilares, neq; vt totum habens partes diſsimilares; ergo & minor probatur, non vt totum habens partes ſimilares, quia tale totum habet partes toti ſimiles, quæ ex ipſo toto denominātur nec inter ſe differunt, vt caro: vnaquæq; enim pars carnis eſt caro, nec in ſubſtantia à carne differunt, teſte Ar. 1. de hyſtoria animal. c. 1. modò ſi ens, vt hoc totum diuideretur in decem prædicamenta, tunc omnia æqualiter entia dicerentur, quod eſt contra Ar. 7. met. 4. vbi ſolam ſubſtantiam propriè ens nominauit, & in prædicamentis c. de ſubſtantia: prędicamenta verò accidentium non entia, ſed quia entis dicūtur ſequeretur etiam q pn̄ta inter ſe non different, quod valde abominabile eſt, multum. n. ſubſtātia è quantitate, & ab alijs differt & alia ad inuicem: neq; etiam dici poteſt, q diuidatur ſicut totum habens partes diſſimilares, quoniam tale totum, non ſolum partes inter ſe, ſed etiam à ratione totius differentes habet, ſed etiam ab ipſo toto non denominatas, ſicut faciei ſunt partes, naſus, oculi, frons, & huiuſmodi, non dicimus naſum eſſe faciem, nec frōtem faciem, ſed faciei: at pn̄ta licet inter ſe differant maximè, ab ipſo tamen ente denominantur, quia ſubſtātia dicitur, ens, & qualitas ens, & cętera: licet reliqua, nō ita perfectiori, digniori ue modo, entia ſicut ſubſtantia, dicantur, cum itaq; neq; vt genus in ſpecies, neque vt totum in partes diuidi ens, cum in decem prædicamenta partitur, dici poſſit, remanet, vt tanquàm vox in ſuas ſignificationes diuidatur, & ita conſequenter nō poteſt eſſe genus ad decem prædicamenta, nec vniuocè de illis, ſed æquiuocè dicitur, ex quibus omnibus, iam patet ens non dici genus vniuocum ad decem prædicamenta ſed ęquiuocum: Sed Dubitabis Ar. n. 4. met. & 7. met. per totum aſſerit ens analogicè. i. ſecūdum prius & poſterius prædicari de decem prædicamentis, ergo non æquiuocè vt inquit Porph. Dicas q Porph. quādo d. q ens æquiuocè prędicatur, non intelligit æquiuocè purè, ſed æquiuocè analogicè, & hoc modo intelligit Ariſt. in locis allegatis.

Dub.

Sol.

Decem igitur generaliſſima quidē ſunt, ſpecialiſſima verò in numero quidē quodam ſunt, non tamen infinito: indiuidua autē quæ ſunt poſt ſpecialiſſima infinita ſunt. Quapropter vſque ad ſpecialiſsima a generaliſsimis deſcendētes, iubebat Plato quieſcere, deſcēdere autem per media diuidentes ſpecificis differentijs. infinita verò (inquit) relinquenda ſunt: neque enim eorum ſcientiam poſſe fieri. Tex 21

Cum ſupra dixerit pn̄ta nō habere vnum genus, ſed ipſa eſſe prima genera, nunc d. numero

ro prædicamentorum conſiderat, & de modo aſcendendi in ipſis rerum generibus, declarando etiam numerum, ſeu multitudinem ſpecierum ſpecialiſsimarũ, & indiuiduorum, tex. iſte diuiditur in duas partes: In prima determinat numerum prædicamentorum, & ſpecierũ ſpecialiſſimarum, & indiuiduorum: In 2. ibi (quapropter) confirmat auctoritate Platonis: indiuidua eſſe numero infinita, quæ cùm ſint infinita de eis non poteſt haberi ſcientia, neq; cognitio: Inquit ergo Porph. genera generaliſſima numero eſſe decem, dixit decem, oſtendens numerum determinatum ipſorum, & ipſa, non poſſe eſſe nec plura, nec pauciora, qui numerus denarius eſt perfectus, teſte Ar. 1. met. c. 3. ſpecialiſsima verò multò plura numero quam generaliſsima, tamen ſunt plura, non ſunt plura & infinita, ſed ſunt plura finita, numero certo & determinato & numerabilia ſunt, quem numerum, facilè, ſi quis diſcurrat, & omnium generum ſpecies proſequatur, poſſet agnoſcere indiuidua verò quæ ſub vnaquaq; ſpecie ſunt, vel eo ꝙ tam multa ſunt, & in diuerſis locis poſita, vt de ipſis ſcientia haberi non poteſt, eoq; magis, quia ſunt generabilia, & corruptibilia, nũc enim ſunt, & nunc non ſunt, quæ cùm ſint infinita, & innumerabilia, & per conſequens non ſcibilia, ideo iubebat Plato, ꝙ quando deſcendimus à generibus generaliſsimis, trãſeuntes per media, oportet illa media. i. genera ſubalterna, diuidere in ſuas differentias, ſpecificas ſubſtantiales, non accidentales, & cùm peruenimus vſque ad ſpecialiſsimum, quod nõ amplius diuiditur: ĩ illa ſpecie ſpecialiſſima quieſcere oportet, relinquendo indiuidua, quæ ſunt infinita, quoniam indiuidua propter eorum infinitatẽ, & quoniam ſunt generabilia, & corruptibilia relinquenda ſunt ab arte: quoniam nõ deſeruiũt arti, nec ſcientię: quoniam ars, & ſcientia eſt de vniuerſalibus 1. poſt. 62. 63. r 1. met. 1. de æternis & perpetuis 6. Etich. c. 4. nõ de generalibus & corrupt. 7. met. 53. & 35. 11. met. c. 1. Ideo optimè Plato, cum quo Ar. conuenit, qui ait & ipſa eſſe relinquenda, & parùm, ſeu nihil in arte, & ſcientia exiſtimãda propter eorum infinitatẽ

Notandum. & alia quæ ſunt eis annexa. (Hinc manifeſtatur error quam maximus illorum, qui aſſerũt propoſitionem de ſingulari ſubiecto confectam, ingredi ſyllogiſmum) quæ quidẽ indiuidua, multiplici de cauſa dicuntur infinita, vel quia nobis infinita ſunt, ob nimiam eorum multitudinem, ac locorum diuerſitatem, vel in ſeipſis, & quo ad naturam, cùm ſint in generatione continua, atque corruptione poſita, cumque nõ tot facta ſint, nec fieut, quin aliqua facienda ſuperſint:

Dub. Sed Dubitatur vnde eſt ꝙ quando deſcendimus à generaliſsimo, & deuenimus ad ſpecialiſſimum, oportet tranſire per media, diuidẽdo ipſa per differentias?

Sol. Dicas, quoniam non fit, neque fieri poteſt, ſaltus, ſeu tranſitus de vno extremo in aliud extremum, ſine medio, vel medijs, ſi plura ſint: teſte Ar. 5. de gen. an. c. 1.

Dub. Amplius Dubitatur dicit enim Porph. prædicamẽta, ſeu prima principia eſſe decem, non plura, non pauciora: contra nam Ar. 12. met. vltimo ait, ꝙ multitudo principatus eſt mala, ſed vnus debet eſſe tantũ princeps, falsò ergo aſſerit Porphy. dicens prima principia debere eſſe decem, & non vnum.

Sol. Dicas ꝙ Ar. ibi loquitur in diuinis, in abſtractis, in quibus nõ eſt niſi vnus princeps, vnum principium. i. vnus deus glorioſus Porph. verò loquitur hic de his, quæ ſunt hic, in hoc mundo inferiori.

Replica. Sed replicabis contra, nam ait Ar. 1. Phy. 50. ꝙ impoſsibile eſt vnum eſſe principium, ergo ſolutio eſt falſa:

Sol. Soluas, dicens ꝙ quãdo Ar. d. impoſsibile eſt principiũ eſſe vnum, loquitur de principijs generationis, quæ vel ſunt duo, vel tria, non loquitur in diuinis:

Replica. Sed iterum replicabis contradicens ꝙ in generatione vnum eſt ſolũ principium, non duo, nõ tria, & probatur ex Ariſt. 1. Phy. 69. vbi ait, vnum igitur principium hæc.

Sol. Soluas aſſerens, ꝙ verum eſt, ꝙ in generatione eſt vnum principium materiale, ſed requiritur aliud, quod eſt formale, & aliud quod eſt priuatio, & ſic nõ eſt ſolum vnum, ſed tria, in diuinis verò eſt vnum principiũ, quod eſt purus actus, & pura ratio, & non requiritur materia, nec priuatio.

Dub. Amplius Dubitatur, cõtra Porph. dicit enim Ar. 1. Phy. 56. prima principia ſunt tria tantum non decem falsò ergo Porph. aſſerens prima principia eſſe decem.

Sol. Dicas ꝙ Porph. loquitur de primis principijs. i. de prædicamentis: ſed Ar. loquitur de primis principijs generationis.

Replica. Sed dices cõtra, nam dicit Ar. 1. Phy. 67. ꝙ principia generationis ſunt duo, nõ tria, falſa ergo eſt ſolutio.

Sol. Dicas ꝙ vtrumque dictum eſt verum. ſ. dicere principia generationis eſſe duo, & eſſe tria hoc modo, videlicet ſunt duo principia per ſe, vt materia, & forma 1. Phy. 65. & ſunt tria numerando cum illis, quæ ſunt per ſe illud quod eſt per accidens, quod eſt priuatio, & ſic poſſumus dicere principia generationis eſſe duo, & tria, veluti Ar. 1. Phy. 67. fateri videtur:

Replica. Sed iterum replicabis, dicẽs ꝙ principia generationis ſunt duo, tamen nõ ſunt materia, & forma.

Sol. Sed dicit Ar. 2. de gen. an. c. 1. ꝙ ſunt maſculus, & femella. Soluas ꝙ Ar. in 1. Phy. loquitur de principijs intrinſecis quæ ſunt materia & forma: in libro autem de generatione an. loquitur de principijs extrinſecis, veluti eſt maſculus, & femella, & ſic ruunt oẽs hæ dubitationes contra Porph. & remanet firma veritas, ꝙ prima principia, quæ ſunt prædicamenta, ſeu genera generaliſsima ſunt decem, nõ plura, nec pauciora.

Dub. Amplius Dubitatur ait Porph. indiuiduorum non eſſe ſcientiam, contra, nam quorum eſt demõſtratio, illorum eſt ſciẽtia 1. poſt. 62. ſed indiuiduorum

rum eſt demon. 1. poſt. 38. ergo indiuiduorum eſt ſcientia. **Sol.** Soluas indiuidua ſecundum philoſophos eſſe bipartita; quædam .n. ſunt indiuidua æterna, vti ſol, luna, mundus, cælum, terra, phœnix, & horum eſt ſcientia, vt ibi ait Ar. Quædam verò ſunt indiuidua generabilia, & corruptibilia, vt Sortes, Plato, Sempronius, quorum non habetur ſcientia, & de iſtis loquitur Porph. Sed **Replica** Dices contra, nam Ar. 7. met. 35. & 11. met. c. 1. aſſerit q ſingularium .i. indiuiduorum eſt ſcientia, ergo falſa ſolutio. **Sol.** Dicas indiuidua conſiderari bifariam, vno modo ſub ratione particulari .i. vt indiuidua ſunt .i. conſiderare ſortem, vt ſortes eſt .i. vt eſt quidam homo particularis: alio modo conſiderantur indiuidua ſub ratione vniuerſali, vt ſortes non conſideratur vt ſortes eſt, ſed conſideratur vt homo eſt. tunc dico indiuiduorum eſſe ſcientiam, quando conſiderantur ſub ratione vniuerſali, non autem quando conſiderantur ſub ratione particulari. Hæc **Replica** ſolutio eſt Ariſt. 7. met. 35. & 11. met. 1. Sed Dices contra, nam dixit ſupra, q ideo indiuiduorum non eſt ſcientia, quoniam ſunt infinita & corruptibilia, ſed vniuerſale 1. met. 27. eſt corruptibile, ergo indiuiduorum non poteſt eſſe **Sol.** eſſe ſcientia ſub ratione vniuerſali: Dicas, q vniuerſale, vt ibidem dicit Auer. non eſt corruptibile, primò & per ſe, ſed eſt corrupt. Secunda- **Replica** riò, & per accidens. Sed argues contra, probans q vniuerſale eſt corruptibile. Primò & per ſe, & non ſecundariò & per accidens, & per conſequens indiuiduorum non eſſe ſcientiam ſub ratione **Tex. 34** vniuerſali: & probatur ſic, qn̄ eſt aliquod prædicatum, quod competit duobus indiuiduis, & vni non competit ratione alterius, tunc competit illis ratione tertij, quod eſt vniuerſale; ſed eſſe corruptibile competit Sorti, & Platoni, & non competit Platoni propter Sortē, nec Sorti propter Platonē, ergo competit ratione tertij, quod eſt vniuerſale, ergo vniuerſale eſt primò, & per ſe corruptibile, ergo de indiuiduis non habetur **Sol.** ſcientia ſub ratione vniuerſali. Soluas dicens, quòd verum eſt q corruptibile quod competit Sorti, & Platoni nō competit vni ratione alterius, ſed ratione tertij: tn̄ ſcias hoc q illud tertium propter quod illud prædicatum .ſ. corruptibile competit indiuiduis, non eſt ipſum vniuerſale, ſed eſt materia prima, q eſt cauſa generationis, & corruptionis: & ſic ſequitur, q vniuerſale non eſt **Replica** primò & per ſe corruptibile. Sed Dices contra, nam incidis in Scyllam: cupiens euitare Caribdim. Si hæc ſolutio eſſet vera, tunc materia prima eſſet primò, & per ſe corruptibilis, quod eſt **Sol.** contra Ar. 1. phy. 82. vbi aſſerit ingenitam & incorruptibilem eſſe materiam primam eſſe: Soluas, ſcilicet indiuidua ſint corruptibilia propter materiam primam, tn̄ ipſa non eſt corrupti- **Replica** bilis. Sed contra nam Regula eſt Ar. 1. poſt. 15: & 2. met. 4. ſemper propter quod vnumquodq;

tale & illud magis: quando eſt aliquod prædicatum quod competit alicui propter aliud, tūc illud prædicatum magis cōpetit illi, vt aqua eſt calida propter ignē, ergo ignis eſt magis calidus ſed eſſe corruptibile competit indiuiduis, propter materiam primā: ergo materia prima eſt magis & primò corruptibilis, quia eſt cauſa corruptionis in illis; Soluas Dicens regulam, Ar. **Sol.** eſſe veram in analogicè dictis .i. in illis à quibus vnum & idem prædicatum competit vni, vt cauſæ; alteri verò, vt cauſato, immò, licet materia ſit cauſa corruptionis in indiuiduis, tamē ipſi nō competit hoc prædicatum .ſ. q ſit corruptibilis vt homo ſaltat, homo intelligit propter aīam; tamen anima non magis ſaltat, nec magis intelligit, mancipium eſt ebrium, propter vinum, tamē vinum non eſt magis ebrium, & animal moritur propter gladium tn̄ gladius nō magis mo- **Tex. 33** ritur, quam concluſionem firmat Ar. 1. de anima 64. vbi ait, qui dixerit animam intelligere, melius dixerit ipſam texere, vel edificare, ſed homo intelligit mediante anima, anima, tamen nō intelligit ſicut ſortes ſaltat, per ſonum ſonus tamen non ſaltat .ſ. Sed ſortes mediante ſono. Amplius Dubitatur diximus de indiui- **Dub.** duis haberi ſcientiam ſub ratione vniuerſali, contra nam tunc ſequeretur de indiuiduis haberi ſcientiam ſub ratione nihili, probatur ex Ar. 1. de anima 8. vbi habet vniuerſale nihil eſt, & 1. poſt. 162. Au. Soluas cum Ar. & Auer. ibidem **Sol.** vbi aſſerunt, q vniuerſale nihil eſt ante ſingularia, ſed eſt aliquid poſt ſingularia, & nō eſt aliquid in actu, extra animam, ſed eſt aliquid in anima; Amplius Dubitatur, indiuiduorū eſſe **Dub.** ſcientiā vt indiuidua ſunt, non ſub rōne vniuerſali, & probatur ſic: Quorum eſt definitio, eſt demonſtratio: quoniam def. eſt demon. 1. poſt. 64 2. poſt. 40; Sed indiuiduorum exiſtentium extra animam ſunt definitiones. 1. de anima 8. & 1. poſt. 33. Au. ergo indiuiduorum exiſtentium extra animam, quæ ſunt corruptibilia, eſt definitio, & demon. & ſcientia. Soluas cum prædi- **Sol.** cta ſol. q indiuiduorum eſt ſcientia ſub ratione vniuerſali, non ſub ratione par. cuius vniuerſalis eſt ſcientia 1. poſt. 62. 63. & 11. met. 1. & 7. met. 35. dicit Auer. 7. met. 35. qui laborat in definiendo ſingularia rerum æternarum, peccat, ex quibus ſumitur, indiuiduorum non eſſe ſcientiam, vt indiuidua ſunt, teſte Ar. 7. met. 53. vbi aſſerit ſic, ſubſtantiarum ſenſibilium ſingularium, neq; def. neq; demonſtratio eſt, eo q habent materiam, cuius natura talis eſt, vt eſſe, & non eſſe contingat, quare corruptibilia ſunt omnia ſingularia: Vel aliter dici poteſt, quomodo indiuiduorum poteſt eſſe ſcientia, dicendo nō **Alia ſo.** ex parte materiæ, ſed eorum eſſe ſcientiā ex parte formæ. Ex quibus omnibus luce patet, indiuiduorum non eſſe ſcientiam, & eſſe ſcientiam, quando ipſorum habetur ſcientia ſub ratione vniuerſali.

vel

vel ex parte formæ, non ratione particulari, & ſub ratione materiæ, neq; de ipſis habetur ſciẽtia, ratione qua ſunt infinita, quoniam res quæ ſunt infinitę ſunt ignotę. 1. Phy. 35. & in quantũ ſunt finitæ ſunt ſcitæ. 1. poſt. 167. imò Auer. 7. met. 45. infinitum non largiri ſcientiam, eoq; magis, quia natura euitat id quod eſt infinitum, teſte Auer. 2. de gen. ani. c. 1. Si ergo infinitum euitatur à natura, quanto magis ab arte? quæ, in quantum poteſt, imitatur naturam 2. phy. 22. Indiuidua ergo, ut finita ſunt, ſic ſciuntur, non vt infinita ſunt, & quoniam de hac re multa diximus in noſtro quæſito iam edito, ubi ſingulatim prædiximus, ideo candide lector illuc recurre, & videbis quanta cum doctrina, & hæc, aliæ ſunt declaratæ.

Tex. 22 Deſcendentibus igitur ad ſpecialiſſima neceſſe eſt; diuidẽtes per multitudinem ire, aſcendẽtibus verò ad generaliſſima, neceſſe eſt colligere multitudinem in unum, collectiuum. n. multorum in vnã naturam ſpecies eſt, & etiam magis id quod genus eſt, particularia verò & ſingularia econtrario ſemper in multitudinem diuidunt id quod vnum eſt. participatione enim ſpeciei plures homines vnus: particularibus autem, & ſingularibus: vnus, & communis plures. diuiſiuum, enim ſemper eſt, quod ſingulare eſt: collectiuum autem & adunatiuum quod commune eſt.

Cùm Porph. expoſuit numerum, generum, & ſpecierum, & indiuiduorum, nunc modum aſcendendi, & deſcendendi in vnoquoq; genere declarat. Ideo diuiditur iſte tex. in 2. partes. in prima, docet modum deſcendendi: In 2. ibi (aſcendẽtibus) docet modum aſcendendi: quantum ad primum, ait, quòd illis qui deſcendũt à generaliſſimo. i. à ſubſtãtia, & deueniunt ad ſpeciẽ infimam ſpecialiſſimam. i. ad hominem neceſſe eſt diuidere id quod eſt vnum in plura. v. g. incipiendo à ſubſtantia, quæ eſt vna, quæ diuiditur, dicendo ſubſtantiæ alia eſt corporea, alia eſt incorporea, deſcendendo ad corpus, dicendo corporis aliud eſt animatum, aliud inanimatum: Amplius corporis animati aliud eſt ſenſibile, aliud inſenſibile: Amplius animalis, aliud eſt rationale, aliud irrationale; Amplius animalis rationalis, aliud mortale, aliud immortale, deuenientes ad hominem, qui non diuiditur, quoniam homo eſt ſpecies ſpecialiſſima, quæ cùm non ſit genus, diuidi nõ poteſt hic, ergo eſt modus deſcendendi. (Aſcendentibus verò ad generaliſſimum) hoc eſt illis qui aſcendunt à ſpecialiſſima, vſque ad generaliſſimum, neceſſe eſt colligere, ſeu componere multitudinem. i. illa quę ſunt diuiſa, in vnum: nam ſpecies colligit multa indiuidua in vnam naturam. i. multa, ſeu omnia indiuidua conueniunt in vna natura ſpecifica, vt Sortes, & Plato conueniunt in humanitate; verùm genus eſt magis collectiuum. i. plura colligit quam ſpecies. i. multò plura cõueniunt in natura generica, quam in natura ſpecifica, quoniam genus continet ſub ſe multas ſpecies & omnia indiuidua cõtenta ſub illis ſpeciebus. Vnde oẽs ſpecies, & omnia indiuidua, contẽta ſub illis ſpeciebus, conueniunt in natura generica, ideo dicitur genus eſſe magis collectiuum quam ſpecies, particularia verò & i. ſingularia cõtrà id, ſemper in multitudinem diuidunt id quod vnum eſt; participatione enim ſpeciei plures homines vnus; particularibus autem, & ſingularibus, vnus, & communis plures, diuiſiuum autem & adunatiuum quod cõe, & quoniã tex. iſte eſt clarus, ideo nõ oportet in ipſo amplius immorari: Sed Dubitabis quomodo eſt poſſibile, id quod dicitur in tex. ſ. plures homines eſſe vnum hominem? videtur enim falſum, nam id quod eſt plurificatũ, & multiplex, nõ eſt vnum. Dicas verùm Not. quòd pro nunc vnum dicitur bifariam. ſ. vnum numero, & vnum ſpecie: tunc dicendum quòd plures homines ſunt vnus homo, tamen in ſpecie non autem vnus homo in numero, & hoc eſt illud quod d. Porph. participatione ſpeciei plures homines ſunt vnus homo, ideſt plures homines participant vnam naturã ſpecificam, hoc eſt humanam.

Aſſignato autem genere, & ſpecie, quid ſit vtrunque eorum, & genere quidem vno exiſtente, ſpeciebus verò pluribus: (ſemper enim in plures ſpecies: diuiſio generis eſt) genus quidem ſemper de ſpecie prędicatur; & omnia ſuperiora de inferioribus: ſpecies autem, neque de proximo ſibi genere, neq; de ſuperioribus, neque enim conuertitur. Oportet enim aut ęqua de ęquis prædicari. vt hinnibile de equo: aut maiora de minoribus, vt animal de homine: minora verò de maioribus minimè: neque enim dices, animal eſſe hominem: quemadmodum hominem dices eſſe animal. Tex. 23

Cũ Porph. aſſignauit quid eſt genus, & quid ſpecies, & declarauit quòd vnum genus ſemper diuiditur in plures ſpecies, nunc breuiter q̃ dicta ſunt commemorat, addens omnia ſuperiora de inferioribus pdicari. Diuiditur iſte tex. in 2. partes: in prima commemorat (vt dictum eſt) In 2. ibi (oportet autem) declarat prædicata, quę pdicantur de ſubiectis, eſſe duobus modis,

ex quo aſsignat cauſam, quare ſpecies nō pdica tur de genere, neq; de ſuperioribus, dicit ergo Por. cũ igitur aſsignauerimus quid ſit genus, & ſpecies, & vno exiſtente genere, ſpeciebus verò pluribus.i. ꝙ omne genus ſit quodcũq; ſemper cõtinet ſub ſe plures ſpecies, vt animal ſub ſe continet hominem, leonem, elephantem, & cęteras ſpecies, color continet ſub ſe albedinem, nigredinem, rubedinem, figura triangulum, circulum, & quadrangulum, ex quo dicit, ꝙ ſemper diuiſio generis, fit in plures ſpecies, de quibus ſpecieb⁹ genus prædicatur, vt animal de homine, color de albedine, figura de triangulo, & omnia ſuperiora.i. magis vniuerſalia pdicantur de inferioribus.i. de minus vniuerſalibus; ſpecies verò, quę ſubijcitur generi, & de qua ipſum genus prædicatur, nunquã pdicatur de genere, neque propinquo, neq; remoto, veluti non dicimus, animal eſt homo, neque corpus animatum eſt homo, neq; corpus eſt homo, nec ſubſtantia eſt homo, ſed benè dicimus homo eſt animal, eſt corpus animatũ, eſt corpus, tandem homo eſt ſubſtantia, omnia quæ cũm ſint genera, prædicantur de ſpecie, at cũ ſpecie non conuertuntur, ex quibus ſumitur ſpeciem, adeò eſſe ſubiectũ generũ, quę nunquã de ipſis pdicatur, teſte Ar. in c. de ſubſtantia, & Auer. 1. poſt. 150. 1. poſt. 41. & 2. poſt. 94. vbi aſſerit ſic, genera aũt impoſsibile eſt vt cõuertãtur cũ reb⁹, quibus ſunt genera: Sed nota ꝙ hic Porp. loquitur de prædicatione naturali, vt de Au. in c. de dem. & 7. met. 59. 1. poſt. 148. 149. & 151. prædicatio eſt duplex alia eſt naturalis: alia innaturalis, quę prædicatio naturalis eſt triplex; prima eſt qñ accidens pdicatur de ſubiecto, vt lignũ ẽ albũ: Secunda qñ cauſa prędicatur de cauſato, vt homo eſt rationalis: Tertia eſt qñ ſuperius.i. genus prædicatur de inferiori.i. de ſpecie vt homo eſt animal: Prædicatio autem innaturalis adhuc eſt triplex: Prima quando ſubiectũ prædicatur de accidente, vt album eſt lignum; 2. eſt quando cauſatũ prædicatur de cauſa, vt rationale eſt homo; 3. eſt quando inferius prædicatur de ſuperiori, vt animal eſt homo, quo ſtante ſcias, ꝙ ſi aliquando ſpecies prędicatur de genere, poſsimus dicere, ꝙ prædicatur innaturaliter, & præter regulam artis; vt dicendo animal eſt homo, figura eſt triangulus, vel color eſt albedo, Sed Dubitabis, nam ſi qñ accidens prædicatur de ſubiecto, tunc eſt prædicatum naturale, ergo qñ ſpecies prędicatur de genere, erit prędicatũ naturale, pbatur conſequentia. Auer. in. 1. poſt. 44. ait ꝙ ſpecies accidit generi, quod confirmatur ex Ar. 1. poſt. 32. vbi ait, quæcũq; neutro modo inſunt, accidentia ſunt; Sed homo, qui eſt ſpecies, non prędicatur de animali, quod eſt genus, neutro modo vt ibi patet, ergo ſpecies eſt accidens. Amplius cõfirmatur ex 1. poſt. 33. vbi aſſerit, ꝙ quæcũq; de ſubiecto dicitur,

Dub.

Confirmatio.

Alia cõfirm.

accidentia ſunt, ſed ſpecies prædicatur de ſubiecto.i. de indiuiduo, vt Franciſcus eſt homo, ergo nulli dubium eſt ſpeciem eſſe accidens, & pconſequẽs naturaliter prædicari de genere, nõ autẽ innaturaliter. Dicas accidens bifariam ſumi, vel vt diſtinguitur contra ſubſtantiam, vel vt non ponitur in definitione alicuius: tunc dico ꝙ homo qui eſt ſpecies, non eſt accidens vt diſtinguitur contra ſubſtantiam, quia iam eſt ſubſtantia ſecunda, in c. de ſubſtãtia Ar: Sed eſt accidens, vt nõ ponitur in definitione verbi gratia, ſi definitur animal, dicimus, ꝙ eſt ſubſtantia animata ſenſibilis, in qua definitione nõ ponitur homo, & ſic dicimus, ꝙ homo qui eſt ſpecies, contingit animali, quod eſt genus i. nõ ponitur in def. animalis, & ſic firmiter dicas, ſpeciem numquam de genere naturaliter prędicari, ſed ſi prædicatur, non niſi innaturaliter, & ꝙ hoc ſit verum, textus eſt in promptu ait n. Por. (Oportet autem, aut æqua de æquis prædicari) & eſt 2. pars text. In qua aſsignat cauſam, quare ſpecies non prædicatur de genere, præmictens vnam diſtinctionem quòd prędicationes fiunt duobus modis, aut æquæ.i. propria cõuertibilia, de æquis.i. de proprijs & conuertibilibus ſubiectis vt ſunt propria accidentia eſſentialia, propriæ, & ſpecificæ differentiæ, & conuertibiles definitiones, aut maiora.i. genera de minoribus. i. de ſpecieb⁹, ſed ſpecies non eſt æqualis cũ genere, nec eſt maior ipſo genere, ꝙ genus prędicatur de ſpecie, & nunquã ſpecies prædicatur de genere. Sed dubitabis probãs, genus nõ prædicari de ſpecie, nam qñ ſunt duo, q̃ habent diuerſas formas, & diuerſas definitiones, alterũ non pdicatur naturaliter de altero, ſi homo habet diuerſam definitionẽ ab equo; qm homo eſt animal rationale, equus eſt animal hinnibile, non dicimus homo eſt equus: ſed homo, qui eſt ſpecies, habet diuerſam definitionem & formam ab animali quod eſt genus, nã homo eſt animal rationale, animal verò eſt ſubſtantia animata ſenſitiua, ergo ſicut ſpecies nõ prædicatur de genere, ſic quoq; genus non prædicatur, nec debet prædicari de ſpecie. Reſpondetur hoc modo ad maiorẽ illius rationis, qñ ſunt duo quę hñt diuerſas formas, ſeu definitiones, quarũ formarũ vna non includit reliquã, tunc vna nõ prędicatur de alia, & ſi pdicatur, falſo prædicatur; ſed qñ ſunt duo, quæ habent plures formas, quarũ vna includit reliquã, tunc illud cuius forma includitur, prædicatur de illo, cuius forma includit, modò forma hominis, ſpeciei includit formã animalis, generis, ergo ſine dubio gen⁹ prędicatur de ſpecie, nam forma hominis q̃ eſt rationalitas includit formam animalis ꝗ eſt ſenſibilitas, & probatur vbi enim reperitur rationalitas, ibi reperitur ſenſibilitas, at non econtra loquendo tñ in his inferioribus; habes ergo candidè lector quòd forma generis includitur ſub

Sol.

Dub.

Sol.

forma ſpeciei, & per conſequẽs neceſſario omne genus prædicatur de ſpecie, tanquam incluſum de includente.

Tex. 24 De quibus autem ſpecies prædicatur; de ijs neceſſario, & ſpeciei genus prædicabitur, & generis genus vſque ad generaliſſimum. ſi. n. verum eſt dicere Socratem hominẽ, hominem aũt animal, animal autẽ ſubſtantiam, verũ eſt & Socratẽ animal dicere; atq; ſubſtantiã. Semper. n. cũ ſuperiora de inferioribus prædicentur: genꝰ aũt & de ſpecie, & de indiuiduo dicitur. n. generaliſsimũ quidem de omnibus ſub ſe poſitis generibus, & ſpeciebus, & indiuiduis ſolùm autem ſpecies, de omnibus indiuiduis, Indiuiduum autem, de vno ſolo particulari.

Cùm Por. commemorauit quid ſit genus, & ſpecies nec nõ prædicata eſſe bifariam, vt æqua de æquis, & maiora de minoribus, nunc tradit regulam, ſeu quodam vtile præceptum, ſumptũ tamen ab Ar. in ante prædicamentis. c. 3. regula eſt talis. de quibus. n. prædicatur ſpecies, de iis neceſſario prædicatur genus ſpeciei, & non ſolum genus ſpeciei propinquum, ſed remotũ, & non ſolum remotum, ſed remotiſsimũ. & quoniam tex. iſte eſt clarus, & de ſe patet: ideo non indiget diuiſione neq; expoſitione, ideo pro tironibus dicamus quædam: ait. n. Por. de quibꝰ ſpecies, de iis neceſſariò prædicatur genus ſpeciei, dat exemplum ipſe, & d. vt Socrates eſt homo, homo eſt animal, ecce modò ſi homo qui eſt ſpecies, prædicatur de Socrate, ergo animal, quod eſt genus hominis, prædicatur de Socrate, & non ſolùm animal, quod eſt genus propinquum, ſed etiam ſubſtantia, quæ prædicatur de animali, quæ ſubſtantia eſt genus generaliſsimum etiam prædicatur de Socrate, dicendo Socrates eſt homo, homo eſt animal, animal eſt ſubſtantia, ergo à primo ad vltimum, Socrates eſt ſubſtantia. Vnde regula eſt talis, & eſt Ar. in ante prædicamentis, quando alterum de altero prædicatur, quicquid prædicatur de prędicato, prædicatur etiam de ſubiecto illius prædicati, ſed ſubſtãtia p̃dicatur de corpore; corpus p̃dicatur de corpore aĩato animatũ p̃dicatur de animali rõnali animal rõnale prędicatur de animali rationale p̃dicatur de homine, homo prędicatur de indiuiduis, ergo valet dicere, Socrates eſt homo, homo eſt animal, animal eſt corpus animatum, corpus animatũ eſt corpus, corpus eſt ſubſtãtia, & ſic vera erit regula da quibus prędicatur ſpecies prædicatur ẽt genus ſpeciei, vſq; ad genꝰ generaliſsimũ: aſſignat cauſam Por. huius regulæ, & d. ſemper. n. ſuperiora p̃dicantur de inferioribus, & quoniã ſpecies eſt quid ſuperius ad indiuidua, meritò ſpecies prædicatur de indiuiduis, & genus eſt quid ſuperius ad ſpeciẽ meritò ẽt prædicatur de ſpecie, & vtrũq;. i. tam ſpecies, quã genus p̃dicatur de indiuiduis, ideo dixit ſemper. i. omnia ſuperiora in eadem linea p̃dicamentali, prædicantur de inferioribus, ex quibus, nota ordinem quem ſeruat Por. ſpecies prædicatur de indiuiduis, genus prædicatur de ſpecie, & de indiuiduis, genus verò generaliſsimũ prædicatur de genere, vel de generibus, ſi plura ſint media, & ſubalterna. i. prædicatur de generibus mediis. i. ſubalternis, & prædicatur ẽt de ſpecie. ſ. ſpecialiſsima, & de indiuiduis. v. g. Socrates eſt ſubſtantia, homo eſt ſubſtantia, animal rationale, & corpus animatum, & corpus, eſt ſubſtantia. ecce modo ꝙ ſubſtantia quæ eſt generaliſsimum dicitur. i. prædicatur de omnibus, quę ſub ipſo ſunt inferioribus, ſpecies verò ſpecialiſsima prædicatur de indiuiduis ſolũ, vt homo prædicatur de Mario Ferdinando, & Federico, & de aliis indiuiduis, indiuiduum prędicatur, tamen non p̃dicatur de multis, ſed de vno ſolo particulari. i. de ſe ipſo, vt Ferdinandus eſt Ferdinandus: Sed contra dicta dubitatur, ſi regula Por. eſſet vera, tunc ſequerentur multa abſurda, primum quod in vno indiuiduo ſaluarentur omnia prædicabilia, & probatur ſic Plato eſt homo homo eſt ſpecies, ergo Plato eſt ſpecies. Amplius Plato eſt animal, animal eſt genꝰ, ergo Plato eſt genus, vltra Plato eſt rationalis, rationale eſt differentia, ergo Plato eſt differentia, Plato eſt riſibilis, riſibile eſt proprium, ergo Plato eſt proprium. Amplius Plato eſt albus, album eſt accidens, ergo Plato eſt accidens, & ẽt peius, Plato eſt q̃dam ſubſtantia, quædã ſubſtãtia eſt aſinꝰ, ergo Plato eſt aſinus: Multa quoq; ſequerẽtur abſurda, ſi hæc regula tradita a Por. eſſet vera: Sed vt omnia hæc euitentur, & ſoluãtur, & alia omnia dici poſſent. Nota ꝙ prædicata 1. poſt. 31. & 32. ſunt duplicia: Alia, quæ ſunt eſſentialia propria. Alia verò quæ ſunt accidentalia, & traſcendentia, quo ſtante Dicas reſolutè ꝙ regula hæc valet, & eſt veriſsima in prędicatis eſſentialibus, non autem in prædicatis accidentalibus, & traſcendentibus, de quibus loquuntur ſupradictæ rationes. Amplius Dubitabis, ait enim Por. ꝙ indiuiduũ prædicatur de vno ſolo. i. de ſeipſo; hoc eſt contra Ar. in c. de ſub. vbi aſſerit, ꝙ à prima ſubſtantia nulla eſt prædicatio; Soluas ꝙ à prima ſubſtantia nulla eſt prędicatio per ſe, verùm prima ſubſtantia prædicatur per accidens, teſte Ar. 1. priorum. c. 23. Sed multa hic eſſent dicenda circa hoc dubium, verum quia iam æditum eſt quæſitum à nobis, vbi diffuſiſsimè fuit hoc pertractatum: ideo in hoc nolo amplius morari, uide ibi, & habebis quantum deſideras.

Dub. (margin, beside "derico, & de aliis indiuiduis, indiuiduum prędicatur")
Sol. (margin, beside "talia, & traſcendentia, quo ſtante Dicas reſolutè")
Dub. (margin, beside "quuntur ſupradictæ rationes. Amplius Dubitabis")
Sol. (margin, beside "prædicatio; Soluas ꝙ à prima ſubſtantia")

Indiuiduũ autẽ dicitur Socrates, & hoc albũ, & hic veniẽs Sophroniſci filius, ſi ſolus ſit ei Socrates filius. Indiuidua autẽ dicuntur huiuſmodi, quoniam ex proprietatibus conſiſtit vnũquodq; eorum quarũ collectio nũquã in alio eadẽ erit. Socratis enim proprietates nũquã in aliquo alio particulariũ erũt eędẽ. eæ verò quæ ſunt hominis proprietates (dico autẽ eius qui eſt cõis) erũt eędẽ in pluribus, magis autẽ, & in omnibus particularibus hominibus, in eo quod homines ſunt.

Cùm Por. aſſignauit regulã, quam ſumpſit ab Ar. quæ fuit talis. ſ. de quibus ꝑdicatur ſpecies de ijs neceſſario ſpeciei genus prædicatur, dixit etiã ꝙ indiuiduũ ꝑdicatur de vno ſolo particulari, & nõ de pluribus; nunc declarat, quæ dicũtur indiuidua, & quare dicũtur indiuidua, & incomunicabilia cum pluribus, ſed tantũ prędicatur indiuiduũ de vno ſolo, & non de pluribus. Diuiditur iſte tex. in 2. partes in prima, declarat quę dicũtur indiuidua. In 2. ibi (indiuiduã aũt) quare dicũtur indiuidua, & ſunt incomunicabilia cũ pluribus. dicit ergo, indiuiduum dicitur quod ſub proprio nomine demonſtratur, dummodo tale nomẽ illi ſoli conueniat, & ſi ſibi ſoli non conueniat, cum nomine illo vel digito, vel oculorũ nutu, vel tactu, mõſtretur, vt Socrates, & hoc dicitur indiuiduũ ſubſtantię nominatũ, vel quod ſub oſtẽſione, indicationeq; digiti cadit, vt hoc album, hoc veniens, vel ex aliqua proprietate accidentiũ, vt ſi quis nolit dicere Socratẽ, ne fortè ſit alius, qui etiã hoc nomine dicatur dicat Sophroniſci filiũ, ſi vnus fuerit eius filius, vel ſi ex quolibet alio accidente, demonſtretur ſingularitas. Deinde declarat quare dicũtur indiuidua. dicit indiuidua dicũtur quia ex ꝓprietatibus cõſtãt, quę diuidi nõ poſſunt, vt poſſint in alio inueniri, nam hę carnes hęc oſſa, & hi nerui cum iſta cõplexione, nõ niſi in hoc vno ſunt, nam proprietates iſtę naturales, ac indiuiduales omnes collectę, quę ſunt in Socrate, nõ erũt in aliquo alio particulariũ, velut excellentia in omni ſcientiarũ genere, mirabile iudiciũ, ſubtilitas interpretãdi, docti loquentia, copioſa gratia in dicendo, ac diſputãdo, ſumma virtus, liberalitas, & alię innumerę & abſolutę proprietates, quę reperiuntur in meo Illuſtriſſimo Domino FERDINANDO Carrafa vno indiuiduo, nunquã eędem reperiãtur in alio indiuiduo, & particulari homine, ſed proprietates comunes, quę homini cõpetunt in eo ꝙ homo, quia ſunt ſpeciei humanę, proprietates omnibus particularibus hominibus conueniũt, ſicut riſibile, diſciplinabile, & alia huiuſmodi: Ex quibus Nota ex Ammonio ꝙ genera ſpecies, & indiuidua habent quaſdã proprietates, & proprietates generis, & ſpeciei, ſunt in pluribus: proprietates verò indiuiduorum in illo ſolo, cui inſunt indiuiduo. v.g. animalis proprietates ſunt, animatũ, & ſenſitiuũ, quę homini equo, & pluribus inhęrent ſpeciebus, hominis proprietates ſunt riſibile, mentis capax, diſciplinabile, quę omnibus inſunt hominibus. Socratis verò ꝓprietates ſunt, eſſe philoſophũ, tãtę ſtaturę, talis figuræ, huius cõplexionis, & demũ illas tibi peculiares retinere proprietates, quæ communiter his duobus verſibus continentur. videlicet.

Forma, figurà, locus, tempus cum nomine ſangui,
Patria ſunt ſeptem, quæ non habet vnus, & alter.

Quas ꝓprietates, ita vno modo Socrates habebit, vt alius à Socrate nõ habeat, & licet aliquid ipſarũ, quę Socrati cõueniunt, alteri à Socrate etiã cõpetant, omnes tamen ſimul, quæ ſunt in Socrate. in nullo reperiẽtur altero. Vnde meritò dixit Por. quarũ collectio in aliquo alio, nunquã eadẽ erit, & hæc eſt cauſa, quare vnũ indiuiduum eſt incommunicabile, cum pluribus & ideo dixit Por. ꝙ indiuiduum non prædicatur de pluribus, ſed de vno ſolo, hoc eſt de ſeipſo.

Continetur igitur indiuiduum quidem ſub ſpecie: Species autem ſub genere. totum enim quodã eſt genus, indiuiduum autem pars: Speciès verò, & totum eſt, & pars. Sed pars quidem alterius: totũ autẽ non alterius. Sed in alijs, in partibus .n. totum eſt De genere igitur & ſpecie & quid generaliſſimum, & ſpecialiſſimum, & quæ genera eadem, & ſpecies ſint, quæ etiam indiuidua, & quot modis genus & ſpecies dicũtur, ſufficienter dictũ eſt: Tex. 26

Cùm Por. declarauit quę ſunt indiuidua, & cauſam ob quã dñr indiuidua, nũc cõparat ea in coordinatione prędicamẽtali ſm̃ totũ, & partem, ſeu nũc declarat ordinẽ, quẽ habet indiuiduũ cũ ſpecie, & ſpecies cũ genere: cauſa huius intẽtionis eſt, quoniã dixit ſupra, ꝙ ſpecies prædicatur de indiuiduis, & genus prędicatur de ſpecie, vnde ſequitur ꝙ genus prędicatur de indiuiduis, & quoniã id quod prędicatur, vel eſt æquale, vel eſt ſuperius cum eo de quo prædicatur, cum genus non ſit æquale cũ ſpecie, nec ſpecies cum indiuiduo, ſequitur ꝙ tam genus, quã ſpecies ſit ſuperius genus, dico ſuperius ad ſpeciem, & ſpecies ſuperior ad indiuiduum & inferior ad genus, & indiuiduum inferius ad ſpeciem, & quoniam inter ſuperius & inferius datur ordo: hac de cauſa hic ponit ordinem inter genus & ſpeciem, & inter ſpeciem & indiuidua. Diuiditur ergo iſte tex. in 3. partes. in prima ponit ordinem inter indiuiduum, & ſpeciem & inter ſpeciem, & genus. In 2. ibi (totum enim

aſſignat cauſam huius ordinis. In 3. ibi (De genere igitur) in ſumma, & breuiter reaſſumit, & epilogat quæ dixit in c. de genere, & de ſpecie: quò ad primũ d. Por. ſi indiuiduum (vt dictum eſt) ſubijcitur ſpeciei & ſpecies pdicatur de indiuiduo, & ſpẽs ſubijcitur generi, & genus pdicatur de ſpecie, igitur ſequitur hic ordo. q. d. Por. ꝙ indiuiduum quod eſt inferius ad ſpẽm cõtinetur ſub ſpecie, tanquã ſub ſuperiori, & ſpẽs quæ eſt inferior ad genus, cõtinetur ſub genere, tanquã ſub ſuo ſuperiori: genus verò, cũ ſit ſuperius, & nõ inferius, continet, & non cõtinetur. Vnde ſumitur ꝙ ſpẽs ratione qua continet indiuidua, & genus rõne qua continet ſub ſe ſpẽm, habẽt rationẽ formæ, indiuidua verò quia continentur ſub ſpecie, & ſpecies quia cõtinentur ſub genere: Habent rationem materiæ per regulã Ariſt. 4. cæli 35. vbi aſſerit ſic quod id quod continet formæ eſt, quod aũt continetur, materiæ, deinde aſſignat cauſam ordinis, & d. totum. n. quoddã eſt genus, indiuiduum autẽ pars: Species verò & totũ eſt, & pars. q. d. ideo genus eſt ſuperius ad ſpeciem, & cõtinet ſpẽm (enim) ſignum redditiuũ cauſæ. qm̃ genus eſt totum quodã reſpectu ſpecierum, q̃ ſunt partes generis, & ideo indiuiduũ continetur ſub ſpecie, qm̃ ſpecies eſt ſuperior, & eſt quodã totum, indiuiduum aũt eſt pars: Vnde ſequitur ꝙ genus eſt totum ſolummodò, indiuiduum eſt pars, ſolum ſpẽs eſt totum & pars quod tali ratione probatur. Id quod ſolùm cõtinet alia, & non continetur ab aliquo eſt totum ſolum, & non pars: Sed genus cõtinet ſpecies, & non cõtinetur ergo genus ſolum erit totum, & non pars, & ꝙ indiuiduum ſit ſolùmodò pars, etiam probatur: Id quod ſolùm continetur, & non continet eſt pars, & non totum, ſed indiuiduũ continetur ſub ſpecie, & non continet alia ſub ſe, ergo indiuiduum pars ſolùm erit, & non totum, & ꝙ ſpecies ſit totum ſimul, & pars, etiã probatur ſic. Id quod continet alia ſub ſe eſt totum, & quod cõtinetur ab alio eſt pars, ſed ſpẽs cõtinet alia ſub ſe. i. indiuidua, & cõtinetur ipſa ſub genere, ergo ſpecies erit totũ, ſimul & pars, verum nota vt d. Por. ꝙ ſpẽs eſt totum, & pars, ſed eſt pars alterius, & totum non alterius. i. dicitur totum & pars, non reſpectu alterius. i. vnius ſed rõne diuerſorum, non. n. dicitur totum, & pars reſpectu indiuidui ſed dicitur totum reſpectu vnius. i. indiuidui, dicitur pars reſpectu generis aſſignato ordine, quẽ habent indiuidua ad ſpeciem, & ſpecies ad genus. Epilogat deinde breuiter q̃ dixit in c. de genere & de ſpecie, dicẽs de genere igitur, & ſpecie, & quid gñraliſſimũ, & ſpecialiſſimum, & q̃ genera, & ſpecies ſint, & quæ etiã indiuidua, & quot modis genus, & ſpecies dicantur, ſufficienter dictum ſit, non abratione facit Epilogum, regula. n. eſt Ar. 3. reth. c. 13. qñ breuis & memoratu facilis eſt oratio nõ indiget Epilogo, ſed cum prolixa & memoratu difficilis, neceſſe eſt Epilogo & cũ longa degenere, & ſpecie fuerit facta oratio, merito ꝓpter logicam incipientes, vt breuiter memoriæ quæ dicta ſunt mãdent voluit omnia Epilogare, Sed eſt Notãdum. d. n. Por. ꝙ genus eſt totum, cũ ne totum dicatur multis modis, ne propter ſignificatorum multitudinẽ confuſio accidat, videndum eſt quot modis dicitur totum, quoniã regulam Ar. ſequentes 1. elen. 10. ſemper nomen æquiuocum eſt diſtinguendum. deinde determinandum, dicitur ergo totũ pmo modo vniuerſale, vt homo, reſpectu Socratis, & Platonis, & animal reſpectu leonis, & elephantis. Secundo modo totũ integrale, vt domus reſpectu parietis, & tecti. Tertio modo totum eſſentiale, vt homo qui conſtat ex anima & corpore. Quarto modo totum poteſtatiuum, vt anima quæ conſtat ex diuerſis potentijs vt nutritiua, ſenſitiua, ſecundum locũ motiua, appetitiua, & intellectiua, 2. de anima. 27. Quinto modo totum diffinitiuum, vt eſt definitum reſpectu ſuarum partium definientium. Sexto modo dicitur totũ. i. perfectum 1. cæli 3. & 3. phy. 64. Ariſt. Septimo modo ſumitur totum pro prædicamento, vt 1. priorum. c. 1. Octauo modo dicitur totũ naturale actuale, exiſtẽs extra animam, vt ſortes: His notatis cum dicit Porph. genus eſt totum, intellexit totũ vniuerſale, ſicut d. Ar. 1. phy. 4. quod totum vniuerſale continet ſub ſe ſpecies tanquam partes ſubiectiuas. & ſimiliter, qñ d. ꝙ ſpecies eſt totum intellexit totum vniuerſale, & cum dixit ſpeciem eſſe partem, & indiuiduum eſſe partem intellexit partẽ ſubiectiuam, ſubiectiuam partẽ dico, qm̃ ſpecies ſubijcitur generi, & indiuiduũ ſubijcitur ſpeciei, & ideo hæ vocantur partes ſubiectiuæ: Sed dices quare dixit genus eſt totũ quodam, videtur ꝙ ly quodam, diminuat & dicat imperfectionem, quaſi ipſum genus non ſit perfectum totum quod eſt contra Ariſt. dogmata 1 cæli 3. vbi d. totum & perfectum idẽ eſt, ergo ſi genus eſt totum ergo perfectum nõ ergo oportet dicere totum quodam. Dicas, & pro Sol. Nota ꝙ (vt dictum eſt) totum dicitur duobus modis, vno modo totũ naturale, extra aĩam compoſitum ex materia & forma, vt ſortes, & hoc dicitur vere totũ. Alio modo dicitur totum in anima, non extra animam exiſtens, & eſt ipſum vniuerſale. Quo ſtante dicitur ꝙ genus eſt totum tñ non verè totum, extra animã exiſtens ſed eſt totum quoddam, non verè, ſed ſecundũ ſimilitudinem, & metaphorice, Vel aliter dicerẽ & forſitan melius ꝙ per ly (quodam) Porph. nõ innuit imperfectionem, ſed intellexit vnitatem idest vnum q. d. ꝙ cum totum dicatur multis, & varijs modis (vt dictum) ipſum genus eſt quodã totum. i. vnum totum diſtinctum diuerſum ab alijs, nam ſicut datur quoddã. i. vnum totum extra animam continens ſuas partes extra animam, ſic datur quodam totum. i. vnum totum in ani-

Dub.

Sol.

Alia ſo.

in anima habens ſuas partes in anima, hunc exponendi modum ſume ab Ar. 1. phy. 50. vbi ait, vna contrarietas in omni genere vno, ſubſtãtia autem vnum in quodam genus eſt, ſi ly (quodam) diceret imperfectionem, tunc ſubſtãtia eſſet genus imperfectum, ſed vt ſe exponit ibi Ar. d. ſic ſubſtantia eſt vnum quodam genus. i. abſolutũ. q. d. ꝙ cum genera ſint plura, in omni genere eſt vna contrarietas, & cum ſubſtantia ſit vnũ quodam genus. i. diſtinctum ab alijs generibus, meritò in ſubſtantia eſt contrarietas; & ſic ly quodam non d. imperfectionem, ſed ſignificat vnitatem, & diſtinctionem ab alijs: verùm ſi volumus comparare hoc totum, quod eſt in anima, ad illud, quod eſt extra animam, nulli dubium eſt ꝙ totum in anima, eſt imperfectum ratione illius, quod eſt extra animam, qm̃ entia in anima exiſtentia ſunt diminuta: Sed ſi conſideratur in ſe, & in genere ſuo, eſt perfectum: nam ſicut totũ extra animam habet partes, ſic totum in anima, habet partes, & ſic omne totum dicit perfectionem in genere ſuo, veluti enim rex in regno, ſic princeps in ſuo principatu.

Dub. Iterum Dubitatur, quomodo totum eſt in partibus?

Sol. Dicas, ꝙ totum eſt in partibus ſicut forma eſt in materia, qm̃ totum ſe habet vt forma 7. met. 35. & partes ſe habẽt vt materia 5. met. 3. 4. phy. 49. 2. phy. 31.

Dub. Amplius Dubitatur ſi genus continet ſpeciem quod nam horum erit prius, & nobilius ac honorabilius, an genus continens, an ſpecies contenta?

Sol. Reſpõdet Ar. 4. cæli 23. & d. ꝙ ſemper id, quod ſuperius eſt, ad id quod eſt ſub ipſo (vt forma ad materiam) ſic ſe habent ad inuicem, ſed genus eſt ſuperius ad ſpeciem, ergo genus ſe habet vt forma, & ſpecies, vt materia, ſed forma prior, & nobilior materia 2. phy. 12. ergo genus erit prius & nobilius ipſa ſpecie.

Alia ſo. Vel dicendum ꝙ genus eſt prius, & nobilius ſpecie: qm̃ genus continet, & ſpecies continetur, & qm̃ id quod cõtinet eſt formæ 4. cæli 35. & id quod continetur eſt materiæ, ergo genus ratione continentis & formæ eſt prius, & nobilius ipſa ſpecie contenta tanquam materia: Sed clarius. Reſpõdet. Ar. 2. cæli 74. vbi ait honorabilius eſt continens cõtento:

Replica. Sed dicẽs contra nam ſicut in natura ſic in arte ars enim imitatur naturam 2. phy. 22. 4. meteor. 28. Sed naturaliter vt patet 1. phy. materia ſemper præcedit formam, ergo ſpecies quæ eſt contenta, & eſt materia, & pars debet præcedere genus, quod eſt totum, & forma & continens.

Sol. Dicas ꝙ verum eſt ꝙ materia præcedit formam, prioritate originis, & initiatiuè, ſed forma præcedit materiam, prioritate perfectionis: à pari genus præcedit ſpeciem, vt totum & perfectius, prioritate perfectionis, ſed ſpecies præcedit genus, vt pars, vt materia, & prioritate originis, & initiatiuè.

Replica. Sed dices contra, nã 1. met. 17. genus eſt materia, & ſpecies ẽ forma 1. phy. 60. Sed (vt dictum) materia initiatiuè, & prioritate originis præcedit formam, ergo genus non prioritate perfectionis, ſed prioritate originis debet præcedere ſpeciem.

Sol. Soluas, ꝙ vt dicit Auer. 1. met. 17. genus non eſt verè materia. Sed vt dicit Porph. c. de differentia eſt proportionabiliter materia, & cum non ſit verè materia, non debet præcedere ſpeciem, prioritate originis, quia prioritate vera materia præcedit formam, nõ autem genus ſpeciem, reſtat igitur vera ſolutio prima, ꝙ genus præcedit & eſt nobilius ipſa ſpecie, ſicut totũ eſt prius, & nobilius parte, teſte Ar. 1. Politicorum c. 2. vbi aſſerit totum prius eſſe, quã partem neceſſarium eſt. Hinc etiam ſciri poteſt docte ſtudens quare Porph. prius conſiderat de genere quam de ſpecie:

Replica. Sed iterum replicabis contra nam id quod ponitur in definitione alicuius eſt pars illius 1. phy. 5. Sed genus ponitur in def. ſpeciei 4. phy. 23. 7. met. 43. ergo genus erit pars, ſed pars 5. met. 3. eſt materia, ergo genus erit materia, & ſpecies erit totum, & per conſequens ſpecies prioritate perfectionis deberet præcedere genus quoniam ſpecies dicit totum, & formam genus verò d. partem & materiam & per conſequens genus non erit totum, ſed pars, & ſpecies nõ erit pars, ſed totum.

Sol. Soluas, genus ſumi bifariam, vno modo vt ponitur in definitione ſpeciei, & ſic erit pars, & non totum. Alio modo, vt eſt ſub ſe continens ipſam ſpeciem, & ſic eſt totum: tunc dico, ꝙ ſi ſumatur genus vt ponitur i def. ſpeciei, ſic erit pars, & nõ eſt prius prioritate perfectionis, ſed ſi ſumatur vt eſt continens ſub ſe ſpeciem, ſic erit totum, continens, & præcedit ſpeciem prioritate perfectionis.

Dub. Vnde dicimus genus eſſe totum, & partem, & ſimiliter ſpeciem totum, & partem diuerſimode tamen conſiderata omnia: Amplius id, quod eſt totum & compoſitum nullo modo poteſt eſſe pars & ſimplex, ſed indiuiduum vt ſortes eſt cõpoſitũ ex materia & forma 7. phy. 64. 65. ex carnibus, oſſibus, elementis, & neruis, ergo nõ eſt pars.

Sol. Soluas ꝙ non eſt pars vera, ſed eſt pars metaphoricè dicta: Vel dicas, quòd eſt pars reſpectu ſpeciei, ſed totum reſpectu ſuarum partium cõponentium, ex quibus conſtat & cõponitur.

DE DIFFERENTIA.

Cap. IIII.

Differentia verò, & communiter & propriè, & propriiſſimè dicatur. nam communiter quidem differre alterum ab altero dicitur; quod alteritate differt quocunque modo, vel à ſeipſo, & puero, & viro, & faciente aliquid, vel quieſcente: & ſemper in aliquo modo habẽdi ſe alteritas ipſius ſpectatur. Propriè autem differre alterũ ab Tex. 27

ab altero dicitur, quando inſeparabili accidente alterum ab altero differt. inſeparabile verò accidens eſt, vt cęcitas oculorum, aut naſi curuitas, aut cicatrix, cum ex vulnere occaluerit. Proprijſſimè autē differre alterum ab altero dicitur, quando ſpecifica differentia differt. quēadmodum homo ab equo ſpecifica differentia, differt rationalis qualitate.

Cùm Por. in Prologo huius libri, propoſuit velle conſiderare quinque prædicab. quæ ſunt ſubiecta partialia, quorum iam duo exequutus eſt genus, & ſpeciem: declarādo vtriuſque, tam generis, quā ſpeciei ſignificationes: In hoc cap. aggreditur tertium prædicabile, quod differentia appellatur, & meritò quidem collocauit in medio ipſam, poſt genus, & ſpeciem, & ante proprium, & accidens, quoniam differentia notificat ſubſtantiam ſpeciei, ac etiam quoniā omnis differentia vel eſt conſtitutiua, vel diuiſiua: ſi cōſtitutiua reſpicit ſpeciem, ſi diuiſiua reſpicit genus, & prius de differentia quā de proprio, & accidente quoniam 7. met. 4. ſubſtantia eſt prior accidente definitione, cognitione, & tempore, & quoniam differentia ſpecifica 7. met. 43. eſt ſubſtantia; meritò prius de differentia quā de proprio, & accidente: & probatur ratione: id.n. quod eſt eſſentiale 1.eth. cap.7. 2. phy. 66. 4. phy. 43. 8. phy. 39. eſt prius accidentali, differentia predicatur in quale quid ſubſtantiale: proprium, & acci- dens in quale accidentale, ergo differentia cū ſit eſſentialis debet precedere proprium & accidens, quæ ſunt accidentalia, vel dicendum & aliter quare Por. in medio prędicab. ſituauit differentiā. Pro cuius intelligentia eſt ſciēdum ꝙ tunc verus & peritus dicitur artifex & tunc vera ars, & perfecta dicitur ſcientia quādo imitatur naturam 2.phy. 22. & 4. meteor. 27. Ar. & quoniam natura rem nobiliorem cōſtituere in locis nobilioribus ſolet, niſi quid maius impediat. 3. de par. animal. cap.4. qui locus nobilior eſt locus medius Por. ergo vt verus & peritus artifex ne tātillum a natura diſcedat voluit collocare differentiam in medio omnium prędicabiliū tanquam quid nobilius atq; omnibus alijs excellentius eſt enim differentia nobilior genere quoniam differentia eſt forma 2. de anima 2. quæ forma eſt actus 2. de anima 25. genus autem dicit potentiam & materiam vt ait Por. in hoc cap. & Au. 1. meta. 17. & quoniam actus 2. phy. 12. eſt nobilior potētia ideo ſequitur ꝙ differentia eſt nobilior genere, eſt etiā nobilior ipſa ſpecie quoniam differentia eſt cauſa ſpeciei 2. cęli 80. & 3. cęli. 77. quæ cauſa eſt nobilior cauſato cum ergo ſpecies ſit cauſata à differētia meritò differētia erit nobilior ſpecie, eſt etiā nobilior proprio, quoniam ſubſtantia eſt nobilior accidente 2. de anima 2. & 7. met. 4. eoq; magis differentia eſt nobilior accidente & proprio quoniā 2. cęli 80. & 3. cęli 77. differētiæ ſunt cauſa accidentiū cū ergo differentia ſit melior & omnibus alijs prędicabilibus nobilior atq; excellētior, meritò quidem Por. tanquā optimus architector voluit ſingulis locatis ſingula aſſignare loca alicui ignobilius alicui nobilius ſecūdum ꝙ eorum natura expoſcit teſte Ar. 2. cęli 73. 74. 1. cęli 22. 96. 100. aſſerente honorabiliſſimo honorabiliſſimam putant competere regionem. Sed dices ſi **Dub.** honorabiliſſimo debet aſſignari locus honorabiliſſimus qui locus honorabiliſſimus eſt locus in medio, cum ſenſus viſus ſit nobilior omnibus alijs ſenſibus vt teſtatur Ar. 3. de anima vltimo quare natura non locauit viſum in medio omnium aliorum ſenſuūm ſicut ipſum locauit in primo loco? Dicas cum Ariſt. 3 de par. anim. **Sol.** cap. 4. ꝙ tūc natura ſolet cōſtituere aliquod nobile in loco medio quando nō eſt impedita ideo non conſtituit ſenſum viſus in medio quoniam à maiori impedimento fuit impedita habita ergo cōtinuatione vniuerſali præſentis; cap. eiuſq; intentione videndū eſt, quæ continuatio & intentio ſit particularis huius tex. & Dicimus ꝙ poſtqnam Porph. in fine cap. de ſpecie epilogauit quę dicta fuere de genere, & ſpecie nūc vult peragere de differentis, & ſeruat illum met ordinem quem ſeruauit in cap. de genere, & de ſpecie, primum diſtinguendo hanc vocem æquiuocam. ſ. differentiam, quod nanq; modis dicatur. Vnde diuidatur tex. in 3. partes, in prima numerattres varias differentiæ ſignificationes, in 2. ibi, (Propriè autem) declarat ſecundā ſignificationem differentiæ in 3. ibi. (Proprijſſimè) declarat tertiam differentiæ ſignificationē: quò ad primum, eſt ſciendum, ꝙ ſentētia eſt Themiſtij. 2. poſt. 9. ꝙ notitia quid nominis rei eſt principium fons, caput & origo omnis noſtræ cognitionis, primū ergo videndum eſt, quid ſibi velit hoc nomen. ſ. differentia, quo viſo ad vlteriora procedemus, & ſcias, ꝙ nil aliud eſt, & ſignificat ly differnetia, niſi id, per quod aliquid differt ab aliquo quod nil aliud eſt niſi quędam diſſimilitudo ſeu alteritas, verbi gratia Cignus per albedinem differt à Coruo, albedo ergo eſt differentia quæ facit differre Cignum a Coruo, quo ergo ad ſententiam tex. ait Por. ꝙ differentia dicitur tribus modis, vno modo communiter. i. differentia communis ſeparabilis ſecundū accidēs, ſecundo modo, eſt differentia propriè dicta, & inſeparabiliter ſecundum accidens. Tertio modo eſt differentia proprijſſimè dicta inſeparabilis per ſe declarans quę nam eſt differentia communiter dicta, dicit, ꝙ communiter differre nil aliud eſt niſi, quando alterum differt ab altero, alteritate quadā, id eſt diuerſitate dat exemplum, vt Sortes differt à Platone alteritate

quadam

quadam, vt quia Sortes ſedet, Plato verò ambulat, & dat exemplum etiam quomodo aliquis poteſt differre à ſeipſo, nam Socrates factus vir differt à ſeipſo, quando erat puer, ecce ꝙ differentia facit differre alterum ab altero, & idem à ſeipſo, verùm Nota, ꝙ hęc differentia communiter dicta, ideo dicitur communiter, quoniam non ineſt in vno determinato, ſed communiter in omnibus, & eſt ſeparabilis, quoniam ab illis quibus ineſt ſeparatur, ſicut ſtare, & ſedere, & deambulare, nam ille, qui ſtat, ſedere poteſt, & ille qui ſedet ſtare poteſt, vnde quando aliquis ſtat, ſeparatur ſedere ab illo, & ſic differentia cõmunis, dicitur accidens ſeparabile, quia modò eſt in ſubiecto, & modò non eſt, vt febris quę eſt in ægro, modò eſt, & modò ſeparatur & nõ eſt. Sed aliquis quæreret, quare Por. dixit, in principio tex. (dicatur) & non dixit (dicitur?) dicẽs differentia communiter, & propriè, & magis propriè dicatur. Dicas, verùm pro ſolutione Nota, ꝙ antiqui cum aliquo trito vocabulo, ab omnibus obſeruato, vterentur, dicere conſueuerant. Dicitur, ſed cùm ipſi noluiſſent, dicunt (Dicat) vel voccetur, & ſic ſoluit Ammonius, quã ſol. eſſe veram patet ex Ar. 1. priorum. cap. 1. vbi volens oſtendere ipſum inueniſſe hoc nomen. f. terminum, dixit ſic, terminum autem voco, dixit, voco, in ſingulari oſtẽdens ipſum ſolum, & non alios inueniſſe tale nomen. Addo ego, vltra ea q. d. Ammo. ꝙ non ſolùm Ar. vtitur hoc verbo, voco ſed hoc verbo (ſit) oſtendens ipſum inueniſſe nomen infinitum eſſe, non homo. 1. Perihermenias. c. de nomine & de verbo, vnde hæc quatuor pro nunc. ſ. dicatur, voccetur, voco, & ſit, ſunt quędam verba, quæ ſignificãt propriam authoritatem, & propriam, atq; abſolutam inuentionem. Sed Dices ſi ſortes hodie habet febrem, & heri habuit febrem, poſſumus ne dicere ꝙ ſortes differt à ſeipſo? Dicas ꝙ differt, & non differt à ſeipſo: Si. n. ſortes in æquali gradu heri, & hodie febricitat, non differt a ſe ipſo per febrem, ſed ſi heri minus febricitabat, hodie autem magis febricitat, Dicas, ꝙ ſortes differt à ſeipſo. (Propriè autem differre) deſcribit deinde, ſeu declarat differẽtiam propriè dictã, ſeu inſeparabilem, & d. propriè differre alterum ab altero dicitur, quando differt inſeparabili accidente, q. d. Por. ꝙ ſi tu neſcis quęnam eſt differentia propriè dicta, dico ꝙ nil aliud eſt, niſi accidens inſeparabile, quod, ideo dicitur inſeparabile, quoniam non poteſt diuidi, nec ſeparari à ſubiecto in quo eſt: dat exemplum, & d. vt naſi curuitas, cęcitas oculorum, & cicatrix quę remanet ex vulnere, & nota ꝙ dedit exempla de naſi cũruitate, & de cicatrice, oſtendens, ꝙ accidentia inſeparabilia ſunt duobus modis, alia ab intrinſeco. i. à natura, vt eſt curuitas naſi. Alia ab extrinſeco, & per accidens, & caſu, vt cicatrix, & adeò hęc omnia dicũtur inſeparabilia à ſubiecto in quo ſunt, quæ commoriuntur, & nunquam ab illo ſpoliantur. Sed dices contra, nam nigredo eſt accidens ab intrinſeco inſeparabile à coruo, & tamẽ poteſt ſeparari à coruo. Dicas ꝙ ſi ſeparatur, non ſeparatur ſecundum rem, & actum, ſed ſecundum intellectum, imaginationem, & ſecundum definitionem, & rationem de qua re amplius in c. de accidente loquentur, & ſcias ꝙ iſta differentia, ideo dicitur propriè, quoniam non ineſt omnibus communiter; & dicitur inſeparabilis, quoniam à ſubiecto minime (vt dictum) ſeparari poteſt, & dicitur ſecundum accidens, quoniam nil confert ad rei ſubſtantiam. i. non ponitur in definitione ſubiecti, dicens ſubſtantiam illius ſubiecti, nam ſi quis diceret, quid eſt coruus? non eſt dicendũ coruus eſt animal nigrum, quoniam ly nigrũ, licet ſit accidens inſeparabile à coruo, tamen eſt inſeparabile ſecundum accidens, & non debet poni in definitione corui, quia non dicit ſubſtantiam, & naturam, & corui quiditatẽ: Vnde ſtudioſe iuuenis, ſit tibi hæc relicta methodus, ꝙ differentia communiter dicta eſt accidens ſeparabile, ſeparabile dico re, actu, & intellectu, & differentia propriè dicta eſt accidens inſeparabile re, actu ſed eſt ſeparabile intellectu, vt nigredo, à coruo & vtraq; differentia tam communiter, quàm propriè dicta, cum ſint differentiæ accidentales, per accidens, non ponuntur in definitione, & ſubſtantia ſubiecti, & hæc vult Ammonius, in ſuo com. Sed dices quare Porp. prius nominauit differentiam communiter dictam, deinde propriè dictam? Dicas, quoniam à notioribus eſt inchoandum. 1. phy. 4. cum differentia communiter dicta ſit accidens ſeparabile, eſt notior, & cum ſit notior, meritò ab illa auctor initium fecit (Propriiſsimè autem) deſcribit nunc differentiam propriiſsime dictam, & d. propriiſsimè differre alterum ab altero dicitur, quando ſpecificè differt, ac eſſentialiter, ſicut homo differt ab equo, rationalis qualitate, i. rationalitate, quæ eſt ſpecifica, & eſſentialis differentia hominis, per quã homo differt ab equo: Sed nota, ꝙ hæc differentia propriiſsimè dicta, eſt differentia rei completiua, & ſubſtantialis quia dat ſubſtantiam rei, complet rem, & ſubſtãtialiter facit differre alterum ab altero, vt hominẽ ab equo, & dicitur etiam inſeparabilis, quoniam à ſubiecto ſeparari non poteſt, & dicitur differentia per ſe, quoniam ſumitur in definitione ſubiecti; Sed dices, cùm differentia dicatur tribus modis, de qua eſt ſermo apud philoſophos? Dicas ꝙ de tertia, i. de propriiſsimè dicta, quæ eſt differentia per ſe, non de communiter dicta, nec de ꝓpriè dicta. Sed dices, qua cauſa, non de communiter & propriè dicta? Dicas, quoniam ars & ſcientia non conſiderat de his quę ſunt per accidens, ſed de his quę ſunt per ſe 1. poſt. 44. & 6. met. 4. & quoniam differentia com-

Sol. Alia ſo. Dub. Sol. Sol. Dub. Sol. Dub. Sol.

communiter,& propriè dicta, ſunt differentiæ per accidens, ideo ars non cõſiderat de his: Sed dices, quare Porp. ipſas nominauit? Dicas, quoniam expedit docenti per nomen æquiuocum, q diuidat in ſua ſignificata,& dirigat ad ſignificatum, de quo intendit ſermonem habere, videns Por. q hoc nomen.i. differentia, eſt vox æquiuoca, voluit diuidere in ſua ſignificata, non vt vtatur omnibus ſignificatis, ſed poſt diuiſionem factam, eligat vnum, quod eſt melius, & quod facit ad propoſitum ſuum, quod non eſt differentia communiter, nec propriè, quia ſunt accidentales, ſed eſt differentia magis propriè, quæ eſt per ſe ſpecifica,& ſubſtantialis, completiua, & quiditatiua rei. Amplius Dubitatur, ſi differentiæ ſunt tres communiter,& propriè,& magis propriè, quarum vna differt ab altera, vellem ſcire, quæ nam eſt illa differentia, per quam vna differentia differt ab alia, de qua Porp. non fecit mentionem, ex quo ſequuntur duo, primũ q non ſolum dantur tres differentiæ, ſed datur alia, per quam vna differentia differt ab alia, & ſecundũ q Por. non faciens mentionem de ipſa, videtur diminutus. Dicas reſolutè, q iſtæ differentiæ non ſunt ad inuicem differentes per aliam differentiam, ſed ſunt diuerſæ, veluti omnia ſimplicia non differunt, per aliquam differẽtiam, ſed ſunt diuerſa ad inuicem,& ſe ipſis differunt, nam differens & diuerſum, differunt 10. met. 12. Amplius dices, omnis diuiſio eſt bimembris, ſed hæc diuiſio de differentia eſt trimembris, ergo mala diuiſio. Dicas q licet hæc diuiſio ſit bimembris, tamen eſt reducibilis ad bimembrem, veluti inferius patebit, quando d. differẽtiarum, alias eſſe ſeparabiles, alias inſeparabiles intelligit differentiam communiter dictã; & per inſeparabiles intelligit propriè, & magis propriè dictam.

Tex.28 Vniuerſaliter ergo omnis differentia addita alicui, alteratum facit, ſed eæ quidem, quæ & cõmuniter & propriè ſunt, alteratum faciunt: quæ verò propriiſſimè aliud, quæ quidem igitur aliud faciunt, ſpecificæ vocantur: illæ verò quæ alteratum, ſimpliciter differentiæ animali enim adueniens rationalis, differentia aliud fecit, eius autem quod eſt moueri, alteratum ſolùm, à quieſcente fecit, quare hæc quidem aliud: illa verò alteratum ſolùm fecit.

Cùm Porph. diuiſit differẽtiam, quæ eſt vox æquiuoca in tres ſignificationes, quas exemplo declarauit, dicens q alia eſt communiter. Alia propriè, alia magis propriè dicta: nunc ponit conuenientiam, & differentiam inter iſtas differẽtias, his tribus modis acceptas. Diuiditur iſte tex. in tres partes: In prima parte ponit conuenientiam. In ſecunda ibi (ſed eæ quidem) ponit differentiam inter has differentias. In tertia ibi (quæ quidem) ponit aliam differentiam inter dictas differentias, quò ad primum. d. q omnis differentia ſiue communiter, ſiue propriſſimè, addita alicui. ſ. ſubiecto facit alteratum. i. facit differre vnum ab alio, vel etiam à ſeipſo (ſed eæ quidem) q. d. Por. Sed differunt inter ſe iſtæ differentiæ, quoniam eæ differentiæ, quæ ſunt cõmuniter,& eæ quæ ſunt propriè faciunt alteratum. i. faciunt differre accidentaliter (quæ verò propriiſſimè) i. illę differentiæ, quæ dicuntur propriiſſimè, ſeu magis propriè faciunt aliud. i. faciunt differre eſſentialiter, ſeu ſubſtãtialiter, & quiditatiuè alterum ab altero, nam ſicut differentia eſt, ſic facit differre alterum ab altero: Si differentia eſt accidentalis, facit differre accidentaliter, veluti eſt differentia propriè, & communiter, quæ ſunt accidentia, ideo faciunt alteratum. i. faciunt differre accidentaliter: Si differentia eſt ſubſtantialis,& eſſentialis, facit differre eſſentialiter,& ſubſtantialiter; veluti eſt differentia propriiſſimè dicta. Do exemplum vtriuſque, nam Franciſcus, qui eſt albus, factus eſt niger propter ęſtum, & calorem, poſſumus dicere Franciſcus eſt alter à ſeipſo. i. differt accidentaliter à ſeipſo, quia differt à ſeipſo per nigredinem, quæ eſt accidens: Vnde Homerus videns mutationem Vlyſſis in accidentibus. dixit alter mihi hoſpes nũc videris, quã prius. Exemplũ de differentia, quæ facit aliud, v. g. homo eſt quid aliud à boue, per rationalitatem, quæ rationalitas eſt differentia ſubſtãtialis ipſius hominis, quę cùm ſit ſubſtantia facit aliud. i. facit differre hominem ab ęquo ſubſtantialiter (quę quidem igitur) nunc Por. ponit aliam differẽtiam, & d. q differentiæ, quę ſunt proprijſſimè, & faciũt aliud vocantur differẽtiæ ſpecificę, dat exẽplũ, vt animali, q eſt genus, adueniens rationalis differentia, facit aliud. i. facit ſpeciem humanam, facit hominem; & ideo vocantur differentię ſpecificę, quoniam quando adueniũt generi, faciunt ex illo genere ſpeciem; illæ verò quæ faciunt alteratum, vocantur differentię ſimpliciter tantùm & abſolutę differentię, non dicũtur ſpecificę: quoniam quando adueniunt alicui, non faciũt aliud. i. non faciunt differre ſubſtantialiter, ſed faciunt alteratum, i. faciunt differre accidentaliter. v. g. moueri: quod eſt differentia communiter dicta, quando additur alicui. i. Franciſco, facit differre Frãciſcum ab Antonio quieſcente accidentaliter. Ex quibus clarè liquet, q hæ. ſ. differentiæ ſpecificæ faciunt aliud, illæ verò differentiæ communiter, & propriæ faciunt alteratum: & nota q ideo dicunt differentię ſimpliciter, non quia faciunt differre ſimpliciter, nam hoc eſt falſum, quia faciunt differre

differre ſecundùm quid tantùm, & accidentaliter, ſed dicuntur ſimpliciter differentiæ.i.ſine aliqua perfectiua additione ad differētiam.differentiæ aliud facientis, quę dicitur ſpecifica differentia. Sed dices contra, nam dixit Por. ꝙ vniuerſaliter omnis differentia facit alteratū. tàm communiter, quàm propriè, & propriiſsime dicta dicas quod quando d. Por. ꝙ omnis differentia facit alteratum accipit ly. alteratum pro differre. q.d. omnis differentia facit differre, ſed ipſe differentię diſtinguntur, nam quædam faciunt alteratum. i. differre accidentaliter, & quędam faciunt aliud.i. differre ſubſtantialiter.

Dub. Amplius dubitatur, nam differentia faciens alteratum non debet dici differentia ſimpliciter, & probatur ſic nam quum ſunt duo, vel plura, quę ſub aliquo accidenti continentur, & unum eorum nomen illius communis abſq; additione ſortitur, & alterum cum additione, illud, quod ſine additione nomen habet ſapit nobilius rationem illius nominis, quod probatur ſic, nam ſubſtantia, & accidens ſunt ſub ente, & ſubſtantia dicitur ens ſine additione, accidens vero cum additione quia dicitur ens ſecundū quid, & ſubſtantia eſt perfectius ens, quàm accidens tūc ſumpta iſta regula pro maiori addatur minor ſed differentia faciēs aliud, & differentia faciens alteratum continentur ſub hoc nomine differentiæ, & differētia faciens alteratum ſortitur nomen differentiæ ſine additione, quia dicitur differētia. ſimpliciter, & abſolutè differentia uero faciens aliud, ſortitur cum additione quia uocatur differentia ſpecifica. ergo differentia faciēs alteratū erit perfectior, quam faciens aliud.

Sol. Dicas quod ſuſcipere aliquod nomen ſine additione, aliquando oritur ex perfectione aliquando ex imperfectione ex perfectione ſicut eſt de ſubſtantia, & accidēte reſpectu entis, ex imperfectione ſicut bruta abſque additione dici ſolent animalia, homini autem iniuriam fieri exiſtimamus, ſi animal diceretur, dico igitur ꝙ differentia faciens alteratum dicitur differentia ſimpliciter .i. ſine additione ex imperfectione; quam habet; quaſi quod nihil amplius dignitatis habeat, q̄ differre faciat. Differentia uero faciens aliud, uocata eſt differētia ſpecifica, q̄a nō inuenitur pfectius; nec maius differre quā ſpecificè, ppterea ſingulare ſibi nomen vendicauit.

Tex. 29. Secundùm igitur aliud facientes differentias, diuiſiones fiunt in ſpecies, & diffinitiones aſſignatur: quæ ſunt ex generee, & huiuſmodi differentiis. Secundùm autem eas quæ ſolum alteratum faciunt: alteritates ſolum conſiſtunt; & aliquo modo ſe habētis permutationes.

Cū in prologo huius libri prędixerat, ꝙ notitia quinque prędicab. eſt vtilis ad diuiſiones, definitiones, & demon. & in hoc cap. diuiſit differentiam in communiter, & propriè, & magis proprie, & dixit quòd differentiæ communiter, & proprie faciunt alteratum, quia ſunt differentiæ accidentales, differētiæ vero, quę ſunt magis proprie faciunt aliud, quoniā ſunt ſubſtantiales. In hoc tex. Infert per modum correlarij ſimul docens, quod diuiſiones, & definitiones non fiunt ex differentiis facientibus alteratum, id eſt accidentalibus, ſed fiunt ſecundum differentias facientes aliud, id eſt ſubſtantiales. Diuiditur iſte tex. in 2. partes in 1. facit quod dictum eſt, in 2. ibi (ſecundum autem eas) docet quæ ſunt ille differentiæ, quæ non ſunt vtiles ad diuiſiones, & definitiones; ſed ſolum per illas conſiſtunt, quædam alteritates. dicit ergo Por. quod diuiſiones generum fiunt in ſpecies ſecundum.i. per differentias faciētes aliud.i. ſubſtantiales. v.g. animalis aliud eſt rationale. Aliud eſt irrationale, q.d. nō ſolum ſecundum iſtas differentias facientes aliud fiunt diuiſiones generum; ſed etiam definitiones, ſupple tu aſſignantur, quę definitiones ſpecierū. fiunt ex genere, & huiuſmodi.i. ex talibus. i. differentiis facientibus aliud.i. ſubſtantialibus v.g. homo eſt animal rationale ly rationale, eſt differentia faciens aliud, ex qua fit definitio hominis (ſecundū autem eas) declarat nunc quòd ſecūdum differētias facientes alteratū.i. accidētales nō fiunt diuiſiones, nec definitiones, ſed alteritates.i. alterationes, permutationes, & diuerſitates, veluti manus calida differt a frigida, vel cum aliquis ſecundū differentias poſitionis permutatur vt qui ſedebat, ſtat, vel de uno loco mouetur in alium unde habes, diuiſiones & definitiones non fieri ſecundū omnes differētias, ſed ſolū ſecundū drias facientes aliud ſeu ſubſtantiales. Sed dices quare nominauit prius diuiſiones, deinde definitiones? Dicas hoc eſſe factū maximo cum artificio, quoniā definitio fieri non pōt ſi prius ſuę partes. ſ. genus, & dria non fuerint diuiſione tanquā proprio inſtrumento inuentæ, teſte Au. in Epit. log. c. de diff. hinc dicebat 4. phy. 2. 6. met. 1. & 1. de anima. 5. quod regulæ dantes definitionem ſunt diuiſio, & compoſitio. Amplius dubitabatur quare non nominauit demonſtrationes ſicut nominauit diuiſiones, & definitiones cum demōſtratio etiam fiat ex dria faciente aliud quę deſeruit ei pro medio termino, vt teſtis eſt Au. in quæſitis poſt. c. de primitate prædicatorum? Soluas ex 1. poſt. 64. & 2. poſt. 46. quoniam definitio eſt tota demonſtratio, & ſunt idem ſubiecto re, & materia, ideo nominando definitiones dixit demonſtrationes, iterum dices ſi definitiones fiūt ex genere cum genus ſit duplex aliud propinquum vt animal, aliud remotum, vt cor-

Dub. Sol. Dub. Sol. Dub. Sol. Dub.

Sol. vt corpus,ut ait Au.in c. de dem. & in c. de diff.
ex quo nam genere ſit definitio? Dicas ex genere propinquo, & ſi caſu lateret genus propinquum, q eſt animal ſit ex genere remoto,quod eſt corpus,immo ſi lateret genus remotum poſſumus vti genere remotiſsimo, quod eſt ſubſtātia, tamen non ut remotiſſimum eſt, ſed ut locum habet generis propinqui. v.g.dicimus homo eſt animal,& ſi lateret animal, dicimus homo eſt corpus,& ſi lateret corpus, dicimus homo eſt ſubſtantia.

Dub. Amplius quæres cum differētia dicatur bifariam.ſ.propinqua,& remota, ex qua differentia ſit definitio?

Sol. Soluas ex differētia propinqua,ſed ſi differentia propinqua lateret poteſt ſumi loco eius accidens proprium teſte Au.1.poſt.36 2.poſt 20.& 8.met.5. quando latent differentię, poſſumus vti propriis accidentibus in definitionib⁹.v.g.in definitione hominis,dicimus ſic homo eſt animal rationale,ſi rationale,qđ eſt differētia hominis lateret, poſſemus dicere homo eſt animal riſibile qđ riſibile eſt accidēs, propriū q in definitione hominis tenet locū differētię,non tenet locū accidentis, qm̄ tunc non faceret definitionē,ſed potius deſcriptionem, vt teſtatur Au.2.poſt 20.& 21.

Tex.30. A ſuperioribus ergo rurſus inchoanti dicendum, differentiarum, quidem, alias eſſe ſeparabiles,alias verò inſeparabiles,moueri enim,& quieſcere: & ægrū eſſe,& ſanum eſſe, & quæcūque his proxima ſunt. Separabilia ſunt, at uerò aquilinum eſſe vel ſymum, uel rationale, vel irrationale: inſeparabilia ſunt inſeparabilium autem, aliæ quidem ſunt per ſe aliæ uerò per accidens nam rationale per ſe ineſt homini, & mortale, & diſciplinæ eſſe ſuſceptiuum: at uerò aquilinum eſſe uel ſymum per accidens, & non per ſe.

Poſtquā aſſignauit primā ac ſecundā differētiarū diuiſionem,nunc vult tertiā differentiarū diuiſionem, cùm ſubdiuiſione afferre. Vnde diuidit iſte tex.in 4.partes.in 1. ponit tertiam diuiſionem differentiarum,dicens, q aliæ ſunt differentiæ ſeparabiles, aliæ uerò ſunt differentię inſeparabiles in 2.ibi (moueri.n. & quieſcere) exemplo manifeſtat, quæ ſunt ſeparabiles, & quæ inſeparabiles, in 3. ibi (inſeparabilium autem) facit ſubdiuiſionem.ſ.ſubdiuidit differentiam inſeparabilem in per ſe, & in per accidens, in 4.ibi (nam rationale) exemplo declarat, quæ eſt differentia inſeparabilis per ſe, & quæ eſt differentia inſeparabilis per accidens. Dicit ergo Por. Sed pro intelligentia eſt ſciendum, q hæc diuiſio differentiarum dependet à prima, qm̄ omnes differentię communiter dictę ſunt ſeparabiles, differentiæ uerò propriè. & propriiſſimè dictæ ſunt differentiæ inſeparabiles,ideo.d. Por. q incipiendo ab his.quæ dicta ſunt in prima diuiſione, rurſus eſt dicendū differentiarū, alias eſſe ſeparabiles, alias uerò inſeparabiles, ubi per differentias ſeparabiles intelligit differentias cōmuniter, & per differētias inſeparabiles intelligit differentias propriè,& propriiſſimè dictas;

Dub. Sed dices tu ſi differentię ſunt ſeparabiles,& inſeparabiles,da mihi exemplum,quę nā ſunt differentię ſeparabiles?

Sol. Reſpondet Por. & d.ut moueri quidē,& quieſcere,& ſanum eſſe & ęgrum & quęcunque his proxima ſunt ſeparabilia ſunt hęc omnia differentiæ ſeparabiles, ſeu accidentia ſeparabilia, quouiā poſſunt ſeparari à ſubiecto, ut Franciſcus nunc ſcribit mouetur, nunc non ſcribit non mouetur, ſed quieſcit,nunc eſt ſanus cras erit ęger ſanitas ſeparatur ægritudo & aduenit ſanitas, unde illæ dr̄r differentiæ ſeparabiles à ſubiecto, quæ propter aliquam cauſam ſeparari poſſunt,vt ſedere,ſtare,ſcribere,moueri,& quieſcere, & c.talia, iterū dices, quę ſunt differentiæ inſeparabiles? Reſpondet, & d. at uerò aquilinum eſſe uel ſymū, ſunt quędā accidentia inſeparabilia à naſo,quę nullo modo pñt ſeparari ab illo,& rationale eſt differentia inſeparabilis ab homine, quæ non poteſt eſſe ſine homine, & irrationale eſt differentia inſeparabilis a brutis, quæ non poteſt ſeparari ab illis, ex quibus latę patet apud omnes logicam incipientes,quæ ſunt differentiæ ſeparabiles: & quę inſeparabiles (inſeparabilium) nunc ſubdiuidit differentiam inſeparabilem,& d. q differentiæ inſeparabiles ſunt duobus modis,quędam ſunt per ſe, quædam uerò per accidens,dat exemplum utriuſque & d.rationale,& mortale, & diſciplinæ ſuſceptiuum ſunt differentiæ,quæ ſunt per ſe, quę ideo dicuntur per ſe qa inſunt homini.ſ.p ſe pdicant̄ de homine. quę ideo per ſe prędicāṫur de homine, quoniā ſunt drīæ ſubſtantiales dicentes ſubſtantiā hominis conſtituentes hominē, differentiæ uerò inſeparabiles per accidens ſunt, ut aquilinū eſſe,vel ſymum, quæ inſunt naſo,& prędicantur de naſo non per ſe,ſed per accidens: Vnde valet regula, id qđ nō eſt p ſe,eſt per accidēs,& q eſt per accidens,non eſt per ſe.1.poſt 32.Ar. differētiæ ergo quę ſunt,& pñr per ſe,non ſunt,nec pdicantur per accidens,& quę ſunt,& pñr per accidens, non ſunt nec pñr per ſe, & ſcias q omnes iſte drīæ.ſ.inſeparabiles per ſe,& inſeparabiles per accidens cōueniunt ad inuicē, inquantū oēs ſunt inſeparabiles,differunt autē inquantū quędā ipſarū ſunt per ſe, & quędā per accidēs (vt dictū)

Dub. Sed dices poſſumus ne dicere q oēs iſte drīæ.ſ.ſeparabiles,& inſeparabiles,ſint drīę ſeparabiles?

Sol. Dicas q ſic Sed nota vnum q ſeparabile dicitur bifariam uno modo actu,

vt vi-

vt vinum actu ſeparatur à dolio, & vtrumque remanet ſaluum, vinum in eſſe ſuo, ſicut erat in dolio ſic eſt, & ſeruat naturam ſuam extra dolium, & ſimiliter dolium. Alio modo intellectu ſeu imaginatione, & cogitatione, ſed non actu, quo ſtante poteſt dici, ꝙ omnes differentiæ ſunt ſeparabiles, tamen quędam actu, & intellectu, vt moueri quieſcere, quædã verò nõ actu, ſed intellectu. tantũ, vt aquilinum & ſymũ à naſo, ſic etiam forma ſeparari poteſt a materia nõ actu, ſed ſecundum rationem, & definitionem 1.phy. 65. Aq.

Dub. Sed dubitabis dicens quid nam ſignificat illud nomen ſeparabile? Sol. Dicas, & peripateticę, ꝙ tũc aliquod dicitur, verè ſeparari ab aliquo, qñ vtrunq; manet ſaluũ, & nullũ eſt corruptũ. v.g. oleũ eſt in dolio ſi ſeparatur oleũ à dolio, oleũ tam eſt oleũ, & ſeruat naturã ſuã extra doliũ, quã in dolio, & ſimiliter doliũ, tam eſt doliũ, plenũ oleo, quã vacuũ illo veluti marſupiũ, tã eſt cũ pecunia, quã ſine pecunia, & pecunia tã eſt pecunia extra illud, ꝙ cũ illo, & hęc dr̃ vera ſeparatio, ſed qñ ſunt duo, quorũ vnũ ſeparaẽ ab alio & vnũ eſt ſaluũ, & aliud corrũpitur nõ remanet, tũc nõ dr̃ ſeparatio, ſed potius corruptio; vt qñ forma ſeparaẽ à materia, materia remanet forma nõ remanet: Vnde dicimus, ꝙ forma nõ ſeparatur, ſed corrũpitur: hinc dicas ꝙ nõ dicitẽ ſeparatio formæ, ſed corruptio formæ 4.phy.17. 5. phy. 5. & 4. cęli 23. Amplius nota, ꝙ nõ ſine cauſa Por. in hoc text. facit hãc diuiſionẽ differentiarũ dicẽs, ꝙ aliæ ſunt ſeparabiles, aliæ verò inſeparabiles, quia reſpõdet tacitæ obiectioni, nã aliquis poſſet dicere omnis diuiſio debet eſſe bimẽbris, ſed diuiſio de differẽtia in principio huius c. eſt trimẽbris, qñ.d. differẽtia cõiter, propriẽ, & magis ꝓpriẽ, ergo mala diuiſio, cui rñdetur ꝙ omnis diuiſio debet eſſe bimẽbris, vel reducibilis ad bimembrẽ ꝙ Por. facit in hoc tex. reducit illã diuiſionẽ trimẽbrem ad bimembrẽ, qñ.d. A ſuperiorib. igitur rurſus inchoanti dicendũ eſt differentiarũ, alias eſſe ſeparabiles, ꝑ quas intelligit differẽtias cõiter dtas, alias verò inſeparabiles, ꝑ quas intelligit ꝓpriẽ, & magis ꝓpriẽ dtas, & ſic diuiſio trimẽbris facta, & reducta eſt bimẽbris.

Dub. Sed iterũ dubitabis vñ eſt ꝙ Por. facit tot & tãtas de differẽtia diuiſiones? dixit.n. ꝙ differentia diuidiẽ prima diuiſione in cõiter, & ꝓpriẽ, & magis ꝓpriẽ, deinde in ſecũda diuiſionẽ aſſerit differẽtiarũ.n. aliæ quidẽ alteratũ faciũt. Aliæ verò aliud poſt in 3. diuiſione ait differentiarũ alias, quidẽ eſſe ſeparabiles, alias verò inſeparabiles Sol. ſoluit Boeth' dicẽs, ꝙ qñ aliquod hẽt multas differẽtias de illo plures pñt fieri diuiſiones. v.g. animalis ſunt oẽs iſtæ differẽtiæ. ſ. rationale, irrationale, mortale habẽs pedes, nõ habens pedes veſci herbis, veſci carnibus, veſci ſeminibus vnde ꝑ iſtas differẽtias pñt fieri plures diuiſiones ipſius animalis, dicẽdo ſic animalis, aliud rõnale, vt homo, aliud irrationale, vt leo, hæc eſt vna diuiſio, alia diuiſio eſt hæc. ſ. aĩalis, aliud mortale, vt hõ, aliud immortale, vt Deus. alia diuiſio eſt. ſ. hæc aĩalis, aliud eſt habẽs pedes vt canis, aliud nõ habẽs pedes, vt ſerpẽs, alia diuiſio eſt hæc. ſ. aĩalis, aliud veſcitur herbis vt capra, aliud veſcitur carnibus, vt accipiter & philomena, aliud veſcitur ſeminibus, vt cardillus, ecce modo ꝙ cũ animal habeat plures differentias, nõ eſt inconſonũ de ipſo fieri plures diuiſiones, à pari cum differẽtia ſit vna in genere, & habeat ſub ſe multa ſignificata, & multa mẽbra & multas differentias ſub ſe diuerſas, meritò Por. fecit de ipſa differẽtia multas diuiſiones, & hoc quidem nõ credere expoſitoribus, ſi oculis ſtatim non vidiſſem Ar. 7 met. 43. vbi animalis plures affert diuiſiones, licet non oẽs ſint eſſentiales; Vnde fiat hæc rõ illud quod, habet plures differẽtias illius, pñt fieri plures diuiſiones, at qui differẽtia in cõi habet plures ſub ſe differẽtias, ergo differentię fieri pñt plures diuiſiones.

Dub. Sed dices ſi datur aliqua res, quæ hẽt duas tñ differẽtias, pñt ne de illa re fieri plures diuiſiones? Sol. Dicas ꝙ non, ſed dices cõtra, nã ſi dictũ eſt ſupra ꝙ à pluralitate differentiarũ ſumitur pluralitas diuiſionũ, ergo ſi una res habet duas differentias ergo clare ſequitur ꝙ per illas duas differẽtias, pñt fieri duæ de illa re diuiſiones, dicas ſed nota ꝙ omnis diuiſio fit in duas drias nõ in vnã vt animal diuiditur in rõnale, & in irrationale, unde ſequitur ad quãlibet diuiſionẽ, vnũ par differentiarũ ex quo dicas, ꝙ ex pluralitate pariũ differentiarũ, ſumitur pluralitas diuiſionũ, & ſic ſi vnius rei eſt vnũ par differentiarũ. Illius erit vna tantũ diuiſio, ſed ſi erunt plura paria differentiarũ, & tunc erunt plures diuiſiones veluti in generatione nõ ſufficit vnũ contrarium ſed vna contrarietas, quę eſt inter duo contraria. Sed dices contra, nã Por. in principio huius cap. diuiſit differentiam in tria non in duo, & par ergo nõ requiritur, ꝙ qñ fit diuiſio alicui', ꝙ ſit vnũ par differẽtiarũ. Dicas ꝙ licet Por. ibi diuidat drĩam in tria tñ duo illorũ reducunt ad vnũ, vt propriẽ, & magis proprie reducũtur ad inſeparabile q.d. Por. dria cõmuniter. i. ſeparabilis, & proprie, & magis proprie. i. inſeparabiles ꝙ dixit in illo tex. à ſuperioribus rurſus inchoanti dicendum driarum aliæ ſunt ſeparabiles, aliæ uerò inſeparabiles.

Illæ igitur quæ per ſe ſunt, in ſubſtantiæ ratione accipiuntur, & faciunt aliud illæ verò quæ ſecundũ accidens, nec in ſubſtantiæ ratione accipiuntur, nec faciunt aliud ſed alteratum, quæ quidem igitur per ſe ſunt, non ſuſcipiunt magis & minus, quæ verò per accidẽs (& ſi inſeparabiles ſint) intentionem accipiũt, & Tex. 31.

remiſſionem, nam neque genus, aut magis & minus prædicatur de eo cuius fuerit genus, neque generis differentiæ ſecundum quas diuiditur ipſæ, enim ſunt quæ vniuſcuiuſque rationem complẽt, eſſe autem vnicuiſque vnum, & idem neque intentionem, neque remiſſionẽ ſuſcipiens eſt aquilinum autem eſſe vel ſimum, vel coloratum aliquo modo & intenditur & remittitur.

Postquam diuiſit differẽtiam. in communiter propriè & magis propriè, & in facientes alteratum, & facientes aliud, & inſeparabiles, & & in inſeparabiles, & ſub diuiſit inſeparabiles ꝑ ſe, & per accidens, intendit in hoc tex. habens oculos ad tirones declarare, quæ ſunt differentię inſeparabiles per ſe, & quæ ſunt differentiæ inſeparabiles per accidens, aſſignans regulam poſterioriſticam, verum etiam intendit aliud diſcrimen ponere inter iſtas differentias dicens, ꝙ differentiæ inſeparabiles per ſe non ſuſcipiunt magis, & minus, illæ verò quę ſunt inſeparabiles per accidens, ſuſcipiunt magis, & minus: Ideo diuiditur iſte tex. in 2. partes in. 1. dat regulam cognoſcendi differentias inſeparabiles per ſe, & regulam cognoſcendi differentias inſeparabiles per accidens in 2. ibi (Quę igitur ꝑ ſe ſunt) ponit diſcrimen inter differentias inſeparabiles per ſe, & inſeparabiles per accidens, quo ad primum. d. ſumens tamẽ ab Ar. 1. poſt 30. illæ ſunt differentiæ inſeparabiles per ſe, ſupple tu in primo modo dicendi per ſe, quę accipiuntur in ratione. i. in definitione ſubſtantię. i. ſubiecti. v.g. rationale accipitur in definitione hominis dicitur differentia per ſe, quoniam per ſe prædicatur de homine vt homo eſt rationalis, & non ſolum differentia ſumitur in def. ſubiecti, ſed etiã genus, vnde etiam genus, prędicatur per ſe in primo modo de ſubiecto. v.g. homo eſt animal rationale, vnde ſumas, tam genus quàm differẽtiam, eſſe prædicata per ſe in primo modo dicẽdi per ſe, & non ſolum genus ſed etiam differentię generis, vt ſenſibile, & etiam definitio quæ conſtat ex genere, & differẽtia, vnde oritur hæc regula, illa ſunt per ſe. i. prædicata per ſe in primo modo dicendi per ſe, quęcunq; accipiũtur in ratione. i. definitione ſubiecti, veluti genus, differentia, generis & differentia ſpecifica, & quoniam definitio fit ex genere, & differentia, quę ſunt prędicata per ſe, ideo definitio quoq; dicitur prædicatum per ſe, & ſcias tu ꝙ hæc differentia inſeparabilis per ſe, quæ accipitur in diffinitione ſubſtantię, eſt illa quę dicitur differentia magis propriè, (illæ verò quæ ſecundum accidens;) declarat nunc quæ ſunt illę differentiæ inſeparabiles ſecundum accidens. & d. ſumendo regulam oppoſitorum nã illę ſunt differentię inſeparabiles per ſe, quę accipiuntur in definitione ſubiecti, illę vero ſunt inſeparabiles ſecundum accidens, quę non accipiuntur in ratione ſubiecti, nec faciunt aliud. i. non faciũt differre ſubſtantialiter alterum ab altero, ſed faciunt alteratum. i. faciunt diuerſum, i. faciunt differre accidẽtaliter alterum ab altero, vt ſunt differentiæ propriè dictæ. v.g. nigredo quæ eſt differentia inſeparabilis à coruo, non eſt differentia per ſe, quoniam non accipitur in definitione corui, & cum non accipiatur in definitione corui, meritò dicitur differentia inſeparabilis ſecundum accidens, de quibus differentijs inſeparabilibus ſecundum accidens, ars, & ſciẽtia paucam, immo nullam habet ſolicitudinem quoniam verſatur circa ea quę ſunt per ſe non autem circa ea quę ſunt per accidens. i. poſt 44. & 5. phy. 6. Au. ſed Dices ſi ars non conſiderat iſtas differentias, quę ſunt per accidens, quare Por. de his mentionem facit? Dicas ꝙ non facit mentionem de his de intento & per ſe, ſed ad bene eſſe, vt facilius per has differentias ſecundũ accidens, poſſimus cognoſcere illas, quæ ſunt ꝑ ſe, quę quidem differentiæ per ſe, de intẽto tractantur, quoniam iſtę ſunt, in quas fiunt diuiſiones generum in ſpecies, iſtæ ſunt ex quibus fiunt definitiones, ſpecierum, & iſtę ſunt illæ, quę ſunt medij termini in demonſtrationibus ſimpliciter ad demonſtranda accidentia de ſubiectis teſte Au. in epiſtola de primitate prędicatorum, & tandem iſtę ſunt per quas ad omnes ſcientias, nempè diuiſiuam, difiuitiuam, atque demonſtratiuam deuenimus, & ideo aggreditur Por. aliud diſcrimen inter has differentias in illis verbis quando. d. (quę igitur per ſe ſunt non ſuſcipiunt magis & minus.) q. d. ꝙ iſtę tales differentię, quæ ſunt inſeparabiles per ſe ſũt ſubſtantiæ, & accipiuntur in defi. i. in ſubſtãtia ſubiecti, non ſuſcipiunt magis, & minus nullus. n. magis mortalis, nec minus mortalis dicitur, nec magis rationalis, & minus rationalis, non enim ſortes eſt magis rationalis, quàm Plato, quoniam rationalitas non magis prędicatur de vno, quàm de altero, ſed de omnibus ęqualiter, neque idem homo erit magis rationalis cras, quàm hodie, ſed ſemper æqualiter vniuocæ per tres temporum curriculos, non. n. magis eſt rationalis nunc quàm fuit, nec erit, magis, quàm eſt, ſed ſemper ęqualem ſeruat menſuram, atq; gradum: Vnde oritur hęc ratio ſubſtantia non recipit magis, & minus teſte Ar. in prędicamẽtis, c. de ſubſtantia, ſed differentię inſeparabiles per ſe ſunt ſubſtantiæ, quia accipiuntur in ſubſtantia, & dicunt ſubſtãtiam ſubiecti, ergo nulli dubium fore arbitror, ꝙ differentię per ſe, nõ ſuſcipiunt magis & minus, ſed differentię quę ſunt inſeparabiles, per accidens, in hoc differũt ab illis, quæ ſunt per ſe, quoniam ratione, qua, non ſumuntur in definitione ſubiecti. i. quia

Dub.

Dub.

Sol.

non

non ſunt ſubſtantię, ideo ſuſcipiunt intentionem, & remiſsionem.i.magis & minus, v.g. coruus eſt niger, & pannus eſt niger abſque dubio dicimus ꝙ nigredo magis ineſt coruo, quàm panno, & lac eſt album, & murus eſt albus tamen lac eſt magis album, murus vero minus albus, & corpus eſt magis coloratum, & minus coloratum, vnde indubitanter dicimus, ꝙ differentiæ, quæ ſunt inſeparabiles per accidẽs, ſuſcipiunt magis & minus, & reſolutè habeas hanc regulam ab Ammonio, illa dicuntur ſuſcipere magis, & minus, quęcumque cõtraria ſunt & circa idem ſubiectum conſiſtunt, quæq; mutuo commiſcentur, vt album cum nigro commiſcetur, & non numquam puriora, non nũquam magis miſta fieri contingit. v.g. ſi accipiãtur duo gradus albedinis, & vnus gradus nigredinis & commiſceantur ex hac cõmiſtione fiet album, deinde accipiatur vnus gradus albedinis, & duo gradus nigredinis fiet aliud album, tamen illud album, in quo ſunt duo gradus albedinis erit magis album, & purius, quàm illud, in quo eſt vnus gradus albedinis, quoniam hoc erit magis miſtum & obſcurius, hinc d. Au. 5.phy.19. ꝙ cauſa magis, & minus eſt admiſtio contrarij. Amplius eſt notandum, ꝙ non ſolũ differentiæ inſeparabiles per ſe, non ſuſcipiunt magis, & minus, ſed etiam genus ꝙ prædicatur de ſpeciebus, non magis prædicatur de vna ſpecie & minus de alia non.n.animal quod prædicatur de homine, & de formica magis prædicatur de homine minus de formica, ſed æqualiter vniuoce tã de vna ſpecie, quàm de reliqua tã. n. homo eſt animal, quàm formica, non magis vnum, quàm reliquum ſimiliter differentiæ, ſecundum quas genus diuiditur, non ſuſcipiunt magis & minus.i. non prædicantur magis de vna ſpecie, quàm de reliqua ſpecie ſed ſemper æqualiter, & iſtę differentiæ ſunt illæ, quę complent perficiunt vniuſcuiuſque.i. ſubiecti rationem.i. definitionem, atq; ſubſtantiam ex quibus omnibus ſumitur ꝙ omnes ſpecies æqualiter participant, genus, & differentias per ſe, nõ magis vna & minus reliqua, & omnia indiuidua ęqualiter, & in omni tempore participant ſpeciem, ſortes.n. homo eſt, Plato homo eſt, nõ magis Plato eſt homo, nec ſortes minus homo, nec itidem hodie minus eſt homo, cras magis erit homo, nec hodie magis rationalis, cras uerò minus & hac ratione probatur ꝙ eſſe vniuſcuiuſque.i. ſubſtantia vniuſcuiuſque, nec intentionem, nec remiſſionem ſuſcipiens eſt, ſed genus, & differentiæ per ſe non intenduntur, nec remittuntur, non ſuſcipiunt magis & minus relinquitur ergo, ꝙ illa, quæ non ſunt eſſe & ſubſtantia vniuſcuiuſque ſuſcipiunt magis, & minus, ſed differentiæ inſeparabiles, per accidens non ſunt eſſe non dicunt eſſe, & ſubſtantiam vniuſcuiuſque ergo iſtę tantùm, & non aliæ differentiæ, ſuſcipiunt magis & minus. Sed dices Dub.
quid intendit Por. per ly (ratione) quando d. illæ igitur quæ per ſe ſunt in ſubſtantię ratione:
Pro ſol. eſt ſciendum, ꝙ ratio in doctrina Ar. ſumitur multis modis, & primo modo pro vt eſt, ſollygiſmus, vt Ar. 2. cœli. 3. Alio modo pro inductione vt 1.phy.43. Alio modo pro doctrina demonſtratiua, vt 2. phy. 55. Alio modo pro vt eſt probatio. 8. phy. 22. Alio modo pro medio inferendi concluſionem vt 1.poſt 48. 49. Alio modo pro intellectu 1. phy. 49 Alio modo ſumitur ratio pro oratione vt in definitione ſyllogiſmi. 1. priorum. c.1 & 1. top. c. 1. & in lib. de motu anim. c.4. Alio modo pro forma 1. de gen. an. c.1. Alio modo pro definitione vt Ar. 1. poſt. 30.31.4.met.28.2.met.42. in ante prædicamentis cap. de ęquiuocis, & vniuocis & 1.top.cap. de Sol.
termino. Dicas ergo indubitanter, ꝙ hic ſumitur ratio pro definitione di cens ſic, illę ſunt differentiæ per ſe quæcunque accipiuntur in ratione.i. in definitione ſubſtantiæ Sed iterum di Dub.
ces cum ſubſtantia dicatur tribus modis.i. forma, materia. & compoſitum teſte Ar. 2. de anima. 2. & 25. quid nam intelligit Por. per ſubſtãtiam? Dicas ꝙ intelligit illam ſubſtantiam quæ Sol.
eſt compoſita, & vniuerſalis, quæ eſt ſpecies cõpoſita ex genere, tanquam ex materia, & ex differentia, tanquam ex forma. Sed dub. quare definitio vocatur ratio? Dicas, quoniam definitio Sol.
eſt inſtrumentum intellectus, qui intellectus ratio appellatur ab Ar. 1. phy. 49. cum dixit vniuerſale eſt notum ſecundum rationem.i. ſecundum intellectum, cum ergo ſit inſtrumentum rationis, meritò dicitur ratio ſicut vulgo dici ſolet, ꝙ ſcriptura Platonis, eſt manus Platonis ita Al. ſo.
definitio dicitur: ratio, quia ſit ab intellectu, qui eſt ratio, vel aliter Dicas, ꝙ ideo definitio dicitur ratio, quoniam ratio eſt forma 5. phy. 38. quę forma eſt definitio 3. met. 3. ergo definitio eſt ratio. Amplius dices contra Por. ꝙ differentiæ per ſe recipiunt magis, & minus, Pueruli Dub.
enim non videntur actiones rationales, ita producere; ſicut viri. ergo videtur quòd viri ſint magis rationales, quam pueruli: vnde magis rationalitas ineſt viris. minus verò puerulis, Dicas ꝙ Sol.
tam viri, quàm pueruli æqualiter ſunt rationales, tamen pueruli quodammodo ab organo ad rationales actiones ſunt impediti, ideo nõ ſunt ſic expediti; ſicut ad illas viri. Vel dicendum, ꝙ Alia ſo.
eodem modo puerili; ſunt rationales, & nõ magis viri, quàm puerili rationalitas. n. æqualiter ineſt omnibus; vt potentia, & rationalitas eſt, ſed ſecundum operationem, magis ineſt viris quàm puerulis, propter maius exercitium, & lõgiorem experientiam: vnde dicebat Ar. 1. de anima 24. non omnibus hominibus ineſt intellectus: non quia intellectus non inſit omnibus; quia omnibus ineſt tamen ſecundum operationem non ineſt omnibus, & ſecundum vſum

non.

non. n. omnes æqualiter vtuntur intellectu, quo ad operationem: ſed aliqui magis, aliqui verò minus. Amplius dubitatur Ar. in prædicamentis. c. de ſubſtantia ait ſubſtantia eſt, quæ maximè propriè, & primo dicitur, ubi per ly, maximè. ſine dubio oſtendit ſubſtantiam ſuſcipere magis, & minus Dicas, ꝙ ſi ſubſtantia ſuſcipit magis, & minus non ſecundum latitudinem, ſed ſecundum altitudinem teſte Ammonio. Vel aliter dicas, quia Ar. in c. de ſubſt. d. ꝙ, ſubſtantia prima, ut ſortes eſt magis ſubſtantia, tamen non eſt magis ſubſtantia, quàm Plato, & cæteri homines ſingulares, ſed eſt magis ſubſtantia quàm ſubſtantia ſecunda, ut ſortes eſt magis ſubſtantia quàm homo, & homo qui eſt ſpecies, eſt magis ſub. quam animal; quod eſt genus: unde ſcias quod facta comparatione inter eaſdem ſubſtantias, una non dicitur magis, & alia minus; ut ſubſt. prima non eſt magis, quàm alia ſubſtantia prima, ut Petrus non magis quã Franciſcus, nec una ſpecies magis, quã alia ſpecies, ut homo non eſt magis ſubſtãtia quàm bos. nec genus magis ſub. quàm aliud genus ut animal non magis dicitur, ſubſtãtia, quã planta, ſed dicimus quod ſubſt. prima, ut ſortes, eſt magis ſubſtantia quã homo qui eſt ſpecies, & homo eſt magis ſubſtantia, quàm animal, quod eſt genus, ſed quæres quare ſubſt. prima, eſt magis ſubſtantia quam reliquæ omnes? Dicas cum Ar. in c. de ſubſt. quoniam ſubiectum eſt omnibus. ſ. ſecundis ſubſtantiis, ſpeciei, & generi, & accidentibus; ut ſortes eſt homo, eſt animal, eſt albus; homo uerò qui eſt ſpecies eſt ſubiectum tantum generi, & accidenti, & nota, ꝙ ſi ſubſtantia prima dicitur aliquado ſuſcipere magis aliquando minus, dicas qđ non ut ſubſtantia eſt, ſed ratione accidentis; nam ſortes eſt albus, Antonius eſt albus, tamẽ ſortes magis albus dicitur, quàm Antonius teſte Ar. in c. de ſubſt. Sed Dub. ait. n. Por. ꝙ differentiæ per ſe non recipiunt magis, & minus, quod uidetur falſum nam d. Au. 3. cæli 67 ꝙ formæ elementorum intẽduntur, & remittuntur, ſed formæ elementorum ſunt ultimæ, & per ſe differentiæ ipſorum ut ait Alexander ergo differentiæ per ſe recipiunt magis, & minus. Dicas ꝙ Auer. loquitur de differentiis, & formis perfectis, non autem imperfectis, ueluti ſunt formæ elementorum, quæ ſunt mediæ, inter ſubſtantiam & accidentia, ut teſtatur Av. 3. cæli 67. Vnde propoſitio Por. eſt uera in ſubſtantiis, ſed fallit in accidentibus, ut ait 8. met. 10. ubi inquit, ꝙ forma ſubſtantialis non recipit magis neque minus. homo. n. non eſt maioris humanitatis quàm alius homo, ſed accidentia iam clarum eſt in prædicamentis. c. de ſubſt. ꝙ recipiunt magis & minus. Sed dices contra, nam D. Av. ꝙ forma ſubſtantialis recipit magis & minus, 8. met. 10. & loquitur de formis perfectis ergo ſolutio eſt falſa. Dicas cum eodem Au. ibidem ꝙ forma perfecta recipit magis & minus non in ſua eſſentia, ſed ut eſt forma in materia, nam forma humana ſecundum diſpoſitiones materiales. in quibus exiſtit, ſic poteſt magis & minus ſuſcipere quia ſolertia naturalis ſequitur corporis temperamentum, & uniuerſaliter omnis, ſubſtantialis forma melius operatur, in materia bene diſpoſita quàm in materia nõ ſic præparata. uerbi gratiã ignis quando approximatur in ſulfure propter materię diſpoſitionẽ cicius, & magis operatur quàm quando approximatur in ligno uiridi in quo propter indiſpoſitionem non ſic cicius, ſed tardius, & minus operatur. Sed acutus quidam diceret ſi differẽtię per ſe, ut rationalitas, non recipit magis, & minus, unde eſt, ꝙ aliquis homo idiota adeò bene diſcurrit, negotiando, numerãdo, aliquis uerò qui omnes ſuos annos conſumpſit in ſtudiis, uix loqui ſcit; immo uidemus hac ætate quoſdam homines qui nullo utuntur diſcurſu, & adeò ſunt groſſi, & quaſi beſtiales, ac ſi tãtum figuram, & hominis imaginem, nõ autem formã, & intellectum hominis haberẽt, Soluas ſed nota, ꝙ nec anima, nec animę potentiæ ſecundum ſe recipiunt magis, & minus, cum rationalitas ſit una de animæ potentiis. 2. de anima 27. clarum eſt, ꝙ non ſuſcipit magis, & minus, ſed equaliter ineſt omnibus hominibus, ſed ſi potẽtiæ animę recipiunt magis et minus hoc eſt ratione organi, quoniam tales potẽtiæ utuntur organo, ut intellectus, qui in intelligẽdo dependet à uirtute cogitatiua quę eſt uirtus organica 3. de anima 20. quòd ſecũdum ꝙ organum cogitatiuę habuerit meliorem complexionem, et compoſitionem organo alterius ſic contingit unum hominem eſſe melioris diſcurſus, quã ſit alter homo, hæc eſt cauſa quare quidam magis, quidam minus diſcurrit propter organi bonitatem, uerbi gratia potentia uidendi ineſt æqualiter omnibus, ſed quoniam oculus, qui eſt organum, & inſtrumẽtum quo videmus, eſt organum corporeum, in quo eſt complexio, & compoſitio, quę complexio, & compoſitio ſunt diſpoſitiones, quæ aliquando ſunt meliores in vno, & deteriores in alio ex quo prouenit, ꝙ vnus melius videt, quàm alter quoniam habet inſtrumentum melius diſpoſitum: vnde iuuenis melius videt, quam ſenex, quoniam complexio, & compoſitio organi viſus, eſt melius diſpoſita in iuuene quã in ſene, & ſi ſenex acciperet oculum iuuenis, videbit vtique ſicut iuuenis, & hoc eſt illud, quod d. Ar. 1. de anima 65. ꝙ ſi ſenior accipiat oculum talẽ videret vtique ſicut iuuenis, ex quibus infero, ꝙ iuuenis eſt melioris diſcurſus, quàm ſit ſenex, quia ęqualitas ſecundi modi, vt voluit Auicenna in prima fen. primi doct. 3. in c. de complexionibus pręcipuè reperitur in ętate conſiſtentię,

Marginalia: Dub. — Sol. — Alia ſo. — Dub. — Sol. — Dub. — Sol. — Dub. — Sol. — Dub. — Sol.

ſtentiæ, quia illa eſt ætas pulchritudinis, tamē ſi videmus ſenes præcipuè in operabilibus, melius diſcurrere, quàm faciunt iuuenes, hoc eſt per accidens ratione diuturni experimenti, ꝙ non niſi longitudine temporis perficitur in nobis teſte Ar. 6. ethic. c. 9. vbi ait iuuenis autem non eſt expertus longitudo n. temporis experientiam facit & ideo dixit Iob. ꝙ antiquis eſt ſapientia, & in longo tempore prudentia inuenitur; vnde Ar. propter hāc cauſam dixit. 6. eth. cap. 9. ꝙ pueri, & iuuenes non poſſunt eſſe prudentes, vnde ipſemet Ar. dixit non minus inhærendum eſt expertis, & ſenioribus, uel prudentum opinionibus atque ſententiis ſine demonſtratione quàm demonſtrationibus ipſis 6. ethic. c. 13. præſertim in agibilibus & factibilibus in quibus requiritur experimentalis cognitio, quę non niſi lōgitudine tēporis perficitur; vnde concludendo dicimus cum Ar. in ethicis ꝙ aliqui homines ſunt arborei, aliqui brutales aliqui intellectuales nuncupati, aliqui. n. vt d. Heſiodus, ad ſcientias capeſcendas per ſolam naturam ſunt apti & perfecti ex bonitate complexionis, ſicut fuit Hippocrates, & Ariſt. aliqui verò non per naturam, ſed per doctores . excitātes mentes eorum, quidam verò neutro modo apti ſunt, & iſti omnino ad diſcernendum verū à falſo inutiles ſunt clarum eſt ergo ꝙ hæc diuerſitas non prouenit, niſi ex diuerſitate complexionis, & diſpoſitionū in quibus formæ exiſtit & ſic patet in doctrina Por. & Ar. ꝙ formæ ſubſtantiales. i. vltimę differentiæ per ſe ſpecialiſſimæ, non recipiunt magis neque minus, ſed eſt æqualis participatio à ſuis indiuiduis, iuxta Por. dictum participatione. n. ſpeciei plures homines ſunt vnus homo, in 1. de ſpecie. nec non in communitatibus differentię & ſpeciei, ꝙ commune eſt vtriſque æqualiter participari homine. n. æqualiter participant particulares homines, & rationali differentia, ſed ſi aliquis dicere auderet, ꝙ alter homo eſt rationabilior altero

Dub. homine, dicas ſicut dicimus ad Gilberti ſententiam quando. d. ꝙ brutum eſt animatius planta, hoc verum eſſe dicimus, quo ad operationes quas plus exercet brutum. i. animal quàm planta, ſed non quo ad eſſentiam, quoniam animal non plus participat de eſſe animato quàm planta, ſimiliter dico, ꝙ alter homo non eſt rationabilior altero, quo ad eſſentiam, ſed quo ad operationes non eſt inconueniens, quoniam vnus plus exercet operationes intellectus, quàm alter ex hac ſolutione ſoluas quandam contradictiunculam in ordine 23. in quibuſdam pagellis editis ſcriptam quę a quibuſdam admiratione digna reputatur tu ergo ſoluas hoc modo & ſic eam annihilabis.

Cum igitur tres ſpecies differentiæ conſiderentur, & cum, hæ quidem ſint per ſe, illæ uerò per accidens, rurſus earum, quæ per ſe ſunt differentiarum, aliæ quidem ſunt ſecundum quas diuidimus genera in ſpecies, aliæ uerò ſecundum quas ea, quæ diuiſa ſunt ſpecificantur: vt cum per ſe differentiæ omnes huiuſmodi animalis ſint, animatum, & ſenſitiuum, rationale, & irrationale, mortale, & immortale, animati quidem, & ſenſitiui differentia conſtitutiua eſt ſubſtantiæ animalis (eſt enim animal: ſubſtantia animata ſenſitiua) mortalis verò & immortalis differentia, & rationalis, & irrationalis, diuiſiuę ſunt animalis differentiæ, per eas enim genera in ſpecies diuidimus.

Cum diuiſit differentiam in communē, propriam & magis propriam quam iterum diuiſit in facientem aliud, & facientem alteratum, & eiuſdem differentiæ tertiam aſſignando diuiſionem dixit alias eſſe ſeparabiles, alias inſeparabiles & ſubdiuidendo dixit, inſeparabilium, alias eſſe per ſe, alias per accidens: nunc aliam ſubdiuiſionem tradit dicens, quòd differentiarum, quæ ſunt per ſe, alię ſunt generum diuiſiuæ, aliæ verò ſpecierum conſtitutiuę, repetendo omnia, quæ ſupra dixit; vnde diuiditur iſte tex. in 3 partes, in prima repetit diuiſiones differentiarum ſupra factas, in 2. ibi (rurſus earum) facit ſubdiuiſionem differentiarum, quæ ſunt per ſe in 3. ibi (cum per ſe differentiæ) hanc vltimam ſubdiuiſionem manifeſtat, & exemplificat in arbore ac in linea prędicamentali, quantum ad primum repetit, quæ dixit dicens, cum igitur tres ſpecies differentię conſiderentur, videlicet communis, & propria & magis proprię, & una eſt ſeparabilis, vt eſt communiter dicta, alię duę, vt propriæ, & magis propriæ ſunt inſeparabiles, & rurſus inſeparabilium, aliæ ſunt per ſe, aliæ vero per accidens rurſus. i. & de nouo præter ſupradictas differentiarum diuiſiones, & ſubdiuiſiones adeſt alia ſubdiuiſio nunc declaranda, & eſt hæc, ſ. quòd differentiarum, quę ſunt per ſe. i. ſecundum ſubſtantiam, aliæ ſunt diuiſiuę generum. i. ſecundum quas diuidimus genera, in ſpecies, aliæ vero ſunt conſtitutiuę ſpecierum. i. ſecundum quas ea, quę diuiſa ſunt ſpecificantur. i. quæ informant ſpeciē, & ipſam in eſſe conſtituunt; dat exemplum de differentiis diuiſiuis, & d. vt cum differētię omnes huiuſmodi animalis ſint animatum, & ſenſitiuum, rationale, & irrationale, & mortale, & immortale: omnes. n. iſtę differentię ſunt diuiſiuæ generis, diuidunt genus, & conſtituunt ſpecies, ſed ut facilius, & ſine labore nouitij intelligant

gant mentem Por. Faciamus ſic, & primum ſit
in linea prædicamentali ſubſtantia, quæ diui-
ditur in corpoream, & in incorpoream & ſub
ſubſtantia ponitur, corpus quod corpus diui-
ditur in aĩatum, & in inanimatũ, & ſub, corpo
re, ponitur corpus animatũ, quod corpus ani-
matũ diuiditur inſenſibile & in inſenſibile ſub
quo ponit aĩal, & ſub animali ponitur animal
rõnale, ꝙ diuidit in mortale, & in immortale,
& ſub animali rationali ponitur, homo, qui nõ
amplius diuiditur, cum ſit ſpecies ſpecialiſsi-
ma, ſed ſub ſe continet particulares homines,
vt puta Marium, Ferdinandum, & Federicum,
ex quo nota, ꝙ iſtæ differentiæ. ſ. corporeum,
& incorporeum, in quas diuiditur ſubſtantia,
& animatum, & inanimatum, in quas diuidi-
tur corpus, & ſenſibile, & inſenſibile, in quas
diuiditur corpus animatum, & rationale, & ir-
rationale, in quas diuiditur animal, & morta-
le, & immortale, in quas diuiditur animal ra-
tionale, ſunt differẽtiæ diuiſiuę generum, quia
diuidunt ſubſtantiam, corpus, corpus anima-
tum, animal, animal rationale, quę omnia ſunt
genera, & reſpectu iſtorum generum, iſtæ dif-
ferentię dicuntur diuiſiuæ, ſed iſtæmet differẽ
tiæ, ſunt, & vocantur conſtitutiuæ informati-
uę, quia conſtituunt informant ſpecies, hoc
modo videlicet, ſumendo illas differentias, quę
poſſunt ſtare ſimul, vt animatum, & ſenſibile,
iſtæ duæ differentię copulatim ſumptę, iu[...]
cum ſubſtantia, ſtatim conſtituunt, ſpecificat
informant ſpeciem, quę eſt animal, dicẽdo ſic,
animal eſt ſubſtantia animata ſenſibilis, quod
animal licet ſit genus inferiorum, tamen dici-
tur ſpecies reſpectu ſuperiorum, quæ ſubſtan-
tia in definitione animalis, eſt genus animatũ
vero, & ſenſibile ſunt differentię, conſtitutiuę,
animatum, & inſenſibile conſtituunt plantã vt
dicendo planta eſt ſubſtantia animata inſenſi-
bilis. Nota etiam quod animal diuiditur, in ra-
tionale, & in rationale, ſed iungas rationale ſi-
mul cum mortali, quæ ſunt differentiæ diuiſi-
uę animalis, ſtatim fiunt conſtitutiuæ homi-
nis, faciunt, & conſtituunt hominem, dicendo
ſic homo eſt animal rationale mortale, ſimili-
ter ſi iungas, atque copules irrationale, cum
mortale ſtatim iſtæ duę differentię, conſtituũt
bruta, vt equum, bouem, & leonem, dicendo
ſic leo, eſt animal irrationale mortale, ac etiam
ſi copules, & ſimul iungas rationale, immorta-
le, ſtatim hæ duę differentiæ formant Dei glo-
rioſi ſubſtantiam, dicendo Deus glorioſus eſt
rationalis immortalis, ex quibus omnibus ſu-
muntur iſtę coniugationes quæ conſtant, qua
tuor. Prima eſt hęc. ſ. animatum ſenſibile, quæ
conſtituit animal. Secunda eſt hæc animatum
inſenſibile, quæ conſtituit plantam. Tertia eſt
hęc rationale mortale, quæ conſtituit homi-
nem. Quarta eſt hęc rationale immortale, quę
conſtituit Deum benedictum. Quinta eſt hæc
irrationale mortale, quę conſtituit bruta, &
omnia quæ ratione carent. Sed dubium oriri — Dub.
videtur. d. n. Por. ꝙ differentiæ quæ ſunt diuiſi
uæ generum illæ met ſunt conſtitutiuæ ſpecie
rum; uidemus. n. quod irrationale immortale
ſunt differentiæ quæ diuidunt genus, & tamen
non conſtituunt ſpeciem, non. n. eſt aliquod,
ꝙ ſit irrationale immortale. Soluitur verũ pro — Sol.
ſol. eſt notandum, quòd vult Ar. cęleſtia cor-
pora non eſſe animata, quo ſtante dicendum,
ꝙ id, quod non eſt animatum, non poteſt eſſe
animal, ꝙ non poteſt eſſe animal, non poteſt eſ
ſe rationale, cum ergo corpora cæleſtia non
ſint animata, meritò non poſſunt eſſe rationa-
lia, tamen ſunt immortalia, perpetua propter
ſimplicitatem, & motus perpetuitatem. Vnde
dicimus, ꝙ iſtæ duæ differentiæ irrationale, nẽ
pè, & immortale conſtituunt aliquid, vt ſunt
corpora cæleſtia, quę ſunt irrationalia, immor
talia. Vnde ſumas, ꝙ illud, quòd eſt irrationale
generationi, & corruptioni obnoxium, nõ po- — Replica
teſt eſſe immortale. Sed aliquis cõtra hanc ſol.
arguere poſſet dicens, ꝙ Por. ponit ſecundum
mentem Platonis rationale eſſe commune ad
homines, angelos, corporaque cæleſtia, & illa — Sol.
animata ponit, & non inanimata. Dicendum
eſt ergo, & aliter, ꝙ iſta differentia. ſ. irrationa-
lis, & immortalis, licet actu ſpeciem aliquam
non conſtituat, poteſt tamen conſtituere. Sed — Replica
dices contra, nam fruſtra datur potentia. 1. cœ-
li. 20. quæ non eſt reducibilis ad actum, ſi ergo
tales differentię ſpeciem conſtituere poſſent ſi
non in actu conſtituerent, illa potentia eſſet
fruſtratoria. Dicas pro defenſione Boeti ꝙ ip- — Sol.
ſe ſub conditione loquitur, nam. d. ipſe ſi iungi
vllo modo potuiſſent, earum naturam, & ſpe-
ciem quoque poſſent efficere, vel aliter dici po
teſt quod potentia ſumitur dupliciter & pro — Alia ſol.
potentia quę diſtinguitur cõtra actum, & pro
aptitudine, & ita in ꝓpoſito ſumitur pro apti-
tudine, & ſic non eſt neceſſe vt ad actum redu-
catur. Sed Ammonius ait, ꝙ nonnulli aſſerunt
eſſe quoddam infimum demoniorum genus,
irrationabilium, & ſic differentię illæ. ſ. irratio-
nalis, & immortalis demones tales irrationabi
les, immortaleſque veluti ſpeciem vnam effi-
ciunt, qui quidem demones in inferiori ordi-
ne ſemper commorantur, meritaſque illic ani-
marum pęnas ſumunt, qui à nonnullis immor
tales, à quibuſdam verò mortales reputantur.
Sed iterum quis dubitabit contra Por. d. n. ipſe
ꝙ differentiæ diuiſiuę generum ſunt conſtitu — Dub.
tiuæ ſpecierum, hoc videtur falſum; nam inani
matum, & ſenſibile ſunt duę differentiæ diuiſi
uę generis, quę nullam conſtituunt ſpeciem.
Soluas dicens, ꝙ tunc differentiæ quæ diuidũt — Sol.
genus conſtituunt ſpeciem, quã iungi poſſunt,
modo hę duę drię iungi non poſſunt, ideo nõ
conſti-

conſtituunt aliquam ſpeciem, & ſic loquitur Por ex quibus nota, ꝙ ex differentiis ſunt quędam, quæ ſunt diuidentes tantummodo, quæ ſunt differentię generum generaliſsimorum, Alię ſunt ſolũ conſtituentes, quæ ſpecialiſsimis conueniunt, differentię verò quæ dicuntur diuiſiuę, & conſtitutiuę ſubalternis competunt, v.g. corporea, & incorporea ſunt differentiæ q̃ diuidunt ſubſtantiam & nunquam conſtituũt quę ſubſtantia eſt genus generaliſsimum; rationale, & mortale ſunt differentię conſtitutiuæ ſolum hominis, qui eſt ſpecies ſpecialiſsima, aliæ autem differentiæ diuidũt, conſtituunt media, ſeu genera ſubalterna.

Tex.33 Sed eæ quidem, quæ diuiſiuæ ſunt differentiæ generum, completiuę fiunt & cõſtitutiuę ſpecierum. Diuiditur enim animal rationalis, & irrationalis differentia, & rurſus mortalis, & immortalis differentia, ſed rationalis, & mortalis differentiæ conſtitutiuæ fiunt hominis, rationalis uerò, & immortalis Dei; irrationalis autem, & mortalis irrationalium animalium. Sic vero, & ſupremę ſubſtantiæ, cum diuiſiuæ ſint, animati, & inanimati differentiæ, & ſenſitiui, & inſenſitiui, animata quidem ſenſitiua animal perfecerunt: animata uero, & ſi iuxta ſubſtantiam ſumantur inſenſitiua, perfecerunt plantam, quoniam ergo eædẽ aliquo modo, quidem acceptæ fiunt cõſtitutiuæ: aliquo modo autem diuiſiuæ, ſpecificæ omnes vocantur, & his maximè opus eſt, ad diuiſiones generum, & ad diffinitiones: ſed non his, quæ ſecundum accidens inſeparabiles ſunt: neque etiam magis, iis, quæ ſunt ſeparabiles.

Poſtquãm Por. diuiſit differentias per ſe dicens quòd aliæ ſunt differentię per ſe, ſecundum quas diuidimus genera in ſpecies, aliæ uerò ſunt ſecundum quas, ea, quę diuiſa ſunt ſpecificantur. i. aliæ ſunt differentiæ per ſe diuiſiuę generum, alię verò ſunt differentiæ per ſe conſtitutiuę ſpecierum, nũc in hoc tex. demonſtrat geminum differentiarum vſum, vnum quo genera diuiduntur. Alium quoq; quo ſpecies informantur, ſic ait Boet. vel dicas, quod nunc reſpondet tacitæ obiectioni, dicet. n. aliquis, differentiæ, quæ ſunt diuiſiuę generum, ſunt ne illę met ipſæ, quæ complent, & conſtituunt ſpecies? Diuiditur iſte tex in 3. partes, in prima reſpondet tacitę obiectioni: ibi 2. ibi (diuidit. n. animal.) exẽplo manifeſtat ſolutionẽ eſſe verã in 3. ibi (& his maximè opus eſt) determinat, q̃d generũ diuiſiones, & ſpecierũ diffinitiones, nõ fiunt niſi ex differentiis per ſe generum diuiſiuis, & ſpecierum conſtitutiuis, quo ad primũ ait Por. ꝙ hę quidem differentiæ quæ diuiſiuæ ſunt generum, illę met ipſæ ſunt completiuæ, & conſtitutiuæ ſpecierũ, & q.d. non alię, dat exemplũ diuiditur. n. animal rationali, & irrationali differentia, & rurſus mortali, & immortali differentia, ſed ea, quę ſunt rationalis differentiæ, & mortalis conſtitutiuę ſunt hominis; ecce nunc manifeſtum eſt, quod illæ met differentię, quę diuidunt animal, quod eſt genus, illę quoq; differentiæ conſtituunt hominẽ, qui eſt ſpecies, dicendo ſic homo eſt animal rationale, mortale, hæ duæ differentiæ rationalis, & mortalis, quę diuidunt animal, complent, efficiunt, atq; conſtituunt hominẽ qui eſt ſpecies, irrationale, mortale, differentię quę etiam diuidũt genus conſtituunt ſpeciem. i. equum vel bouẽ, & rationale, immortale conſtituunt Deum, & per Deum intelligitur, vt ait Boet. Deum corporeum vt Solem, & Cœlum, quæ, vt Plato aſſerit ſunt animata, & rationabilia, quæ deorum vocabulo antiquitatis veneratione probatur eſſe ſubiecta, iam patet ergo quomodo eædẽ differentię quę ſunt diuiſiuę, ſunt etiam conſtitutiuę quæ quidem aliquo modo acceptę i. uno modo acceptæ ſunt, conſtitutiuę, alio verò modo ſunt diuiſiuæ, itam reſpectu generũ ſunt diuiſiuæ, reſpectu ſpecierum ſunt conſtitutiuæ, quę differentię diuiſiuæ, generum, & conſtitutiuę ſpecierum vocantur ſpecificæ qm̃ faciunt ſpeciẽ, & his maximè opus eſt ad diuiſiones generũ, & definitiones ſpecierum. i. & iſtę differentiæ, quæ ſunt diuiſiuæ, & conſtitutiuę, ſunt maximè neceſſariæ ad faciendas diuiſiones & diffinitiones, non autem illæ, quæ ſunt ſeparabiles, neque illę quæ ſunt inſeparabiles per accidens, veluti ſunt differẽtię communiter & propriè dictę, & nota ꝙ Por. (maximè opus eſt) dicit maximè, quoniam multotiens propter humanã imbecillitatem caremus his differentiis, & facimus definitiones ex accidentibus, teſte Ar. 1. poſt. 36. 2. poſt. 20. 21 8. met. 5. v.g. ſi volumus definire hominem vera definitione, diceremus homo eſt animal rationale, & ſi caremus hac differẽtia. ſ. rationale, vteremur proprio accidente, & diceremus homo eſt animal riſibile, ex quo nota tu poſterioriſta, ꝙ accidens propriũ poteſt eſſe prędicatum in primo modo dicendi per ſe, tñ non vt accidens eſt, quia ſic eſt in ſecundo modo dicendi per ſe, ſed vt tenet locum differẽtię erit in primo modo. Ex quibus omnibus reſolutè dicas, ꝙ eędem differentiæ q̃ ſunt diuiſiuę, ſunt etiam conſtitutiuę diuerſo tñ modo ſumptę ex quibus differẽtiis per ſe diuiſiuis, & conſtitutiuis neceſſariò fiunt diuiſiones dico eſſentiales, & definitiones q d rei ſub-

ſtan-

ſtantiales, ac etiam demonſtrationes, teſte Au.
in Epiſtola de prim. prædicatorum, differentię
verò quę ſunt ſeparabiles, & inſeparabiles ſunt
per accidens, & ſunt accidentia quæ non deſer
uiunt diuiſioni, non definitioni, non demon-
ſtrationi, quoniam ſpeciem non informant,
non conſtituunt, nec complent. ideo reiician-
tur expellantur ab arte tanquá quædam inuti-
lia arti ac ſcientiæ: Sed Dubitabis dicēs, ꝙ Por.
Dub. non ſibi conſtat; nam dixit in tex. ſuperiori, ꝙ
differentiæ per ſe ſunt duobus modis. Aliæ.n.
ſunt ſecundum quas diuidimus genera in ſpe-
cies, alię vero ſunt ſecundum quas, ea quæ, di-
uiſa ſunt ſpecificantur q.d. ꝙ aliæ ſunt differen
tiæ diuiſiuę, & aliæ ſunt differentiæ conſtituti-
uæ, modo in hoc tex. d. oppoſitum dicit.n. ꝙ eę
dem ſunt differentiæ diuiſiuæ, & conſtitutiuę.
Sol. Dicas ꝙ Por. vbique optime dicit, non ſibi ad-
uerſatur. nam qñ d. ꝙ differentiæ ſunt differen
tiæ quę diuiſiuę dicuntur, loquitur de illis dif-
ferentiis. quæ diuidunt genera generaliſſima,
quæ diuidentes tantummodo vocantur, alię ve
rò ſunt ſolum conſtituentes, & non diuidētes,
quæ cōpetunt ſpeciebus ſpecialiſſimis, & ſic a-
lię ſunt diuiſiuę, aliæ cōſtitutiuæ, & non eædē,
aliæ verò ſunt, quę diuidunt genera ſubalterna
& hę ſunt diuiſiuę ſimul & conſtitutiuę gene-
Alia ſo. ris & ſpeciei. Hęc Ammonius: Vel Dicas, quod,
qñ d. Por. ꝙ alię ſunt diuiſiuæ & aliæ ſunt con-
ſtitutiuę intelligitur ſic, ſicut ſe exponit in hoc
tex. nam eædem differentiæ, alio modo acceptę.
id eſt, reſpectu generis ſunt diuiſiuæ, alio mo-
do acceptæ. i. reſpectu ſpeciei ſunt conſtituti-
uæ, & ſic vocantur alię, & aliæ. i. reſpectu alte-
rius, non ꝙ ſint differentię diuiſiuæ, alię. i. di-
uerſæ à conſtitutiuis, ſed ſunt eędem numero,
& ſic intelligitur Por. Sed dices id ꝙ deſtruit,
Dub. & diuidit non conſtruit, ædificat, atque infor-
mat, ſed eędem differentię diuidunt ergo non
Sol. conſtituunt, Dicas, ꝙ hoc verum eſt reſpectu
vnius, & eiuſdem, non reſpectu diuerſorū, nā
licet differentiæ diuidant genus, tamē non cō-
ſtituunt genus, ſed conſtituunt ſpeciem. Iterū
Dub. Dices nam. d. Por. ꝙ differentiæ, diuiſiuæ, & cō
ſtitutiuæ vocantur ſpecificę, vellem ſcire ſi eę-
dem differentię diuidunt genus, & conſtituūt
ſpeciem quare Por. non dixit, ꝙ iſtæ differentię
dicunt generice ſicut dixit, ꝙ iſte differentiæ di
cuntur ſpecifice ſumendo potius nomen à ſpe
Sol. cie, quā à genere? Dicas quoniā 2. de anima 49.
à nobiliori fit denominatio, & qm̄ conſtitue-
rę, & conſtruere licet ſit difficilius. 2. priorum.
c. 22. & 7. top. loco 7. tñ eſt nobili⁹ ipſo diuide
re, & deſtruere, & per conſequens conſtitutum
eſt nobilius diuiſo, ſed id, ꝙ conſtituitur, eſt ſpe
cies, & quod diuiditur eſt genus ideo, & meri-
tò, Por. dixit, ꝙ tales differentię vocantur ſpeci
fice, & non generice ſumendo denominationē
à ſpecie & non à genere.

Quas ēt determinātes dicunt. Differen- Tex. 34
tia eſt, qua abūdat ſpecies à genere. ho-
mo.n. animal plus habet quā rōnale, &
mortale. animal.n. neq; nihil horū ē nā
vñ ſpecies haberent differētias? neq; oēs
oppoſitas habet, quoniā idē ſimul habē
bit oppoſitas ſpecies. Sed quēadmodū
cēſent poteſtate quidē habet oēs eorū, q̄
ſub ſunt differentias actu verò nullā. ac
ſic, neque ex ijs quę non ſunt aliquid fit
neque oppoſitę ſpecies circa idem erūt.

Poſtquā Por. huius nominis. 5. differētiæ, tum
varias enumerauit ſignificationes, tum pluri-
mas enarrauit diuiſiones, nunc ipſius differen-
tię, q̄ ſpecifica dr̄ multiplices, & numero quin-
que definitiones ſeu deſcriptiones aggreditur,
& primò in hoc tex. primam. Vnde diuiditur
iſte tex. in 3. partes in prima tradit primam dif
ferentię definitionē in 2. ibi (nā vnde ſpecies)
Dubitat circa hanc definitionem de differentia
datam in 3. ibi (ſed quemadmodum cenſent)
affert dubitationis ſolutionem. quantum ergo
ad primum, Antiqui Peripatetici determinan-
tes. i. definientes, quoniam terminus rei eſt de
finitio rei. primo top. ca. de termino Ar. ſeu de-
ſcribentes, dicunt, quod differentia. i. conſtitu-
tiua. i. ſpecifica, de qua philoſophi loquuntur,
eſt illa qua. i. per quam ſpecies abundat à gene-
rę. i. ſuperat, excedit ipſum genus, dat exemplū.
v.g. homo qui eſt ſpecies, ſuperat animal, quod
eſt genus, quoniam homo habet plures diffe-
rentias, quas nō habet animal, nā homo eſt ra-
tionalis & mortalis, animal vero nihil horū eſt
.i. neq; habet rationalitatē neq; mortalitatem,
ex quo ſeqnit̄, quod cū ſpecies habeat iſtas dif-
ferentias, & genus careat illis, quod ſpecies abū
dat à genere, & ſuperat genus & vt facilius in-
telligāt auditores) do aliud exēplum. v.g. Ferdi-
nādus marchio ſantolucidentiū habet oēs iſtas
ſciētias. ſ. eſt Poeta ſummus, atq; excellētiſſim⁹
immo Poetarum princeps, eſt Philoſophus ſub
tiliſſimus, & eſt in bellis exercitatiſſimus, dein-
de eſt alter Marchio qui nihil horum eſt, neq;
Poeta neque philoſophus, neque in bello exer-
citatus, per iſtas ergo ſcientias, & virtutes, quas
habet iſte meus Illuſtriſſimus Marchio Ferdi-
nandus ſuperat, atque excedit alium Marchio- Alia expoſit.
nem, qui omnino caret his, vel aliter dici po-
teſt, quare dicitur differentia, eſt, qua ſpecies
abundat à genere, pro cuius intelligētia eſt ſciē
dum, quod genus in ſui definitione, nullam dif
ferentiam generis diuiſiuam actu includit, nō
enim animal, vt animal eſt rationale, vel irratio
nale, quoniam ſi animal in ſui definitione, ſuas
differentias diuiſiuas actu contineret, in quo-
cunque inuenirentur, de eodem prædicaren-
tur, ſicut genus. v. g. ſi animal ex natura, &
ratione

ratione ſui eſſet rationale, cũ aſinus ſit animal eſſet animal rõnale, ſi autem irrationale, cũ homo ſit animal, eſſet animal irrationale, patet ergo, quod genus nullam ſui differentiam diuiſiuam includit actu, ſed ſpecies includit actu genus, cui ſubiicit̃ actu, & vltra genus, includit alterã differentiarum diuiſiuarũ generis qm̃ per ipſam conſtituitur, & per ipſam diſtinguitur actu, à qualibet alia ſpecie. v.g. homo includit animal actu, & includit rõnale actu, eo quod p rationale conſtituitur, & diuiditur à quacũq; alia animalis ſpecie, cum ergo dicitur differentia eſt qua abundat ſpecies a genere ſic intellige, dr̃ia eſt, quam in ſui ratione ſpecies ſupra genus actu includit, quam nõ includit genus, & in hoc ſenſu dicitur, quod ſpecies abundat differentia à genere, eo quod genus ab vtraq; ſe ſui differentia diuiſiua abſtrahit, quas ſpecies oppoſitæ includunt, vt homo includit rõnale, brutum vero irrationale includit; Vel aliter dici poteſt, quando dicitur differentia, qua abundat ſpecies à genere, quoniam omnia, quę ſunt in definitione generis, ſunt etiam in definitione ſpeciei, ſed ſpecies vltra omnia illa ſuperaddit propriam differentiam. v.g. animal ſic definitur, animal eſt ſubſtantia corporea animata ſenſitiua, hæc omnia ſunt etiam in definitionę hominis, ſed ſuperaddit rationale, & mortale, nam homo eſt ſubſtantia corporea animata ſenſitiua, rationalis mortalis propterea dicitur quod differentia eſt, qua abundat ſpecies a genere. Sed contra hanc definitionem differentię arguit Por. dicens in 2. parte tex (nam vnde ſpecies habent differentias) & ſupponit duo primum eſt Ar. in prædicamentis. c. de ſub. & in c. de oppoſitis, quod duo oppoſita in eodem eſſe non poſſunt, ſecundum eſt, ꝙ ex nihilo nihil fit. v.g. manus frigida, non eſt calida ſimul, ecce duo contraria non ſunt in eodem ſubiecto, ac domus fabricanda non poteſt fabricari, ſi non adeſt materia. i. cementa lapides & ligna, ex quibus fit, aliter fieri non poſſet, quibus ſtantibus. d. Por. ſi ſpecies habet differentias, per quas ſuperat genus tunc vel ex nihilo aliquid fieret, vel duo contraria eſſent in eodem, vtrumq; falſum, & impoſsibile, ergo, conſequentia probatur, nam ſi ſpecięs habet differentias vnde habebit? vel ex genere, vel ex nullo, ſi ex nullo, ergo ex nihilo aliquid fieret, quod eſt cõtra philoſophos omnes exclamantes ex nihilo nihil fieri, non a genere, quoniam ſi genus haberet differentias, cum differentię in contraria diſſoluãtur, vt rationalitatem, & irrationalitatem, ſimul haberet animal, quod eſt genus ſequeret̃, quod duo cõtraria ſimul eſſent in eodẽ. Reſpõdet Por. ad dub. & d. Sed pro intelligentia eſt ſciendum, quòd aliquod continere, ſeu habere aliquid poteſt eſſe bifariam, vno modo actu, alio modo poteſtate. v.g. ſortes, ſtat, ſedet, & nõ ſedet, ſedet quidem poteſtate, actu vero non ſedet, & ouum eſt animal & non eſt animal, non eſt animal actu, ſed eſt animal poteſtate quia poteſt effici animal, Marius eſt Cardinalis, & non eſt Cardinalis, eſt Cardinalis in potentia, & poteſtate non actu, Ferdinandus eſt Rex, & non Rex, eſt quidem Rex poteſtate, & potentia non eſt Rex actu, ſic igitur genus habet differentias, & non habet, habet quidem poteſtate, ſed non habet actu, quod non inconuenit, tũc formaliter reſpondendo ad rationem dicitur quod ſpecies habet differentias à genere, & cũ dicitur ergo contraria ſunt in eodem, conceditur quod habet contraria non actu, qua ſolutione ſtante. d. Por. ꝙ non ſequuntur ſupradicta inconuenientia. ſ. quod ex his, quę nõ ſunt. id eſt, ex nihilo fit aliquid. nec in eodem ſimul duo oppoſita erunt, vnde fiat pulchra ratio, illa ſolutio eſt vera qua poſita remouentur dubia, & qua remota ſequuntur dubia, atqui poſita hac ſolutione remouetur dubium & ipſa remota dubium ſequitur, ergo hæc ſolutio eſt vera. Sed hic nota, quod genus ſi per ſe conſideratur, vt genus eſt actu non habet contraria, Sed ſi ad ſpecies referatur, per diſtributas ſpecies, in partibus ſuis contraria retinebit, vt optime aſſerit Boet. vnde poſſumus dicere, ꝙ genus, vt genus per ſe ſumptum actu contraria non habet, ſed conſideratum reſpectu partium, id eſt ſpecierum actu contraria habebit,

Dub. Sed Dubitant Platonici, atque Academici, probantes rationale, & irrationale mortale & immortale non eſſe contraria, & actu eſſe in genere, ſic dicentes, illa ſunt contraria, quę ſe inuicem corrumpunt, ſed rationale ſuſtinet, conſeruat, cuſtodit irrationale, & immortale cuſtodit mortale, ergo rationale, & irrationale, mortale & immortale non ſunt contraria, minorem probant, nam Deus glorioſus, cum ſit immortalis, & rationalis, omnia mortalia ſuſtentat, & cuſtodit, nec non irrationalia, ergo ſi immortale, & rationale cuſtodit mortale, & irrationale, clarè ſequitur quòd non ſunt contraria, & cum non ſint contraria, nihil prohibet ſimul generibus ineſſe. Amplius aiunt

Alia rõ. iſti, ꝙ licet rationale, irrationale, mortale, & immortale ſint contraria, tamen non inconuenit, quòd actu ſint in eodem genere, licet incõueniat duo contraria eſſe in eodem ſubiecto corporeo, ſed non inconuenit, ꝙ ſint in eodem ſubiecto incorporeo, veluti ſunt animi accidentia, vt triſtitia, gaudium, ira, amor, & ſimilia, genus vero eſt quid incorporeum, & cum ſit incorporeum ſimul in eo eſſe differẽtias oppoſitas, non inconuenit. Amplius dicunt iſti,

Alia rõ. ſi genus poteſtate continet differentias oppoſitas, ergo oportet, ꝙ per aliquod in actu adducan-

ducantur vt aqua, quæ actu eſt frigida, ſed eſt potentia calida reducitur actu calida, per aliquod .i. per ignem qui actu eſt calidus, ſed nihil eſt in genere, quod adducat differentias in actu, ergo in genere non ſunt differentię in poteſtate, ſed actu ſunt in illo. Amplius aſſerunt

Alia rō.

iſti omne quod potentia eſt imperfectum eſt, quod vero actu eſt, perfectum eſt, ſi igitur ſpecies actu hñt differentias, genus habet differentias poteſtate, tunc ſequeretur, ꝙ ſpecies ſpecialiſſimæ erunt perfectiores, & digniores generaliſſimis, generaliſſima vero omnibus imperfectiora, & indigniora, quod maximè abſonum eſt, ſequeretur etiam, ꝙ effecta eſſent cauſatis perfectiora, & meliora, ne ergo ſequantur hæc inconuenientia, melius erit dicendum, ꝙ differentię actu ſunt in genere non autem potētia.

Sol.

Hęc ſunt argumenta iſtorum, quę ſoluens Ammonius ait, ꝙ cum genus dicatur tribus modis. Vno modo dicitur genus ante multa. Alio modo dicitur genus de moltis, quo genere ſic ſtante d. Ammo. ꝙ verum eſt, ꝙ differentię oppoſitæ actu ſunt, in genere quod eſt ante multa, & de hoc loquuntur Academici, & Platonici, ſed loquendo de genere, quod eſt in multis, de quo loquuntur Peripatetici, & Por. cum illis, in tali quidem genere actu nullo modo poſſunt eſſe oppoſitæ differentię, ſed tantum poteſtate, & ꝙ hoc ſit verum adeſt exēplum, quomodo genus quod eſt in multis potentia continet differentias oppoſitas, nam ab vniuerſalioribus ad ſingulariora proficiſcitur. v. g. ex ſemine humano immiſſo, & repoſito in vtero matris, primum quod fit, & generatur in matrice, eſt quædam caruncula, quę à medicis corpus appellatur, quod corpus eſt vniuerſale, qđ actu eſt corpus, ſed potentia eſt animatum nō actu, quando vero aletur, & augebitur, animabitur, & actu dicitur animatum, ſed dicitur animal potentia, cum vero ſenſum & motum nactum eſt, actu animal erit, ſed erit rationale in potentia, cum vero additionis, & rationis particeps fuerit actu homo eſt, ſed eſt potētia grāmaticus, ecce itaq; in generibus, quæ in multis ſunt differentias potentia eſſe conſpicimus, rectæq; phiſicos hoc modo dicere patet, & quoniam Por. librum hunc, nō ad Platonicam, ſed ad Ariſtotelicam facultatem vtilem ſcribere volebat, Peripatetica ſolutione vſus eſt dicens oppoſitas differentias non actu, ſed poteſtate generibus ineſſe. Sed ex text. dubitabis dicens, ꝙ

Dub.

genus actu habet oppoſitas differentias d. Por. in tex. ſic, genus, neque nihil horum eſt, duæ negationes affirmant, quando d. neque nihil, qđ idem eſt dicere, ac ſi diceremus, homo non nō eſt bipes .i. homo eſt bipes, ſimiliter genus, ne-

Sol.

que nihil. non non eſt rationale, & mortale. i. genus eſt rationale mortale. Dicas ꝙ in logica duæ negationes hñt maximam vim negandi, non autem affirmandi. Vel dicas, ꝙ quando. d. neque nihil, intelligitur ſic .i. genus omnino nihil horum eſt, neque .ſ. rationale, neque mortale.

alia ſol.

Rurſus dubitabis dicens duo contraria eſſe in eodem ſubiecto, nam corpus nūc calidum, nūc erit frigidum, modo calidum, & frigidū ſunt contraria. 1. phy. 41. ergo duo contraria ſunt in eodem ſubiecto.

Dub.

Dicas quod non incōuenit duo contraria, eſſe in eodem ſubiecto tamen non ſimul utrumque, in actu, ſed ſucceſſiue vnum in actu, & reliquum in potentia abeūte vno, accedit reliquum, vt abeunte ſanitate, à corpore accedit ęgritudo, & abeunte ægritudine accedit ſanitas, vtrumque tamen ſimul idest in eodem tēpore eſt impoſsibile, teſte Ar. c. de qualitate, & in c. de ſubſtantia.

Sol.

Sed dices contra nam oculus eſt vnum ſubiectum, in quo ſimul in eodem tempore, ſunt duo contraria actu, & vitis, ſimiliter nam in oculo adeſt nigredo, & albedo, quæ actu ſunt in illo & in viti adeſt ſiccitas, & uiriditas actu, ergo falſa eſt ſolutio.

Replica

Dicas quod duo contraria actu poſſunt eſſe ſimul in eodem ſubiecto, tamen non in eadem particula ſubiecti, vt manifeſtę apparet in oculo, nam vbi eſt nigredo, ibidem non adeſt nigredo, & ſimiliter in viti vbi adeſt ſiccitas, nō adeſt viriditas, & ſic ſequitur, quod duo contraria ſunt ſimul in eodem ſubiecto, eodem tēpore, tamen non in eadem particula ſubiecti.

Sol.

Sed dices contra, nam aqua tepida ſimul in omnibus ſuis partibus eſt calida, & frigida, & in colore medio, vt in pauonatio adſunt ſimul in eadem particula, albedo, & nigredo, quæ ſunt cōtraria.

Replica

Dicas verum eſſe in eodem ſubiecto, eodem tempore ſimul eſſe duo contraria actu; in eadem particula tamen non in ſummo, ſed in eſſe remiſſo, refracto, & caſtigato, veluti eſt in aqua tepida, quæ non eſt ſummè calida, neque ſummè frigida.

Sol.

Amplius dubitabis dictū eſt, quod ex nihilo nihil fit, contra, nam generatio 1. phy. per totum fit ex materia prima, quo ſtante arguatur ſic materia prima non eſt ens 12. met. 11. Sed generatio fit ex materia prima, ergo generatio fit ex non ente, ſed non ens eſt nihil ergo ex nihilo fit aliquid.

Dub.

Dicas, ꝙ licet materia prima ſit non ens, tamen non eſt ſimpliciter non ens. i. nihil, ſed eſt non ens in actu, ſed eſt ens, & aliquid in potentia, vnde, quando dicitur, ꝙ generatio fit ex materia prima, & per conſequens fit ex non ente. Dicas, quod fit ex non ente in actu, ſed fit ex ente in potentia, & ſic materia prima non eſt nihil ſimpliciter, ſed eſt aliquid in potentia; vnde generatio fit ex aliquo, non autem ex nihilo, quæ materia prima non fit ex alia materia, qm eſt ingenerabilis, & incorruptibilis. 1. phy. 82. Ar. circa hanc quæſtionem multa eſſent dicenda, ſed quoniam potius eſt negotium phiſicum quā logicum ideo in illud tempus differatur.

Sol.

Diſſi-

Tex.35. Diffiniunt autem eam, & hoc modo. Differentia, eſt quæ de pluribus, & differentibus ſpecie in eo, quod quale quid eſt prædicatur. Rationale enim, & mortale de homine prędicatum in eo, quod quale quid eſt: homo dicitur: Sed non in eo, quòd quid eſt. quid eſt enim homo? nobis interrogatis, conueniens dicere animal. quale autem animal inquiſitis: quòd rationale & mortale eſt conuenienter aſſignabimus. Rebus enim ex materia, & forma conſtantibus, uel ſecundum proportionem ad materiam, & formam, conſtitutionem habentibus: quemadmodum ſtatua ex materia quidem eſt ære: ex forma autem figura. Sic, & homo communis, & ſpecialis ex materia quidem, proportionaliter conſiſtit ex genere: ex forma autem, differentia, totum autem hoc, animal rationale, mortale homo eſt, quemadmodum illic ſtatua.

Cum aſſignauit primam differentiæ definitionem, ac dubium circa illam contingens ſoluit, nunc aſſignat aliam, & in ordine ſecundam differentię definitionem, quam oſtendit illa particula (&) polita in frōte tex. quando d. definiunt autem eam, & hoc modo. Diuiditur pręſens tex. in 4. partes, in prima affert ſecundam differentię definitionem, in 2. ibi (rationale. & mortale) dimiſſis cæteris in hac definitione particulis, yſignam illam. 3. quomodo differentia in eo, quod quale quid prędicatur, declarat, primo exemplo in 3. ibi (rebus) reddit rationem, & cauſam, quare genus prędicatur in quid, & differentia prædicatur in quale, 4. ibi quemadmodum ſtatua, exemplo declarat in rebus artificialibus quo ad primum. d. Por. diffiniūt autem, ſumit ly. autem, pro ſed. q. d. ſed antiqui non contenti prima differentię definitione definiunt, ſeu deſcribunt eam, & hoc modo. ſ. alio & diuerſo modo dicētes, differentia eſt quę de pluribus, & pro ideſt, nam ly. &, poteſt legi expoſitiue, differentibus ſpecie. i. de pluribus ſpeciebus prædicatur in eo ꝙ quale quid, vt rationale, quod eſt differentia, prædicatur de homine, & de angelis, quæ ſpecie differunt, ſed nota ꝙ omnes iſtæ particulæ poſitę in definitione differentiæ, ſunt politæ propter aliquem finem, nam ly. prędicatur, ponitur loco generis intelligitur. n. illa. ſ. vox dicendo, differētia eſt vox, quæ prędicatur, per quod genus ipſa differentia conuenit cum omnibus prædicab. 2. ponitur de pluribus ad differentiam indiuidui, quod non prædicatur de plurib. teſte Ar. in c. de ſub. & 1. perihèr. c. 5. Tertio ponitur illa particula de differentibus ſpecie, ad differentiam ſpeciei, quæ prędicatur de pluribus differentibus numero, & proprij: quod prędicatur de vna ſpecie. 4. ponitur in eo ꝙ quale quid, ad differentiam generis, quod prędicatur ſolum in quid, & ad differentiam proprij, & accidentis communis, quę ſolum in quale prędicatur. ſed nota ꝙ prædicari in quale bifariam contingit eſſentialiter, & accidentaliter, differentia prędicatur in quale eſſentialiter proprium, & accidens in quale accidentaliter, & ratio eſt, quoniam differentia eſt qualitas eſſentialis ſpeciei, conſtituit. n. ſpeciem, eſt formale principium ſpeciei, nam omnis forma, eſt qualitas, & quia duplex eſt forma. ſ. eſſentialis & accidentalis ita duplex eſt qualitas. ſ. eſſentialis & accidētalis differentia non eſt forma ſeu qualitas accidentalis, ſed eſſentialis, ideo in quale quid prędicatur. Amplius eſt ſciendum. ꝙ ſicut forma ſubſtantialis adueniens materiæ conſtituit compoſitum reale extra animam, ita differentia adueniens generi conſtituit ſpeciem intentionaliter aſſignat exemplum Por. & d. rationalem. & mortale, quę ſunt differentiæ prædicantur de homine in eo, ꝙ quale quid, non in eo, quod quid ſolum, nam ſi nos interrogabimur, quid eſt homo? conueniens eſt dicere animal ad interrogationem. n. de ſpecie debemus reſpondere per genus, vt quid eſt albedo? eſt color, quid eſt triangulus? eſt figura, quid eſt demonſtratio? eſt ſyllogiſmus 1. poſt. 8 Sed ſi interrogaberis ſi homo eſt animal, quale animal eſt? conuenienter reſpondebis per differētiam dicens eſt rationale, mortale. Vnde habes, ꝙ ad interrogationem factam, per quid de ſpecie reſpondetur per genus dicto de ſpecie, quoniam ad interrogationem factam per quid de indiuiduo, non reſpondetur per genus, ſed per ſpeciem, vt quid eſt Ferdinandus? dicas eſt homo, ſed ſi dices eſt animal benedices, tamen conuenientior eſt reſponſio per ſpeciem, quàm per genus, quoniā ſpecies immediate prædicatur de indiuiduo, genus vero prædicatur de indiuiduo mediate. i. mediāte ſpecie, vt Franciſcus eſt homo, homo eſt animal, ergo Frāciſcus eſt animal, ly animal quod eſt genus prędicatur de Franciſco, mediante homine, qui eſt ſpecies habes etiam ꝙ ad interrogationem factam, per quale reſpondetur per differentiam, ſed ne decipiaris cādide lector ſcias, ꝙ prędicari in quale (vt dictum) eſt triplex aliud ſubſtantiale, ꝙ dicitur quale quid. Alio modo dicitur quale accidentale communiter, quādo differentia prædicatur in quale, prędicatur in quale quid ſubſtantiale, accidēs proprium in quale proprie eſſentiale, accidens commune in quale. v. g. quale quid eſt homo? eſt rationalis, quale eſt homo? eſt riſibilis ſi vis reſpondere per accidens

dens proprium, vel eſt ſedens, ſi vis reſpondere, per accidens commune, & hoc eſt illud, quod aſſerit Boet. quando. d. tres ſunt interrogationes, ad quas genus, ſpecies, differentia, propriũ atque accidens reſpondetur. Hæ autem ſunt. quid ſit; quale ſit, quomodo ſe habet; nam ſi quis interroget: quid eſt Socrates? reſponderi per genus ac ſpeciem poterit conuenienter: vt animal; aut homo, ſi quis quomodo ſe habeat Sortes interroget? iure accidens reſpondetur. i. aut ſedet, aut legit, ſi quis vero qualis ſit Socrates interroget? aut differentia; aut proprium; aut accidens reſpondetur id eſt, rationalis, vel riſibilis, vel caluus; deinde aſsignat cauſam, Por. quare differentia prędicatur in quale, verum pro intelligentia eſt notandum, ꝙ omnes res conſtant ex materia, & forma, vel conſtant ex aliquo ad ſimilitudinem materiæ, & formæ illa enim, quę conſtant ex materia, & forma omnia ſunt corpora, ſine qua materia, quæ ſuſcipit formam omnino, nihil fieri poteſt. v.g. ſi non eſſent lapides, qui ſuſcipiunt formam domus, nunquàm fieri poſſet domus, ſimiliter ſi non eſſet pannus, qui ſuſcipit formam veſtis, nunquàm eſſet veſtis, vnde apud philoſophos ſine materia nihil fit, oportet ergo in omnibus quæ fiunt vt ſemper præſupponatur materia, quę materia, vt materia eſt, non eſt corpus, ſed tunc dicitur corpus, quando in ipſa ſuperuenerit figura, & ſic ex ipſa materia, & figura, ſeu forma, quę venit in materia conſtituitur corpus, dico compoſitum, v.g. ſtatua Cęſaris fit ex ęre, vel argento, vel auro, tanquàm ex materia, & ex figura, tanquam ex forma, cum. n. figura. i. forma introducitur in ære, vt in materia ſtatim facta eſt ſtatua, & eſt perfecta ſicut. n. eſt in ſtatua. 5. ꝙ æs eſt materia, forma vero eſt qualitas ſeu figura, ex quibus fit ſtatua, ſic etiam in ſpecie, quæ eſt homo requiritur genus, quod eſt animal quod genus eſt loco materię, & proportionabiliter dicitur materia, cui generi, tanquã materiæ, ſuperueniens rationale, quod eſt qualitas, & forma facit animal rationale. i. ſpeciem ergo materia ſpeciei eſt genus; forma vero eſt differentia; ergo id, quod in ſtatua eſt æs in ſpecie eſt genus ſed (vt dictum) in ſtatua ęs eſt materia ſic genus in ſpecie erit materia & quod in ſtatua eſt figura, id in ſpecie eſt differentia, ergo, ſi materia ſpeciei eſt genus, forma autẽ differentia, ſed omnis forma eſt qualitas, iure ergo omnis differentia qualitas appellatur, quæ cum ita ſint, meritò in eo, quod quale ſic interrogantibus reſpondetur, ſicut. n. figura figurat & qualificat ipſum æs, ſic differentia qualificat ſpeciem vnde oritur ratio talis, omne id, quod qualificat prędicatur in quale, ſed omnis forma qualificat, ergo omnis forma prędicatur in quale, tunc ſic omnis forma prędicatur io quale, omnis differentia. ſpecifica eſt forma, ergo omnis differentia ſpecifica prædicatur in quale, concludit ergo Por. dicens totum autẽ hoc animal rationale, mortale, homo eſt, quemadmodum illic ſtatua. q. d. ſicut. n. ſtatua conſtat ex ęre, vt materia, & figura veluti forma, ſic homo conſtat ex genere. i. animali vt materia & ex rationalitate, vt ex forma. Sed dubitabis nam. **Dub.** d. Ar. 6. top. loco 16. & in loco. 7. conſtructiuo definitionis, ꝙ genus, & differentię prædicantur in quid, ergo differentia non prędicatur in quale Dicas, ꝙ Ar. ibi loquitur de differentiis **Sol.** genericis, veluti ſunt animatum, & ſenſitiuum, non autem de differentiis ſpecificis, vt rationalitas, veluti hic loquitur Por. Iterum Dubitabis **Dub.** dicens, ꝙ genus non eſt materia contra Por. & probatur ſic. 7. met. 23. 34. 43. 45. materia non prædicatur ſed genus prædicatur 1. top. c. proprio, & Por. in hoc libello, ergo genus non eſt materia Dicas, ꝙ genus non eſt materia, ſed dif **Sol.** fert à materia quoniam genus non. d. puram potentiam, ſicut materia prima, & hoc differt à materia, nec d. vltimum actum, non contrahibilem, per alium actum quiditatiuum, ſicut dicit differentia ſpecifica ſed. d. quandam formã generalem quæ mediat inter puram potentiã, & actum completum, qualis eſt vltima differẽtia, & ideo genus poteſt prædicari, non autem materia, quoniam prędicatum, vt communis logicorum ſchola habet modũ formæ, & quoniam genus. d. aliquam formam, non autem materia inde eſt, ꝙ genus prædicatum eſſe poteſt, materia vero non, tamen licet genus non ſit vera materia tamen vt bene ait Por. eſt proportionale materiæ, nam ſicut ex materia, & forma fit vnum compoſitum per ſe, ſic ex genere, & differentia fit per ſe vna ſpecies, & quia ſicut materia in phiſica compoſitione contrahitur, qualificatur, & perficitur per formam, & ſubſternitur formæ tanquam ſubiectum, ſic genus perficitur, contrahitur & actuatur, per differentias, & ſubſternitur eis ſicut perfectibile ad perficiens, & ſicut ſubiectum ad formam fuit ꝙ modus prædicandi generis fuit in quid, & modus prędicandi differentiæ fuit in quale quoniam genus prędicatur per modum per ſe ſtantis, differentia autem per modum informantis, & alteri adiacentis, & per modum qualificantis prędicatur & ideo genus in quid, & differentia prędicatur in quale, ex quibus omnibus colligas genus non eſſe materiam, vt bene Alex. in naturalibus quęſtionibus libro. 2. c. vltimo, & Au. 1. met. 17. quoniam genus prædicatur de pluribus ſpeciebus, & de indiuiduis, materia vero non prędicatur vt ibidem ait Au. & 2. poſt 148. 7. phy. 15 ſed ſi prædicatur non niſi ſecundum denominationem. v.g. valet dicere ſphæra eſt corporea, non autem ſphæra eſt cuprum annulus eſt aureus, non autem annulus eſt aurum Sed ingenioſus Dubitat contra definitio- **Dub.**

nem,

nem, differentię, dicens omnis vera definitio debet competere definitio, & omnibus ſub illo definito contentis, ſed hæc definitio non cõpetit omni differentię ergo peſsima definitio, nam ſunt quædam differentiæ quæ non prędicantur de pluribus ſpecie differentibus, veluti ſunt differentię vltimæ, & ſpecificę, veluti grauitas de ſola terra, & leuitas de ſolo igne. **Sol.** Soluit Boet. in ante pdicamẽtis c. 4. & d. ſed pro intelligentia eſt notandum, ꝙ definitiones, & demõſtrationes ſunt eorum, quę ſemper ſunt, vel eorum, quæ ſunt vt plurimum. 1. poſt 65. 6. met. 6 & 1. poſt. 181. quo ſtante d. Boet. ꝙ differentiæ ſunt duobus modis, quædam ſunt, quæ prædicantur de pluribus ſpeciebus, & hæ ſunt vt plurimum, & in maiori parte, quædam uero ſunt, quę prędicantur de vna ſola ſpecie, vt grauitas de ſola terra, & leuitas de ſolo igne, & hæ ſunt raro, & in minori parte, tunc d. ꝙ hic definitur illa differentia, quę eſt vt plurimum, & in maiori parte, quę prædicatur de pluribus, non illa quę prædicatur de vna ſola ſpecie, per quę videtur innuere, ꝙ hic diffiniatur illa differentia, quæ eſt generica communis de pluribus ſpeciebus prædicabilis, non differentia vltima, & ſpecifica, quam expoſitionem non nulli ſequuntur, inter alios Bernardinus Thomitanus in ſuis contradictionibus ſuper. 1. poſt. contrad. 40. in ſol. fretus tamen Ar. auctoritate. 1. top. c. 2. vbi aſſerit, etenim differentia cum ſit generalis, cum genere ordinanda eſt, nam ſicut genus prædicatur de pluribus ſpeciebus, ſic differentia prædicatur de pluribus ſpeciebus, quæ differentia generica eſt nobis nota immo notior, **Cõfut.** quam vltima, & ſpecifica, & eſt magis in vſu, & ideo d. iſte vir, quod Por. definiuit differentiã genericam, & non vltimam, & ſpecificam licet **Prima rõ. contra Boe. & Thomitanũ** hæc expoſitio ſit grauiſſimorum virorum, habita tamen eorum licentia, vt non contradicã, ſed vt intellectus exerceatur, contra ipſam arguatur ſic illa differentia hic definitur, quam ſupra generis diuiſiuam &, ſpeciei conſtitutiuam appellauit, ſed talis differentia ab eodem Por. ſpecifica dicitur ergo hic non generica, ſed vltima, & ſpecifica deſcribitur differentia. **Secũda ratio.** Amplius illa differentia hic definitur, quæ prędicatur in quale quid, ſed differentia generica nõ prædicatur in quale quid, ſed ſolum in quid teſte Ar. 6. top. loco 16. & in loco. 7. conſtructiuo definitionis, vbi aſſerit, ꝙ genus & differentiæ prędicantur in quid, ergo hic nõ definitur differentia generica, ſed ſpecifica. **Tertia ratio.** Amplius & demonſtratiue. Adeſt ſententia Por. clariſſima in fine huius cap. vbi inquit Exactius autem pertractantes, ea, quę ad differentiam pertinent dicunt non quodlibet diuidentium, ea quę ſub eodem genere ſunt eſſe differentiam, ſed quod ad eſſe conducit, & quod quid erat eſſe, & ꝙ rei pars eſt, per quæ verba adeò clariſſime oſtendit in hoc tex. eſſe definitam differentiam ſpecificam, & non genericam, ꝙ qui contrarium aſſerit ſummopere ab errare videtur, ex quibus ſanè verbis erigatur hæc demonſtratiua ratio, ſicut ſe habet genus ad ſpeciem, ſic ſe habet differentia generis ſed genus non conducit ad eſſe, non dat eſſe ſpeciei, ergo differentia generis neque dabit eſſe ſpeciei, modo illa differentia hic definitur quæ ad eſſe conducit, & dat eſſe ſpeciei ſed differentia ſpecifica, quæ eſt forma, quæ forma 2. de anima 2. eſt actus, ipſa ſola actuat ſpeciem, ergo differẽtia ſpecifica hic definitur, non autem generica & communis. **Quarta ratio.** Amplius, & demonſtratiuæ volens Por. dare exemplum de differentia, quę prędicatur de pluribus differentibus ſpecie, accipit rationale, & irrationale quæ non ſunt differentię genericæ, (vt ipſe met paulo ſupra dixit) ſed ſunt conſtitutiuæ, & ſpeciei completiuę, ergo non definitur differentia generica, ſed ſpecifica. iſtæ ergo ſunt rationes, quæ videntur quodammodo deſtruere dicta illorum virorum, verum quia impoſsibile eſt, famoſum eſſe omnino falſum teſte Ar. 2. de anima. 5. & in libro de ſomno & vigilia. c. 2. eſt. n. omnium ferè expoſitorum cõmunis conſenſus, hic loqui Por. de differentia, generica, qui communis hominum conſenſus, eſt naturæ vox (vt inquit Cicero) tamen ſi me, mea non fallit ſententia hoc defendi vix poteſt, vt patet per ſupradictas rationes. **Sol. aliquorũ.** Aliqui tamen eas aufugere volentes dicunt, ꝙ Por. loquitur de differentia ſpecifica ſpecificãte ſpeciem ſubalternam, non autem de differentia ſpecificante ſpeciem ſpecialiſſimam, hęc quidem expoſitio nihil differt à prima, & non euacuat rationes factas in contrarium, **cõfutat** nam vellem ſcire ab iſtis non ne idem eſt genus, quod ſpecies ſubalterna? ergo ſi hic loquitur de differentia ſpecifica ſpecificante ſpeciem ſubalternam, loquitur etiam de differentia generica, quia idem eſt vt ait Por. c. de ſpecie, genus, & ſpecies ſubalterna, vt animal. **Aliorũ expoſit.** Alij dicunt, ꝙ ſicut duplex eſt ſpecies. ſ. ſpecialiſſima, & ſubalterna, aliqua definitio competit ſpeciei ſpecialiſſimę, quę non cõpetit ſubalternę, ſicut eſt illa definitio. ſ. quę de pluribus differentibus numero ſolum prędicatur, ita duplex eſt differentia. ſ. differentia vltima, & differentia intermedia, & ſic aliqua definitio competit differẽtiæ intermediæ, quæ non competit differentię vltimæ, &ècontra, tunc dicunt, ꝙ iſta definitio non competit, differentię vltimæ, ſed intermediæ. **Cõfuta** Hęc expoſitio eadem eſt cum prima, differt tamen verbis ab illa valeat ergo cum illa. **Aliorũ expoſit.** Alij aſſerunt, ꝙ differentia eſt duplex, quędam quę dicitur verè differentia, altera quę non vera differentia appellatur. Differentia non vera eſt cui duę requirũtur conditiones, prima eſt ꝙ genus diuidat, ſecunda eſt, ꝙ aliquo ſub genere cõſtituat, quo

ſtante

ſtante dicunt iſti, ꝙ differentia vltima, quę cũ ſpecie eſt conuertibilis, non eſt verè differentia, licet habeat tria in ſe. ſ. diuidit genus, & ſpeciem conſtituit, & vnicam indiuidualemque naturam determinat, hęc definitio aſſignata, à Por. de differentia non competit differentię vltimę, quę non dicitur vera differentia, ſed competit differentię verè. ſ. quę non eſt vltima differentia. Hęc expoſitio videtur eſſe contra Por. ſicut de facto eſt, & contra Ar. ideo relinquatur tanquam falſa Alij dicunt, ꝙ hęc definitio cõpetit differentię formaliter, & abſolutę. ſ. differentię, inquantum differentia eſt; & cum dicitur prędicatur de pluribus differentibus ſpecie: intelligitur negatiuę, ad hunc ſenſum, ꝙ differentię inquantum differentia eſt, nõ repugnat prędicari de pluribus differentibus ſpecie, & ſic iſta definitio, non competit differentię vltimę, quoniam vltima differentia, non eſt abſolutè differentia, ſed bene hoc eſſet verum dĩc ſic differentia vltima inquantum differentia eſt prædicabilis de pluribus differentibus ſpecie, ſed non quatenus differentia vltima eſt. Hęc expoſitio videtur quodammodo ſubtilis, ideo non intendo ipſam confutare. Alij dicunt ꝙ ſicut aliqua ſpecies actu prędicatur de vno indiuiduo tantum vt Sol, & aliqua de pluribus indiuiduis, prædicatur, vt homo, quęlibet tamen eſt prędicabilis de pluribus differentibus numero, inquantum eſt apta nata de pluribus indiuiduis prædicari, ita aliqua differentia prędicatur actu de vnica ſpecie, aliqua autem actu prędicatur de pluribus, tamen quęlibet differẽtia eſt prædicabilis de pluribus differentibus ſpecie, inquantum ipſa eſt apta nata prędicari de pluribus ſpeciebus, ſicut. n. ly. prędicatur, in definitione ſpeciei d. aptitudinem, & non actũ ita in definitione differentię. Hęc expoſitio, nõ laudatur, nec reiicitur à nobis, Alij dicunt ꝙ Por. hic non definiuit vltimam differentiam, quę conuertitur cum ſpecie ſpecialiſſima, & ratio eſt, quoniam loquitur ad mentem Platonis, qui ponebat rationale eſſe genus ad angelos, & ad hominem, vt ait, Au. in paraphraſi c. de ſpecie, nullam nominatam inueniebat differentiam vltimam, quę ſolum de differentibus numero prædicaretur, ſolam ergo illam definitionem aſſignauit, quę differentiis non vltimis conuenit, at Peripatetici, qui rationale hominis, ſolum differentiam eſſe volunt, eam vltimã dicerent, ac de vna ſola ſpecie prędicabilem vel de pluribus numero differentibus. Hęc expoſitio non diſplicet, Alij dicũt, & ſatis quidem ingenioſe, ꝙ quando hic definitur differentia nõ eſt generica, ſed ſpecifica, & primo eſt notandum, ꝙ indiuidua vnius ſpeciei differunt ſpecie ab indiuiduis alterius ſpeciei. v. g. callias, ſortes, ſunt indiuidua, quę ſpecie differunt à brunello, qui eſt indiuiduũ ſpeciei aſininę, quo ſtã te quando. d. Por. ꝙ differentia prędicatur de pluribus differentibus ſpecie intelligitur ſic. ſ. differentia ſpecifica vltima, prędicatur de pluribus indiuiduis, ſpecie differentibus, ab aliis indiuiduis, alterius ſpeciei. v. g. rationale quod eſt vltima differentia hominis, prędicatur de indiuiduis. i. de callia & ſorte. qui ſpecie differunt ab indiuiduis contentis ſub alia ſpecie. i. à brunello, & fauello quę ſunt indiuidua contenta ſub ſpecie aſinina peripatetica, q. dẽ, & nota tu digna, expoſitio, quę nobis admodum placet. Nos autem dicimus, alias tamen expoſitiones non omittentes, ꝙ ſi Por. loquitur ad mentem Platonis, qui volebat ipſum rationale eſſe commune, ad hominem & angelos, & eſſe eorum genus, dicimus, & conuenimus cum omnibus. ſ. hic non loqui de differentia vltima, ſed de differentia generica, quod poteſt eſſe per illud verbum quando. d. diffiniunt autẽ eam, & hoc modo. Sed altius perſcrutantes, & ab omnibus aliis differẽtes, ſi nobis cor noſtrũ eſt aliter dicimus; ſumentes tamen ab eodem Por. in fine huius cap. quando. d. (Exactius autem) ex quib⁹ verbis clariſſimè ſumi poteſt hic non definiri differentiam genericam, ſed ſpecificam, & quod ſit verum, nota cũm. n. antiqui de differentia quatuor aſſignauerunt definitiones, & verè ſecum conſiderantes, nullam ipſarum eſſe ſufficientẽ, ſed melius naturã differentię ſpeculantes, dixerunt ſic, Exactius autem, & Intimius, verius, verius pertractantes ea quę ad differentiam pertinent, dicunt illam eſſe differentiam, quę ad eſſe conducit. i. quę dat eſſe, quia differentia rei eſt forma, quę forma dat eſſe. 2. poſt. 48. 8. met 12. ſecundum quam differentiam, ſeu formam dicitur hoc aliquid, 2. de anima 2. & 25. & quod quid erat eſſe, quæ differentia, ſeu forma eſt quod quid. i. eſt ſubſtantia eſt perfectio, eſt actus, eſt pars rei. i. compoſitę vera pars ſubſtantialis, quę differentia habens omnes iſtas conditiones, eſt ne generica? hoc non niſi imperitus aſſereret, ſed eſt differẽtia ſpecifica vltima ſubſtantialis, faciens aliud per ſe non recipiens magis, & minus: quam expoſitionem confirmat iudex Por. in fine huius cap, quando d. Erunt ergo ſpecificę differentiæ, quęcunq; alteram faciunt ſpeciem & quæcunq; in eo ꝙ quid erat eſſe accipiuntur, ex quibus finaliter decretamus in hoc tex. datam de differentia definitionem eſſe inſufficientem, & ſi ſufficiens aliquo modo dicitur, non niſi ipſam exponendo illis duobus modis ſupradictis. ſi quis tamen erit cui hęc noſtra non ſatiſfaceret expoſitio, ſumat, & ſuum ſit illam acceptare inter tot, & tantas illuſtrium virorum expoſitiones quę magis ſuum videtur quieſcere intellectum. Sed Dices, ſi definitur differentia vltima, & ſpecifica, quomodo erit vniuerſale, & prædicabile cum vniuerſale ſit illud, quod de pluribus

Sol.

Cõfu.

Dub.

pluribus prædicatur.i. de pãnab.c.9. & ſ.periar.c.5. differẽtia verò vltima de vna tantũ ſpecie prędicatur Dicas, q eſt vniuerſalis, qm prædicatur de ſubiecto vniuerſali, quod eſt ſpecies, & pdicatur ẽt de pluribus, tamẽ nõ de pluribus ſpeciebus, ſed de pluribus indiuiduis cõtentis ſub illa ſpecie, vnde dicas, quod differentia ſpecifica eſt communis, & eſt propria, eſt.n. communis indiuiduis, eſt propria ſpeciei. Sed iterum Dices, ſi differentia, & accidens proprium, & accidens commune prędicantur in quale, qñ aliquis interrogabit indiſtinctè dicens, qualis eſt homo quomodo reſpondetur, an per differentiam ſpecificam, dicendo eſt rationalis, an per accidens proprium, dicens eſt riſibilis an per accidens commune, dicens eſt albus; Pro Sol. nota, q regula eſt Ar. 7. met. 3. qñ aliquod nomen ſimpliciter profertur, ſemper pro pręſtãtiori intelligi debet, & qm ly quale prędicatur de differentia, de proprio, & de accidente communi, cum differentia ſit prętãtior his, quoniam eſt ſubſtãtia. 7. met. 43. ideo prius ſignificat differentiam deinde accidens proprium, vltimo accidens commune: Vnde cum aliquis indiſtinctè interrogat qualis eſt homo, ſtatim hac regula peritus reſpondebit, per id, quod eſt dignius, dicens eſt rationalis, deinde eſt riſibilis, vltimò eſt grammaticus, vel iuſtus, vel prudens. Amplius Dubitatur, ſi differentia prędicatur de pluribus differentibus ſpecie, tunc rationale prędicaretur de homine, aſino, boue, & equo qui differunt ſpecie, & irrationale prędicatur de leone, & homine, & per conſequens aſinus eſſet rationalis, & homo eſſet irrationalis. Dicas quod Platonici, qñ dicunt q rõnale eſt genus ad plures ſpecies, nõ intelligunt per plures ſpecies, has inferiores, ſed vnam tantum. ſ. hominem, & angelos qui differunt ſpecie, & ſic rationale non prædicatur de ſupradictis ſpeciebus, ſed de homine, & angelis ſpecie differentibus.

Tex. 36 **Deſcribunt autem, & hoc modo. Differentia eſt, quod aptum natum eſt diuidere ea, quæ ſub eodem genere ſunt. Rationale.n. & irrationale hominem, & equum, quæ ſub eodẽ genere ſunt (quod eſt animal) diuidunt.**

Cum primum, & ſecundam differentiæ definitiones, ſeu deſcriptiones aſſignauit: nunc tertiam affert & diuiditur iſte text. in 2 partes, in prima aſſignat tertiam differentię deſcriptionem in 2. ibi (rationale) exemplo manifeſtat datam de differentia deſcriptionem, quantum ad primum. Antiqui deſcribunt, & hoc modo, id eſt alio, & tertio modo differẽtiam, hic nota q quando dixit in text. ſuperiori (deſcribunt) debes exponere.i. deſcribunt, vel ut ille declarat in hoc tex. dicunt ergo Antiqui, q differentia eſt, adde tu, eſt quoddã prędicabile, qd eſt aptum natum diuidere.i. ſeparare, ea.i. eas ſpecies quæ ſunt.i. exiſtunt ſub eodem genere, & inde dat exẽplum, & d. rationale.n. quod eſt differentia, & irrationale diuidunt.i. diſtinguunt, atq; ſeparant, & faciunt differre hominem, & equũ.i. rationale facit differre hominẽ ab equo, & irrationale facit differre equum ab homine, qm homo eſt rationalis, equus vèro eſt irrationalis quę ſub eodem genere, dixit, q ę.i. ſpecies.ſ. humana, & equina ſunt.i. continentur ſub eodem genere, quod genus continẽs iſtas ſpecies, hominẽ nempè, & equum animal eſt, & appellatur dixit animal, ad teodens; quod genus aliarum ſpecierũ, vt albedinis nigredinis, & rubedinis non eſt animal, ſed color, & genus trianguli, circuli, & quadranguli non eſt animal, ſed figura, ex quibus ſequitur, quòd homo & equus, qui continentur ſub eodem genere, non differunt genere, ſed conueniunt in genere, homo enim eſt animal, & equus eſt animal, ſed differunt per differentiã ſpecificam; Vnde oritur talis ratio. Illa quæ ſecundum genus nullo modo diſcrepant, ea differentiis diſtribuuntur, ſed homo, & equus nullo modo diſcrepant genere, ergo homo, & equus differentiis, ſcilicet rationalitate, & irrationalitate, diſtribuuntur, & nota, quod bene dixit, quòd differentia eſt apta nata diuidere ea quę ſunt ſub eodem genere, quoniam non diuidit ea, quæ ſunt ſub eadem ſpecie, ut ſunt ſingularia, quoniam ſingularia, quæ ſunt ſub eadem ſpecie, ut callias, & ſortes non differunt per differentiam; ſed conueniunt in illa; omnia enim indiuidua contenta ſub homine conueniunt in rationalitate, & humanitate, iuxta dictum Por. in cap. de ſpecie participatione ſpeciei, plures homines ſunt vnus homo; ſed Dices id, quod diuiditur per differentiam; Dub. non eſt ſpecies, ſed genus teſte Por. de ſpecie ſed ſpecies non eſt genus vt ibidem patet, ergo differentia non diuidit ſpeciem, non ergo debebat dicere in text. differentia eſt apta nata diuidere ea, quę ſunt ſub eodem genere. Dicas Sol. quòd per ly diuidere, intelligitur facere differre, hoc eſt differentia eſt apta nata diuidere id eſt, facere ea, quę ſub eodem genere ſunt Amplius Dices, hanc definitionem non eſſe optimè traditam, quoniam tũc eſt vera definitio, Dub. quando non competit alteri à definito, ſed hęc competit accidenti proprio, quod non eſt differentia, ergo mala definitio, accidens enim proprium facit differre hominem ab equo, vt homo eſt riſibilis equus vero non, Dicas quod Solut. ſi homo differt ab equo per riſibilitatem, non differt ſubſtantialiter, ſicut differt per rationabilitatem, & ſpecifice, ſed differt accidentaliter.

Tex. 37 Aſſignant autem, & hoc modo. Differentia eſt, qua differunt à ſe ſingula, nãque homo, & equus, ſecundum genus non differunt: ſumus enim animalia nos, & equi ſed additum rationale diſiunxit nos ab illis, & rationales ſumus, & nos, & Dij, ſed mortale appoſitum diuiſit nos ab illis.

Cum de differentia tertiam aſſignaſſet definitionem, nunc tradit eiuſdem differẽtiæ quartam deſcriptionem: & quoniam iſte tex. eſt facilis non indigeret quidem expoſitione, nos tamen ab inſtituto non diſcedentes, diuidimus ipſum in tres partes in prima exprimit quartã differentię definitionem in 2. ibi (namque homo & equus) ponit conuenientiam inter hominem, & equum, in 3. ibi (ſed additum) exemplo more ſuo, declarat quomodo per differentiam homo differt à brutis, & homines differunt à Dijs, quantum ad primum antiqui philoſophi aſſignant, & hoc modo. i. deſcribunt differentiã alio, & quarto modo; dicentes, quòd differentia eſt illa, qua differunt à ſe ſingula, id eſt, per quam ſingulę, & omnes ſpecies inter ſe differunt deinde ponit cõuenientiam, dicens quod homo & equus ſecundum genus non differũt, aſſignat cauſam Por. & d. quoniam nos homines ſumus animalia, & equi ſunt animalia: Vnde nos homines conuenimus cum equis in animalitate id eſt, in natura generica, & non ſolũ cum equis, ſed cum formica, & alijs ſpeciebus omnibus contentis ſub uno genere, ſed differimus ab illis per differentiam. i. per rationalitatem nam additum rationale, ꝙ eſt differentia cum illo genere. ſ. cum animali, per quod conuenimus cum illis ſtatim nos homines per illã differentiam, ſ. per rationem differimus ab equis, à boue, formica, & ab alijs omnibus, quæ rationalia non ſunt immò nos homines conuenimus cum Dijs i. cum angelis, ſumus. n. nos & Dij. i. angeli rationales, ſecundum ponentes aſtra eſſe animata, & ea eſſe Deos, tamẽ addita mortalitate, quę eſt differentia, cum illa rationalitate ſtatim facit differre nos homines ab angelis, ſic dicendo homo eſt rõnalis, Angelus eſt rõnalis, i hoc cõuenit homo cũ angelo, ſed q̃m homo eſt rõnalis mortalis, Angelus autẽ eſt rationalis immortalis, & ſic penes mortalitatẽ, & immortalitatẽ homo differt ab angelo; hinc habes quãta ſit potentia & vis ipſius drîæ, diuidere & ſeparare ea q̃ ſunt eadẽ homo. n. idẽ eſt cũ equo, & cũ angelis ſñ accedente rõnalitate homo diſtinguitur ab equo, & adueniẽte mortalitate, homo differt ab angelis: Ex quib[9] nota, ꝙ homo, aſinus, equus, & formica ſunt idem & conueniunt, ſñ ſunt idem non numero, nõ ſpecie, non rõne, & definitione; ſed ſunt idem genere, & ſi ſunt idem in ſpecie, non ſunt idem in ſpecie ſpecialiſsima, ſed ſunt idem in ſpecie ſubalterna quod idem eſt dicere, ꝙ genere. [Dub.] Sed Dices quare Por. non dixit differentia eſt illa, qua ſingula à ſe ſunt diuerſa, ſicut dixit, qua ſingula à ſe differunt? [Sol.] Sol. quod aliud eſt differre, vel eſſe differẽs, Aliud vero eſt eſſe diuerſum, nam illa dicuntur eſſe diuerſa, quę nullo modo conueniunt, & talia ſunt illa, quę ſunt diuerſorum prędicatorum, & generum: illa uero dicuntur differre, quę in aliquo conueniunt, & talia sũt, quæ ſub eodem genere collocantur, veluti ſpecies, quę ſub animali genere ſunt, homo, equus bos, leo, & aſinus, omnes. n. hæ ſpecies in aliquo conueniunt. ſ. genere, & cum conueniant in aliquo, & differant in alio. i. per differẽtiam, hęc dicuntur differre, & non eſſe diuerſa, hinc dixit Por. cum antiquis quod differentia eſt illa qua ſingula à ſe differunt, & nõ dixit qua ſingula à ſe ſunt diuerſa. [Dub.] Sed Dices ſi homo eſt animal, & equus eſt animal, non ergò erit differentia; inter hominem, & equum, vnde fiat hęc ratio homo eſt animal, aſinus eſt animal, ergo aſinus eſt homo: [Sol.] Dicas quòd inter hominem, equum & aſinum non eſt differentia generica, omnes ſpecies, enim conueniunt in genere, id eſt, animalitate, ſed differũt in differentia ſpecifica, ſed reſpondendo ad formam rationis, dicimus, quod negatur modus argumentandi; nam in ſecunda figura, non fit ſyllogiſmus ex ambabus affirmatiuis; veluti eſt iſte ſyllogiſm[9] modò factus, niſi fuerint propoſitiones conuertibiles, tunc valet argumentari, in ſecunda figura ex ambabus affirmatiuis, aliter non valet, omnes. n. modi quatuor ſecundæ figurę cõſtant ex vna affirmatiua, & reliqua negatiua, vt intuenti patet, aliter ſequeretur iſtum ſyllogiſmum eſſe uerum dicere, meretrix eſt mulier, tùa mater eſt mulier, ergo tua mater eſt meretrix, quod eſt falſum loquendo tamen de optima, & caſta matre, ſuo marito fideli, & ſi iterũ inſtabis, [Dub.] dicens ſi homo & aſinus ſunt idem in genere, ergo ſunt idem in ſpecie, quoniam genus idem eſt, quod ſpecies, vt d. Porph. cap. de ſpecie, [Sol.] iam diximus ſupra, quòd homo & aſin[9] ſunt idem in genere, & ſpecie, tamen non ſunt idem in ſpecie ſpecialiſſima, ſed ſunt idem ſpecie ſubalterna; vnde valet conſequentia, quęcumq; ſunt idem genere ſunt etiam idem ſpecie, loquendo tamen de ſpecie ſubalterna, non de ſpecie ſpecialiſsima, ſed Aliquis nouitius in logica quęret, declara mihi, quomodo homo & aſinus conueniunt in genere, & differunt per differentiam. Nota pro intelligentia, multa. n. ſunt q̃ conueniunt in materia, & differũt forma. v. g. ſella, ſcãnum, & cathedra, porta conueniũt in materia. i. in ligno, q̃m omnia fiũt & cõſtant ex ligno, vt materia, differũt tamẽ in forma, alia. n. eſt forma ſellę, alia eſt forma ſcamni, &

qi, & cathedrę, & quoniam vt dictum eſt, genus ſe habet veluti materia, & differentia veluti forma ideo omnes ſpecies, & homo & aſinus conueniunt in genere, vt in materia, & differũt per differentiam id eſt, per rationalitatem, vti per formam. Sed Dices contra; nam id quod

Replica

eſt forma nequit eſſe materia. 2. phy. 70. quoniam actus, & potentia ualde differunt 2. phy. 12. & 1. de anima. 6. ſed genus eſt forma 2. phy. 28. ergo genus non eſt materia, & per conſequens homo & aſinus non conueniunt in ge-

Sol.

nere, vti in materia: Dicas ꝙ nulli dubium eſt, ꝙ genus eſt forma, & non eſt materia tamen quando dicitur, quod genus eſt materia intelligitur proportionabiliter materia, non uere materia, vt ait Por. in hoc cap. genus namque eſt forma, & cum ſit forma non eſt materia, & ſi dicitur materia non niſi reſpectiuè, veluti formę elementorum, reſpectu formę mixti dicun-

Dub.

tur materia. Amplius Dubitatur circa hanc definitionem differentię, videtur. n. eſſe vitioſa, & non ſana dixit. n. differentia eſt qua differunt à ſe ſingula, quod idem eſt, ac ſi diceret differentia eſt differentia, & vſus eſt nomine differentię, in definitione eiuſdem differentię, vnde potius videtur petitio, quam definitio, quoniam idem definitur per idem eoque magis quoniam túc aliquod ſcitur, quando per ſuam definitionem clareſcit, quę definitio declarat illud, modo idem non poteſt declarare ſe ipſum, ergo vaga, uitioſa, & non ſana videtur eſſe hęc differentię aſſignata ab Antiquis, & a Por. conceſſa de-

Sol.

finitio. Dicas licet à Boet. hæc dub. inſoluta relinquatur, ꝙ hęc definitio non eſt vitioſa, vt ipſe credit, quoniam datur per effectum qui eſſe ctus non eſt idem cum eo cuius eſt effectus, licet ab illo producatur, quando. n. dicitur differentia eſt illa, qua differunt a ſe ſingula, intelligitur ſic. i. differentia eſt illa qua differunt à ſe ſingula. i. quę facit hunc effectum. 5. quę ſunt vnita vnitate generica, illa diuidit, ſeparat, & facit differre, vnde producit diuiſionem, diſtinctionem, ſeparationem ſpecierum, quæ omnia ſunt effectus differentiales, à differentia producti, & ſic hęc definitio, cum ſit aſſignata per effectus & ſi in optimo definitionis genere non numerari poſſit, tamen in genere ſuo definitio

Dub.

ſeu deſcriptio appellatur. Amplius hæc definitio non videtur optima, quoniam competit alteri à definito competit enim accidenti proprio, & communi, quod non eſt differentia, teſte Porph. in ultimo huius; nam ſi differentia eſt illa, qua differunt à ſe ſingula, per riſibile, quod eſt accidens proprium, differt homo ab equo, & per ſedere, quod eſt accidens commune differt homo ab equo; ergo tam accidens proprium, quàm commune erit differen-

Sol.

tia. Dicas quòd mens ſua eſt loqui de differentia ſpecifica, & differre ſubſtantialiter, vnde dicas, quòd quando dicitur, quòd differentia eſt illa qua differunt à ſe ſingula, adde ſubſtantialiter, ueluti homo differt ab equo rationalis qualitate, tanquã ſpecifica & ſubſtantiali differentia, modò, & ſi homo ab equo per riſibile, & per ſedere differat, tamen differt per hęc ab illo accidentaliter, & ſic dubitatio Boet. nulla eſt contra hanc de differentia aſſignatam definitionem. Amplius dices, ſi differentia eſt illa, qua differunt à ſe ſingula, quęro quando ſunt duę differentię, quę non ſunt eędem, quę erit differentia per quam differunt? Dicas quòd differentiæ non ſunt differentes ad inuicem, ſed ſunt diuerſæ. Vel Dicas quod differentię ſicut omnia ſimplicia non differunt per aliam differentiam, ſed differunt ſe ipſis. Vel Dicas ꝙ differentię differunt inter ſe, non vt quod, ſed vt quo: Amplius Dubitatur an rationalitas ſit ultima hominis differentia? Dicerem, & reſolutè quod in his inferiotibus, facta comparatione, ipſa rationalitas eſt vltima differentia & per quam ſpecifice, ſubſtantialiter, formaliter, & quiditatiue homo differt à qualibet alia ſpecie ſub animali, tanquam ſub genere contenta. Vnde in definitione hominis non eſt addenda mortalitas, quoniam per mortalitatem potius cum alus ſpeciebus homo conuenit, quàm differat, quod non eſt munus differentiæ, immò per ipſam vnum debet differre ab altero, & quòd ſit verum, quòd in definitione hominis non debet addi mortalitas, ſed ſufficit dicere homo eſt animal rationale, probatur demonſtratiua ratione, Ariſt. 6. top. in ſecundo loco ſuperfluitatis ait, id eſſe ſuperfluum in aliqua definitione quo ablato, id quod remanet indicat ſubſtantiam definiti, ſed quocumque appoſito in definitione hominis, illo, remoto præter animal rationale, id quod reſtat dicit ſubſtantiam definiti, ergo quodcum que appoſitum erit ſuperfluum, verbi gratia, homo eſt animal rationale, diſciplinæ ſuſceptibile, bipes ly diſciplinæ ſuſceptibile bipes eſt ſuperfluum, quoniam animal rationale, quod remanet illo ablato, dicit ſubſtantiam hominis, quoniam remanet animal, quod eſt genus, quod genus 6. top. cap. 1. eorum quæ ponuntur in definitione, maximè videtur ſubſtantiam ſignificare, remanet etiam rationalitas, quę eſt differentia, & forma quæ forma. 2. de anima. 2. & 25. eſt ſubſtantia, à pari dempta, & remota mortalitate à definitione hominis, id, quod reſtat vt probatum, d. ſubſtantiam hominis, ergo mortalitas eſt ſuperfluum quid in definitione hominis. ergo non debemus dicere in definitione hominis, homo eſt animal rationale, mortale, ſed tantum homo eſt animal rationale. Sed Dices, quòd non

Dub.

ſolum requiritur, quòd illud, quòd remanet in definitione, debet dicere ſubſtantiam definiti, ſed

Dub.

Sol.

Alia ſolut.

Alia ſo.

Dub.

Sol.

ſed etiam requiritur, vt per illud differat ab
omni alio modò ſi dicimus, quòd homo eſt a-
nimal rationale, licet animal rationale dicat
ſubſtantiam hominis, tamen per illud non dif-
fert ab omni alio, non.n differt ab angelis, qui
etiam ſunt rationales, ergo oportet, vt addatur
mortalitas dicendo homo eſt animal rationale
mortale, vnde per ly animal ſeu per ſenſibile tã
quam per genus, homo differt ab alia ſpecie cõ
tenta ſub alio genere, ut ab albedine, quæ eſt
ſub colore, per ly rationale, homo differt ab e-
quo, & aliis brutis, & per ly mortale, homo dif-
fert ab angelis, & ſic omnes iſtę partes ſunt ne-
ceſſariæ in definitione hominis, & nulla ipſarũ
& ſuperflua. Dicerẽ ſine dubio, quòd animal ra
tionale eſt vera, & completa hominis diffinitio,
quoniam datur per genus proximum, & vlti-
mam differentiam, mortale autem cum ſit paſ-
ſio animalis, non ingreditur definitionem ali-
cuius quiditatiuam (vt dictum) vnde homo nõ
differt ab angelis eſſentialiter per mortale, ſed
ſolum per rationale, quando verò ratio facta
probat & etiam.d.Por. ꝙ homo differt ab ange
lis per mortalitatem, & conuenit cum illis per
rationalitatem, hoc non dixit, niſi exemplari-
ter, iuxta modum loquendi Stoicorum, ad for-
mam dubitationis dico, quod animal rationa-
le non ſolum.d.ſubſtantiam hominis, ſed etiã
homo, tam à brutis, quàm ab angelis differt
per rationale, & ſi oppoſitum dicat Por. intelli-
gatis ipſum loqui ad mentem Stoicorum, qui
volebant rationale eſſe genus ad hominem, &
angelos, & mortale eſſe differentiam, veritas ta
men eſt vti nos diximus, nec aliter dicendum eſ
ſe putamus vt optimi dicunt expoſitores, &
nos cum illis, ſemper Peripateticam ſectam in-
ſectantes.

Tex. 38 Exactius autem pertractantes ea, quæ
ad differentiam pertinent, dicunt non
quodlibet diuidentium ea, quę ſub eo-
dem genere ſunt, eſſe differentiam, ſed
quod ad eſſe conducit, & quod quid e-
rat eſſe, & quod rei pars eſt. neque enim
quod natum eſt nauigare eſt hominis
differentia, & ſi ſit proprium hominis.
dicere enim poſſumus animalium? Hæc
quidem apta eſſe ad nauigandum, illa
vero minime. Diuidentes hominem ab
aliis, ſed aptum eſſe ad nauigandum nõ
eſt ſubſtantiæ completiuũ nec eius pars
ſed aptitudo ſolum ipſius. Iccirco, quia
non eſt talis differẽtia, quales ſunt quę
ſpecificæ dicuntur differentiæ erunt, er
go ſpecifice differentiæ quæcumque al-
teram faciunt ſpeciem, & quæcumque
in eo quod quid erat, eſſe accipiuntur,
& de differentia quidem iſta ſufficiant.

Cum Por. quatuor ex Antiquorum conſenſu
differentię tradidiſſet deſcriptiones nunc quin
tam eiuſdem differentię, & vltimam omnium
aliarum certiſſimam, atque completiſſimam, ꝑ
quam omnes aliæ precedentes certificantur, at
que complentur tradere intendit, cauſa inten
tionis eſt quoniam Antiqui viderunt quamli-
bet deſcriptionem de differentia aſſignatã eſſe
dubiam & non rectè eſſe datam. Prima quidẽ
videtur dubia quoniam propria paſſio eſt qua
abundat ſpecies à genere, nã propria paſſio eſt
illud, quod ſpecies plus habet quam genus. Se-
cunda deſcriptio etiam videtur dubia, vbi dici-
tur differentia prædicatur de pluribus differen
tibus ſpecie in eo ꝙ quale, qm̃ accidens com-
mune prędicatur de pluribus differentibus ſpe
cie, in eo ꝙ quale, quod tamen non eſt differen
tia. Tertia definitio etiam videtur dubia, quan-
do dicitur, differentia eſt, quod eſt aptum na-
tum diuidere ea, quæ ſub eodem genere ſunt,
quoniam plura ſunt quæ diuidunt ſpecies ſub
eodem genere poſitas, tamen earum ſubſtan-
tiam minimè conformant. Quarta etiam vide-
tur iſtis Antiquis dubia, vbi dicitur differentia
eſt qua differunt à ſe ſingula, quoniam per paſ
ſiones, quibus differunt a ſe ſingula, quę qui-
dem paſſiones differentiæ ſpecifice non ſunt,
ideo antiqui Peripatetici arbitrãtes nullam ip-
ſarum fuiſſe datam per eſſentialia, ipſius diffe-
rentię, & per intima, ideo in hoc tex. melius re-
cordati intendunt Exactius, intimius, atq; me-
dullitus ſpecificam differentiam deſcribere, Di
uidatur iſte tex. in tres partes, in prima parte re
probat tertiam, & quartam, de differentia tradi
tas deſcriptiones, quas reprobantes, afferunt
differentiæ veram deſcriptionem in 2. ibi (ne-
que enim, ꝙ aptum natũ eſt nauigare) aſſignat
cauſam, & rationem reprobationis, in 3. ibi (e-
runt ergo ſpecifice) concludit, quæ ſunt differẽ
tiæ ſpecifice, quo ad primum: antiqui peripa-
tetici Exactius interius, ſubtilius, atque profun
dius pertractantes. perſcrutantes, atque ſpecu-
lantes intima, & naturam ipſius differentiæ ſpe
cifice, dicunt ſpecificam differentiam eſſe illã,
quæ ad eſſe cõducit, &, quæ eſt quod quid erat
eſſe, & quę rei pars eſt, non autem dicitur diffe
rentia omne illud quod diuidit ea, quę ſub eo-
dem genere ſunt cauſam aſſignantes dicũt, qua
re non omne illud ꝙ diuidit. i. facit differre ea,
quæ ſub eodem genere. i. ſpecies nõ dicitur dif-
ferentia quoniam poſſumus dicere, ꝙ inter ani
malia, ſunt quædam, quæ ſunt apta nata ad na-
uigandum, vt homo quędam uerò minimè. i.
non ſunt apta nata ad nauigandum, vt bos ec-
ce modò, ꝙ aptum natum eſſe ad nauigandũ
diuidit vnum animal ab alio animali, tamen
aptum

aptum natum ad nauigandum non eſt differē-
tia, ergo non omne illud ꝙ diuidit, ea, quę ſunt
ſub eodem genere, eſt differentia, & ſi dices a-
ptum natum ad nauigandum eſt proprium ho
minis, non competit alteri ab homine, ergo di-
uidit hominem ab aliis & per conſequens eſt
differentia hominis, dicũt antiqui, ꝙ & ſi aptũ
natum ad nauigandum ſit proprium hominis,
& non competat alteri ab homine, tamen non
eſt differentia ſpecifica hominis, ſed potius eſt
quędam aptitudo, ſeu accidens ipſius hominis
& ideo dicitur aptitudo hominis, ſeu accidens
quoniam non complet ſubſtantiam hominis,
nec eſt eius pars. vnde concludunt antiqui, &
dicunt, ꝙ illæ erunt ſpecificę differentiæ quę-
cumq; alteram faciunt ſpeciem & quæcunque
in eo ꝙ quid erat eſſe accipiuntur, & de differē-
tia, quidem hæc dicta ſufficiant, ex quibus fiat
hæc ratio, ſumpta ex tota tex. ſententia: Illa di-
citur eſſe ſpecifica & ultima differentia, quę eſ-
ſe conducit. i. quæ dat eſſe ſpecici, quæ infor-
mat ſpeciem, & propter quam ſpecies in actu
eſt, quoniam ſpecifica differentia eſt forma, ꝗ
forma dat eſſe rei 2. de aĩa 2. & 25. 7. met. 60. &
eſt perfectio rei, perficit rem. 4. phy. 70. & id di-
citur differentia quod eſt ꝙ quid. i. definitio
rei, & quod quid erat eſſe. i. ſubſtantia rei, quæ
ſubſtantificat, complet rem, ſed nullum acci-
dens eſt huiuſmodi, ergo nullum accidens eſt
ſpecifica differentia. v. g. rationale eſt ſpecifica
hominis differentia, quoniam conducit, dat eſ
ſe homini, eſt quod quid. i. definitio, & ſubſtan
tia hominis, & eſt pars ſubſtantialis ipſius ho-
minis, quia ponitur in definitione hominis. 1.
poſt. 30. vnde dicas, quod omne illud ꝙ non cõ
ducit ad eſſe neque eſt ꝙ quid rei, neq; eſt pars
rei, non dicitur ſpecifica differentia veluti ſunt
genera, generum definitiones, propriæ paſſio-
nes, atque accidentia communia, nullum. n.
iſtorum differentia dici poteſt: licet una ſpe-
cies differat ab alia per aliquod iſtorum, quia
non differt ſubſtantialiter, ſed accidentaliter;
ideo à differentiarum ſpecificarum numero,
omnia illa, quæ carent his cõditionibus, exclu-
dantur, dicimus ergo quòd differentia tres ha-
bet conditiones ſeu prædicata, ſibi eſſentiali-
ter competentia primum eſt quod ad eſſe con-
ducit, ſecundum eſt quòd ſit quod quid erat
eſſe. Tertium, quòd ſit pars rei quorum, ſi vnũ
Dub. defecerit, non dicitur ſpecifica differentia: Sed
Dices genus eſt pars illius, cuius eſt genus ergo
Sol. genus eſt ſpecifica differentia, Dicas quod & ſi
genus ſit pars, tamen non dat eſſe non condu-
cit ad eſſe & ſic nõ eſt differentia ſpecifica. Sed
contra nam ſi differentia ſpecifica (vt dictum)
Replica eſt forma, & forma dat eſſe. 2. de anima 2. & 25.
genus eſt forma 2. phy. 28. ergo genus dat eſſe,
& per conſequens eſt differentia ſpecifica, Di-
Sol. cas, ꝙ illa forma dat eſſe, quę eſt forma ꝓpria,
& particularis. vt eſt rationale, non autem for-
ma communis, ueluti genus 2. phy. 28. Am-
plius Dices quod differentia non poteſt dici **Dub.**
pars, quoniam 5. met. c. de parte, nulla pars prę
dicatur de toto, ſed differentia prædicatur de
tota ſpecie, vt homo eſt rationalis, ergo differē
tia nequit dici pars. Soluitur, ꝙ pars integralis, **Sol.**
ſeu quantitatiua, non prædicatur de toto. vt eſt
manus, pes, non. n. dicimus corpus eſt manus,
ſed pars eſſentialis ſeu qualitatiua, prædicatur **Dub.**
de toto, imò non ſolum prædicatur, ſed neceſ-
ſario prędicatur veluti eſt propria & ſpecifica
differentia. Amplius Dub. dicens, ꝙ differentia
ſpecifica non eſt quod quid. i. ſubſtantia, nec
pars nec conducit ad eſſe, nullum accidens eſt
ꝙ quid. i. definitio quoniam 3. met. 3. definitio
eſt forma, nullum accidens cõducit ad eſſe ſpe-
ciem, quoniam illud quod dat eſſe eſt forma 7.
met. 60. & 37. nullum accidens eſt pars rei, quo
niam pars rei ſumitur in definitione rei, acci-
dens non ſumitur in definitione, quoniam par
tes definitionis ſunt ſolum formæ. 7. met. 34.
35. Sed accidens non eſt forma, quoniam for-
ma eſt ſubſtantia 2. de anima 2. ſed differentia
ſpecifica eſt accidens, ergo differentia ſpecifica
non conducit ad eſſe ſpeciem non eſt quod
quid erat eſſe, nec eſt pars, minor probatur, ait,
n. Ar. 1. poſt. 33. quęcumque de ſubiecto prędi
cantur accidentia ſunt, ſed differētia teſte Por.
de ſubiecto prędicatur, ergo differentia eſt ac-
cidens, ſi eſt accidēs, ergo omne dictum in hac
vltima de differentia deſcriptione, ab antiquis,
& à Por. confirmatum, conſumatum eſt, vnde
ſequitur, ꝙ differentia non eſt quod quid erat
eſſe, non conducit ad eſſe, neque eſt pars. Sol-
uunt aliqui dicētes, ꝙ differentia conſiderata, **Aliorũ ſolut.**
vt eſt ſecunda intentio, ſic eſt accidens, & non
eſt pars, nec ꝙ quid, nec conducit ad eſſe, ſed
conſiderata vt eſt prima intentio, ſic eſt pars, &
quod quid, & conducit ad eſſe. Sed contra nam **Replica**
d. Ar. in tex. allegato, ꝙ quęcumq; de ſubiecto
dicuntur accidentia ſunt; ſed differentia, ut eſt
prima intentio prædicatur de ſubiecto, ergo
differentia; vt eſt prima intentio eſt accidens,
dicimus. n. homo eſt rationalis, ly. rationalis eſt
prima intentio, non. n. dicimus homo eſt diffe-
rentia quæ differentia eſt ſecunda intentio. Sol **Sol.**
uas demonſtratiuè ſicut demonſtratiua fuit ra
tio contra illam Sol. & Dicas quod quando d.
Ar. quæcumq; de ſubiecto dicuntur acciden-
tia ſunt intelligitur ſic id eſt exiſtunt per acci-
dens, quoniam ſingularia, de quibus ibi loqui-
tur exiſtunt per ſe, & non prędicantur de ſubie
cto, vt ergo Ar. excluderet omnia quę prędicā-
tur non exiſtere per ſe ſicut exiſtunt ſingularia,
dixit quęcumque de ſubiecto dicuntur, ſunt ac
cidentia, non ut diſtinguũtur contra ſubſtan
tiam ſed ſunt accidentia in quantum non exi-
ſtunt per ſe, quia genera ſpecies differentia,
pro-

proprium,& accidens & ipſum vniuerſale,non
exiſtunt per ſe ſed per accidens inquantū ſunt
in ſingularibus, vnde dicebat Ar. in c. de ſubſt.
corruptis primis ſubſtantiis impoſſibile eſt ali
quid aliorum remanere quoniam omnia alia:
5. genera,& ſpecies & accidentia ſunt in primis
ſubſtantiis,& de illis prędicantur, vnde fiat ra-
tio talis, quod per aliud tale per accidens eſt ta
le 5. phy. 1. ſed differentia, genus, ſpecies pro-
prium,& accidens,& vniuerſale ſunt, & exiſtūt
propter primas ſubſtantias, ergo per aliud ſi p
aliud ergo per accidens reſolute ergo dicas, ꝙ
ſi differentia ſpecifica, vt eſt prima intentio,
prædicatur de ſubiecto, non dicitur accidens,
vt diſtinguitur contra ſubſtantiam, quia ipſa
eſt ſubſtantia, ſed dicitur accidens, quia exiſtit
per accidens. i. per aliud. i. per primas ſubſtan-
tias, quę primę ſubſtantię exiſtunt per ſe. Am-
Dub, plius Dub. nullum vniuerſale, ſeu cōmune eſt
ſubſtantia. 7. met. 58. 57. ſed differentia ſpecifi-
ca eſt vniuerſalis, & communis pluribus quo-
niam prædicatur de pluribus indiuiduis, vt ra-
Sol. tionale prędicatur de Franciſco, & Antonio, er
go differentia ſpecifica non eſt ſubſtantia, non
eſt quod quid, neque pars Soluitur, ꝙ vniuer-
ſale ſumitur bifariam, vno modo, vt eſt ſecun-
do intellectum,& ſic non eſt ſubſtantia, ſed ſi-
gnificat ſubſtantiam teſte Auer. 1. met. 45. vbi
ait, ꝙ intellecta rerum ſignificant ſubſtantias
rerum, ſed non ſunt ſubſtantię, Alio modo, ut
primo intellectum & ſic eſt ſubſtantia quo ſtā
te dicimus, ꝙ ſi differentia ſumitur. vt eſt vni-
uerſale ſecundo intellectum ſic non eſt ſubſtā
tia, nec pars, nec conducit ad eſſe, ſed ſi ſumitur
vt eſt vniuerſale primo intellectum, eſt ſubſtan
Replica tia;& quod quid, & pars. Sed contra nā 7. met.
44. 86. & 7. Ar. diuidens ſubſtantiam. d. ꝙ ſub-
ſtantia dicitur quatuor modis, inter quos nu-
merat ipſum vniuerſale. Soluit dicendo ſicuti
Solut. diximus, vel aliter ex Au. ibidem ꝙ illa diuiſio,
eſt ſecundum famam ſed ſecundum rei verita-
tem Ar. diuidit ſubſtantiam trimembri diui-
ſione, videlicet in materiam formam, & aggre-
gatum. Vnde ſumas ꝙ vniuerſale non eſt ſub-
ſtantia niſi vt primo intellectum, ſed ſi eſt ſub-
ſtantia, vt ſecundo intellectum non niſi ſecun
dum famam, reſtat ergo ꝙ differentia ſpecifica
non obſtante, ꝙ ſit vniuerſalis & pluribus com
munis, eſt ſubſtantia,& conducit ad eſſe, & eſt
Dub. pars. Sed Dices iſta differentia ſpecifica quæ ha
bet iſtas tres conditiones. ſ. ad eſſe conducit, &
Sol. ꝙ quid erat eſſe, & eſt pars, quo nominabitur
nomine proprio? Dicas cum Ar. 2. phy. 28. & 7.
met. 7. 44. vbi uolens nominare formam vocat
ipſam ſic dicens ꝙ quid erat eſſe rei, ſic dicas tu
ꝙ differentia ſpecifica nil aliud eſt niſi vltima
forma ad eſſe conducit, & eſt ꝙ quid erat eſſe,
& pars eius. i. quæ forma dat eſſe ſpeciei, & eſt
pars ſpeciei & quòd quid. i. ſubſtantia ſpeciei
complectens definiens informans ipſam ſpe-
ciem: Amplius Dices ſi nauigare eſt proprium
hominis, ergo nō deberet competere alteri ab
homine quoniam proprium id eſt ꝙ competit
vni & non alteri 1. top. c. proprio. Sed videmus
monſtra marina nauigare,& naues etiam naui
gare. Soluas non eſſe verum, ꝙ monſtra mari-
na nauigant, ſed potius natant in aquis, naues
etiam non dicuntur nauigare, ſed potius naui-
gium facere, vnde naues faciunt nauigium. ho
mines vero nauigant in mari iuxta illud Vergi
lianum: Gens inimica mihi tirrhenum naui-
gat ęquor: & iuxta Adagium illud, Ego in por
tu nauigo, quod nauigare nil aliud eſt niſi na-
uem gubernare, quę nauis gubernatio perti-
net ſolum ad hominem, ideo dicitur aptitudo
ſeu paſſio hominis, per quam accidentaliter, ho
mo differt ab equo, natare autem non eſt pro-
prium hominis, quoniam competit delfino, pi
ſcibus, & aliis, qui non ſunt homines, vnde ſi
nauigare eſſet differentia hominis, & non paſ-
ſio ſequeretur, ꝙ qui non nauigarent. i. qui nō
nauem gubernarent, nō eſſent homines, quod
eſt abſurdum. Amplius dubitatur non. n. vide-
tur, ꝙ differentia poteſt definiri, nam omnis
definitio conſtat ex genere, & differētia 7. met.
43. Sed ſi differentia definiretur, tunc definire-
tur per aliā differentiam, & ſic dabitur proceſ-
ſus in infinitum. Amplius ſolius ſpeciei eſt defi Alia ſo.
nitio 7. met. 27. ſed differentia non eſt ſpecies,
quia ſunt duo prędicabilia diſtincta, ergo diffe
rentiæ non eſt definitio. Dicas, ꝙ quando defi
nitur differētia non definitur uera definitio- Solut.
ne, ſed potius deſcribitur atque per effectus nō
tificatur, quoniam ſpeciei compoſitæ eſt defi-
nitio, non autem differentiæ, quæ eſt ſimplex.
Amplius ſi differentia, eſſet pars rei, tunc ſeque
retur, ꝙ differentia eſſet ſubſtantia, & proba-
tur quoniam pars ſubſtantię, eſt ſubſtantia 2.
de anima 4. modo differentia eſt accidens, quo
niam prædicatur in quale, vt hic ait Por. ergo
non dicitur pars, Dicas, quòd ſi prędicatur in
quale, non prędicatur in quale abſolute,& acci
dentale, ſed prædicatur in quale quid denotans
ſubſtantiam, & ſic differentia ſpecifica eſt ſub-
ſtantia, & non accidens & eſt pars eius cuius
eſt differentia.

DE PROPRIO CAP. V.

PROPRIVM vero quadrifariam Tex. 39
diuiduntur. nam, & id quod ſo
li alicui ſpeciei accidit, & ſi nō
omni, proprium dicitur, vt
homini, medicum eſſe vel geometram.
Et quod omni accidit ſpeciei, & ſi non
ſoli; quemadmodum homini eſſe bipe-
dem. Et quod ſoli, & omni, & aliquādo,
vt om-

vt omni homini in ſenectute caneſcere. Quartum autem, id, in quo conuenerunt,& ſoli,& omni,& ſemper quemadmodum homini eſſe riſibile, nam & ſi non ſemper rideat: tamen riſibilis dicitur non quòd rideat ſemper, ſed quòd ſemper aptus natus ſit, vt rideat hoc autem ei ſemper connaturale eſt quemadmodum,& equo hinnibile.

Hoc cap. ad præcedentia, duplici continuatione venit continuandum, altera vniuerſali, altera particulari,& quoniam. 1. phy. 4. 57. vniuerſalia præcedunt particularia, vnde ab vniuerſali continuatione eſt incipiendum, ideo primo continuetur continuatione uniuerſali, deinde continuatione particulari, dicimus ergo. Poſtquam Por. perfecit ſermonem de differentia, nunc reſtat, vt de proprio diſſeratur, hęc eſt continuatio vniuerſalis, ſed particularis continuatio eſt hæc, cum non nullas differentię ſignificationes, atque deſcriptiones aſſignauit; nunc intendit multiplices de proprio ſignificationes enarrare, ſequens Ar. regulam quam in pręcedentibus cap. ſequutus eſt nomen. 5. multiplex in ſua ſignificata diuidere, deinde illud determinare veluti iubet Ar. 1. cæli 110. & merito quidem Por. numerat de proprio ſignificationes, vt oſtendat, quæ ſit congrua, & conueniens nuncupatio, proprietatis, de qua philoſophi loquũtur. Sed Dices, qua ratione prius

Dub. de genere, ſpecie, differentia deinde de proprio diſſerit? Dicas rationabiliter, quidem factum

Sol. eſſe, nam genus, & ſpecies immediate ſubſtantiam ſignificant, differentia vero qualitatem circa ſubſtantiam demonſtrat, proprium autem,& accidens commune, ſunt voces accidentales & quoniam ſubſtantia eſt prior accidente 7. met. 4. & 1. ethic. cap. 7. ideo prius de genere, ſpecie,& differentia, deinde de proprio acci-

Dub. dente. Sed iterum Dices ſi nunc intendit differere de proprio, & accidente vt de vocibus accidentalibus, quare prius de proprio, & vlti no

Solut. de accidente communi? Dicas cum Amm. quoniam proprium eſt tanquam intermedium, inter ſubſtantialia, & accidentalia habet. n. cum ſubſtantialibus communitatem, quia, & ſoli, & omni & ſemper exiſtit, ſicut ſubſtantialia, habet etiam communitatem cum accidentalibus, quoniam à ſubiecto ſeparari poteſt. & ſi non actu, tamen per intellectum, & immaginationem ſicut accidentia, communia. Vel Dicas

Alia ſolut. ideo poſt differentiam fuiſſe pertractatum de proprio, quoniam latente differentia ſpecifica vtimur proprio, tanquam ſibi vicino ab ipſa

Alia ſo. prouenjente. 1. poſt. 36. & 2. poſt 20. Vel Dicas prius de ꝓprio, quoniam eſt prædicatum per ſe in ſecundo modo dicendi per ſe. 1. poſt. 37. accidens commune eſt predicatum per accidens 1. poſt. 32. 52 & quoniam, id quod eſt per ſe, & eſſentiale. 1. ethic. c. 7. 2. phy. 66. eſt prius eo, qđ eſt per accidens, ideo inter voces accidentales, prius uoluit de proprio quam de communi accidente differere; his ergo ſic ſtantibus, pro maiori, atque faciliori dicendorum intelligentia. Diuiditur totum hoc cap. in tres principales partes, in prima huius vocis. 5. proprij ſignificationes explicat aſſignando ſingularum ſignificationum exempla, in 2. ibi (nam & ſi non ſemper rideat) ſoluit tacitam obiectionem, in 3. ibi (hæc autem proprie, propria dicuntur) facit electionem ex his proprij ſignificationibus, quę ſit magis propria atque verior ſignificatio, de qua philoſophi loquuntur, quantum ergo ad ſententiam tex. declarandam dicimus, ꝙ Antiqui peripatetici diuidunt hanc vocem æquiuocam. 5. proprium quadrifariam. i. in quatuor modos, vel (diuidunt). i. nuncupant proprium quatuor modis uel (diuidunt). i. dicunt, quod proprium dicitur, quadrifariam, quod idem eſt, ꝙ quatuor modis fari. i. ſecundum quatuor intentiones dici, proprium primo modo dicitur illud ꝙ accidit. i. competit; dixit accidit oſtendens eſſe prædicatum accidentale, vni, ſoli ſpeciei, ſed non omni indiuiduo contento ſub illa ſpecie, immo in minori parte, vt eſſe philoſophum, vel geometram, vel medicum, vel legiſtam, competit ſoli homini, ſed non competit omnibus indiuiduis, ut patet quoniam ſolus homo inter omnia animalia viuit parte intellectiua, hæc autem inſunt ei, propter intellectũ, & uoluntatem, quæ pertinent ad partem intellectiuam, ſed nota ꝙ eſſe philoſophum, vel legiſtam, vel medicum, tunc eſt proprium primo modo dictum, quando importat eſſe actu philoſophum, vel poetam, vt Ferdinãdus actu eſt poeta actu, eſt philoſophus, nunc poetam eſſe,& philoſophum eſſe proprium hominis in primo modo, ſed quando important aptitudinem ſolam tunc non ſunt propria primo modo, ſed ſunt propria quarto modo. v.g. Federicus non eſt actu philoſophus ſed habet aptitudinem,& potentiam ad eſſe philoſophum, vnde dicimꝰ, ꝙ omnes particulares homines ſunt philoſophi,& legiſtæ, & medici aptitudine, & potentia, tamen non omnes ſunt actu legiſtæ, medici, atque philoſophi, hinc dixit Por. proprium primo modo dictum eſt id, ꝙ accidit ſoli ſpeciei, ſed non omni indiuiduo contento ſub illa ſpecie,& dixit (non omni). i. alicui quoniã, primo perihermenias c. 3. negatio præpoſita vniuerſali affirmatiuæ equipollet, particulari negatiuę, ut non omnis homo eſt medicus, idem eſt, ac ſi diceres aliquis homo non eſt medicus tamen licet in actu non omnes homines ſint poetæ legiſtæ,& medici, tamẽ potentia,& naturali aptitudine ſunt omnes omnia, iuxta de-

erctum

cretum Ar. 1. met. in prologo c. 1. omnes homines natura ſcire deſiderant, & nota, ꝙ ſimile eſt de ridente, & riſibili, nam eſſe actu ridentẽ conuenit ſoli homini, ſed non omni homini, quoniam non omnes actu rident, in eadem. n. hora ſunt aliqui flentes, aliqui ridentes; eſſe ergo ridentem, eſt proprium homini primo modo, Sed eſſe aptum natum ad ridendum competit omni indiuiduo, & ſoli ſpeciei humanę, & ſic eſt proprium in quarto modo. Secundo dicunt proprium eſſe illud, quod competit omni indiuiduo contento ſub ſpecie, ſed non cõpetit ſoli, vni ſpeciei, & ſemper competit remoto impedimento, & caſu, ſicut eſſe bipedem eſt proprium hominis ſecundo modo, nam eſſe bipedem, & gradi duobus pedibus conuenit omni homini, qui ſit verus homo, ſed non ſoli homini, quoniam conuenit multis animalibus præcipuè volantibus, dixi remoto impedimento, vt excludantur homines qui ex infirmitate, aut aſciſſione non ſunt bipedes dixi, & caſu propter monſtra, quorum aliqua, aut nullius, aut unius, aut plurium, quam duorum ſunt pedum, dixi verus homo, vt excludantur, quędam animalia habentia effigiem humanam, vt aiũt ꝙ in India inueniuntur homines, qui vnum tãtum habent pedem, & vnum oculum in fronte, qui ſaltando gradiuntur. Tertio modo id dicitur proprium, quod vni ſoli ſpeciei, & omni indiuiduo ſub illa ſpecie contento, uerum nõ ſemper, ſed al. quando puta caneſcere conuenit ſoli homini, & omni indiuiduo. Sed non niſi in ſenectute, loquendo tamen de caneſcere naturaliter, & ſecundum ordinem naturæ, & propriæ, nam in hominibus iuuenibus ſi cauſatur albedo in cappilis, talis dealbatio non debet uocari canities, quia non cauſatur ex putrefactione humidi in cerebro, ſed propter aliquem humorem putrefactum in cute & dico ſecundum ordinem naturæ, quoniam accidit ex aliis cauſis hominem caneſcere ante ſenectutem, & pręcipue ex longa & intenſa animi triſtitia, ideo inquit Boet. in 1. de conſolatione metro primo, intempeſtini funduntur tempore cañ. ſ. capilli, aut propter malam intemperatam complexionem, qualis eſt flegmatica, & melancholica, vtraque enim eſt frigida, & canities ex frigiditate prouenit, nam ideo non caneſcit homo in iuuentute, quoniam calor naturalis ſuperabundat temperans frigidum, in ſenectute autem ex defectu caloris ſuperabundat frigidum, & humidum ſuperfluum, ideo in ſenectute caneſcit homo, nam calidi eſt denigrare, & cum calor naturalis corporis ſenum debilitatur, non concoquit nutrimẽtum, quo capilli nutriuntur perfecta concoctione, & generatur in eo ab aere ambiente calor putredinalis, quare dealbatur ab iſto calore putrefactiuo orto in eo ex debilitate caloris naturalis, &

Ex quo cauſat canities in iuuenibus.

Intercõplexiones quę tardius caneſcit

inter alias complexiones ſanguinea tardius caneſcit, poſt ipſam colerica propter caloris abũdantiam temperantis frigidum, & conſumentis humidum indigeſtum illuc ſuperfluum, dico proprie quoniam licet aliqua animalia, vt lupus, & canis videantur mutare pilos ſuos naturales in albos non tamen proprie caneſcunt, ſed potius griſeſcunt, cauſa propriè canitiei eſt ſuperabundans frigiditas cerebri, quę ineſt homini ſuper omnia alia animalia, & ideo malæ odorat homo, vt 2. de anima 93. patet, ꝙ autẽ aliqua bruta mutent pilos in albos non eſt ex ſuperabundanti, & indigeſta frigiditate cerebri cuius ſignum eſt, quod uſque in finem vitę ſubtiliſſime odorant, ſed eſt ex in digeſtis frigidis humoribus diſperſis, per totum corpus, & pręcipuè, quando brutum eſt vorax ſicut lupus & canis: Quarto modo dicitur proprium, quod competit ſoli vni ſpeciei, & omni indiuiduo contento ſub illa ſpecie, & ſemper. i. in omni tempore, & neceſſario, vt eſſe riſibile competit ſoli homini, & omnibus particularibus hominibus, & ſi Dices, quòd homo non ſemper ridet, Dicas quòd licet non ſemper rideat in actu, tamẽ eſt aptus natus, & habet aptitudinẽ, & potentiam vt poſſit ridere ſemper, & quando vult ſimiliter, ęquo potentia hinniendi, & cani data eſt aptitudo latrandi. Sed Dices, quare inter omnia animalia ſolus homo caneſcit? Dicas (vt iterum dictum eſt) quòd ideo canities cauſatur in hominibus, quoniam homo inter animalia omnia habet cor calidiſſimum, l natura. n. ſagax ne per calorem, cordis homo ſuffocaretur, cor calidiſſimum ſuppoſuit cerebro frigidiſſimo, vt caliditas cordis temperaretur frigiditate cerebri, & ècouerſo, ſic quod temperamentum adderetur vtrobique hæc etiam patent ex tali ſigno, quoniam homo omnium animalium habet turpiſſimum odoratũ, 2. de anima tex. 93. etiam homo quaſi medium vitæ ſuę conſumit dormiendo, & hoc contingit ex ſuperabundantia cerebri frigidi, & humidi, & ſic indiget calore naturali, illud humidũ digerente, & conſumente, & illum calorem ſufficientem habet in iuuentute, ideo non efficitur canus, ſed in tempore ſenectutis deficit in calorem naturale, & ſic vapores aſcendentes à ſtomaco manent indigeſti, propter defectum caloris naturalis, et conſequenter putreſcunt, et illam putrefactionem humorum ſequitur albedo, quę dicitur canities; Ex quo patet quòd canities nil aliud eſt quàm albedo crinium ex putrefactione humorum circa radices pilorũ ex defectu caloris nãlis, tpe ſenectutis, cauſata et ẽt canities cauſat ex malitia cõplexionis aliquãdo, et hæc bene contingit in iuuẽtute; aliquando etiã ex humido indigeſto aliquãdo ex nimio timore; vel cura vt patet de mercatori. nauigantibus et captoribus. Vnde verſus.

Sol. Dub.

Vide cauſam quare hõ non efficit canus in tẽpore iuuentutis.

Quare homo fit canus in ſenectute.

Quid ẽ canities

Cura

Cum facit canos, quia homo nō habet amoeib

Dub. Sed Dices eſt ne poſſibile, quod capilli, qui ſunt nigri, fiant albi, & deinde iterum nigreſcunt? Dicas quod poſſibile eſt, & multotiens

Solut. accidit. nam plures homines, quando ęgrotant forti ęgritudine, capilli capitis eorum dealbeſcuntur, quibus deinde ſanatis iterum denigreſcunt quod totum fit ex debilitate caloris naturalis tempore ęgritudinis & eius fortitudine tempore incolumitatis, quæ omnia videre potes ab Ar. clarius tamen ab Auer. 5. de gen. an. cap. 6.

Tex. 40. Hæc autem, & propria dicuntur, quoniam etiam conuertuntur. ſi quid enim equus eſt hinnibile eſt, & ſi quid hinnibile, equus eſt.

Cum Por. diuiſit proprium, tanquam vocem æquiuocam, ſecundum quatuor intentiones, vt dicit Auer. ſeu ſignificationes, & ſingularum ſignificationum, ſingula aſſignando exempla; nunc tanquam reſolutus, atque peritus artifex facit electionem inter has quatuor ſignificationes, quę nam ipſarum eſt verior, ac proprior. id eſt, quod nam dicitur proprium ſecundum veritatem, quod propriè dicitur proprium, de quo philoſophi ſermonem faciunt, ait ergo Por. & d. hęc autem q. d. autem, pro ſed hęc propria. ſ. quę competunt vni ſoli ſpeciei, & omni indiuiduo, & ſemper. i. omni tempore, non ſolum dicuntur propria abſolutę ſicut alia, ſed additur hæc conditio. ſ. dicuntur propriè. i. verè propria, quę proprietas proprij eſt, vt competat ſoli ſpeciei, & omni indiuiduo, & ſemper, quę propria habentia iſtas tres conditiones, ſunt propria proprię. i. conuertibiliter dicta. v. g. riſibile competit ſoli homini, omni homini, & ſemper, & conuertitur cū homine ſi n. quid eſt riſibile homo eſt, & ſi quid homo eſt riſibile eſt, & ſi quid hinnibile eſt, equus eſt, & ſi quid equus eſt hinnibile eſt ſemper intelligendo per ly riſibile, & hinnibile aptitudines & pōas innatas, & à natura inſitas in ſubiectis per quas poſſunt ridere, & hinnire quando volunt, non autem actus. i. riſum, & hinnitum & hæc ſunt illa propria accidentia, de quibus ſunt demonſtrationes ſimpliciter. 2. poſt. 12. 1. poſt. 41. 2. poſt 94. quæ ſunt pēa per ſe in ſecundo modo dicendi per ſe. 1. poſt. 31. Vnde ſi quis quęret, quid eſt accidens proprium dicat eſt id quod habet tres conditiones. ſcilicet quod competit omni, ſoli, & ſemper, & conuerſum prædicatur & hoc eſt illud accidens proprium quo vtimur loco differentię in definitione, quando differentia eſt gnota, 1. poſt. 36, 2. poſt. 10. & hæc etiam ſunt accidentia illa per ſe, de quibus eſt ſcientia demonſtratiua. 1. poſt. 52. Ariſt. alia vero ſunt propria accidentia, per accidens non per ſe, quæ non ſunt neceſſaria, nec ſemper ideo alia omnia excluduntur à demonſtratione, & hæc tantum propriè propria, quæ ſunt per ſe, & neceſſaria includuntur in demonſt. & ſciuntur per demon. deſeruiunt arti & ſcientię. Sed Dices ſi alia propria non deſeruiunt arti, & ſcientię, quare fuit ſermo factus de ipſis? Dicas quoniam Artifex ex regula Ariſt. 1. cæli 110. debet diuidere vocem æquiuocam in ſua ſignificata, deinde ex illis accipere illud quod deſeruit ſuo propoſito, ideo Porphy. diuiſit proprium in quatuor ſignificationes relinquens, ſumpſit illam quę eſt quarto, & vltimo modo dicta, quæ deſeruit arti, & ſcientię, & de qua philoſophi tractant. Sed Dices ſi Porphy. dixit in text. quartum autem id, & nominauit in ſingulari proprium, quare in hoc text. d. hæc autem, & propriè propria dicuntur in plurali? Dicerem in hoc, & vere; quod Porphy. aſſignauit duo exempla de proprio quarto modo dicto. ſ. riſibile, & hinnibile, vnde quando dicitur, hæc autem intellige tu riſibile, & hinnibile ſunt propriè propria. Sed

Alia ſo. ſubtilius quando enim dicit Porphy. (hęc autem) intelligit proprium quarto, & primo modo dictum ſumendo tamen proprium primo modo, non pro actu, ſed pro aptitudine; nam ſicut poſſe ridere conuertitur cum homine, & competit omni homini, & ſemper ſic poſſe eſſe medicum, vel geometram conuertitur cum homine, & competit omni homini. & ſemper. Nota tamen quod nam licet homo poſſit eſſe medicus, & Legiſta, & habeat hanc aptitudinem, & potentiam ad eſſe medicum, & geometram, tamen non ſic de facili poteſt acquirere actum, niſi maximo cum temporis ſpatio, & cum nonnullis medijs ſtudio, labore, & exercitio, quod non eſt ſic de riſibilitate nam homo, qui vult ridere de facili, & ſubito ridet, quando vult ex omni minima cauſa, & hæc eſt differentia inter aptitudinem, quę eſt in quarto, & in primo modo dictam. Sed Di-

Dub. ces ſi homo eſt riſibilis adeò quòd homo qui flet, & lachrimat eſt riſibilis, quando promouetur ad riſum, et ridet vellem ſcire, quomodò fit ille riſus, ille actus ridendi ſic cito de fletu mouetur ad riſum? Dicas quòd cum homo

Sol. ſit animal rationale et intellectiuum eſt de viſis, et auditis admiratiuus, cuius admirationem ſequitur aliquando riſus, et aliquando fletus ſi ea quę preſentantur ſenſui accipiuntur delectatione calor, et ſpiritus recurrit ad faciem, in qua ſunt ſenſus exteriorum ſenſibilium precepti, ex cōcurſu autem caloris et ſpirituū ad faciē prouenit faciei dilatatio, et cōſequenter riſus niſi aliud impediat. Si autē ſenſibilia preſentata ſenſui accipiantur cum triſtitia, calor, et ſpiritus retrahuntur ad cor; ad quo-

rum retractionem ſequitur faciei, & cerebri conſtrictio, conſtrictio autem, & compreſſio cerebro, ſequitur humidi lachrimalis expreſſio, per os, per naſum, & per oculos, quia à cerebro ad oculos meatus viæ habiliores ſunt, & hac de cauſa dicitur flere homo, quia autem admiratio de apprehenſis per ſenſum nulli cõ-
Quare homo nõ ſemper ridet ſed eſt ſemper riſibilis. uenit niſi homini, ideo ſolus homo ridet, & plorat, ex principiis igitur naturæ humanæ prouenit aptitudo ad admirandum, ad quod ſequitur aptitudo ad ridendum, & ad flendum, ex admiratione autem ſequitur riſus, & fletus ſicut enim non ſemper admiratur homo ita non ſemper ridet vel plorat, & quia ſemper admiratiuus eſt propterea ſemper eſt riſibilis, & flebilis. Sed dices ſi ex admiratione fit riſus
Dub. quare homines qui titillantur rident immo celeriter rident? Dicas cum Ariſt. 3. de par. an.
Solut. cap. 10. Quoniam motus celeriter peruenit ad locum, qui dicitur diafragma vt d. Auer. qui quanquam leuiter calefaciat, tamen aperit
Dub. mentem mouet, præter voluntatem. Verum.
Sol. Dices, quare homo titillatur. Dicas cum Ariſt. ibidem, quòd eſt tenuitas cutis, & quòd ſolus omnium animalium rideat: eſt enim titillatio riſus per eius modi motum partis, quæ aliam: complent ictu etiam eſt traiecta præcordia in prælius riſum attuliſſe proditum eſt, 3. calore quem mouet vulnus. Amplius dices ſi riſus fit
Pulcra dub. vel ex admiratione, vel titillatione, vnde eſt, quòd pueri nati illico rident, & congratulantur, & nondum oculos aperierunt, immo ſicut quędam mulier; quæ fuit ſoror Auguſtini Sueſſani nomine Puliſena narrauit ſe peperiſſe filium, quem ob riſum lactare non poterat, & ſic ridentem pluribus diebus tenuit, tandem
Sol. mortuus eſt ſic ridens: Dicas cum Origene, Ammonio qui dicunt, quòd intellectus paruulorum ſemper videt cæleſtis patris faciem, qui intellectus diuinis occupatus non poteſt exercere opera vitæ. Amplius diuulgatum eſt per ora mulierum pueros in principio ortus Dei faciem, ac angelorum videre & omnes leges id aſſeuerarunt, quod quidem famoſum non eſt omnino falſum teſte Auer. in libr. de ſomno, & vig. quod Plotinus concedens dixit pueros in ſucceſſu vitæ intellectionem illam non continuare, quia procedente ætate intellectus conuertitur ad rationem, ratio ad imaginationem, imaginatio ad ſenſum, in quo fit habitus procliuus ad vicia, ob quod ſubtrahitur vis beatitudinis propterea ergo pueruli rident. Sed pro amphori doctrina notanda ſunt nonnulla, & primò notandę ſunt quædam regulę, quarum. Prima eſt talis de proprio primo modo prędicatur ſpecies, & non econtra, quoniam omnis medicus eſt homo, ſed non conuertitur omnis homo eſt medicus, Secunda regula de proprio ſecundo modo non prædicatur ſpeciei, ſed [illegible], nam omnis homo eſt bipes, ſed non conuertitur omnis bipes homo eſt. Tertia regula de proprio tertio modo prędicatur ſpeciei, & econtra, ſed non ſemper, nam omne canescens eſt homo, & omnis homo caneſcit, ſed non ſemper. Quarta regula de proprio, quarto modo prędicatur ſpeciei, & èconttra vniuerſaliter, & ſemper quoniam
omnis homo eſt riſibilis, & omne riſibile eſt homo. Amplius eſt notandum quoniam dixerit Por. proprium diuidi quadrifariam poſſumus ſic diuidere proprium. Vel quia ſoli ineſt ſpeciei, vel non ſoli, vel omni, vel non omni, vel ſemper, vel non ſemper, & ex his diuiſionibus quatuor dictis potes colligere ſignificationem. Not.

DE ACCIDENTE.
Cap. VI.

ACCIDENS autem eſt, quod adeſt, & abeſt præter ſubiecti corruptionem. Diuiditur autem in duo: namque id eius ſeparabile eſt, & illud inſeparabile. eſt enim dormire ſeparabile accidens. nigrum vero inſeparabiliter coruo, & æthiopi accidit. Poteſt enim intelligi, & coruus albus, & ęthiops abijciens colorem, præter ſubiecti corruptionem. Tex. 41.

Poſtquam Porph. in prologo huius libri quinque prędicabilia declaranda propoſuit, quorum quatuor notificauit ipſa diuidendo, ac determinando: nunc quintum, & vltimum accidens proprio nomine dictum declarare intendit. Diuiditur iſte text. in 3. partes in 1. Porphy. ex abrupto ſtatim non ſolitum ordinem obſeruando tradit accidentis deſcriptionem in 2. ibi (Diuiditur autem) diuidit accidens in prima parte tex. deſcriptum, in 3. ibi (poteſt enim intelligi coruus albus) ſoluit tacitam obiectionem, primo itaque Por. quod dictum eſt efficit. id eſt accidentis definitionẽ tradit accidens eſt, quod adeſt, & abeſt, præter ſubiecti corruptionem, pro huius definitionis notitia primo eſt notandum, circa definitum, quod accidens dupliciter ſumi poteſt, vno modo, vt diſtinguitur contra ſubſtantiam ſecundum, quod ens diuiditur in ſubſtantiam, & accidens. Alio modo vt diſtinguitur contra proprium accidens primo modo eſt cõe ad decem prædicamenta, & eſt nomen primę intentionis. Accidens ſecundo modo eſt vox ſignificãs accidentia cõmunia, q̃ poſſunt adeſſe, & abeſſe pter ſubiecti corrup. ex quibus fieri poſſũt iſtę diſtinctiones, videlicet accidens, vt diſtinguit contra ſubſtantiá eſt duplex cõmune

& proprium, alia diſtinctio & eſt ſimilis accidens, vt diuiditur contra ſubſtá. eſt duplex, aliud per ſe, aliud per accidens. Accidens per ſe eſt accidens proprium, accideꝗs vero per accidens eſt accidens commune. His ſtantibus quiſque certus ſit hic non definiri niſi accidens commune, & accidens per accidens. Vnde quando dicitur in tex. accidens intellige tu accidens commune, & per accidens quod adeſt & abeſt præter ſubiecti corrup. non autem accidens ꝓprium, & per ſe quod ideo dicitur accidens cōmune, qm̄ prædicatur indifferẽter de rebus diuerſarum ſpeci rum, & diuerſorum generum, & non conuertitur cum illis v.g. nix eſt alba, canphora ē alba, lac eſt album, ecce modo quod ly album prædicatur de pluribus genere, & ſpecie diuerſis, immò hoc accidens cōmune pluribus dicitur infinitum, quoniam nō determinat ſibi aliquod determinatum ſubiectum, neque definitur per determinatum ſubiectum cum ſit plurib⁹ cōmune, & ſcias etiam quòd hoc accidẽs cōmune eſt duplex aliud eſt ſeperabile, ut dormire uigilare, aliud eſt inſeperabile, ut nigredo in coruo, & albedo in ci no Por. quādo definit accidens intelligit utrunq; .s. tam ſeperabile quàm inſeperabile d. Por. accidens cōmune, tam ſeperabile quàm inſeperabile adeſt, & abeſt præter ſubiecti corrup. ſed circa hanc accidentis deſcriptionem uariæ, ac innumere ſunt expoſitorū expoſitiones, & quoniam noſtrum ſtudium eſt non implere pagellas aliorum dicta ſcribentes, & audientium animos confundere, ſed rem declarare, & auditorum ingenia aperire, & ad difficiliora introducere ideo breuiter, & facile quid. Por. ſentit ma-

Dub. nifeſtabimus, ſed inprimis abſoluẽdū eſt quare Por. Solita dicendi uia, atque regula non utitur, qua in reliquis uocibus perſcrutandis uſus fuit, primo enim illas in ſuas ſignificationes diuiſit deinde de qua Philoſophi differerẽt

Solut. indicauit, quod hic non ſeruauit primo enim definiuit accidens deinde di iſit. Soluit, qm̄ Por. arbitratꝰ nullā accidẽtis ſignificationē eē de qua nō agerent philoſophi, ſiue .n. ſit accidens proprium ſiue comune, ſiue per ſe ſiue per accidẽs ſiue ſeperabile, ſiue inſeperabile, de omni .n. accidente ſermo eſt apud philoſophos quod in alijs nō eſt uerum r ideo alia ꝑdicabilia primo diuiſit, quoniam ſunt plures eorum ſignificationes de quibus apud philoſophos nullus ſermo eſt.

Aliorū exponit. Exponunt ergo nōnulli verba Por. hoc modo accidens eſt quod adeſt .i. affirmatur, & abeſt .i. negatur, dicentes quod eſt quodā prædicatū, quod de ſubiecto ita affirmari, vel negari poteſt. quod ſubiectum, nec propter affirmationem

albus; ſortes non eſt albus, non propter hoc quia accidens modo affirmatur de ſorte, & modo negatur à ſorte, ſortes corrumpitur ſed ſemper eſt ſortes ſaluus: Hęc expoſitio à nobis nō refutatur poſſet. enim reduci ad bonum ſenſum.

Alia expoſit. Alij tamen dicunt, quòd accidens eſt duplex aliud ſeparabile vt dormire, aliud inſeparabile vt albedo in cigno, tunc dicunt, iſtam deſcriptionem non competere omnibus accidentibus, ſed ſolum accidentibus ſeparabilibus, vt ſedere poteſt ſeparari à ſorte, ſine ſortis corrup. ſed non competit accidentibus inſeparabilibus, quoniam accidens inſeparabile, vt

cōfutat nigredo ab ęthiope non poteſt ſeparari ab illo, ſine ipſius corruptione. Hęc expoſitio; licet in ſe dicat aliquid veritatis tamen non ſapit Por. mentem, quoniam aſſignata accidentis deſcriptione, ſtatim auctor diuiſit accidens in ſeparabile, & in inſeparabile, oſtendens clariſſime ſuam intentionem eſſe de accidente aſſignatam deſcriptionem competere tam ſeparabili, quàm inſeparabili, & credo ſicut rei veritas eſt, quòd Por. ideo prius non diuiſit accidēs in ſuas ſignificationes, ſicut fecit in alijs, ſed prius ipſum deſcripſit, deinde diuiſit, oſtẽdens ꝙ data definitio accidentis, competit omni accidẽti, ſiue ſeparabili ſiue inſeparabili, qđ rōne probatur: Illud accidens deſcribitur, qđ poſt deſcriptionem, diuiditur, ſed diuiditur accidens, vt eſt commune ad ſeparabile, & inſeparabile, ergo & illud definitur & per cōſequens illa definitio accidenti ſeparabili, & inſeparabili competit, maior eſt manifeſta, quoniam ſtatim aſſignata deſcriptione accidentis, diuiſionem affert eiuſdem.

Aliorū expoſit. Alij dicunt hic deſcribi accidens, vt eſt commune, ad ſeparabile, & inſeparabile, tamen verificatur de ſeparabili ſecundum actum, & potentiam: nam accidens ſeparabile eſt quod adeſt & abeſt, vel poteſt adeſſe vel abeſſe præter ſubiecti corruptionem. De inſeparabile verò ſecundum aptitudinem, ita quòd accidens inſeparabile, eſt aptum natum adeſſe, & abeſſe: Hęc quidem expoſitio, & ſi in totū non ſit vera, tamen nobis non diſplicet. Dicant ergo quicquid velint expoſitores, mihi videtur quòd mens auctoris ſit adeò clara, quę non indiget expoſitione: ideo Dicamus cum eodem Por. & cum Ar. 1 top. cap. de accidente,

porpria expoſit. iſtam deſcriptionem competere omnibus accidentibus ſiue ſeparabilibus, ſiue inſeparabilibus, & verba ſunt intelligenda ſicut iacent ſine additione, atque aliqua limitatione, ſic exponentes: accidens eſt id quod adeſt ſubiecto, id eſt modo aduenit ſubiecto, & abeſt à ſubiecto .i. modò recedit à ſubiecto, præter il-

ptibnem, ait Por. ꝙ diuiditur in duo, eſt duplex, aliud enim ſeparabile eſt, vt dormire, ſedere. Aliud inſeparabile, vt nigrum, quod inſeparabiliter ineſt corui & æthiopi. Sed

Dub.

aliquis dicet contra Porph. quòd accidens inſeparabile non poteſt adeſſe & abeſſe à ſubiecto, preter ſubiecti corruptionem, & per conſequens aſſignata definitio non competit niſi accidentibus ſeparabilibus, & probatur, quoniam nigredo ab æthiope, & coruo non poſſunt abeſſe, ſine æthiopis, & corui corruptione: Reſpondet Porphy. in tex. & dicit quòd poteſt intelligi coruus albus, & æthiops albus. i. nigredo à coruo licet actu non poſſit ſeparari à

Sol.

coruo, ſine corui corruptione tamen poteſt intelligi. poteſt intellectu, & imaginatione, cogitatione, animo, & definitione ſeparari. v. g. æthiops qui in actu eſt niger, iam verum eſt, ꝙ nigredo actu non poteſt ſeparari ab illo ſine ipſius corruptione, nam ſi ſepararetur nigredo actu oporteret quòd ſepararetur pellis aliter nigredo ſeparari actu non poſſet, ſi ſepararetur, pellis, tunc pauperculus æthiops moriretur, & ſic nigredo in actu non poteſt ſeparari ab æthiope, ſed intellectus habet hoc priuilegium ſeparare nigredinem à coruo, abſque quòd coruus corrumpatur imò non ſolum intellectus poteſt ſeparare hęc ſed etiã omnia quæ ſunt ſimul adunata, vt formam à materia, & materiam à forma & formam à cõpoſito ex materia & forma teſte Auer. 12. met. 39. quæ non poteſt natura. Et nota ex Ammon. quòd non placet, quòd quamuis accidentia inſeparabilia poſſint ſeparari à ſubiectis cogitatione, tamen animal quod eſt ſubſtantia hominis & differentiæ maximè propriè, vt rationale, non poſſunt neque actu neque cogitatione ſeparari ab homine quoniam niſi vna hominem, & animal cognouerimus hominem ipſum corrumpemus, coruum verò & æthiopem nigros non eſſe cogitantes, ne quicquam ab eorum ſubſtantia, veluti corui, vel æthiopis detrahemus, auferat quiſpiam, euellatq; à coruo plumas nihilominus coruus eſt æthiopem etiam ſi cogitaueris album eſſe, homo etiam non minus erit, ex quo oritur talis ratio; Illa ſolum cum abſunt, poſſunt corrumpere ſubiectum quæ efficiunt, atque conformant, quę ſunt ſubſtantialia, quę verò non efficiunt ſubſtantiam, accidentia, ea cum adſunt vel abſunt nec informant ſubſtantiam, nec corrumpunt ergo accidens quod adeſt, & abeſt pręter ſubiecti corruptionem: Amplius id adeſt & abeſt à ſubiecto vel actu, vel aptitudine, quo remoto & perempto, ſubiectum non remouetur, neque perimitur ſed remoto accidente, ſubiectum non perimit, nec remouetur ab eſſe ſubiecti, ergo accidens adeſt, & abeſt præter ſubiecti corruptionem. Sed

Dub.

Dices ſi accidens eſt illud quod aduenit ſubiecto. id eſt corpori & recedit à corpore, vellem ſcire ipſum accidens eſt ne corpus? Dicas accidentia non eſſe corpora, ſed eſſe incorporibus, & probatur ſic. Illa enim ſunt corpora,

Sol.

quæ corporibus adiuncta augent & ablata minuunt, ſed accidentia addita corporibus, non augent illa, nec amota, minuunt illa, ergo accidentia non ſunt corpora. Amplius vnus locus eſt capax vnius locati, & plures plurium, modo ſi accidentia eſſent corpora, tunc vnus locus eſſet capax multorum corporum, quod fieri non poteſt, nam in pomo eſt dulcedo, color, & odor, ſimiliter in vino eſt color, ſapor, odor, quæ omnia ſunt accidentia, quæ ſi eſſent corpora, nunquam haberent vnum locum quoniam vnum corpus penetraret reliquum quod eſt impoſſibile. Amplius Dices quare

Dub.

Por. dedit exempla de coruo, & æthiope? Reſpondet Ammonius & dicit non pręter ratio-

Sol.

nem quoniam multa nigra ſunt, quę dealbantur, pro firmo habens Ammonius, quòd coruus non dealbatur, hoc mihi non placet, habita tamen licentia tanti viri; quoniam ſi licet contra Gręcos ducere, Auerroſmi. ſ. n. Auer. 1.

cõfutat

poſt. 95. non eſt impoſſibile aliquem coruum eſſe album, & ſi aliquis negarit Auer. duco Ari. 3. de gen. anim. cap. 6. vbi inquit iam. enim perdix viſa eſt alba, & coruus, & paſſer, & vrſa. Ecce quòd non fuit mens Porphy. dare exempla in his ratione qua hæc non dealbantur quoniam licet æthiops non dealbetur, tamen coruus dealbatur, vt probatum eſt. Sed dicimus quòd benè dicit Ammonius nam ſi

Defendit Am.

coruus viſus eſt albus, tamen hoc rarò, vt ibidem dicit Ariſt. Sed aliqui contra aſſignatam, de accidente deſcriptionem, arguunt, & dicunt quòd febris eſt accidens, & tamen non abeſt à ſubiecto, niſi illud corrumpat, ergo deſcriptio nulla. Amplius frigus immoderatum, atque ſiccitas, & humiditas, quę om-

Alia Dub.

nia cum adueniunt animali, ſubiecto non abſunt, ab illo quouſque corrumpant illud, quæ omnia ſunt accidentia, ergo non valet dicere accidens eſt quod adeſt & abeſt præter ſubiecti corrup. Soluit Ammonius, & vtitur duplici Solutione, & quoniam ſecun-

Solut.

da eſt melior prima, ideo ſecundam afferimus, dicentes, breuiter tamen, quod febris eſt duplex, alia quę corrumpit, mortificat ſubiectum; & hęc non dicitur accidens, quoniam non abeſt à ſubiecto, quouſq; corrũpat ipſum, ſed dicitur ſubſtantiæ mutatio, quę dicitur mors, ſeu interitus, & corruptio. Alia verò eſt febris, quæ non corrumpit, ſed alterat ipſum animal, & hęc dicitur alteratio, & accidens, quod poteſt adeſſe animali, & abeſſe

eſſe ab animali, citrà mortem & animalis corruptionem, dico animali, non corpori: quoniam corpus ſimpliciter & vniuerſaliter, non eſt ſubiectum febri, ſed animalis ſubiectum ſolùm, vt benè Ammonius quoniam planta eſt corpus tamen non eſt ſubiectum febris, ſimiliter dico de immoderato frigore, humido & ſicco, ſicut dixi de febre, teſte Ammonio.

Dub. Amplius tinea, & caluitium ſunt accidentia & tamen non abſunt à ſubiecto, præter illius corrup. quoniam tinea, & caluitium corrumpunt crines, quæ ſunt caluitij ſubiectum:

Solut. Dicas quòd crines ſeu capilli, non ſunt ſubiectum caluitij, ſed caput quod non corrumpitur, & ſic caluitium erit accidens capitis, quod non offenditur, nec corrumpitur ad præſentiam, & ad ipſius caluitij abſentiam, licet minima læſione à tinea lædatur, reſtat ergo quòd caluitium, & tinea quia adſunt, & abſunt, à capite præter capitis corrup. quòd ſunt accidentia capitis, & non capillorum, ſeu crinium.

Dub. Amplius Dubitatur: Illa dicitur optima definitio, quæ non competit alteri, præter definitum, ſed definitio tradita de accidente, competit formæ ſubſtantiali, quæ eſt altera ab accidente, quoniam eſt ſubſtantia. ſecunda de anima. 2. ergo mala definitio, minor probatur, forma enim, prima adeſt & abeſt, à materia prima, quæ eſt ſubiectum formæ. 2. de anima. 4.

Sol. Dicas quod quando ait Porphy. accidens eſt illud quod adeſt & abeſt, à ſubiecto, intelligit ſic. 5. quod adeſt ſubiecto exiſtenti in actu, non autem exiſtenti in potentia, modo materia prima licet ſit ſubiectum formę, tamen non eſt ſubiectum in actu, ſed potentia: Vnde ſcias quòd ſubiectum accidentis eſt in actu, vt ſortes, & ſubiectum formæ eſt in potentia. 2. de anima 4. Au. Sed acutus ſtudens dicet contra probans materiam primam eſſe ſubiectum in actu exiſtens, & per conſequens formam eſſe accidens, ſic ſubſtantia prima eſt in actu exiſtens, vt ſortes, ſed materia prima eſt ſubſtantia prima, ergo materia prima eſt ſubiectum in actu exiſtens, ſed forma vt dictum adeſt, & abeſt à materia prima, præter eius corrup. ergo forma erit accidens: Nota candide lector hoc argumentum pro actu entitatiuo materię primę minor probatur quòd materia prima ſit ſubſtantia prima, hoc pacto Ar. in c. de ſubſt. definiens ſubſtantiam

...cidens, quod eſt falſum. Soluitur hoc argumentum negando formam argumentandi; quoniam nunquam viſum eſt in ſecunda figura, in qua eſt fundatum hoc argumentum, vt inſpicienti patet, quòd liceat argumentari ex ambabus affirmatiuis, cum nullus, ſit in ea, modus conſtans ex ambabus affirmatiuis, ſed omnes conſtant ex vna affirmatiua, ex alia negatiua, & ſic ex mala argumentandi forma, argumentum probans quòd materia prima ſit ſubiectum in actu exiſtens non concludit contra ſolutionem. Sol.

Sed dices contra nam ſententia eſt Auer. 4. phy. 42. 33 & 2. phy. 23. & 2. cœli 23. quòd liceț in ſecunda figura arguere ex ambabus affirmatiuis, ergo non debet negari forma argumentandi, ſed potius concludit quoniam eſt fundata in regulis Auer. Replica

Soluitur hæc replica ab Auer. ibidem vbi d. quòd tunc licet arguere in ſecunda figura quando termini ſunt conuertibiles, & conuerſio eſt per ſe manifeſta, modò in argumento facto, termini non ſunt conuertibiles, quoniam licet valeat dicere ſubſtantia prima non eſt in ſubiecto: nec prædicatur de ſubiecto, tamen non valet econtra quoniam materia prima non eſt in ſubiecto, nec prædicatur, de ſubiecto. primo phy. 52. & 3. phy. 65. & tamen materia prima non eſt ſubſtantia prima. Sol.

Sed vt ſoluatur argumentum dicamus ſic quòd ſubſtantia prima eſt illa, quæ nec eſt in ſubiecto, nec prędicatur de ſubiecto, tamen eſt per ſe exiſtens, modo ſi materia prima non eſt in ſubiecto, nec prędicatur de ſubiecto, tamen non eſt per ſe exiſtens, & ſic materia prima non eſt ſubſtantia prima & per conſequens non eſt ſubiectum in actu.

Sed Dices contra, nam in promptu eſt ſententia Auer. 7. met. 8. vbi ait quòd materia prima eſt per ſe exiſtens, vndę fiat ratio talis concludens quidem ſic, ſubſtantia prima nec eſt in ſubiecto, nec prędicatur de ſubiecto & eſt per ſe exiſtens, ſed materia prima nec eſt in ſubiecto nec prædicatur de ſubiecto, & eſt per ſe exiſtens ergo materia prima eſt ſubſtantia prima, ſed ſubſtantia prima eſt ſubiectum actu exiſtens, ergo materia prima erit ſubiectum actu exiſtens, ergo ſolutio eſt nulla, conceſſo tamen modo argumentandi. Replica

Soluitur quòd quando dicit Auer. 7. met. 8. vt ipſemet ſe exponit, quòd materia prima eſt per ſe exiſtens in potentia non in actu mo...

iecti exiſtentis in actu corruptionem: Amplius Dub. Dubitatur contra deſcriptionem accidentis; mors enim, & corruptio ſunt accidentia, tamen non adſunt & abſunt præter ſubiecti corruptionem relictis aliorum ambagibus in hoc eſt dicendum, quòd aſſerunt omnes peripatetici expoſitores, quòd mors & corruptio non ſunt nec dicuntur accidentia reſpectu illius q moritur, & corrumpitur, quòd eſt ipſum animal ſed dicuntur effectus qui proueniunt ex materia prima, quę eſt ſubiectum, & cauſa iſtorum, teſte Auer. 2. phy. 23. vbi ait quòd vltimum prouenięns ex neceſſitate materiæ eſt Confir. mors, & quòd hęc ſolutio ſit vera, patet quoniam corpora cęleſtia ideo non ſunt mortalia, & corruptibilia, quoniam non habent hanc materiam primam, & ideo omnia quæ habent materiam primam ſunt corrup. vnde dicebat Au. 1. phy. 79. nihil aliud eſt cauſa corruptionis, niſi prima materia, propter non eſſe quod mixtum eſt in ſubſtantia eius ex quibus ſequitur corruptionem, & mortem non eſſe accidentia, reſpectu eorum quę corrumpuntur & moriuntur ſed de his plura dicerem, ſed quoniam potius phyſici eſt quàm logici, de talibus perſcrutari ideo in illud tempus differatur. Dub. Sed Dubitatur ait enim Por. nigredinem à coruo non actu & realiter, ſed animo intentione, ratione, Imaginatione, mente; definitione atque intellectu ſeparari poſſe non eſt difficile iuxta dictum Ar. 2. phy. 18. abſtrahentium non eſt mendacium, contra hoc arguitur ſic, quando res conſideratur aliter quàm eſt tunc illa conſideratio eſt falſa teſte Auer. 2. poſt. 94. & in quęſt. 4. poſt quoniam res debet ſciri; & conſiderari, ſicut eſt 2. met. 4. Ar. ſed intellectus conſiderat rem alio modo quo eſt, quoniam conſiderat coruum, qui eſt niger actu, ſine nigredine ergo illa conſideratio eſt falſa;

Sol. Dicas quòd licet intellectus conſideret rem alio modo quo eſt non per hoc conſideratio, illa erit falſa, vt ait Auer. 2. phy. 18. nam intellectus eſt aptus natus diuidere adunata in eſſe; in ea ex quibus componuntur, quamuis non diuidantur in eſſe ſicut diuidit materiam à forma 1. phy. 65. & formam à compoſito. 12. met. 39. ſi ergo intellectus diuidit formam à materia, & formam à compoſito. quę faciunt maiorem, & eſſentialiorem vnionem, quàm accidens cum ſubiecto, quanto magis poteſt conſiderare accidens abſque ſubiecto? imò tunc intellectus conſiderat uerè quando conſiderat formam abſque materia, & accidens abſq; ſubiecto. vnde dicimus quòd licet intellectus conſideret coruum, qui extra mentem actu eſt niger, ſine nigredine, tamen illa conſideratio non eſt falſa, immo erit vera & quanto magis intellectus conſiderat formas ſine materia, & accidentia ſine ſubiectis, vt nigredinē abſq; coruo, æthiope, & ębano, & albedinem abſque lacte, canfora, & niue, tanto magis illa conſideratio erit vera, ex Ar. decreto. 2. phy. 18. abſtrahentium non eſt mendacium. Alia ſo. Vel aliter dici poteſt quòd aliud eſt dicere conſiderare rem aliter quam eſt, & aliud eſt dicere conſiderare rem eſſe, aliter quàm eſt; nam conſiderare rē, aliter quam eſt, non eſt conſideratio falſa, ſed tunc eſt conſideratio falſa, quando conſiderantur res eſſe, aliter quam ſunt, tunc dico quod intellectus non conſiderat rem eſſe, aliter quam eſt, quia tunc illa conſideratio eſſet falſa, ſed intellectus conſiderat rem aliter quā eſt, & ſic illa conſideratio erit uera & non falſa, relinquitur ergo quòd id quod non poteſt natura niſi cum falſitate poteſt intellectus cum ueritate.

Definiunt autem ſic quoque. accidens eſt quod contingit eidem ineſſe & non ineſſe. Et quod neque genus eſt, neque differentia, neque ſpecies, neque proprium. Semper autem eſt in ſubiecto ſubſiſtens. Tex. 42.

Cum Por. de accidente unam aſſignauit definitionem, & ipſum diuiſit, & dubium circa illam definitionem contingens ſoluit, nunc intendit duas alias de accidente tradere deſcriptiones, cauſa huius intentionis eſt, quoniam alloquitur tyrones, quibus, data de accidente definitio videbatur difficilis, ideo aſſignat alias multo, prima faciliores, ne propter difficultatem deſperent ſe ab arte. Diuiditur iſte tex. ob maiorem intelligentiam in duas partes, in prima affert poſt primam ſecundam accidētis deſcriptionem, in 2. ibi. (Et quod neque genus) affert ſecundam quę eſt tertia in ordine accidentis definitionē. quo ad primum ait Por. quòd Antiqui peripatetici definiunt, deſcribunt, notificant, ſeu explicant hoc nomen. ſ. accidens ſic quoque. i. præter aſſignatam definitionem, dicentes, quòd accidens eſt id, quod contingit eidem. ſ. ſubiecto ineſſe. i. actu eſſe in illo & nō ineſſe. i. actu non eſſe in ſubiecto, vel aptitudine. v. g. calor actu ineſt corpori, contingit. i. poſſibile eſt, ut ille calor actu ablit, diſcedat à corpore, & hoc eſt accidens ſeparabile, ſed accidens inſeparabile actu adeſt ſubiecto vt albedo niui, & nigredo æthiopi, ſed non actu, ſed aptitudine, ſeu intellectu contingit non ineſſe id eſt ab eſſe à ſubiecto, & ſic hæc definitio competit accidenti ſeparabili, & inſeparabili, veluti prima, & nota quòd dicit tex. (contingit) nō ſine maxima cauſa, quoniam accidens eſt duplex, quodam proprium, vt riſibile, quodam commune vt dormire, accidens enim proprium habet cauſam eſſentialem, non contingentem,

gentem, non mutabilem, ideo accidens pro-
prium ſemper ineſt ſubiecto, & non modo in-
eſt, ſemper enim homo eſt riſibilis non modo
ſic, modo non, accidens vero commune habet
cauſam contingentem, & mutabilem, per quã
modò ineſt ſubiecto, & modò non ineſt, velu-
ti eſt frigus, & calor, modo ſunt in corpore a-
nimalis, & modo non ſunt, ideo merito fuit ap
Dub. poſita illa particula (contingit.) Sed notatu di-
gnum, quando dicitur quod accidens eidem
ſubiecto ineſt, & non ineſt, vt calor modò in-
eſt manui, & modo non ineſt, vellem ſcire, ſi
manus mea nunc eſt calida, & nunc erit frigi-
da, deinde de frigida iterum accedit calor, &
fit calida, iſte calor qui iterum accedit, & ineſt
manui, eſt ne illę met calor, numero, qui erat
Solut. prius, antequam manus fieret frigida? Dicas
ſicut d. Ar. 2. de gen. & cor. tex. vltimo vbi in-
quit quòd ſi unum numero corrumpitur im-
poſſibile eſt idem numero reuerti, ut ſi cal-
lias corrumpitur, non iterum reuertitur idem
numero, ſed reuertitur idem ſpecie, ſic à ſimili
eſt dicendum quòd ille calor qui primo fuit
in manu, fuit diſſolutus, ille uerò qui reuerti-
tur, non eſt illemet numero, ſed eſt illemet in
ſpecie. v. g. nunc quòd eſt hyems manus acce-
dens ad ignem caleſit deinde recedat ab igne,
ille calor diſcedit, deinde iterum accedat ad
ignem, iterum calida fit tamen iſte calor non
eſt idem numero cum primo quoniam differt
ab illo penes hic, & nunc ſed eſt idem ſpecie
cum illo. v. g. Do aliud exemplum pro tironi-
bus hodie lucratus ſum decem aureos, & miſi
illos ad fratrem in inſula capreę iam abſunt ab
archa mea cras uerò lucratus ſum alios decẽ, &
illi ſunt in archa, illi enim qui ſunt in archa nõ
ſunt illi met numero, quos miſi ad fratrem,
Dub. ſed ſunt illi met in ſpecie. Sed Dices, quare acci
Sol. dens definitur per ineſſe, & non per eſſe? Di-
cas quoniam accidens eſt adeò ens imperfe-
ctum quod per ſe exiſtere non poteſt & in tan-
tum eſt inquantum ineſt adhęret ipſi ſubſtan
tiæ quæ ſubſtantia dicitur vere ens per ſe exi-
ſtens 7. met. 2. 3. & 4. & in tantum ſunt acciden
tia inquantum ſunt ſubſtantię vnde dicebat
Ar. in c. de ſubſt. quòd corruptis primis ſubſtã
tiis impoſſibile eſt aliquid aliorum remanere
& hinc ſumas ꝙ accidentia non habent exiſtẽ-
tiam per ſe & perfectam ideo non habent de-
finitionem perfectam ſed ſi habent definitio-

ſignat aliam definitionem dicens quòd anti-
qui peripatetici definientes accidens alio &
tertio modo dicunt quòd accidens neque ge-
nus eſt, neque differẽtia, neque ſpecies, neque
proprium ſemper autem in ſubiecto ſubſi-
ſtens. vbi per negationem omnium prędicabi-
lium declarat ipſum accidens ſicut Ar. per ne-
gationem eorum quę ſunt in actu declarat ma-
teriam primam 7. met. 8. dicens materia neque
eſt quid nec qualis nec quanta in actu ſed eſt
potentia omnia. Sed ſtudioſe lector nota hu-
ius definitionis artificium, nam vt uidere po-
tes datur per negationem & per affirmationẽ
quando d. accidens neque eſt genus neque dif-
ferẽtia, neque ſpecies, neque proprium, iam
hæc eſt negatio quando. d. ſemper autem eſt in
ſubiecto ſubſiſtens eſt affirmatio & non ſine
ratione quidem quoniam ſi dixiſſent accidens
ſemper eſt in ſubiecto ſubſiſtens per hanc af-
firmationem non differt accidens commune
quod hic definitur ab accidente proprio quo-
niam accidens proprium ſemper eſt in ſubie-
cto ſubſiſtens ſed licet accidens proprium
ſemper ſubſiſtat in ſubiecto tamen differt ab
accidente communi quoniam proprium ſem-
per continuo eſſentialiter eſt in ſubiecto ſed
accidens commune ſemper continue ſucceſſi-
ue accidentaliter loquendo de ſeparabilibus
eſt in ſubiecto ſed loquendo de inſeparabili-
bus continuo ſemper & accidentaliter ſunt in
ſubiecto vbi nota quòd accidens impoſsibile
eſt eſſe ſine ſubiecto quoniam ſemper eſt in
ſubiecto teſte Ar. in ante pꝛ̃dicamẽtis c. 2. Sed di- Dub.
ces contra nam odor de pomo tranſit in ma-
num ergo accidens eſt ſine pomo & ſine ſubie-
cto ergo accidens non ſemper eſt in ſubiecto.
Dicas quòd accidens perſonale eſt vt ſit ſine Solut.
ſubiecto in quo erat. i. ſine pomo ſed non eſt
poſsibile, vt accidens ſit ſine ſubiecto in quo
eſt. i. ſine manu uel ſine aliquo alio ſubiecto
in quo eſt. Iterum Dices, quòd hæc defini- Dub.
tio eſt vaga & vitioſa quoniam ſimiliter per
priuationem & negationem aliorum poſſet
definiri genus & quodlibet aliud dicens genus
neque differentia neque proprium neque acci
dens, & per conſequens quæritur à Por. quare
non definiuntur alia per negationem omniũ
ſicut per negationem omnium definiuit acci-
dens? Dicas quòd non definiuit genus per ne- Sol.
gationem omnium aliorum quoniam uoces

ceruum, & plura alia quando dixit ſemper eſt in ſubiecto ſubſiſtens quoniam hircocernus non ſubſiſtit, vnde dicas accidens neque eſt genus neque ſpecies neque differẽtia neque proprium neque hircocerus, & alia quæ non exiſtunt ſed ſemper eſt in ſubiecto ſubſiſtens. Sed

Dub. Dicea quæ iſtarum definitionum eſt melior?

Sol. Soluit Ar. 1. top. cap. de accidente vbi eaſdem de accidente tradit definitiones & d. quòd iſtarum duarum definitionum prima eſt melior quę eſt accidens contingit eidem ineſſe, & non ineſſe, quoniam quando dicitur accidens neque eſt genus neque ſpecies, &c. Si debet quis intelligere ipſam debet præſcire quid eſt genus quid ſpecies, quid proprium, ſic hęc erit melior, & facilior ſicut dictum eſt. Sed iterum

Dub. Dub. quare accidens commune qđ eſt ens ſecundum quid imperfectum imo vile & ignobile, & Deus glorioſus ens nobiliſsimum præcioſiſsimum perfectiſsimumque æquali definitione definitur data per negationem? volentes enim Deum, Opt. Max. ſignificare non quidquam de eo, vt Diuinus inquid Plato affirmamus, ſed ad negationes venimus. Interrogãte.n. Timeum Socrate quid Deus eſſet quid non ſit noui quidem inquit ille quid vero ſit haud noui nam nec corpus, nec colorem, nec angelum, nec eius quidpiam generis, ſed his pręſtantiorem eſſe intelligo quid autem, ſit non intelligo,

Solut. Dicas quòd res quæ negatione definiuntur quędam ſunt perfectę nobiles atque excellentes quędam verò ignobiles viles & imperfectę tunc, dicimus quòd definitiones datę per negationes de rebus nobilibus excellentibus atque perfectis maiorem afferunt illis dignitatem, veluti Ar. volens nobis oſtendere quòd ſubſtantia prima eſt melior omnibus ſubſtantiis ſecundis ipſam definiuit per negationes dicens ſubſtantia neque de ſubiecto dicitur neque in ſubiecto eſt, definitiones verò aſſignatę de rebus ignobilibus & imperfectis maiorem addunt illis vilitatem, imperfectionem remouendo illas à rebus perfectis, & nobilibus illaſque ſeparando ab illis & magis oſtendunt illarum imperfectionem veluti Ar. oſtendens imperfectionem defectum & vilitatem materię primę voluit ſeparare & remouere ipſam ab actu per negationem ipſam definiuit dicẽs: ſic materia prima neque eſt quid in actu nec qualis nec quanta, ſed in potentia eſt omnia 7. met. 4. ſic a pari cum accidens commune ſit omnibus aliis quatuor vocibus ignobilius voluit ipſum per omnium negationem definire. quoniam alię voces ſunt ſubſtantiæ ut genus, ſpecies, differentia, & proprium licet non ſit ſubſtantia tamen quia eſt vicinum & propinquum ipſi differentię, quę eſt ſubſtantia. 7. met 43. & accidens commune eſt quid ignobile imperfectum & vile negatum & differens ab aliis ideo fuit negatione definitum vnde dicimus quòd licet Deus glorioſus & ſubſtantia prima diffiniantur per negationes quę ſunt deteriores ipſis affirmationibus tamen iſtę definitiones ſic datę de iſtis addunt, & afferunt id eſt, dicunt notificant dignitatem eorum ſeparando illa ab aliis. Sed definitiones datæ de materia prima & de accidente communi per negationes illæ negationes funguntur proprio munere quia ſicut ſunt ſic faciunt vituperant oſtendunt, & indicant, indignitatem, & omnem imperfectionem eorum diuidendo, & ſeparando illa ab illis quæ ſunt nobilia. & perfecta vnde licet Deus qui eſt perfectiſſimus aſſimiletur materię primæ quę eſt imperfectiſsima quoniam definiuntur per negationem, tamen differunt valde, quoniam Deus benedictus eſt præſtantior omnibus entibus ipſa vero materia prima eſt omnibus deterior à pari dico de ſubſtantia prima & de communi accidente quæ omnia hæc licet negatione definiãtur differunt tamen quoniam quędam ſunt pręſtantiora vt Deus & ſubſtantia prima, quędam ſunt deteriora vt materia prima & accidens commune, negationes enim in pręſtantioribus oſtendunt eorum dignitatem, in deterioribus indicant eorum vilitatem, & imperfectionem. Sed

Dub. Dubitatur Ar. 7. top. in 6. loco ait quòd vnius non poſſibile eſt eſſe duas definitiones tanto minus vnius non poſſunt eſſe tres definitiones quomodo Porp. de accidente tres aſſignauit definitiones?

Sol. Dicas quòd vnius neque duę neque tres definitiones habentes diuerſa ſignificata ſed vnius poſſunt eſſe duæ & tres & plures definitiones habentes vnum ſignificatum, & ſic ſunt iſtę de accidente aſſignatę.

Text. **Omnibus igitur determinatis quæ propoſita ſunt (dico autem genere, ſpecie, differentia, proprio, accidente) dicendum eſt quæ eis communia ſunt, & quæ propria.**

Poſtquam Por. ſe expediuit in tractatu ab his quæ propoſuerat in prologo huius libri nunc per ſummam affert ea quæ declarauit veluti ad demonſtratorem pertinet iuxta dictum Auer. 5. phy. 5. vbi ait mos eſt dare ſummam in his quæ declarata ſunt ut eſt mos in ſermonibus demonſtratiuis vnde iſte text. diuiditur in 2. partes in prima facit Epilogum omnium dictorum in 2. ibi (dicendum eſt) prępponit dicenda primum ergo continuans ſe ad dicta eorũ, veluti Epilogum efficit & ad dicenda ſe introducit prępponendo illa & d. omnibus igitur determinatis in tractatu id eſt, definitis & diuiſis quæ propoſita ſunt in prologo huius libri di-

co.

co.i.explico illa omnia veluti genere,ſpecie,differentia,proprio accidente dicendum eſt quæ ſunt eis.5.generi ſpeciei,differentię,proprio,& accidenti,communia,& quę propria.i. in quibus conueniant, & in quibus differunt, & ſic Epilogat preterita & pręſicit futura ſeruans morem ariſt.1.phy.83.& 1.metheor.1.2. de anima.1.& in lib.de.ſenſu & ſenſili.c.1.qui pręterita repetit & futura præficit.Expedito igitur primo huius operis tractatu in quo Porphy. exactæ de quinque uocibus extrauit in ſequenti intendit de conuenientia ac differentia quã habent ad inuicem iſte quinque voces pertractare. Nos autem qui hactenus expoſitionem noſtram duximus. D. O. M. adiuuante non intendimus ſequentia perſcrutari eſt.n. tanta in eis facilitas atque verborum claritas quę expoſitione non indigent, vnde iam diuina fauente prouidentia ad finem huius tractatus peruenimus qui ſi lectoribus gratus atque charus extiterit nobis quidem erit chariſſimus ſi autem illis gratus non fuerit non me lacerent quæſo nec viperea commaculent lingua niſi prius ipſi alia ſuper hoc opus commentaria faciant tunc enim noſtra eorum dictis cõparando quiſque peritus atque iuſtus quę meliora queve peiora fuerint decretare poterit dummodo iudex non fuerit peruerſus:horum tamen latratus non curo à longe.enim & à tergo clamant non offendentes quod faciunt liuore odioque moti & ut magis rabiem euomant & rumpantur groſſipedales, & pſeudophiloſophi hinc breui alia in logica, & in philoſophia maiora expectent illo tamen aſpirante: A quo cęlum & tota natura depẽdet quem precor vt noſtrum illuminet Ingenium mentem illuſtret & opera noſtra ad veritatem dirigat cui ſemper honor & gloria.

FINIS.

TIBERII MONTII SVLMONENSIS

EIVSDEM DISCIPVLI EPIGRAMMA DE IPSIVS LAVDE.

CAndida Pæanis lux æthere miſſa ſua axe
Fulget, quæ nobis tetrica verba patent.
Vt lumen cunctis præbet Latonius aſtris
Frigida, quin ipſa fertilis exſtat humus
VIVOLVS haud ſecus hic vertens ſua lumina nobis,
Omne refet mundo Palladis arte decus.
Ecce ſophi manant iſthinc, queis tetra rigantur
Ingenia omnino more perennis aquæ.
Floribus & varijs dehinc exornantur amænis
Cylleni inde ipſis profluit omnis odor.
Inuide quid loqueris? quid tantùm Zoile garris?
VIVOLVS en (cernis) vi volat aſtra tenens.

DONATI ANTONII GIGANTIS FRANcauillenſis Viuoli diſcipuli ad eximios Lectores.

SI logicen vis noſce: libros quos VIVOLVS edit
Inprimis opus eſt nocte dieque legas:
Nanque viam pandent, & erunt ceu fidus Achates.
Ad quæcumque bonus ſcripſit Ariſtoteles.

REGISTRVM.

† A B C D E F G H I K.

Omnes ſunt Duerniones præter K. Ternionem.

Imprimatur.

Honofrius de Porta Vic. Gen. Neap.

M. Philocalus Pharaldus Carmelita. vidit.
Idem fol. 26.